

REVIZORSKI IZVJEŠTAJ O NAJVAŽNIJIM NALAZIMA I PREPORUKAMA ZA 2023/2024. GODINU

INTOSAI-P 1 Limska deklaracija

„Vrhovne revizijske institucije mogu postići svoje ciljeve objektivno i efikasno samo ako su nezavisne od subjekta revizije i zaštićene od vanjskog uticaja.“

UN Rezolucija A/66/209 Promovisanje efikasnosti, odgovornosti, efektivnosti i transparentnosti javne uprave jačanjem vrhovnih revizijskih institucija

„Prepoznaje značajnu ulogu vrhovnih institucija za reviziju u promovisanju efikasnosti, odgovornosti, efektivnosti i transparentnosti javne uprave koje vode do postizanja nacionalnih razvojnih ciljeva i prioriteta, kao i međunarodno priznatih razvojnih ciljeva, uključujući i Milenijumske razvojne ciljeve.“

Rezolucija 9/3 Konferencija država članica Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije

„Zabrinuti zbog negativnih efekata korupcije na stabilnost i sigurnost društava, efikasnost institucija, vladavinu prava i održivi razvoj;

Ističući ključnu ulogu koju imaju vrhovne revizijske institucije u prevenciji i borbi protiv korupcije, posebno u pogledu promovisanja integriteta, odgovornosti, transparentnosti i pravilnog upravljanja javnim poslovima i javnom imovinom, kao i efikasnog korištenja javnih resursa i podsjećajući, s tim u vezi, na važnost zaštite i očuvanja i jačanja neophodne nezavisnosti tih institucija, u skladu s osnovnim principima pravnih sistema država članica, kako bi im se omogućilo da efikasno obavljaju svoje funkcije i bez bilo kakvog neprimjerenog uticaja;

Podstičemo države članice da osiguraju da subjekti revizije odgovore na nalaze revizorskih izvještaja, provedu preporuke vrhovnih revizijskih institucija i poduzmu odgovarajuće korektivne mjere, uključujući krivično gonjenje, kako bi osigurale pravilno upravljanje javnim poslovima i javnom imovinom u cilju jačanja borbe protiv korupcije za dobrobit društva.“

Sarajevo, oktobar 2024. godine

**REVIZORSKI IZVJEŠTAJ
O NAJVAŽNIJIM NALAZIMA I PREPORUKAMA
ZA 2023/2024. GODINU**

Broj: 04-04-1-3203/24

Sarajevo, oktobar 2024. godine

SADRŽAJ

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA	3
1. UVOD	5
1.1 Uloga i cilj revizije javnog sektora	5
1.2 Struktura Izvještaja.....	7
2. PLANIRANE I IZVRŠENE REVIZIJE ZA 2023/2024. GODINU	8
2.1 Planirane revizije	8
2.2 Izvršene revizije	9
3. FINANSIJSKA REVIZIJA	12
3.1 Mišljenja revizora	12
3.1.1 Analiza oblasti koje su osnov za mišljenje.....	17
3.2 Date preporuke za 2023. godinu i pregled postupanja po preporukama iz prethodnih izvještaja	22
3.3 Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije BiH za 2023. godinu.....	24
3.3.1 Najvažniji nalazi i preporuke	26
3.4 Korisnici Budžeta Federacije BiH	29
3.4.1 Najvažniji nalazi i preporuke	30
3.5 Kantoni i kantonalni budžetski korisnici.....	51
3.5.1 Najvažniji nalazi i preporuke	52
3.6 Gradovi i općine	62
3.6.1 Najvažniji nalazi i preporuke	63
3.7 Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	78
3.7.1 Najvažniji nalazi i preporuke	80
3.8 Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	103
3.8.1 Najvažniji nalazi i preporuke	105
3.9 Praćenje postupanja po preporukama iz ranije provedenih finansijskih revizija	129
4. REVIZIJA UČINKA.....	133
4.1 Izvještaji o provedenim revizijama učinka	136
4.1.1 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Učinkovitost poticaja u poljoprivredi“ ..	136
4.1.2 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Inkluzivno obrazovanje u Federaciji BiH“ ..	140
4.1.3 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Aktivnosti institucija na implementaciji Ciljeva održivog razvoja“ ..	143
4.2 Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	149
4.2.1 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje grantovima iz Budžeta Federacije BiH prema rezultatima“ ..	149
4.2.2 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost drugostepenih organa u postupanju po žalbama“ ..	151
4.2.3 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost lokalne uprave u rješavanju zahtjeva građana“ ..	153
5. ZAKLJUČAK	155

Popis grafikona i tabela

Grafikon 1. Struktura datih mišljenja.....	14
Grafikon 2. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o FI kod institucija FBiH	18
Grafikon 3. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o usklađenosti kod institucija FBiH.....	18
Grafikon 4. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o FI kod kantona, gradova i općina	19
Grafikon 5. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o usklađenosti kod kantona, gradova i općina	20
Grafikon 6. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o FI kod preduzeća	20
Grafikon 7. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o usklađenosti kod preduzeća.....	21
Grafikon 8. Najčešće oblasti u osnovi za mišljene kod zavoda, fondova i javnih ustanova	22
Grafikon 9. Realizacija preporuka prema subjektima.....	150
Grafikon 10. Realizacija preporuka prema subjektima.....	152
Grafikon 11. Realizacija preporuka prema subjektima.....	153
Tabela 1. Pregled izvršenih finansijskih revizija	9
Tabela 2. Pregled izvršenih praćenja postupanja po preporukama iz finansijske revizije	11
Tabela 3. Pregled izvršenih revizija učinka	11
Tabela 4. Zbirni pregled datih mišljenja subjektima revizije.....	13
Tabela 5. Pregled datih mišljenja po subjektima za reviziju	14
Tabela 6. Broj datih preporuka u 2022. i 2023. godini.....	22
Tabela 7. Postupanje po preporukama, po sektorima	23
Tabela 8. Iskazani rashodi i izdaci u Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2023, s datim mišljenjem	24
Tabela 9. Informacije o postupanju po preporukama Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH	24
Tabela 10. Iskazani rashodi i izdaci korisnika Budžeta FBiH za 2023, s datim mišljenjem i brojem preporuka	29
Tabela 11. Informacije o postupanju po preporukama budžetskih korisnika FBiH	34
Tabela 12. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih kantona.....	51
Tabela 13. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih kantona.....	51
Tabela 14. Pregled rashoda i izdataka kantonalnih budžetskih korisnika, s datim mišljenjima.....	52
Tabela 15. Informacije o postupanju po preporukama kantonalnih budžetskih korisnika.....	55
Tabela 16. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih gradova i općina.....	62
Tabela 17. Pregled datih mišljenja i broja preporuka revidiranim jedinicama lokalne samouprave	62
Tabela 18. Informacije o postupanju po preporukama jedinica lokalne samouprave.....	65
Tabela 19. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih zavoda, fondova i javnih ustanova.....	78
Tabela 20. Pregled datih mišljenja i broja preporuka zavodima, fondovima i javnim ustanovama.....	79
Tabela 21. Informacije o postupanju po preporukama zavodima, fondovima i javnim ustanovama	85
Tabela 22. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih preduzeća	103
Tabela 23. Pregled datih mišljenja i broja preporuka preduzećima	104
Tabela 24. Informacije o postupanju po preporukama preduzeća u većinskom državnom vlasništvu po	109
Tabela 25. Pregled postupanja po preporukama iz izvještaja finansijske revizije o praćenju postupanja po preporukama ..	130
Tabela 26. Podaci o provedenim revizijama učinka.....	136
Tabela 27. Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	149

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA

Godišnji izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama Ureda za reviziju za 2023/2024. sublimira ključna zapažanja finansijskih revizija i revizija učinka iz prethodnog revizijskog ciklusa.

Ovo je plod zajedničkog rada i naše ustrajnosti da pružimo objektivne informacije o tome da li se javnim resursima u protekloj godini upravljalo odgovorno, u skladu sa zakonima, te transparentno, ekonomično i efikasno. Ljestvicu kvaliteta i kvantiteta još jednom smo podigli, a rezultat su visokokvalitetni revizorski izvještaji koji pokrivaju Federaciju BiH i razne oblasti važne za građane i građanke.

Realizovano je 107 finansijskih revizija za 2023. godinu subjekata čiji su ukupni finansijski budžeti i planovi iznosili preko 18 milijardi KM. Proveli smo i 16 revizija praćenja postupanja po ranije datim preporukama, čime smo obuhvatili subjekte koje ne revidiramo svake godine, a kod kojih su utvrđene značajne nepravilnosti u ranijem periodu.

Fokus revizija bio je na institucijama i preduzećima od značaja za naše građane, kao što su domovi zdravlja i bolnice, zavodi zdravstvenog osiguranja, službe za zapošljavanje, željeznice, pošte, kao i na subjektima važnim za ekonomski rast i razvoj Federacije BiH.

Provedenim revizijama učinka ispitali smo učinkovitost nadležnih institucija u oblastima poljoprivrede, inkluzivnog obrazovanja, usluga u lokalnoj upravi, drugostepenog postupanja po žalbama i dr. Posebnu pažnju posvetili smo UN-ovoj Agendi 2030, te smo ispitali efikasnost nadležnih institucija na implementaciji Ciljeva održivog razvoja.

Kao vrhovna revizijska institucija ukazali smo na nepoštovanje zakona i kreiranje ambijenta u kojem se stvara neefikasnost i rasipanje javnog novca, čije posljedice u konačnici trpe građani. Sada su na potezu nadležne institucije, koje trebaju realizovati revizorske preporuke i unaprijediti rad kako bi istinski služile svojim građanima i time opravdale svrhu svog postojanja.

Postignuti rezultati odraz su naše posvećenosti, profesionalnosti i timskog rada. Predanim radom zaslužili smo poštovanje građana i ponosno nosimo titulu institucije kojoj se vjeruje. Najvećim dostignućem smatramo to što smo, uprkos mnogim izazovima okruženja, uspjeli očuvati nezavisnost od onih koje revidiramo.

Nezavisan, jak i kredibilan Ured za reviziju ostavljamo u zalog onima koji dolaze. Njegova uloga u jačanju odgovornosti i transparentnosti javnog sektora stvara trajne koristi za društvo, pa je na budućim generacijama da nastave put koji su zacrtali prethodnici, gradeći temelje vrijednosti i znanja.

Non desistas, non exieris – Nikada ne odustaj, nikad se ne predaj.

Generalni revizor
Dževad Nekić, mr. ecc. sc.

1. Uvod

U skladu s članom 16. stav 6) Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH,¹ Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine sačinio je Revizorski izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama za 2023/2024. godinu.² U izvještaj su inkorporirani najvažniji nalazi i preporuke iz obavljenih finansijskih revizija i revizija učinka, te se Parlamentu FBiH uz njega dostavlja i Izvještaj o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta Federacije BiH za 2023. godinu.

Godišnji izvještaj za cilj ima da na jednom mjestu objedini informacije iz izvršenih revizija o korištenju i upravljanju javnim sredstvima u Federaciji BiH. Namijenjen je prvenstveno Parlamentu Federacije BiH koji, u skladu sa Zakonom o reviziji, na osnovu revizijskih nalaza i preporuka može smanjiti budžet jedne ili više institucija ili poduzeti druge odgovarajuće korektivne mjere.

1.1 Uloga i cilj revizije javnog sektora

Ured za reviziju je vrhovna revizijska institucija³ u Federaciji BiH, uspostavljena Zakonom o reviziji.

Glavni cilj Ureda je da provođenjem revizija osigura nezavisna mišljenja o izvršenju budžeta i finansijskim izvještajima, korištenju resursa i upravljanju državnom imovinom od Vlade, budžetskih i javnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine.⁴

O svojim nalazima i preporukama informiše odgovorne institucije i javnost blagovremenim i javnim objavljivanjem revizorskih izvještaja.

U provođenju svojih dužnosti i nadležnosti Ured je nepolitičan, nezavisan i ne podliježe upravljanju ili kontroli bilo koje druge osobe ili institucije.

Prema INTOSAI-jevim principima, temeljno očekivanje od vrhovnih revizijskih institucija je da budu pokretači promjena u životima građana⁵ tako što će:

Jačati odgovornost, integritet i transparentnost državnih organa

Potvrđivati stalnu važnost za građane, parlament i ostale učesnike

Biti primjer uzorne organizacije

---

¹ „Službene novine FBiH“, broj 22/06; u daljnjem tekstu: Zakon o reviziji

² U daljnjem tekstu: Godišnji izvještaj

³ U daljnjem tekstu: VRI

⁴ Član 3. Zakona o reviziji

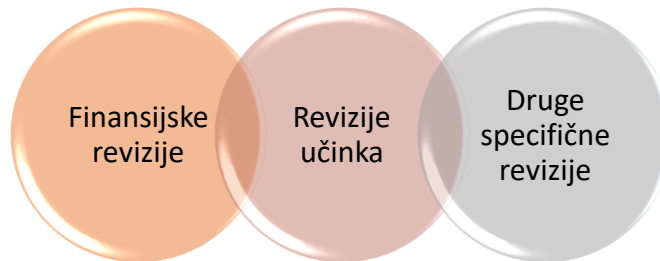
⁵ INTOSAI – P 12 Vrijednosti i koristi vrhovnih revizijskih institucija – pokretanje promjena u životima građana

INTOSAI Principles	INTOSAI Founding Principles INTOSAI-F 1-9				
	INTOSAI Core Principles INTOSAI-P 10-20				
INTOSAI Standards	Fundamental Principles of Public Sector Auditing ISSAI 100-129				
	SAI Organisational Requirements ISSAI 130-159				
	Financial Audit	Performance Audit	Compliance Audit	Other Engagements	
	FA Principles ISSAI 200-239	PA Principles ISSAI 300-399	CA Principles ISSAI 400-499	ISSAI 600-699	
	FA Standards ISSAI 2000-2399	PA Standards ISSAI 3000-3999	CA Standards ISSAI 4000-4999	ISSAI 6000-6999	
	INTOSAI Guidance	SAI Organisational Guidance GUID 1000-1999			
		Supplementary Financial Audit Guidance GUID 2100-2399	Supplementary Performance Audit Guidance GUID 3100-3999	Supplementary Compliance Audit Guidance GUID 4100-4999	Other Engagements GUID 6000-6999
		Subject Matter Specific Guidance GUID 5000-9999			
		Other Guidance GUID 9000-9999			

U svom radu Ured za reviziju primjenjuje principe i standarde revizije Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija,⁶ odnosno INTOSAI-jev Okvir profesionalnih objava (IFPP). Ovaj Okvir postavlja temelje za rad VRI u Limskoj deklaraciji i Meksičkoj deklaraciji o nezavisnosti VRI.

Ured za reviziju nadležan je da obavlja:

U izvještajima o finansijskoj reviziji daju se dva mišljenja: o finansijskim izvještajima i o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonima i drugim propisima.

Provođenjem revizije učinka vrši se pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti, te se time nastoji doprinijeti efikasnijoj, efektivnijoj i ekonomičnijoj javnoj upravi.

Parlament FBiH ili Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju mogu u bilo koje vrijeme zahtijevati da Ured za reviziju izvrši specijalnu reviziju, za koju su obavezni osigurati dodatna sredstva. Tokom 2023/2024. godine nije bilo zahtjeva za ove revizije.

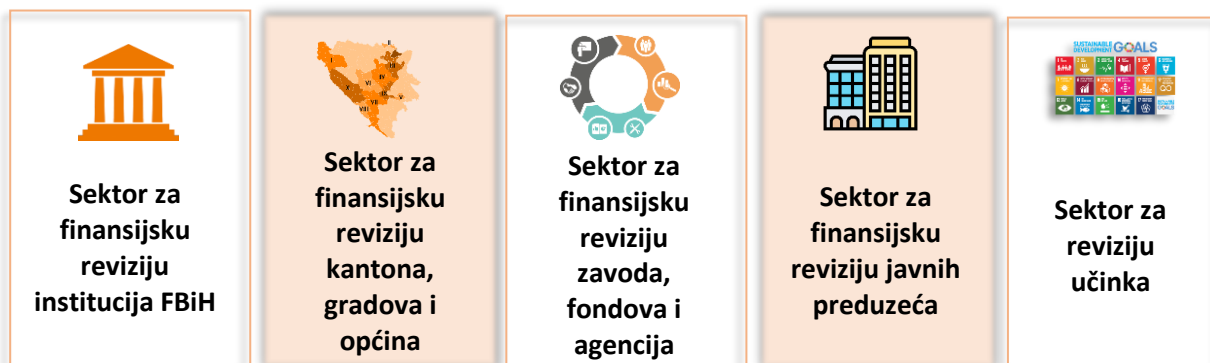

U nadležnosti Ureda je preko 2.000 subjekata u Federaciji BiH.

Svi revizijski izvještaji objavljuju se na internet-stranici Ureda za reviziju, čime se osigurava pravovremena informisanost javnosti o revizijskim nalazima i preporukama.

⁶ Engl. INTOSAI

Uvažavajući vrste revizija i grupe subjekata koje su u nadležnosti Ureda za reviziju, uspostavljeni su sljedeći **sektori za reviziju**:

Pored ovih pet, uspostavljen je i **Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom** za finansijsku reviziju i reviziju učinka, koji izrađuje sve potrebne priručnike i uputstva i kontinuirano prati i usmjerava razvoj, izrađuje metodologiju i vrši upravljanje kvalitetom revizijskog procesa i datog mišljenja, te obavlja poslove međunarodne saradnje u pogledu razmjene iskustava u okviru INTOSAI Okvira profesionalnih objava.

1.2 Struktura Izvještaja

Podaci u ovom Izvještaju prikazani su po sektorima za reviziju, te je strukturiran na sljedeći način:

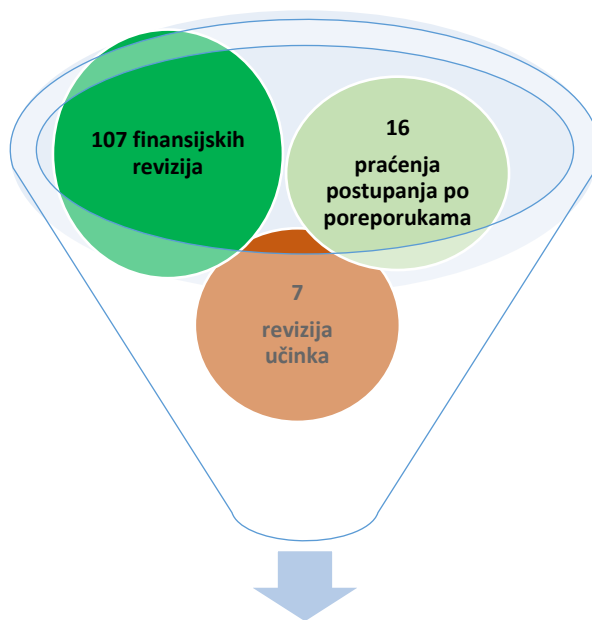
- Poglavlje 1:** Uvod
- Poglavlje 2:** Dati su opći podaci o svim planiranim i izvršenim revizijama za 2023/2024. godinu;
- Poglavlje 3:** Finansijska revizija: dati su najvažniji nalazi i preporuke, po grupama subjekata. U okviru ovog dati su određeni statistički podaci izvršenih revizija, te pregledi sa osnovama za kvalifikaciju i tačkama za isticanje pitanja. U dijelu *Najvažniji nalazi i preporuke* dat je rezime najznačajnijih nalaza koji su utvrđeni kod većeg broja subjekata iste grupe, te odgovarajuće preporuke koje imaju za cilj da otklone utvrđene nepravilnosti. Također, dat je pregled obavljenih praćenja postupanja po preporukama;
- Poglavlje 4:** Revizija učinka: dati su najvažniji nalazi i preporuke iz izvršenih revizija učinka i praćenja realizacije preporuka.

2. PLANIRANE I IZVRŠENE REVIZIJE ZA 2023/2024. GODINU

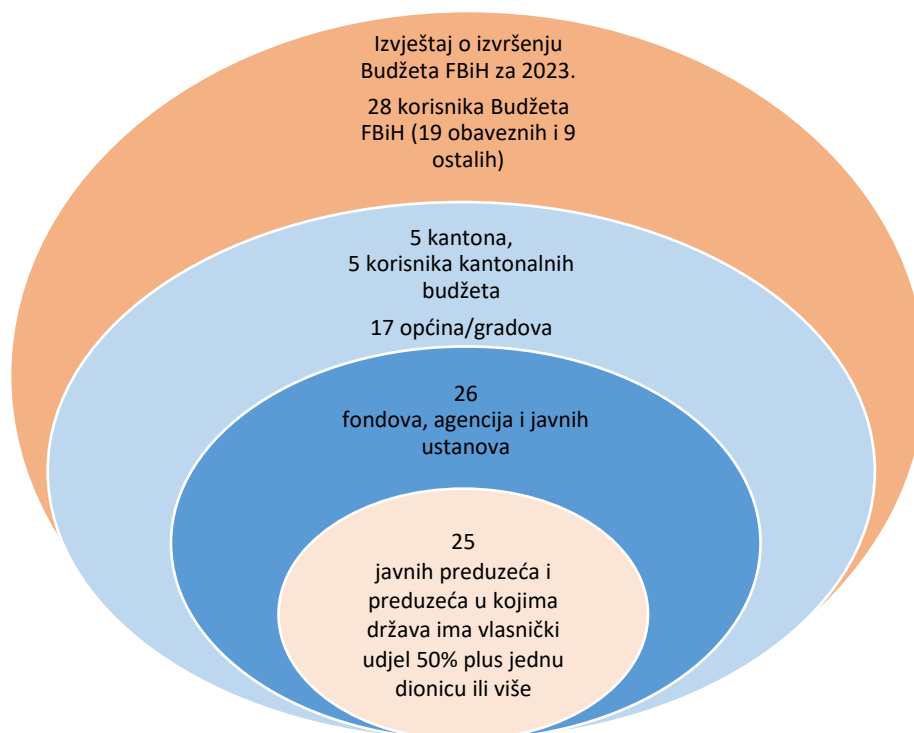
2.1 Planirane revizije

Planom revizije za 2023/2024. godinu predviđeno je:

Planirana objava 130 revizorskih izvještaja

Prema grupama subjekata, planirane finansijske revizije obuhvataju:

2.2 Izvršene revizije

U nastavku je pregled svih izvršenih revizija u 2023/2024. godini sa njihovim budžetima/finansijskim planovima/planiranim prihodima:

Tabela 1. Pregled izvršenih finansijskih revizija

R. B.	Naziv	Budžet/ Finansijski plan/Planirani prihodi za 2023.
1.	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu	6.937.563.355
Korisnici Budžeta FBiH – obavezne revizije		
2.	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine	21.254.530
3.	Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine	3.557.811
4.	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	24.003.496
5.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	20.060.068
6.	Federalno ministarstvo pravde	4.966.349
7.	Federalno ministarstvo finansija	1.633.216.341
8.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	41.959.818
9.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	255.728.565
10.	Federalno ministarstvo zdravstva	148.570.541
11.	Federalno ministarstvo trgovine	1.838.387
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	28.474.368
13.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	176.367.484
14.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	376.263.419
15.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	24.997.995
16.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	480.131.699
17.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	42.528.853
18.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	48.350.757
19.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	25.679.812
20.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	10.883.995
	UKUPNO	3.368.834.288
Ostale revizije korisnika Budžeta Federacije BiH		
21.	Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje	3.245.960.646
22.	Federalni zavod za poljoprivredu	2.127.211
23.	Federalni zavod za statistiku	9.253.694
24.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	10.727.897
25.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar	9.856.878
26.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	8.152.844
27.	Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	22.955.012
28.	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine	60.289.672
29.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine	19.423.929
	UKUPNO	3.388.747.783
Kantoni		
30.	Kanton Sarajevo	1.438.896.538
31.	Hercegovačko-neretvanski kanton	369.243.240
32.	Srednjobosanski kanton	334.852.149
33.	Unsko-sanski kanton	338.066.446
34.	Županija Zapadnohercegovačka	148.228.210
	UKUPNO	2.629.286.583
Korisnici kantonalnih budžeta		
35.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	47.237.197
36.	Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona	12.105.823
37.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona	26.010.028
38.	Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona 10	24.382.135
39.	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske	3.920.500
	UKUPNO	113.655.683

Gradovi i općine		
40.	Grad Čapljina	31.311.870
41.	Grad Goražde	13.784.330
42.	Grad Livno	16.739.345
43.	Grad Široki Brijeg	21.148.500
44.	Grad Zavidovići	18.893.403
45.	Grad Zenica	91.591.403
46.	Općina Čelić	5.212.147
47.	Općina Doboj Istok	5.101.275
48.	Općina Doboj Jug	4.110.145
49.	Općina Kreševo	5.633.085
50.	Općina Novi Grad Sarajevo	60.765.000
51.	Općina Pale	1.750.456
52.	Općina Posušje	13.895.250
53.	Općina Sapna	7.625.799
54.	Općina Usora	4.910.000
55.	Općina Vareš	5.910.800
56.	Općina Velika Kladuša	22.407.554
	UKUPNO	330.790.362
Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove		
57.	Federalni zavod za zapošljavanje	153.070.800
58.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“	71.533.824
59.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona	31.178.450
60.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona	13.610.571
61.	Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna Travnik	13.847.438
62.	Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona	25.845.319
63.	Županijski zavod za upošljavanje Livno	4.200.000
64.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	263.785.000
65.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	582.368.800
66.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	40.047.550
67.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	24.742.647
68.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	73.028.000
69.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	42.880.715
70.	Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“	63.889.097
71.	Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar	29.072.480
72.	Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno	18.996.414
73.	Županijska bolnica Orašje	8.646.735
74.	Javna ustanova Opća bolnica Bugojno	3.241.666
75.	Javna ustanova Opća bolnica Jajce	4.988.087
76.	Dom zdravlja Čapljina ⁷	4.762.044
77.	Dom zdravlja Široki Brijeg	6.678.505
78.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.	8.719.430
79.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica	10.179.000
80.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac	11.935.051
81.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović – IZO“ Tešanj	7.931.319
82.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać	11.562.481
	UKUPNO	1.530.741.423
Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu		
83.	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	530.309.000
84.	Javno preduzeće Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar	210.854.139
85.	Javno preduzeće „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo	124.470.000
86.	Hrvatska pošta d.o.o. Mostar	31.793.000
87.	Javno preduzeće Ceste Federacije BiH d.o.o.	110.200.000
88.	Ceste d.d. Mostar	14.544.731
89.	Javno preduzeće Željeznice Federacije BiH d.o.o. Sarajevo	136.451.800
90.	Lutrija BiH d.o.o. Sarajevo	40.055.000

⁷ Dom zdravlja Čapljina – nije donesen Finansijski plan za 2023. godinu; iskazani ostvareni prihodi za 2023. godinu

91.	Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila	19.632.700
92.	Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza	49.217.675
93.	Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik	106.496.528
94.	Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. Tuzla	129.215.780
95.	Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	110.195.900
96.	Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica	37.803.280
97.	Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla	19.624.799
98.	Rudnici boksita d.o.o. Posušje	0
99.	Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg	2.350.000
100.	Javno komunalno poduzeće „Čapljina“ d.o.o. Čapljina	4.665.260
101.	Javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. Tuzla	12.633.479
102.	Javno komunalno preduzeće „Saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o. Tuzla	3.829.900
103.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Tržnice-pijace“ d.o.o. Sarajevo	3.481.670
104.	Javno preduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde	4.340.679
105.	Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	6.461.095
106.	Javno preduzeće „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	5.208.532
107.	JP Vodovod i kanalizacija d.o.o. Živinice	3.427.200
	UKUPNO	1.717.262.147

Tabela 2. Pregled izvršenih praćenja postupanja po preporukama iz finansijske revizije

R. B.	Naziv revidiranog subjekta	Godina za koju je prethodno vršena finansijska revizija
1.	Općina Neum	2019.
2.	Općina Kladanj	2021.
3.	Općina Tomislavgrad	2021.
4.	Općina Bosansko Grahovo	2021.
5.	Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	2019.
6.	Zavod za transfuzijsku medicinu Federacije Bosne i Hercegovine	2018.
7.	Javna ustanova Apoteke „Zdravlje“ Zenica	2019.
8.	ERC ZIPO d.o.o. Sarajevo	2017.
9.	Hidrogradnja d.d. Sarajevo – u stečaju	2019.
10.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo	2018.
11.	Javno preduzeće „Komunalno Neum“ d.o.o. Neum	2018.
12.	Javno preduzeće „Komunalac“ d.d. Gradačac	2018.
13.	Javno preduzeće „Rad“ d.o.o. Lukavac	2018.
14.	Javno preduzeće „Vodokom“ d.o.o. Kakanj	2019.
15.	Javni servis „Radio televizija Federacije Bosne i Hercegovine“ Sarajevo	2018.
16.	Javno preduzeće „Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine“ d.o.o. Mostar	2022.

Tabela 3. Pregled izvršenih revizija učinka

R. B.	Naziv revizije učinka ⁸	Datum objave
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje grantovima iz Budžeta Federacije BiH prema rezultatima“	12. 2. 2024.
2.	Učinkovitost poticaja u poljoprivredi	3. 5. 2024.
3.	Inkluzivno obrazovanje u Federaciji BiH	3. 6. 2024.
4.	Aktivnosti institucija na implementaciji Ciljeva održivog razvoja	12. 6. 2024.
5.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost drugostepenih organa u postupanju po žalbama“	20. 6. 2024.
6.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost lokalne uprave u rješavanju zahtjeva građana“	16. 9. 2024.

⁸ U 2024. godini, do sačinjavanja Godišnjeg izvještaja o najvažnijim nalazima i preporukama, objavljena su tri izvještaja revizije učinka i tri izvještaja o izvršenom praćenju realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja. Shodno Planu i programu do kraja 2024. godine predviđeno je da se objavi još jedan izvještaj, čime će se ispuniti Plan.

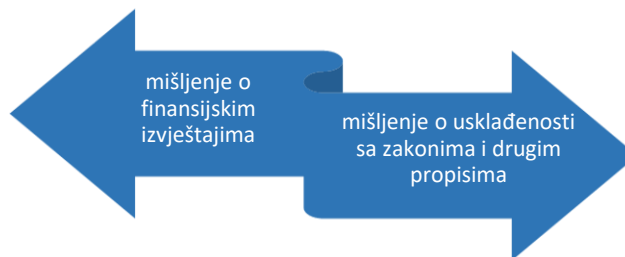
3. Finansijska revizija

Prema članu 13. Zakona o reviziji, prilikom vršenja finansijske revizije u skladu sa usvojenim revizijskim standardima, Ured za reviziju pregleda finansijske izvještaje s ciljem procjene da li su oni pouzdani. Procjenjuje se da li rukovodioci institucija primjenjuju zakone i propise, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene, ocjenjuje se finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistemi internih kontrola. Provodi se prethodna revizija u toku finansijske godine, uključujući praćenje primjene preporuka iz prethodnih revizija i analizu mjera poduzetih na osnovu tih preporuka.

Ured svake godine obavlja finansijsku reviziju i daje mišljenje o Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH i izvještajima Parlamenta FBiH, predsjednika FBiH, Vlade FBiH i njenih ministarstava.⁹ Uzimajući u obzir značajan broj subjekata u nadležnosti Ureda, pored obaveznih godišnjih revizija, procjenom rizika utvrđuju se i ostali subjekti.

Prilikom procjene rizika kriteriji koji se razmatraju utvrđeni su Zakonom o reviziji i metodologijom za finansijsku reviziju i reviziju usklađenosti, te uključuju visinu budžeta, prethodno dato mišljenje, raspoložive ljudske resurse, strateška opredjeljenja, posebne zahtjeve za reviziju koje Ured dobije od nadležnih i drugih organa, signale iz okruženja i medija itd.

U skladu s usvojenom metodologijom za finansijsku reviziju i reviziju usklađenosti, u izvještajima o finansijskoj reviziji daju se dva odvojena mišljenja:

3.1 Mišljenja revizora

Na osnovu Međunarodnog revizijskog standarda (MRevS) 700 – Formiranje mišljenja i izvještavanje o finansijskim izvještajima, ciljevi revizora su:

- formirati mišljenje o finansijskim izvještajima zasnovano na ocjeni zaključaka stvorenih iz dobivenih revizijskih dokaza;
- jasno izraziti mišljenje pomoću pisanog izvještaja.

Mišljenje može biti modificirano ili nemodificirano. Nemodificirano (čest termin je pozitivno mišljenje) je mišljenje koje izrazi revizor kada zaključi da su finansijski izvještaji sastavljeni, u svim značajnim odrednicama, u skladu sa primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja.

U skladu s MRevS-om 705 – Modifikacije mišljenja u izvještaju nezavisnog revizora, cilj revizora je da jasno izrazi odgovarajuće modificirano mišljenje o finansijskim izvještajima koje je nužno kada:

- revizor zaključi da, zasnovano na dobivenim revizijskim dokazima, finansijski izvještaji kao cjelina nisu bez značajnog pogrešnog prikazivanja;
- revizor ne može dobiti dostatne i primjerene revizijske dokaze da bi zaključio kako su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza.

---

⁹ Član 11. i 13. Zakona o reviziji

Modificirana mišljenja prema ovom Standardu su:

- a) mišljenje s rezervom;¹⁰
- b) negativno mišljenje;¹¹
- c) suzdržano mišljenje.¹²

Pored formiranja mišljenja, revizor može usmjeriti korisnikovu pažnju na, kada je to po njegovoj prosudbi nužno, pomoću jasnog dodatnog priopćavanja u revizorovom izvještaju:

(a) pitanje koje je, iako je primjereno prezentirano ili objavljeno u finansijskim izvještajima, od takve važnosti da je ono ključno za korisnikovo shvatanje finansijskih izvještaja; ili

(b) ako je odgovarajuće, svako drugo pitanje koje je relevantno za korisnikovo shvatanje revizije, revizorovih odgovornosti ili revizorovog izvještaja.¹³

U nastavku je zbirni pregled mišljenja datih za 2023. godinu, prema grupama subjekata.

Tabela 4. Zbirni pregled datih mišljenja subjektima revizije

Redni broj	Grupe subjekata revizije	Dato mišljenje								Ukupno revidirano
		o finansijskim izvještajima				o usklađenosti sa zakonskim propisima				
		Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu	-	1	-	-	-	1	-	-	1
2	Budžetski korisnici FBiH	22	6	-	-	8	20	-	-	28
3	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	1	9	-	-	-	10	-	-	10
4	Gradovi i općine	-	17	-	-	-	15	2	-	17
5	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	11	15	-	-	2	22	2	-	26
6	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	6	8	11	-	1	15	9	-	25
	UKUPNO	40	56	11		11	83	13		107

U skladu sa ISSAI-jem 2706,¹⁴ uz data mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti skrenuta je pažnja na određena pitanja koja su od značaja za korisnike izvještaja, a koja nisu uticala na mišljenja. Tako je u 63 izvještaja u mišljenju o finansijskim izvještajima i u 99 izvještaja u mišljenju o usklađenosti sa zakonskim propisima skrenuta pažnja na određena značajna pitanja koja su systemske prirode i koja često zahtijevaju angažman više institucija u njihovom rješavanju.

¹⁰ Revizor će izraziti mišljenje s rezervom kada: (a) nakon što je dobio dostatne i primjerene revizijske dokaze, zaključi da su pogrešni prikazi, pojedinačno ili u zbroju, značajni, ali ne i prožimajući za finansijske izvještaje; ili (b) ne može dobiti dostatne i primjerene revizijske dokaze na kojima bi temeljio mišljenje, ali revizor zaključi da bi mogući učinci neotkrivenih pogrešnih prikaza na finansijske izvještaje, ako ih ima, bili značajni, ali ne i prožimajući.

¹¹ Revizor će izraziti negativno mišljenje kada, nakon što je dobio dostatne i primjerene revizijske dokaze, zaključi da su pogrešni prikazi, pojedinačno ili u zbroju, i značajni i prožimajući za finansijske izvještaje.

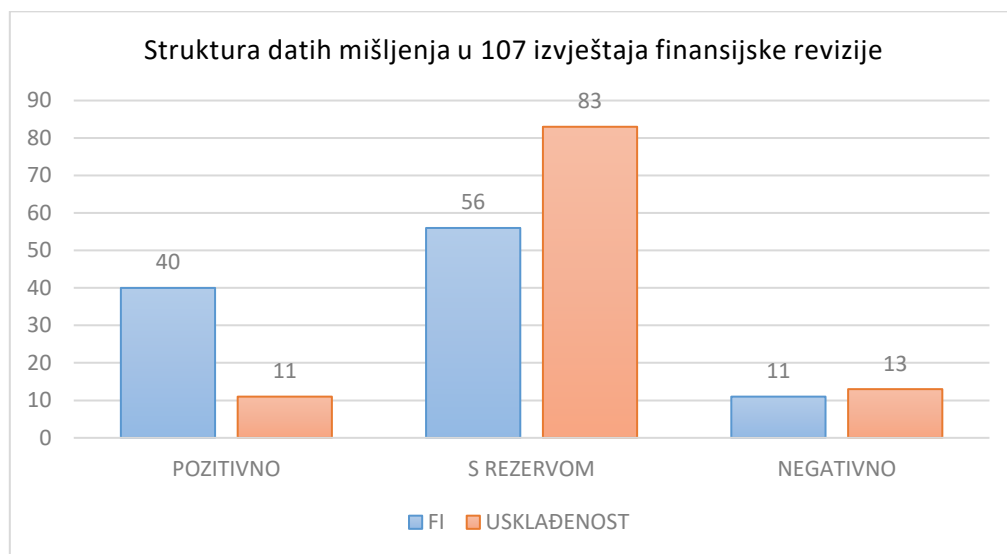
¹² Revizor će suzdržati mišljenje kada ne može dobiti dostatne i primjerene revizijske dokaze na kojima bi temeljio mišljenje, i zaključi da bi mogući učinci neotkrivenih pogrešnih prikaza na finansijske izvještaje, ako ih ima, bili i značajni i prožimajući. Revizor će suzdržati mišljenje kada, u iznimno rijetkim okolnostima koje uključuju višestruke neizvjesnosti, zaključi da, uprkos tome što je dobio dostatne i primjerene revizijske dokaze u vezi sa svakom pojedinom neizvjesnošću, nije moguće formirati mišljenje o finansijskim izvještajima zbog moguće interakcije neizvjesnosti i njihovog mogućeg kumulativnog učinka na finansijske izvještaje.

¹³ MRevS 705 – Tačke za isticanje pitanja i tačke za ostala pitanja u izvještaju nezavisnog revizora

¹⁴ Odjelci za isticanje pitanja i odjelci o drugim pitanjima u nezavisnom revizorskom izvještaju

Grafički prikazana struktura datih mišljenja je:

Grafikon 1. Struktura datih mišljenja

Pregled datih mišljenja po revidiranim subjektima nalazi se u tabeli:

Tabela 5. Pregled datih mišljenja po subjektima za reviziju

R. b.	Naziv revidiranog subjekta	DATO MIŠLJENJE	
		Za finansijske izvještaje	Za usklađenost
		POZITIVNO	
1	Vlada Federacije BiH	✓	✓
2	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	✓	✓
3	Federalno ministarstvo trgovine	✓	✓
4	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	✓	✓
5	Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta	✓	✓
6	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	✓	✓
7	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	✓	✓
8	Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna Travnik	✓	✓
9	Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona	✓	✓
		POZITIVNO	S REZERVOM
1	Parlament FBiH	✓	✓
2	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	✓	✓
3	Federalno ministarstvo pravde	✓	✓
4	Federalno ministarstvo finansija	✓	✓
5	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	✓	✓
6	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	✓	✓
7	Federalno ministarstvo zdravstva	✓	✓
8	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	✓	✓

9	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	✓	✓
10	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	✓	✓
11	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	✓	✓
12	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko osiguranje	✓	✓
13	Federalni zavod za poljoprivredu	✓	✓
14	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine	✓	✓
15	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	✓	✓
16	Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona	✓	✓
17	Federalni zavod za zapošljavanje	✓	✓
18	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona	✓	✓
19	Županijski zavod za upošljavanje Livno	✓	✓
20	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	✓	✓
21	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	✓	✓
22	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	✓	✓
23	Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“	✓	✓
24	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica	✓	✓
25	Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar	✓	✓
26	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	✓	✓
27	Javno poduzeće Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar	✓	✓
28	Javno preduzeće „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo	✓	✓
29	Hrvatska pošta d.o.o. Mostar	✓	✓
30	Ceste d.d. Mostar	✓	✓
31	Lutrija Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo	✓	✓
		S REZERVOM	POZITIVNO
1	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	✓	✓
2	Javno preduzeće „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	✓	✓
		S REZERVOM	
1	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu	✓	✓
2	Federalno ministarstvo kulture i sporta	✓	✓
3	Federalni zavod za statistiku	✓	✓
4	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	✓	✓
5	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar	✓	✓
6	Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	✓	✓
7	Županija Zapadnohercegovačka	✓	✓
8	Hercegovačko-neretvanski kanton	✓	✓
9	Srednjobosanski kanton	✓	✓
10	Sarajevski Kanton	✓	✓
11	Unsko-sanski kanton	✓	✓
12	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona 10	✓	✓
13	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	✓	✓
14	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Posavske županije	✓	✓
15	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona	✓	✓
16	Grad Čapljina	✓	✓
17	Grad Goražde	✓	✓

18	Grad Zavidovići	✓	✓
19	Grad Zenica	✓	✓
20	Općina Čelić	✓	✓
21	Općina Doboj Istok	✓	✓
22	Općina Doboj Jug	✓	✓
23	Općina Kreševo	✓	✓
24	Općina Novi Grad Sarajevo	✓	✓
25	Općina Pale	✓	✓
26	Općina Posušje	✓	✓
27	Općina Sapna	✓	✓
28	Općina Usora	✓	✓
29	Općina Velika Kladuša	✓	✓
30	Općina Vareš	✓	✓
31	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“	✓	✓
32	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona	✓	✓
33	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	✓	✓
34	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	✓	✓
35	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	✓	✓
36	Županijska bolnica Orašje	✓	✓
37	Javna ustanova Opća bolnica Jajce	✓	✓
38	Dom zdravlja Široki Brijeg	✓	✓
39	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.	✓	✓
40	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac	✓	✓
41	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović – Izo“ Tešanj	✓	✓
42	Javna ustanova Opća bolnica Bugojno	✓	✓
43	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać	✓	✓
44	Javno preduzeće Ceste Federacije BiH d.o.o.	✓	✓
45	Javno preduzeće Željeznice Federacije BiH d.o.o. Sarajevo	✓	✓
46	Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla	✓	✓
47	Javno komunalno preduzeće „Saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o. Tuzla	✓	✓
48	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Tržnice-pijace“ d.o.o. Sarajevo	✓	✓
		S REZERVOM	NEGATIVNO
1	Grad Livno	✓	✓
2	Grad Široki Brijeg	✓	✓
3	Dom zdravlja Čapljina	✓	✓
4	Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno	✓	✓
5	Rudnici boksita d.o.o. Posušje	✓	✓
6	Javno preduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Živinice	✓	✓
		NEGATIVNO	S REZERVOM
1	Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg	✓	✓
2	Javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. Tuzla	✓	✓
3	Javno preduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde	✓	✓
4	Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	✓	✓

		NEGATIVNO	
1	Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik - Bila	√	√
2	Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza	√	√
3	Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik	√	√
4	Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. Tuzla	√	√
5	Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	√	√
6	Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica	√	√
7	Javno komunalno poduzeće „Čapljina“ d.o.o. Čapljina	√	√

3.1.1 Analiza oblasti koje su osnov za mišljenje

U nastavku je prezentirana analiza po sektorima za finansijsku reviziju, iz koje se mogu vidjeti oblasti koje su najčešće osnov za mišljenje o finansijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti.

a) Institucije Federacije BiH:

Kod 29 institucija Federacije BiH:

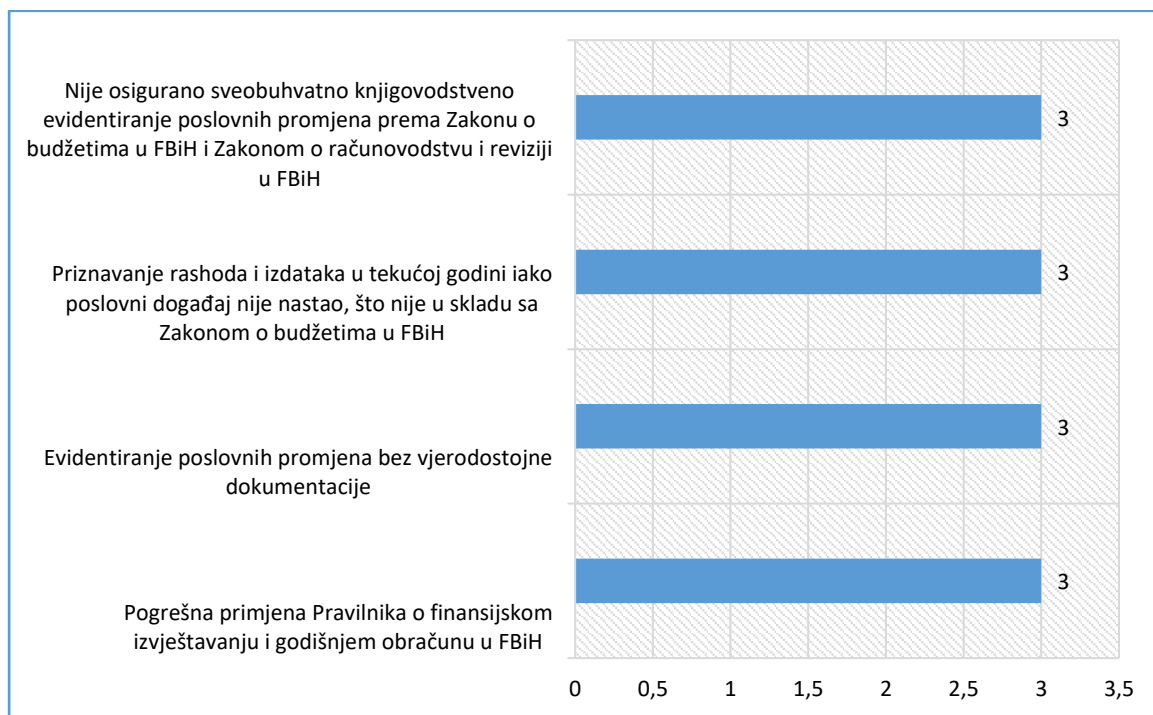
- U osnovi za mišljenje na finansijske izvještaje ukupno je 12 kvalifikacija, od kojih su tri vezane za primjenu Pravilnika o finansijskom izvještavaju i godišnjem obračunu u FBiH, tri za evidentiranje poslovnih promjena bez vjerodostojne dokumentacije, tri za priznavanje rashoda i izdataka u tekućoj godini iako poslovni događaj nije nastao, tri jer nije osigurano sveobuhvatno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena prema Zakonu o budžetima u FBiH i Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- U osnovi za mišljenje o usklađenosti ukupno je 45 kvalifikacija, od kojih je čak 17 vezano za obavljanje poslova iz nadležnosti.

Osam institucija je imalo ukupno deset kvalifikacija vezanih za primjenu Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu prilikom planiranja, dodjele transfera i nadzora na utroškom tih sredstava.

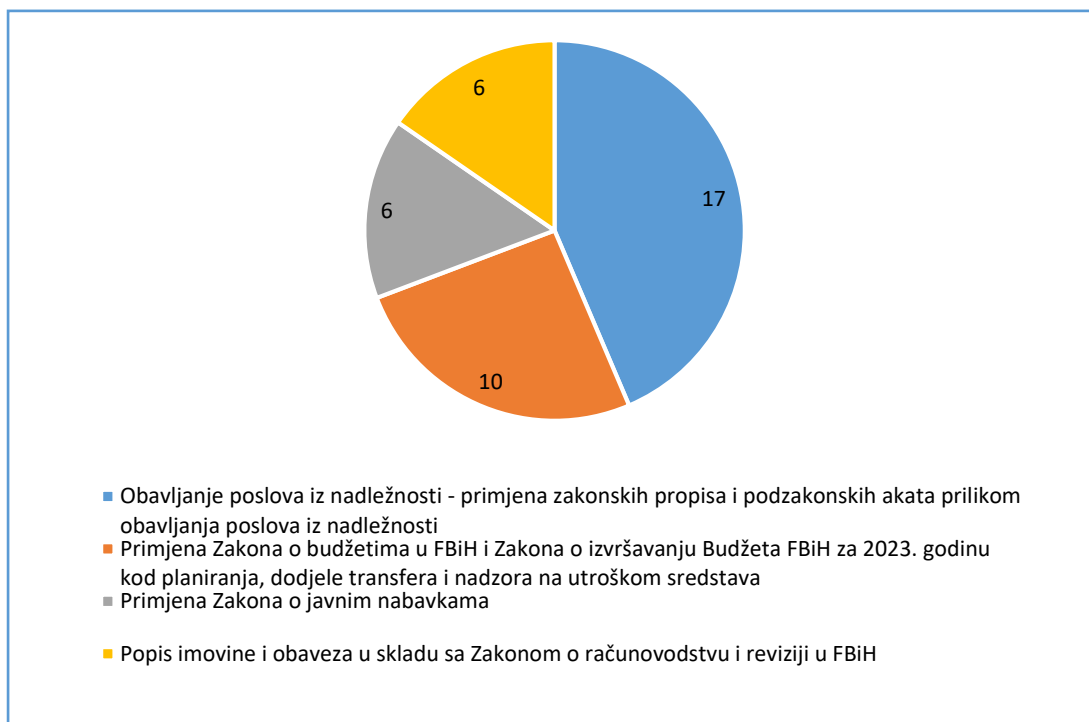
To znači da se od ukupnog broja kvalifikacija na usklađenost 60% odnosilo samo na ove dvije oblasti.

Pored toga, šest subjekata je imalo šest kvalifikacija za primjenu Zakona o javnim nabavkama, a šest subjekata za neobavljanje popisa imovine i obaveza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Grafikon 2. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o FI kod institucija FBiH

Grafikon 3. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o usklađenosti kod institucija FBiH

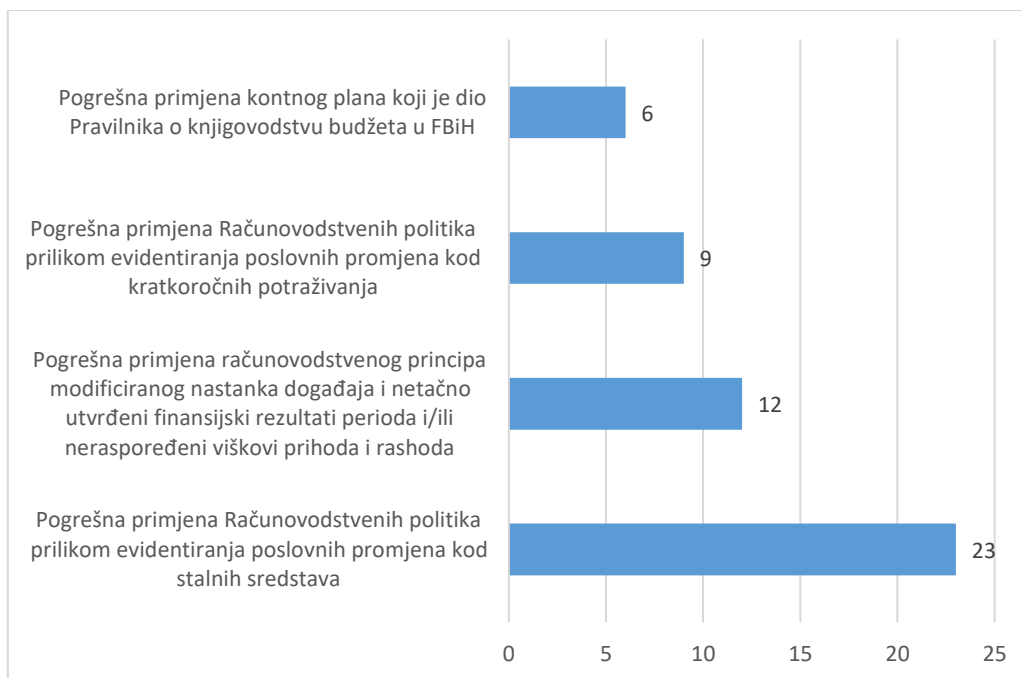

b) Kantoni, gradovi i općine

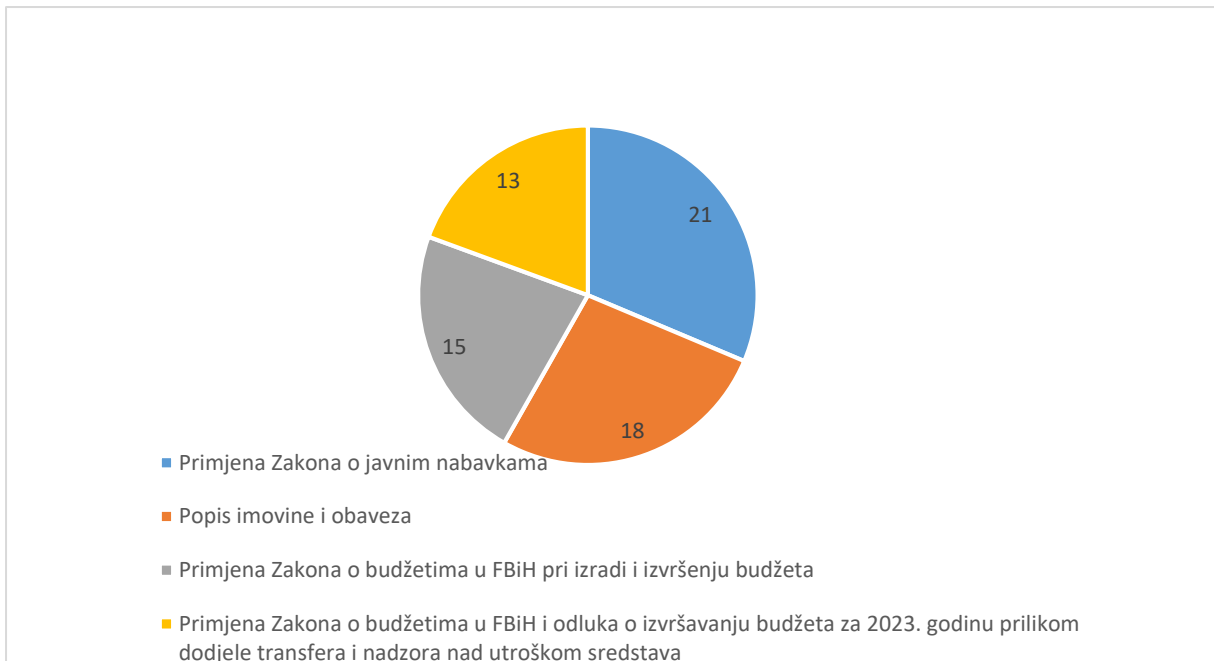
Kod 27 revidiranih subjekata:

- U osnovi za mišljenje na finansijske izvještaje ukupno je 56 kvalifikacija, od kojih se 23 odnose na pogrešnu primjenu Računovodstvenih politika prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod stalnih sredstava, 12 na pogrešnu primjenu računovodstvenog principa modificiranog nastanka događaja i netačno utvrđene finansijske rezultate perioda i/ili neraspoređene viškove prihoda i rashoda, devet na pogrešnu primjenu Računovodstvenih politika prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod kratkoročnih potraživanja i šest na pogrešnu primjenu kontnog plana koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
- U osnovi za mišljenje o usklađenosti ukupno su 92 kvalifikacije – 21 se odnosi na primjenu Zakona o javnim nabavkama; 18 na popis imovine i obaveza, 15 na primjenu Zakona o budžetima u FBiH pri izradi i izvršenju budžeta, a 13 kvalifikacija na primjenu Zakona o budžetima u FBiH te zakona i odluka o izvršavanju budžeta za 2023. godinu prilikom dodjele transfera i nadzora nad utroškom sredstava.

Grafikon 4. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o FI kod kantona, gradova i općina

Grafikon 5. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o usklađenosti kod kantona, gradova i općina

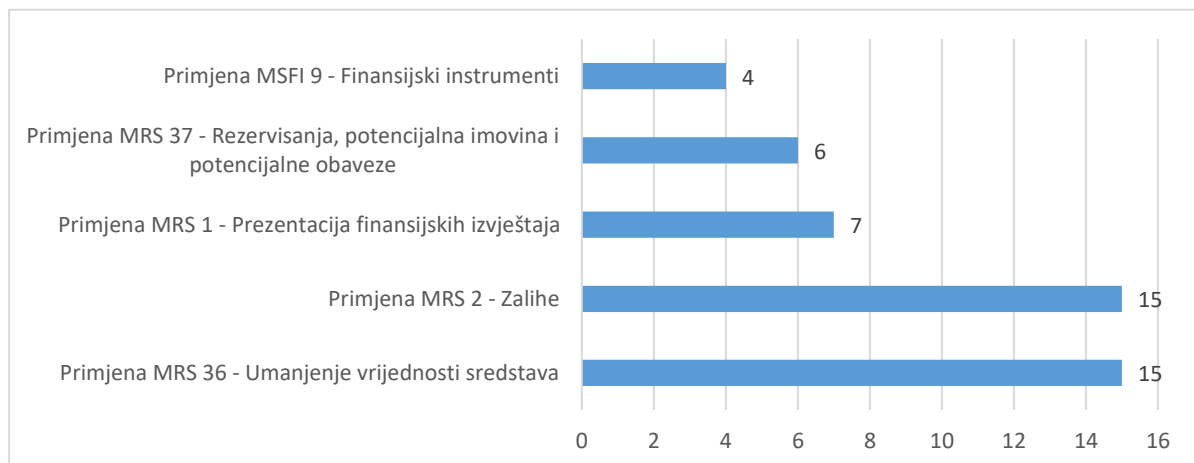

c) Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

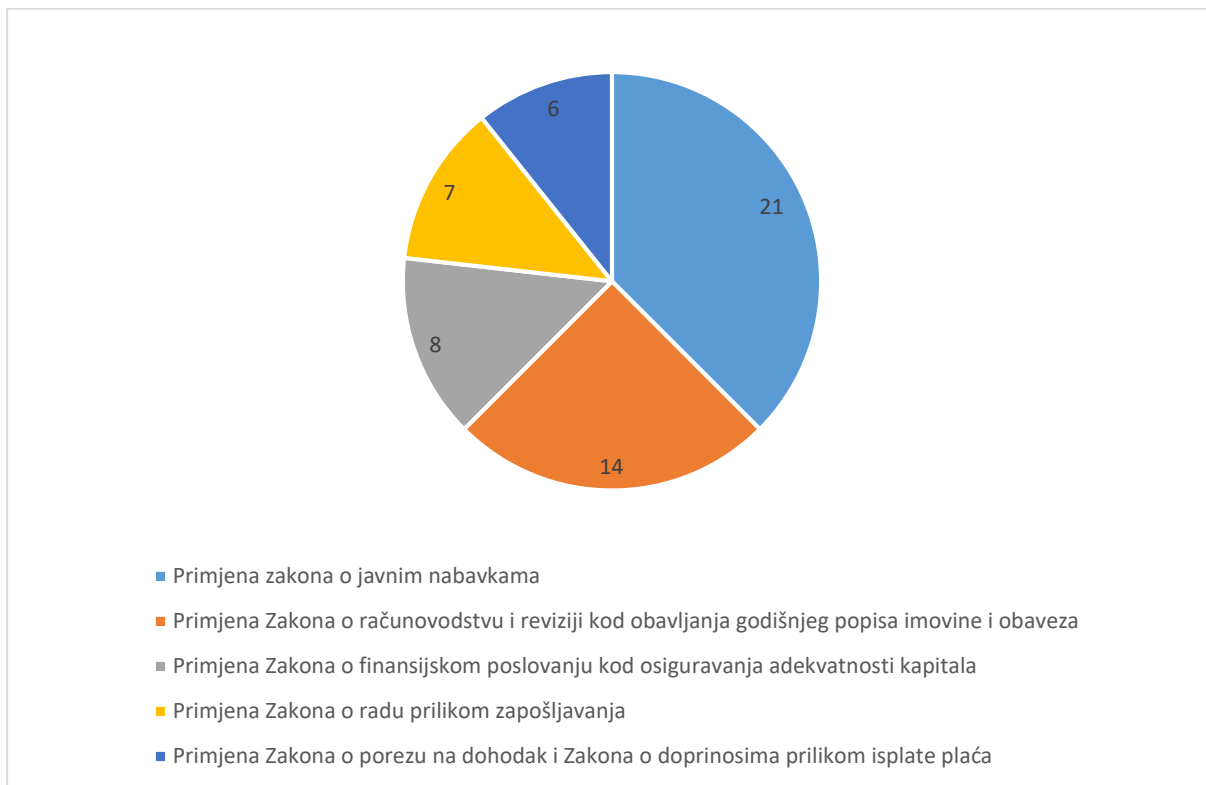
Kod 25 revidiranih preduzeća:

- U osnovi za mišljenje na finansijske izvještaje ukupno su 63 kvalifikacije, od kojih se 15 odnosi na primjenu MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava; 15 se odnosi na primjenu MRS-a 2 – Zalihe; sedam se odnosi na primjenu zahtjeva MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja; šest se odnosi na primjenu MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalna imovina i potencijalne obaveze; a četiri na primjenu MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti;
- U osnovi za mišljenje o usklađenosti ukupno su 74 kvalifikacija na mišljenje o usklađenosti – od kojih se 21 kvalifikacija odnosi na primjenu Zakona o javnim nabavkama; 14 na obavljanje godišnjeg popisa imovine i obaveza; osam na primjenu Zakona o finansijskom poslovanju za osiguravanje adekvatnosti kapitala; sedam na primjenu Zakona o radu prilikom zapošljavanja; a šest na primjenu Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima prilikom isplate plaća.

Grafikon 6. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o FI kod preduzeća

Grafikon 7. Najčešće oblasti u osnovi za mišljenje o usklađenosti kod preduzeća

d) Zavodi, fondovi i agencije

U Sektoru za finansijsku reviziju, od 26 revidiranih subjekata potrebno je istaknuti da 13 primjenjuje kontni okvir za privredu, a 13 za budžetske korisnike.

Kod 13 subjekata koji primjenjuju kontni okvir (KO) za privredu:

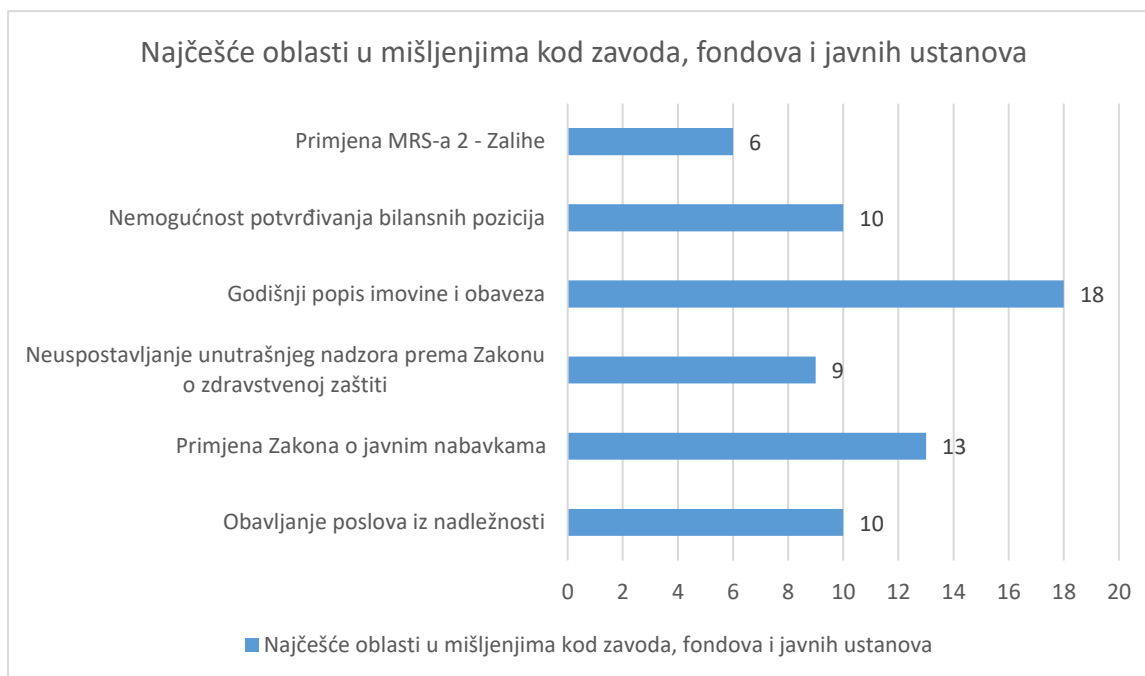
- U osnovi za mišljenje na finansijske izvještaje ukupno su 22 kvalifikacije, od kojih se šest odnosi na primjenu MRS-a 2 – Zalihe, četiri na primjenu Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje, a sedam na nemogućnost potvrđivanja određenih bilansnih pozicija u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- U osnovi za mišljenje o usklađenosti ukupno su 44 kvalifikacije, 12 subjekata imalo je ukupno 12 kvalifikacija za godišnji popis imovine i obaveza; devet subjekata je imalo devet kvalifikacija za neuspostavljanje unutrašnjeg nadzora nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, osam za primjenu Zakona o javnim nabavkama; četiri subjekta su imala četiri kvalifikacije za neuspostavljanje unutrašnje revizije u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH; četiri subjekta su imala četiri kvalifikacije za neizvršavanje obaveza prema dobavljačima u propisanom roku u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.

Kod 13 subjekata koji primjenjuju kontni okvir za budžetske korisnike:

- U osnovi za mišljenje na finansijske izvještaje ukupno je osam kvalifikacija, od kojih se tri odnose na primjenu Zakona o budžetima u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod obaveza i potraživanja, i tri na nemogućnost potvrđivanja određenih bilansnih pozicija u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- U osnovi za mišljenje o usklađenosti ukupno je 25 kvalifikacija, od kojih se deset odnosi na obavljanje poslova iz nadležnosti koje nije u potpunosti usklađeno sa zakonima i propisima kojima su utvrđeni; šest na godišnji popis imovine i obaveza, i pet na primjenu Zakona o javnim nabavkama.

Grafikon 8. Najčešće oblasti u osnovi za mišljene kod zavoda, fondova i javnih ustanova

3.2 Date preporuke za 2023. godinu i pregled postupanja po preporukama iz prethodnih izvještaja

Za značajnih nepravilnosti utvrđenih u revizorskim izvještajima, date su preporuke u cilju njihovog otklanjanja i jačanja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, te primjene zakona.

Implementacija preporuka je jako važna jer pokazuje koliko rukovodioci ozbiljno pristupaju jačanju sistema internih kontrola, i na njoj trebaju insistirati organi upravljanja, kao i zakonodavni organi koji također obavljaju nadzornu ulogu.

Nakon izvršenih finansijskih revizija za 2023. godinu, za 107 subjekata dato je 1.975 preporuka.

Tabela 6. Broj datih preporuka u 2022. i 2023. godini

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Broj datih preporuka za 2022. godinu	Broj datih preporuka za 2023. godinu
1	2	3	4
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH	26	26
2.	Korisnici Budžeta FBiH	289	367
3.	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	219	173
4.	Gradovi i općine	452	376
5.	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	525	530
6.	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	294	503
UKUPNO		1805	1975

Tabela 7. Postupanje po preporukama, po sektorima

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovođivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu	2	2	21	1	26
	<i>postotak</i>	8%	8%	81%	3%	100%
2.	Korisnici Budžeta FBiH	142	63	128	35	368
	<i>postotak</i>	39%	17%	35%	9%	100%
3.	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	23	28	74	7	132
	<i>postotak</i>	18%	21%	56%	5%	100%
4.	Gradovi i općine	178	85	130	28	421
	<i>postotak</i>	42%	20%	31%	7%	100%
5.	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	117	52	110	7	286
	<i>postotak</i>	42%	18%	38%	2%	100%
6.	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	76	54	165	13	308
	<i>postotak</i>	25%	17%	54%	4%	100%
UKUPNO		538	283	628	91	1.540
<i>postotak</i>		35%	18%	41%	6%	100%

U skladu sa Zakonom o reviziji, u toku obavljanja prethodne revizije izvršena je ocjena postupanja po preporukama iz prethodnih izvještaja, i to kod 89 subjekata za 1.540 preporuka. Analiza i ocjena postupanja po preporukama nije se vršila kod 17 subjekata kod kojih su se revizije obavljale prvi put i kod jednog subjekta kod kojih je proteklo više od deset godina od posljednje izvršene revizije.

Značajan broj preporuka nije realizovan ili je djelimično realizovan, što znači da nisu otklonjeni ranije utvrđeni propusti i nepravilnosti. Kod 89 subjekata kod kojih je vršena ocjena postupanja po datim preporukama, od 1.540 realizovano je 25%. Može se konstatovati da bi u narednom periodu trebalo konačno poduzeti ozbiljne aktivnosti i mjere na njihovoj realizaciji, a sve s ciljem efikasnijeg i efektivnijeg korištenja javnog novca.

3.3 Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije BiH za 2023. godinu

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu sačinjen je na osnovu podataka iz konsolidovanih računovodstvenih iskaza Budžeta FBiH za 2023. godinu i daje sliku potrošnje budžetskih korisnika Federacije BiH.

U njemu su iskazani prihodi, primici i finansiranje u iznosu od 5.836.617.779 KM, rashodi, izdaci i otplate dugova u iznosu od 6.372.994.896 KM, te višak rashoda nad prihodima u iznosu od 536.377.117 KM.

Tabela 8. Iskazani rashodi i izdaci u Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2023, s datim mišljenjem

Red. broj	Subjekt revizije	Iskazani rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu	6.372.994.896	S rezervom	S rezervom	26

Tabela 9. Informacije o postupanju po preporukama Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu	2	2	21	1	26
	<i>postotak</i>	8%	8%	81%	3%	100%

Od ukupno 26 preporuka datih u prethodnom izvještaju 8% je realizovano, 8% djelimično realizovano i 81% nije realizovano. Za datu preporuku vezanu za revalorizaciju (3%) nije izvršena ocjena postupanja jer su u revidiranoj godini izmijenjeni propisi kojima je utvrđena njena obaveza.

U nastavku je pregled datog mišljenja i tačaka za isticanje pitanja u Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH:

Naziv izvještaja	Dato mišljenje/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Početna stanja stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava za 2023. godinu su potcijenjena s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 66.598.631 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini; Ne možemo potvrditi iskazane primitke po osnovu neporeznih prihoda u Izvještaju o novčanim tokovima u iznosu od 4.343.772 KM, jer nije prezentirana dokumentacija niti je dato obrazloženje o prilivima sredstava u 2023. godini. Sačinjeni Izvještaj o novčanim tokovima nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi iskazana stanja u Glavnoj knjizi Trezora bivših institucija koje su prešle sa federalnog na državni nivo (Federalno ministarstvo odbrane, Vojska FBiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija), koja se odnose na stalna sredstva (28.216.437 KM), kratkoročna potraživanja i plasmane (16.263.775 KM), te kratkoročne obaveze i razgraničenja (79.662.188 KM). Nisu provedene aktivnosti na okončanju raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom i

	<p>aktivnosti vezane za utvrđivanje tačnog iznosa obaveza ovih institucija, a u 2023. godini isplaćeno je 1.111.794 KM na ime obaveza po osnovu sudskih presuda;</p> <p>4. Predbilansne radnje za 2023. godinu koje je donijelo Federalno ministarstvo finansija nisu u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, u dijelu priznavanja izdataka i kratkoročno razgraničenih rashoda, jer nije ispoštovan princip jedne godine. Rashodi i izdaci kod korisnika budžeta FBiH priznati su u tekućoj godini iako poslovni događaj (obaveza) nije nastao. To je imalo za posljedicu da su iskazani rashodi, izdaci i razgraničeni rashodi na datum bilansa precijenjeni za najmanje 9.577.194 KM.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrebno je planirati pokriće neraspoređenog viška rashoda nad prihodima (deficita) shodno članu 43. stav 2. Zakona o budžetima u FBiH; • Vrijednost stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine nije realno iskazana, s obzirom na to da se za dio nekretnina ne raspolaže vjerodostojnom dokumentacijom o vlasništvu i posjedu; • Na datum bilansa dugoročno oročena sredstva iskazana su u iznosu od 200.000.000 KM (uz kamatnu stopu od 0,50% i 0,60%) i kratkoročno oročena sredstva u iznosu od 28.300.000 KM (uz kamatnu stopu od 0,08%). Federacija BiH u 2023. godini zadužila se na osnovu devet emisija obveznica u ukupnom iznosu od 250.000.000 KM (sa kamatnim stopama u rasponu od 2,85% do 3,79%), što ukazuje na nepovoljnije uslove finansiranja putem zaduživanja na osnovu emisije obveznica u odnosu na korištenje vlastitih sredstava koja su oročena; • Revizijom preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH za 2023. godinu konstatovano je da su na datum bilansa oročena sredstva u značajnim iznosima, i to: kratkoročno oročena sredstva u iznosu od 318.325.775 KM i dugoročno oročena sredstva u iznosu od 139.105.500 KM <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Za finansiranje Fonda solidarnosti nisu obezbijeđena sredstva u iznosu ukupnih prihoda ostvarenih po osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, s obzirom na to da je Budžetom FBiH za 2023. godinu Fondu odobreno 51.650.000 KM, dok su prihodi od doprinosa iznosili 203.802.658 KM. Navedeno nije u skladu s članom 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju.</p> <p>Također, nisu obezbijeđena sredstva za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture, s obzirom na to da su odobrena sredstva u iznosu od 25.900.000 KM, a planirani su radovi na održavanju željezničke infrastrukture u iznosu od 63.225.381 KM. Navedeno nije u skladu s članom 3. Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja;</p> <p>2. Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu ne pruža potrebne podatke i informacije o svim značajnim odstupanjima, odnosno razlikama između odobrenog Budžeta i njegovog ostvarenja. Nisu data objašnjenja većih odstupanja planiranih i ostvarenih prihoda, ostvarenog finansijskog rezultata, novčanih sredstava, niti obrazloženja o kapitalnim primicima i primicima od finansijske imovine. Navedeno nije u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH;</p> <p>3. Vlada Federacije BiH je, na prijedlog budžetskih korisnika, usvajala programe utroška sredstava tekućih transfera u iznosu od najmanje 238.423.079 KM i kapitalnih transfera u iznosu od najmanje 46.225.946 KM, iako po prethodnim programima utroška sredstava budžetski korisnici nisu izvršili raspodjelu s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, niti su poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora i izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava. Navedeno ukazuje na to da nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu;</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025. kao jedna od aktivnosti u nadležnosti Ministarstva finansija je nastavljanje uvođenja Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS), koji u međunarodnim okvirima predstavljaju okosnicu harmonizacije računovodstvenog izvještavanja budžetskih korisnika. Krajem 2023. godine tek je izabran tim ključnih eksperata koji će raditi kao podrška na implementaciji ovih aktivnosti. S obzirom na period važenja Strategije, navedeno može uticati na realizaciju aktivnosti u predviđenom roku; • Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH koju je donijela Vlada FBiH nije u skladu s odredbama Zakona o radu, s obzirom na to da je ostavljena mogućnost
--	---

	<p>zapošljavanja bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja. Navedeno je imalo za posljedicu da nije osigurana transparentnost prilikom zapošljavanja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neefikasno se upravlja i neracionalno koriste poslovni prostori koji su u vlasništvu Federacije BiH, koji su odlukama Vlade Federacije BiH dati na korištenje institucijama. U 2023. godini iz Budžeta FBiH izdvojena su sredstva za iznajmljivanje prostora za budžetske korisnike u iznosu od 5.996.446 KM, dok se značajan broj poslovnih prostora ne koristi ili se neracionalno koristi; • Neujednačen je pristup u primjeni odredbi Zakona o radu i podzakonskog akta u dijelu radnog vremena i vođenja evidencija o radnom vremenu korisnika Budžeta FBiH, što je osnov za ostvarenje prava na plaću i drugih prava iz radnog odnosa.
--	---

3.3.1 Najvažniji nalazi i preporuke¹⁵

Značajan broj preporuka koji je dat u Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH, a koji se ponavlja već duži period, još uvijek nije realizovan. Veliki broj nerealizovanih preporuka sistemskog je karaktera, za koje se ne poduzimaju aktivnosti na realizaciji, zbog čega se utvrđene nepravilnosti ponavljaju iz godine u godinu.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Početna stanja stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava za 2023. godinu su potcijenjena jer nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima (Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor).

Preporuka nije data, s obzirom na to da su propisi kojima je utvrđena obaveza revalorizacije prestali da važe (31. 8. 2023. godine Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH, a 23. 12. 2023. godine Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvene politike za federalne budžetske korisnike i Trezor).

- Izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, jer nije prezentirana dokumentacija niti je dato obrazloženje o prilivima sredstava u 2023. godinu, zbog čega nismo mogli potvrditi iskazane primitke po osnovu neporeznih prihoda.

Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati uz dodatno obrazloženje o prilivima i odlivima novca na način da se prihodi i rashodi prevedu na primitke i izdatke novca, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- Prilikom prenosa nadležnosti bivših institucija sa federalnog na državni nivo (Federalno ministarstvo odbrane, Vojska FBiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija) nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, zbog čega godinama nakon prenosa nadležnosti nije vršen popis i usklađivanje. Također, u 2023. godini isplaćeno je 1.111.794 KM na ime obaveza po osnovu sudskih presuda. Zbog toga ne možemo potvrditi iskazana stanja stalnih sredstava, kratkoročnih potraživanja i plasmana, te kratkoročnih obaveza i razgraničenja u Glavnoj knjizi Trezora ovih institucija.

Utvrđiti tačan iznos duga, zaduženja i ostalih obaveza, kao i potraživanja bivših institucija: Federalno ministarstvo odbrane, Vojska Federacije BiH, Obavještajno-sigurnosna služba FBiH i Carinska uprava FBiH.

Vlada FBiH i nadležne institucije trebaju poduzeti aktivnosti kako bi se riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama nad imovinom institucija koje su ugašene, a čije su nadležnosti prenesene s entitetskog na državni nivo.

¹⁵ U poglavljima „Najvažniji nalazi i preporuke“ prvo su prezentovani nalazi, a preporuke su *boldirane*.

- Predbilansne radnje za 2023. godinu koje je donijelo Federalno ministarstvo finansija nisu u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, u dijelu priznavanja izdataka i kratkoročno razgraničenih rashoda, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a rashodi i izdaci su priznati u tekućoj godini, iako poslovni događaj (obaveza) nije nastao. To je imalo za posljedicu da su iskazani rashodi, izdaci i razgraničeni rashodi na datum bilansa precijenjeni.

Priznavanje rashoda i izdataka u Predbilansnim radnjama za federalne budžetske korisnike uskladiti sa odredbama člana 76. Zakona o budžetima u FBiH.

- Za finansiranje Fonda solidarnosti nije postupljeno u skladu s članom 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju, s obzirom na to da je Budžetom FBiH za 2023. godinu odobreno 51.650.000 KM, dok su prihodi od doprinosa za navedenu godinu iznosili 203.802.658 KM. Pored toga, nisu obezbijeđena sredstva za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture, s obzirom na to da su odobrena sredstva u iznosu od 25.900.000 KM, a planirani su radovi na održavanju željezničke infrastrukture u iznosu od 63.225.381 KM. Navedeno nije u skladu s članom 3. Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja.
- Planiranje prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka nije vršeno na osnovu realnih ulaznih podataka, niti je njihovo izvršenje praćeno na adekvatan način, što je imalo za posljedicu ostvareni deficit. Nisu poduzete aktivnosti na izmjenama i dopunama Budžeta FBiH u cilju uravnoteženja budžeta.
- Nisu poštovani rokovi i smjernice date Instrukcijama br. 2 za pripremu Budžeta FBiH za 2023. godinu.

Poduzeti aktivnosti kako bi se planiranje Budžeta FBiH vršilo u skladu sa zakonskim i drugim propisima.

- Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH nije sačinjen u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH jer ne sadrži objašnjenja većih odstupanja, početno i završno stanje imovine, obaveza i izvora vlasništva, te podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja i upravljanja dugom.

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH sačinjavati u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH.

- Nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu, s obzirom na to da je Vlada FBiH, na prijedlog budžetskih korisnika, usvajala programe utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, iako po prethodnim programima utroška sredstava budžetski korisnici nisu izvršili raspodjelu s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, niti su poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora i izvještavanja. Za finansiranje pojedinih oblasti tekućih transfera nisu doneseni zakonski propisi ili nisu usaglašeni sa Zakonom o budžetima u FBiH. Pojedini transferi se planiraju i realizuju iako nemaju zakonski osnov.

Vlada FBiH treba preispitati opravdanost planiranja i odobravanja interventnih sredstava kod usvajanja programa utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera.

Poduzeti aktivnosti prema budžetskim korisnicima putem kojih se dodjeljuju sredstva transfera na osnovu programa utroška sredstava koje donosi Vlada FBiH, kako bi se na odgovarajući način vršilo izvještavanje i nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih sredstava krajnjim korisnicima.

Predložiti izmjene i dopune zakonskih propisa kojima se reguliše finansiranje pojedinih oblasti u zdravstvu, poljoprivredi i šumarstvu iz budžetskih sredstava.

Poduzeti mjere vezano za ocjenu opravdanosti finansiranja transfera koji nemaju zakonski osnov.

- Kod izdataka za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela utvrđena je nedosljedna primjena Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe kod isplate naknade članovima komisija za redovne poslove iz nadležnosti budžetskih korisnika, te definisanja i primjene kriterija za utvrđivanje visine naknade članovima radnih tijela. Uredbom je isplata naknade uslovljena obavljanjem poslova izvan radnog vremena i imenovanjem u najviše dva radna tijela u toku godine, što se ne može potvrditi u svim slučajevima u kojima je došlo do isplate.
- Obračun naknada članovima komisija nije imao tretman plaće, odnosno oporezivog prihoda od nesamostalne djelatnosti, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima i njihovim provedbenim propisima.

Potrebno je da Vlada FBiH preispita opravdanost Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe u dijelu formiranja i plaćanja komisija čiji su članovi zaposlenici budžetskih korisnika.

Naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima.

- Utvrđeno je različito tumačenje i postupanje kod primjene odredbi Zakona o radu po pitanju radnog vremena i vođenja evidencija o radnom vremenu. Utvrđeno je da je najveći broj korisnika donio odluku o radnom vremenu, ali nisu ujednačeni stavovi o početku i kraju radnog vremena, te odmoru u toku radnog vremena.

Potrebno je da Vlada FBiH donese odluku o radnom vremenu na nivou FBiH kojom će se regulisati početak i kraj radnog vremena, te odmor u toku radnog vremena, u skladu sa Zakonom o radu.

U Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu skrenuta je pažnja na određena pitanja, koja nisu uticala na data mišljenja, ali su važna za korisnike izvještaja i često zahtijevaju angažman više strana za njihovo rješavanje:

- Potrebno je planirati pokriće neraspoređenog viška rashoda nad prihodima (deficita) shodno članu 43. stav 2. Zakona o budžetima u FBiH;
- Za dio nekretnina nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o vlasništvu i posjedu, zbog čega vrijednost stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima nije realno iskazana;
- Na datum bilansa dugoročno i kratkoročno oročena sredstva iskazana su u značajnom iznosu, a Federacija BiH u 2023. godini se zadužila na osnovu emisija obveznica po znatno većim kamatnim stopama, što ukazuje na nepovoljnije uslove finansiranja putem zaduživanja na osnovu emisije obveznica u odnosu na korištenje vlastitih sredstava koja su oročena;
- Revizijom preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH za 2023. godinu također je konstatovano da su na datum bilansa kratkoročno i dugoročno oročena sredstva u značajnim iznosima;
- Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021-2025, nastavljeno je uvođenje Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS). Krajem 2023. godine tek je izabran tim ključnih eksperata koji će raditi kao podrška na implementaciji ovih aktivnosti, što s obzirom na period važenja Strategije može uticati na realizaciju aktivnosti u predviđenom roku;
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH koju je donijela Vlada FBiH nije u skladu s odredbama Zakona o radu, s obzirom na to da je ostavljena mogućnost zapošljavanja bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, što je imalo za posljedicu da prilikom zapošljavanja nije osigurana transparentnost;

- Neefikasno je upravljanje i neracionalno korištenje poslovnih prostora u vlasništvu Federacije BiH, koji su odlukama Vlade FBiH dati na korištenje institucijama. Značajan dio ovih prostora se ne koristi ili se neracionalno koristi, a u 2023. godini iz Budžeta FBiH su izdvojena značajna sredstva za iznajmljivanje prostora za budžetske korisnike;
- Neujednačen je pristup u primjeni odredbi Zakona o radu i podzakonskog akta u dijelu radnog vremena i vođenja evidencija o radnom vremenu korisnika Budžeta FBiH, što je osnov za ostvarenje prava na plaću i drugih prava iz radnog odnosa.

3.4 Korisnici Budžeta Federacije BiH

Pored Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu, planirana je i izvršena revizija 28 budžetskih korisnika. Budžet FBiH za 2023. godinu odobren je za 62 institucije u iznosu od 6.937.563.355 KM, a na 28 revidiranih institucija odnosi se 6.757.582.071 KM ili 97,4% ukupno odobrenih sredstava. Planirano je 19 obaveznih revizija (Parlament FBiH, Predsjednik FBiH i dva potpredsjednika, Vlada FBiH i 16 ministarstava) i devet ostalih budžetskih korisnika. Napominjemo da su u Budžetu FBiH sredstva za Parlament FBiH (Dom naroda Parlamenta FBiH, Predstavnički dom Parlamenta FBiH i Zajedničke službe Parlamenta FBiH) i Predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH odobrena za šest korisnika, posebno za svakog, a planirani su i izvršeni kao dvije revizije.

Ukupni rashodi i izdaci Budžeta FBiH iskazani su u iznosu od 6.372.994.896 KM, a ukupni iskazani rashodi i izdaci revidiranih institucija iznose 6.204.972.063 KM ili 97,4% ukupnih rashoda i izdataka u 2023. godini.

U nastavku je pregled iskazanih rashoda i izdataka u finansijskim izvještajima budžetskih korisnika, sa datim mišljenjem i brojem preporuka za 2023. godinu:

Tabela 10. Iskazani rashodi i izdaci korisnika Budžeta FBiH za 2023, s datim mišljenjem i brojem preporuka

Red. broj	Subjekti revizije	Iskazani rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	1
1.	Parlament Federacije BiH	19.153.025	Pozitivno	S rezervom	13
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	2.930.910	Pozitivno	S rezervom	14
3.	Vlada Federacije BiH	14.053.575	Pozitivno	Pozitivno	5
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	10.582.163	Pozitivno	Pozitivno	9
5.	Federalno ministarstvo pravde	3.853.767	Pozitivno	S rezervom	11
6.	Federalno ministarstvo finansija	1.276.494.909	Pozitivno	S rezervom	23
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	36.306.608	Pozitivno	S rezervom	14
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	140.613.687	Pozitivno	S rezervom	15
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	148.040.216	Pozitivno	S rezervom	27
10.	Federalno ministarstvo trgovine	1.715.679	Pozitivno	Pozitivno	7
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	28.963.145	Pozitivno	S rezervom	21
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	174.517.628	Pozitivno	S rezervom	11
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	375.074.009	Pozitivno	Pozitivno	10

14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	23.597.151	Pozitivno	Pozitivno	6
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	457.992.673	Pozitivno	Pozitivno	11
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	32.459.819	S rezervom	S rezervom	12
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	48.087.868	Pozitivno	Pozitivno	7
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	25.027.589	Pozitivno	S rezervom	12
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	10.039.385	Pozitivno	S rezervom	9
20.	Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje	3.240.736.295	Pozitivno	S rezervom	15
21.	Federalni zavod za poljoprivredu	2.025.091	Pozitivno	S rezervom	15
22.	Federalno zavod za statistiku	8.580.854	S rezervom	S rezervom	14
23.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	10.301.899	S rezervom	Pozitivno	11
24.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar	9.716.645	S rezervom	S rezervom	17
25.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	8.115.607	S rezervom	S rezervom	15
26.	Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	22.288.060	S rezervom	S rezervom	18
27.	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine	57.340.475	Pozitivno	S rezervom	15
28.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine	16.363.331	Pozitivno	S rezervom	10
	UKUPNO	6.204.972.063			367

U 28 izvještaja o finansijskoj reviziji budžetskih korisnika Federacije BiH za 2023. godinu dato je ukupno 367 preporuka s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola.

U 14 izvještaja, uz data mišljenja o finansijskim izvještajima, istaknuta su određena pitanja, i to u osam izvještaja u kojima je dato pozitivno mišljenje i u šest u kojima je dato mišljenje s rezervom.

Također, u 27 izvještaja uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima istaknuta su određena pitanja, od kojih je u 20 izvještaja dato mišljenje s rezervom, a u osam je dato pozitivno mišljenje.

3.4.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom korisnika Budžeta FBiH utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti, za koje su date odgovarajuće preporuke. Kod jednog broja korisnika utvrđene su nepravilnosti koje su uticale na istinite i fer finansijske izvještaje, s obzirom na to da knjigovodstveno evidentiranje nije izvršeno na osnovu relevantne dokumentacije ili u izvještajnom periodu (Federalno ministarstvo kulture i sporta, Federalni zavod za statistiku, Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo, Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar i Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica) i godišnji finansijski izvještaji nisu sačinjeni u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH (Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar, Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla). Najveći broj odstupanja od uspostavljenih kriterija kod ovih institucija odnosi se na neusklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Sistem finansijskog upravljanja i kontrole kod revidiranih korisnika Budžeta FBiH još uvijek nije uspostavljen i implementiran kako je propisano Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i ostalim zakonskim i drugim propisima koji regulišu ovu oblast.

Uspostaviti i implementirati sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim propisima koji regulišu ovu oblast.

- Jedan broj budžetskih korisnika nije uspostavio internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Uspostaviti internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

- Kod pojedinih korisnika radno vrijeme nije usklađeno sa Zakonom o radu i Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe, niti su uspostavljene evidencije o radnom vremenu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

Radno vrijeme uskladiti sa odredbama Zakona o radu i Odluke o radnom vremenu u federalnim organima državne, te osigurati vjerodostojne evidencije o radnom vremenu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

- Pojedini korisnici nisu ažurirali Plan integriteta u skladu sa Akcionim planom za borbu protiv korupcije, a pojedini nisu sačinili i dostavili izvještaj o provođenju mjera i preporuka za poboljšanje integriteta Antikorupcionom timu Vlade FBiH.

Ažurirati Plan integriteta u skladu s ciljevima i mjerama Akcionog plana za borbu protiv korupcije.

Sačiniti izvještaj o provođenju mjera i preporuka za poboljšanje Plana integriteta i dostaviti Antikorupcionom timu Vlade FBiH.

- Registar budžetskih korisnika budžeta u FBiH nije u potpunosti usklađen sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika Budžeta FBiH, što je uticalo na planiranje i realizaciju sredstava za rad Parlamenta FBiH i Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH.

Uskladiti Registar budžetskih korisnika FBiH s Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH u dijelu pravnog statusa i potrebnih podataka budžetskih korisnika.

- Poslovi za koje su nadležni pojedini korisnici nisu obavljani u potpunosti u skladu sa zakonima i drugim propisima, kojim su utvrđeni:
  - Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH i njezinim izmjenama i dopunama¹⁶ uređeno je vršenje ovlaštenja po osnovu učešća državnog kapitala u privrednim društvima iz nadležnosti FBiH. Federalno ministarstvo finansija, kao i druga nadležna ministarstva nisu u potpunosti vršila monitoring i nadzor nad radom i provedbom zakona i drugih propisa za privredna društva koja su u njihovim resornim nadležnostima u skladu s Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.

---

¹⁶„Sl. novine FBiH“, br. 20/16,3/17,9/17,69/17, 96/17, 101/22

Vršiti nadzor nad radom i monitoring privrednih društava u skladu s Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.

- Federalno ministarstvo finansija nije se pridržavalo načela zakonitosti i efikasnosti jer nije rješavalo u zakonski utvrđenom roku po žalbama izjavljenim na upravne akte prvostepenih organa u skladu sa Zakonom o upravnom postupku. Na 31. 12. 2023. godine bila su 6.274 neriješena predmeta, a u toku godine riješena su 1.654 predmeta.

Rješavanje po žalbama izjavljenim na upravne akte prvostepenih organa obavljati u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o Poreznoj upravi FBiH.

- Federalno ministarstvo pravde nadzor nad poštovanjem rokova prilikom rješavanja upravnih stvari u upravnom postupku u federalnim organima uprave i federalnim ustanovama vršilo je samo kod Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, što ukazuje na to da navedenoj problematici nije posvećena dovoljna pažnja. Obaveza Ministarstva je da izvještaje koristi za poduzimanje odgovarajućih mjera putem upravne inspekcije i drugih mjera za koje je zakonom ovlašteno radi pravilne i dosljedne primjene odredbi Zakona o upravnom postupku.

Osigurati dostavljanje izvještaja kantonalnih i federalnih organa uprave o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku i poduzimati odgovarajuće mjere na osnovu tih izvještaja u skladu s odredbama Zakona o upravnom postupku.

- Porezna uprava FBiH ne vodi potpune evidencije o poreznim obveznicima sa podacima o iznosu prijavljenih obaveza po svim osnovama za koje je nadležna u skladu sa članom 7. Zakona o Poreznoj upravi FBiH.

Osigurati potpune evidencije o prijavljenim i neizmirenim poreznim obavezama i efikasniju naplatu po svim osnovama iz nadležnosti Porezne uprave FBiH u skladu sa Zakonom o poreznoj upravi FBiH.

- Federalno ministarstvo pravde nije poduzimalo aktivnosti u skladu sa Strateškim okvirom za reformu javne uprave u BiH, te nijedna aktivnost u skladu sa Akcionim planom za reformu javne uprave nije realizovana.

Obezbijediti uslove za realizaciju Akcionog plana za reformu javne uprave u cilju realizacije Strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH.

- Federalno ministarstvo zdravstva i Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH zaduženi su Zaključkom Vlade FBiH od 14. 4. 2022. godine da revidiraju važeću Listu lijekova Fonda solidarnosti FBiH i predlože Vladi novu listu usklađenu s finansijskim mogućnostima Fonda solidarnosti. Federalno ministarstvo zdravstva je tek u martu 2023. godine dostavilo Zavodu i kliničkim centrima zahtjev za imenovanje predstavnika institucija u komisiji za reviziju lijekova Fonda solidarnosti i potkomisija, koje su dužne da donesu nedostajuća stručno-medicinska uputstva za nove lijekove i izvrše reviziju postojećih uputstava. Međutim, nisu prezentovana rješenja o imenovanju komisija i potkomisija, zbog čega nije izvršena ni revizija važeće Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH iz 2019. godine.

Donijeti nedostajuća stručno-medicinska uputstva za nove lijekove i izvršiti reviziju postojećih uputstava, koja predstavljaju kriterije na osnovu kojih rade komisije za utvrđivanje prava korištenja osiguranih lica na lijekove s posebnim režimom propisivanja sa Liste Fonda solidarnosti.

- Zakon o koncesijama FBiH, koji je u nadležnosti Federalnog ministarstva prostornog uređenja, nije usklađen sa ostalim zakonskim propisima, a Komisija za koncesije FBiH je u tehničkom mandatu od 2012. godine i ima svega dva člana od sedam kako je propisano Zakonom.

Sačiniti i Vladi FBiH dostaviti prijedlog članova komisije za koncesije na daljnje postupanje.

Sačiniti nacrt zakona o koncesijama FBiH sa utvrđenim zaštitnim klauzulama kojima će se urediti i štititi eksploatacija prirodnih resursa FBiH.

- Nisu usklađeni propisi, odnosno nije jasno utvrđen status Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i nije osigurano evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Zavoda, praćenje svih prihoda i rashoda i izvještavanje. Prilikom planiranja i izvještavanja trebalo bi osigurati podatke o izvorima i utrošku sredstava. Iako je Zavod prešao na trezorsko poslovanje, isplata prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju osigurava se iz budžetskih sredstava, a ne iz sredstava doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Osigurati evidentiranje realizovanih sredstava za finansiranje prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

- Za raspodjelu sredstava tekućih transfera kod pojedinih korisnika nisu doneseni jasni i mjerljivi kriteriji, zbog čega se izbor korisnika u najvećoj mjeri zasnivao na subjektivnoj ocjeni. Navedeno ukazuje da nije osigurano transparentno i efikasno upravljanje budžetskim sredstvima, u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu.

Utvrđiti jasne i mjerljive kriterije za vrednovanje projekata koji se finansiraju iz tekućih transfera u svrhu objektivnog bodovanja i definisati potrebnu dokumentaciju kojom se potvrđuje ispunjenost propisanih kriterija.

- Sredstva na poziciji transfera planiraju se i odobravaju određenim budžetskim korisnicima konstantno, iz godine u godinu, iako u prethodnim godinama nisu poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanja i praćenja efikasnosti uloženi sredstava, niti su sa pojedinim korisnicima zaključeni ugovori.

Sa korisnicima sredstava transfera zaključiti ugovore kojima će se regulisati međusobna prava i obaveze, te uspostaviti adekvatan nadzor nad utroškom sredstava za predviđene namjene i izvještavanje, a u slučaju nenamjenskog utroška preduzeti aktivnosti na povratu sredstava.

- Za naplatu potraživanja po vanjskom dugu koja su prenesena na krajnje korisnike kreditnih sredstava i koja su plaćena iz Budžeta FBiH u iznosu od najmanje 143.964.529 KM Federalno ministarstvo finansija nije poduzelo sve zakonom propisane aktivnosti, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Poduzeti sve zakonom propisane radnje za naplatu potraživanja po kreditima koji su supsidijarnim sporazumima s FBiH preneseni na krajnje korisnike, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

- Godišnji popis imovine i obaveza kod jednog broja budžetskih korisnika nije izvršen blagovremeno, nije proveden sveobuhvatan popis, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, a popisne komisije nisu imenovane shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Popis imovine i obaveza vršiti blagovremeno i sveobuhvatno, uskladiti knjigovodstveno sa stanjem utvrđenim popisom, a popisne komisije imenovati shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (nedonošenje plana javnih nabavki, neprovođenje propisanih procedura, neprovođenje postupaka javnih nabavki, sačinjavanje tenderske dokumentacije koja ne daje jasne i potpune informacije o predmetu nabavke i na način da se ne osigurava pravična i aktivna konkurencija, dijeljenje predmeta nabavke, neprimjenjivanje odgovarajućeg postupka, te zaključivanja ugovora za fiskalnu godinu za koju su sredstva odobrena i poštivanja utvrđenih rokova i uslova iz zaključenih ugovora).

Nabavke u potpunosti vršiti u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama, podzakonskim aktima donesenim na osnovu Zakona i zaključenim ugovorima.

Tabela 11. Informacije o postupanju po preporukama budžetskih korisnika FBiH

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Parlament Federacije BiH	4	2	7	1	14
	<i>postotak</i>	29%	14%	50%	7%	100%
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	0	4	8	1	13
	<i>postotak</i>	0%	31%	62%	7%	100%
3.	Vlada Federacije BiH	3	0	3	1	7
	<i>postotak</i>	43%	0%	43%	14%	100%
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	1	0	2	1	4
	<i>postotak</i>	25%	0%	50%	25%	100%
5.	Federalno ministarstvo pravde	3	1	7	1	12
	<i>postotak</i>	25%	8%	59%	8%	100%
6.	Federalno ministarstvo finansija	6	1	18	2	27
	<i>postotak</i>	22%	4%	67%	7%	100%
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	3	2	8	1	14
	<i>postotak</i>	22%	14%	57%	7%	100%
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	4	5	4	1	14
	<i>postotak</i>	28%	36%	29%	7%	100%
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	5	5	9	1	20
	<i>postotak</i>	25%	25%	45%	5%	100%
10.	Federalno ministarstvo trgovine	2	0	1	1	4
	<i>postotak</i>	50%	0%	25%	25%	100%
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	1	5	2	1	9
	<i>postotak</i>	11%	56%	22%	11%	100%
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	4	2	4	1	11
	<i>postotak</i>	36%	18%	36%	10%	100%
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	4	0	6	1	11
	<i>postotak</i>	36%	0%	54%	10%	100%
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	2	0	1	1	4
	<i>postotak</i>	50%	0%	25%	25%	100%
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	7	1	3	2	13
	<i>postotak</i>	54%	8%	23%	15%	100%
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	6	1	9	1	17
	<i>postotak</i>	35%	6%	53%	6%	100%
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	3	1	2	1	7
	<i>postotak</i>	43%	14%	29%	14%	100%
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	3	1	4	1	9
	<i>postotak</i>	33%	11%	45%	11%	100%
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	3	2	2	1	8
	<i>postotak</i>	38%	25%	25%	12%	100%
20.	Federalni zavod za	8	7	2	1	18

	penzijsko/ mirovinsko i invalidsko osiguranje					
	<i>postotak</i>	44%	39%	11%	6%	100%
21.	Federalni zavod za poljoprivredu	5	0	3	1	9
	<i>postotak</i>	55%	0%	34%	11%	100%
22.	Federalni zavod za statistiku	6	0	1	1	8
	<i>postotak</i>	76%	0%	12%	12%	100%
23.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	18	4	3	1	26
	<i>postotak</i>	69%	15%	12%	4%	100%
24.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar	12	3	4	3	22
	<i>postotak</i>	55%	14%	17%	14%	100%
25.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	12	5	4	2	23
	<i>postotak</i>	52%	22%	17%	9%	100%
26.	Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	10	2	5	2	19
	<i>postotak</i>	54%	10%	26%	10%	100%
27.	Porezna uprava Federacija Bosne i Hercegovine	2	8	0	1	11
	<i>postotak</i>	18%	73%	0%	9%	100%
28.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine	5	1	6	2	14
	<i>postotak</i>	36%	7%	43%	14%	100%
UKUPNO		142	63	128	35	368
<i>postotak</i>		39%	17%	35%	9%	100%

Izvršena je ocjena postupanja po datim preporukama kod 28 subjekata. Od ukupno 368 preporuka datih u prethodnim izvještajima 39% je realizovano, 17% djelimično realizovano i 35% nije realizovano. Za 35 preporuka (9%) nije izvršena ocjena postupanja jer u revidiranoj godini nije bilo poslovnih događaja na koje su se odnosile ili je u međuvremenu došlo do izmjene propisa i akata zbog kojih su preporuke neprovođive (izmjena propisa vezanih za revalorizaciju).

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima, osnovama za mišljenje i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Parlament Federacije BiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje 1. Domovi Parlamenta Federacije BiH nisu donijeli programe rada za 2023. godinu, kojima se utvrđuju poslovi i zadaci, njihov osnovni sadržaj i način izvršavanja, nosioci poslova i zadataka, pitanja koja se stavljaju na javnu raspravu i rokovi razmatranja pojedinih pitanja na sjednicama, u skladu s poslovnica o radu Predstavničkog doma i Doma naroda. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Parlament Federacije BiH registrovan je kao jedno pravno lice, sa jednim identifikacijskim brojem. Međutim, u Registru budžetskih korisnika Federacije BiH, koji uspostavlja i vodi Federalno ministarstvo finansija, upisana su tri budžetska korisnika: Dom naroda (1001), Predstavnički dom (1002) i Zajednička služba (1003). Shodno tome, Budžetom FBiH za 2023. godinu odobrena su sredstva svakom budžetskom korisniku pojedinačno; Planiranje i provođenje javnih nabavki nije vršeno na nivou registrovanog pravnog lica kao jednog ugovornog organa, iako se u sistemu javnih nabavki Parlament Federacije BiH vodi pod jednim ID brojem i kao jedan ugovorni organ.
Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje

	<p>1. Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije BiH unutrašnju organizaciju nisu uredili jedinstvenim pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, iako su porezno registrovani pod jednim identifikacionim brojem. Navedeno nije u skladu s Uredbom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije BiH registrovani su kao jedno pravno lice, sa jednim identifikacionim brojem. Međutim, u Registru budžetskih korisnika Federacije BiH, koji uspostavlja i vodi Federalno ministarstvo finansija, upisana su tri budžetska korisnika: Ured predsjednika FBiH (1101), Ured potpredsjednika FBiH (1102) i Ured potpredsjednika FBiH (1103). Shodno tome, Budžetom FBiH za 2023. godinu odobrena su sredstva svakom uredu pojedinačno; • Planiranje i provođenje javnih nabavki nije vršeno na nivou registrovanog pravnog lica kao jednog ugovornog organa.
Vlada Federacije BiH (Generalni sekretarijat)	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje izdataka za nabavku opreme u iznosu od 397.800 KM, na osnovu ugovora zaključenog u 2023. godini za koju je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu sa članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci su priznati u tekućoj godini iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predmet ove revizije su finansijski izvještaji i usklađenost poslovanja budžetskog korisnika pod nazivom „Vlada FBiH“ - Generalni sekretarijat, a ne Vlade FBiH kao izvršnog organa vlasti čije su nadležnosti utvrđene Ustavom FBiH. Generalni sekretarijat obavlja stručne poslove za Vladu FBiH, čiji djelokrug i osnove unutrašnje organizacije su utvrđene Uredbom o Generalnom sekretarijatu Vlade FBiH; • Obračun poreza i doprinosa na naknade članovima komisija isplaćene u iznosu od 60.622 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Generalni sekretarijat, iako je bio u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima i preporuci Ureda za reviziju, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 11.572.617 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.
Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje rashoda i izdataka u iznosu od 661.851 KM, na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini za koje je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a rashodi i izdaci su priznati u tekućoj godini iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini; • Ministarstvo nije upisano kao nosilac prava vlasništva nad građevinskim objektima i zemljištem koje koristi, a koje je iskazano u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 6.716.244 KM, jer nije donesen propis o podjeli imovine ranijeg Ministarstva unutrašnjih poslova SR BiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu nije identično u svim organizacionim jedinicama, a kod pojedinih organizacionih jedinica vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena i bez navedenog vremena korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima komisija isplaćene u neto iznosu od 82.098 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH;

	<ul style="list-style-type: none"> Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Ministarstvo, iako je bilo u obavezi, nije izvršilo revalorizaciju shodno tada važećim propisima i preporuci Ureda za reviziju, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 1.149.692 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.
Federalno ministarstvo pravde	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti u skladu sa Strateškim okvirom za reformu javne uprave u BiH, te nijedna aktivnost u skladu sa Akcionim planom za reformu javne uprave nije realizovana; Imenovanje članova komisija za utvrđivanje prijedloga liste vještaka, stručnog upravnog ispita, ispita za stalne sudske tumače, pravosudnog ispita, stručnog ispita za stečajnog upravitelja, stručnog stražarskog ispita i stručnog ispita za zemljišnoknjižnog referenta, nije vršeno u skladu s načelom transparentnosti utvrđenim Zakonom o budžetima u FBiH, kao i zakonskim i podzakonskim propisima kojima su regulisane ove oblasti; Ministarstvo je pokrenulo pregovarački postupak bez objave obavještenja za nabavku dodatnih usluga iznajmljivanja softvera i opreme za elektronski nadzor osuđenih osoba i tehničke podrške pri elektronskom nadzoru, a da prethodno nisu ispunjeni uslovi za pokretanje ove vrste postupka. U otvorenom postupku za ovu vrstu nabavke tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, budući da je uslov vezan za visinu kapitala postavljen kao ograničavajući. Također, u postupcima javnih nabavki prehrambenih proizvoda za potrebe Kazneno-popravnog zavoda Sarajevo i mlijeka i mliječnih proizvoda za potrebe svih kazneno-popravnih zavoda, tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju. Ministarstvo je prihvatilo ponude koje nisu u skladu sa uslovima iz tenderske dokumentacije. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Još uvijek nisu poduzete aktivnosti na harmonizaciji i donošenju novog zakona o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH kojim bi se riješili postojeći nedostaci i neusaglašenosti, kao i status privrednih jedinica u okviru kazneno-popravnih zavoda. Ovaj Zakon, koji je u nadležnosti Ministarstva, u mnogim dijelovima nije provodiv i u suprotnostima je sa nekim drugim lex specialis zakonima; U 2023. godini nisu poduzete aktivnosti na analizi unutrašnjih organizacija federalnih ministarstava i drugih tijela federalne uprave, kao ni procjena potrebnih izmjena i dopuna ovih akata u skladu sa zadacima utvrđenim Zaključkom Vlade FBiH iz 2019. godine; Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u iznosu najmanje od 193.329 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH.
Federalno ministarstvo finansija	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Nisu osigurani uslovi budžetskim korisnicima za primjenu odgovarajućih stopa doprinosa na naknade za rad zaposlenicima članovima komisija, s obzirom na to da ove naknade nisu imale tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH, kojim su utvrđene nadležnosti Ministarstva; Ministarstvo nije obezbijedilo tehničke uslove budžetskim korisnicima za vršenje revalorizacije stalnih sredstava za 2022. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH prema kojem je Ministarstvo nadležno za uspostavu i upravljanje trezorom, odnosno za uspostavu i vođenje sistema Glavne knjige i neophodnih sistema pomoćnih knjiga. To je imalo za posljedicu da su početna stanja stalnih sredstava na 1. 1. 2023. godine potcijenjena; Ministarstvo se nije pridržavalo načela zakonitosti i efikasnosti jer nije rješavalo u zakonski utvrđenom roku po žalbama izjavljenim na upravne akte prvostepenih organa u skladu sa Zakonom o upravnom postupku. Na 31. 12. 2023. godine bila su 6.274 neriješena predmeta, a u toku godine riješena su 1.654 predmeta;

	<p>4. Radno vrijeme u Ministarstvu iznosi 40 sati sa uračunatim dnevnim odmorom u toku radnog dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe. Navedeno ima za posljedicu i da se evidencije o radnom vremenu ne vode u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, a što je osnov za ostvarenje prava na plaću i drugih prava iz radnog odnosa;</p> <p>5. Za naplatu potraživanja po vanjskom dugu koja su prenesena na krajnje korisnike kreditnih sredstava i koja su plaćena iz Budžeta FBiH u iznosu od najmanje 143.964.529 KM Ministarstvo nije poduzelo sve zakonom propisane aktivnosti. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registar budžetskih korisnika Federacije BiH koji vodi Ministarstvo nije usklađen sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, s obzirom na to da su Parlament FBiH, kao i Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH, registrovani kao jedno pravno lice, sa jednim identifikacionim brojem, a u Registru su upisani umjesto jednog po tri budžetska korisnika; • Za razvojno-investicijske projekte pojedini budžetski korisnici su u ranijem periodu otvorili namjenske račune izvan Jedinственог računa Trezora, na osnovu saglasnosti Ministarstva. Ministarstvo je aktom od 14. 12. 2023. godine obavijestilo sve budžetske korisnike da su dužni pokrenuti aktivnosti na zatvaranju računa; • Od prelaska Federalnog ministarstva odbrane, Vojske FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH na državni nivo nije utvrđen iznos ukupnog duga, zaduženja i ostalih obaveza, niti je izvršena verifikacija obaveza prema dobavljačima za plaće i naknade zaposlenika i ostale obaveze i potraživanja iskazana u Glavnoj knjizi Trezora FBiH u knjigovodstvenim evidencijama ovih institucija. Za poslove vezane za preostalu finansijsku problematiku ovih institucija zaduženo je Ministarstvo.
Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Po Programu utroška sredstava – Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima za uvezivanje radnog staža za 2023. godinu odobrena su sredstva preduzeću „Aluminij“ d.d. Mostar u iznosu od 300.819 KM, iako nije ispunilo osnovni kriterij za dodjelu sredstava. Ovo preduzeće nije privatno, jer ima mješovitu strukturu kapitala sa udjelom od 44% privatnog vlasništva.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidencije o radnom vremenu vode se na način da je kod radnika u određenim organizacijskim jedinicama Ministarstva (Zavod za mjeriteljstvo, Federalna direkcija za namjensku industriju i Kabinet ministra) iskazan identičan početak i završetak radnog vremena, kao i vrijeme korištenja dnevnog odmora, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Obračun poreza i doprinosa na naknade članovima komisija isplaćene u iznosu od 30.689 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH (tačka 7.1.2.2 Izvještaja); • Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo nije namjenski utrošio doznačena sredstva po osnovu takse za uspostavu rezervi naftnih derivata, s obzirom na to da nisu formirane rezerve naftnih derivata u skladu sa Zakonom o naftnim derivatima u FBiH. Od stupanja na snagu Zakona o naftnim derivatima FBiH (od 2014) do 31. 12. 2023. za nabavku naftnih derivata utrošeno je svega 5,2% ukupno prikupljenih sredstava. Također, Skupština OTF-a (koju čini jedan predstavnik iz Ministarstva ovlašten za zastupanje Vlade FBiH) nije donijela odluku o povećanju osnovnog kapitala u skladu sa članom 42. Zakona o naftnim derivatima; • Sredstva za uvezivanje radnog staža radnicima po osnovu neizmirenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje odobrena su preduzećima u iznosu od 575.539 KM za isplaćene neto plaće bez pripadajućih poreza i doprinosa prema Programu utroška – Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima za uvezivanje radnog staža za 2023. godinu. Na ovakav način se privatna preduzeća stimulišu, umjesto da se sankcionišu, zbog nepoštovanja odredbi Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak; • Komisija za dodatnu kontrolu utroška sredstava finansijske pomoći izvozno orijentisanim privrednim društvima u uslovima pandemije COVID-19 nije utvrdila nenamjenski utrošak,

	<p>jer je prilikom ocjenjivanja primijenila Zaključak Vlade FBiH u vezi tumačenja odredbi Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19 koje se odnosi na smanjenje broja zaposlenih.</p>
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p>
	<p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U finansijskim izvještajima Ministarstva nisu iskazani prihodi u iznosu od 83.295.546 KM, a razgraničeni prihodi za namjenska sredstava su potcijenjeni za 16.705.045 KM jer Federalno ministarstvo finansija nije izvršilo evidentiranje prihoda na namjenskom podračunu „Upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata“ u Glavnu knjigu Ministarstva; Dugoročni plasmani su iskazani u finansijskim izvještajima za ulaganja u JP „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 35.266.036 KM, a u stečajnu masu upisan je samo kapital iz sudskog registra u iznosu od 18.773.273 KM, zbog čega vrijednost iskazanih dugoročnih plasmana nije realna.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>
	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Kapitalni transfer drugim nivoima vlasti i fondovima u iznosu od 11.277.310 KM dodijeljen je u unaprijed utvrđenim iznosima i određenim korisnicima, čime nije osigurana transparentnost. Za dio sredstava ovog transfera u iznosu od 7.000.000 KM raspodjela je izvršena i bez kriterija. Navedeno nije u skladu sa članovima 38. i 39. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu; U komisije za popis imenovana su lica koja su materijalno ili finansijski zadužena za sredstva koja se popisuju i njihovi neposredni rukovodioci, što nije u skladu s članom 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Od 2017. godine Ministarstvo je uvelo obavezu ispitivanja ispušnih plinova motornih vozila prilikom tehničkog pregleda u skladu sa Pravilnikom o ispitivanju ispušnih plinova motornih vozila (EKO test) u stanicama za tehnički pregled vozila u skladu s Evropskom direktivom. Ovim Pravilnikom utvrđena je posebna cijena EKO testa, što je uvećalo ukupnu cijenu tehničkog pregleda u FBiH jer obaveza EKO testa nije utvrđena u ostalim dijelovima BiH; Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, bez navedenih službenih i privatnih izlaza u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u iznosu od najmanje 37.767 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Komisija za kontrolu namjenskog utroška finansijske pomoći poslovnim subjektima iz sektora javnog cestovnog prijevoza putnika nije utvrdila nenamjenski utrošak kod preduzeća koja su smanjila broj radnika na 31. 12. 2020. u odnosu na 30. 9. 2020. godine. Prilikom ocjenjivanja primijenjeno je Uputstvo za podnosiocima prijave na Javni poziv za dodjelu finansijske pomoći poslovnim subjektima iz sektora javnog cestovnog saobraćaja i tumačenje Vlade FBiH vezano za odredbe Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19, u kojem je navedeno da korisnici ne mogu smanjivati broj zaposlenih samo otkazom ugovora o radu od poslodavca; Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Ministarstvo, iako je bilo u obavezi, nije izvršilo revalorizaciju shodno tada važećim propisima, kao i shodno preporuci Ureda za reviziju, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 819.849 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godine.
Federalno ministarstvo zdravstva	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>
	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije vršeno pregovaranje sa proizvođačima lijekova, odnosno nositeljima dozvole za stavljanje lijeka u promet, s ciljem postizanja nižih cijena, koje su sadržane u Listi lijekova

	<p>obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH, iako je predviđeno Zakonom o lijekovima i Pravilnikom o izradi Liste lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja i Bolničke liste;</p> <p>2. Nisu imenovane potkomisije za donošenje stručno-medicinskih uputstava, zbog čega nisu donesena navedena uputstva, koja predstavljaju kriterije za utvrđivanje prava korištenja lijekova sa Liste lijekova Fonda solidarnosti, što nije u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i Pravilnikom o izboru i korištenju lijekova Fonda solidarnosti;</p> <p>3. Raspodjela transfera za sanaciju zdravstvenih ustanova u FBiH Županijskoj bolnici „Dr. Fra Mihovil Sučić“ Livno (2.000.000 KM) i Domu zdravlja Travnik (200.000 KM), koji su osigurani izmjenama i dopunama Budžeta za 2023. godinu, izvršena je bez kriterija i netransparentno, što nije u skladu sa članovima 38. i 39. Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2023. godinu.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Iz Budžeta FBiH putem Ministarstva u 2020. godini avansno su isplaćena sredstva u iznosu od 13.682.011 KM na osnovu Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u vezi s nabavkom vakcina putem mehanizma za globalni pristup vakcini za sprečavanje COVID-a 19 (COVAX). S obzirom na to da ugovorena isporuka nije izvršena u cijelosti, za neiskorišteni avans u iznosu od 10.044.990 KM i dalje nije izvršen povrat sredstava u Trezor FBiH; Nije imenovan upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH jer ministarstvo zdravstva Zapadnohercegovačke županije nije dostavilo prijedlog za svog predstavnika, zbog čega Zavodom upravlja privremeni Upravni odbor od 2015. godine; U Ministarstvu se vodi elektronska evidencija prisustva na radu, ali nije uspostavljena kontrola nad njenim korištenjem. Također, nije evidentirano korištenje pauze, kao ni prekidi u radu, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u iznosu od najmanje 49.897 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH;
Federalno ministarstvo trgovine	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo je uputilo 41 zahtjev Federalnoj upravi za inspeksijske poslove i 282 zahtjeva kantonalnim upravama za inspeksijske poslove, za provođenje inspeksijskog nadzora nad benzinskim pumpama. Federalna uprava za inspeksijske poslove dostavila je samo šest, a kantonalne 81 povratnu informaciju (zapisnika) o provedenom nadzoru. Navedeno ima za posljedicu iskazano odstupanje stanja goriva na kraju izvještajnog perioda od 280.322 litara, te nedovoljan nadzor i kontrolu nad prometom naftnih derivata; Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade zaposlenicima članovima komisija u iznosu od 21.855 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH;
Federalno ministarstvo prostornog uređenja	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije osigurano efikasno korištenje sredstava revolving fonda, odobrenih u iznosu od 4.750.000 KM, s obzirom na to da su realizovana u iznosu od samo 186.872 KM, zbog čega nisu ostvareni ciljevi smanjene potrošnje energije i ušteda u Budžetu. Iako je došlo do značajnog odstupanja u realizaciji Operativnog plana za poboljšanje energetske efikasnosti u institucijama FBiH donesenog 2021. godine, koji je osnov za planiranje sredstava i aktivnosti, nije izvršena njegova revizija u dijelu predviđenih troškova ulaganja i očekivanih ušteda. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu i Zakonom o budžetima u FBiH;</p> <p>2. Ministarstvo nije izvršilo izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu sistematizovanja radnog mjesta službenika za javne nabavke, niti je angažovalo vanjskog službenika za javne nabavke, iako je u 2023. godini provelo postupak nabavke u vrijednosti od 1.760.000 KM, što nije u skladu sa članom 13a Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti na donošenju i implementaciji prostornih i regulacionih planova na teritoriji FBiH ne provode se blagovremeno jer procedura usvajanja nacrti i prijedloga u Parlamentu FBiH traje dugo. Za izradu ovih planova do 31. 12. 2023. godine utrošeno je 7.526.955 KM. Zbog nedonošenja prostornog plana FBiH u primjeni je Prostorni plan SRBiH 1981–2000. godine u dijelu koji nije u suprotnosti sa Ustavom FBiH. Napominjemo da nedonošenje planova ima višestruke posljedice na razvoj i unapređenje prostornog planiranja, što može uticati na zaštitu okoliša i prirodnih dobara; • Važeći Zakon o koncesijama FBiH iz 2006. godine nije usklađen sa ostalim zakonskim propisima koji regulišu upotrebu prirodnih resursa, niti su predviđene kaznene odredbe za korisnike prirodnih resursa koji nisu potpisali ugovor o koncesiji, zbog čega prirodni resursi FBiH nisu zaštićeni. Također, Komisiji za koncesije FBiH istekao je mandat 2012. godine, a u 2023. djelovala je sa dva od sedam članova propisanih Zakonom. U 2023. Ministarstvo i Vlada FBiH nisu poduzimali aktivnosti na imenovanju komisije. Imajući u vidu navedene zakonske neusaglašenosti po pitanju koncesija u FBiH, prikupljeni prihodi po ovom osnovu u 2023. godini iznose 132.771 KM; • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, bez navedenog vremena korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Obračun poreza i doprinosa na naknade članovima komisija isplaćene u iznosu najmanje od 29.146 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Ministarstvo, iako je bilo u obavezi, nije izvršilo revalorizaciju shodno tada važećim propisima i preporuci Ureda za reviziju, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 500.558 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini; • Na osnovu saglasnosti Federalnog ministarstva finansija iz prethodnog perioda Ministarstvo za razvojno-investicijski projekat ima otvoren namjenski račun izvan Jedinstvenog računa Trezora, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH. Za ovaj račun nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija i ne sačinjavaju se finansijski izvještaji, na šta je i do sada ukazivano u izvještajima o finansijskoj reviziji.
<p>Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>
	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Pravo na podršku po osnovu bespovratno dodijeljenog repromaterijala za proizvodnju voća i povrća porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima nije regulisano članom 21. Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta podrški, nego samo Aneksom IV Pravilnika. Zbog navedenog, odredbama Pravilnika nisu ni propisani uslovi i dokumentacija za ostvarivanje prava na podršku u vrijednosti bespovratno dodijeljenog repromaterijala za proizvodnju voća i povrća porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija, isplaćene u neto iznosu od 51.132 KM, nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Ministarstvo i dalje ima otvorene namjenske račune za realizaciju razvojno-investicijskih projekata izvan Jedinstvenog računa Trezora. Za ove račune nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija i ne sačinjavaju se finansijski izvještaji. Iako je Federalno ministarstvo finansija dalo instrukciju od 14. 12. 2023. godine da se ovi računi zatvore, stav Ministarstva je da je potrebno formirati Interresornu radnu grupu koja će sagledati trenutni status i preuzete međunarodne obaveze i sačiniti hodogram aktivnosti na gašenju namjenskih računa.
<p>Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p>
	<p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo obavlja poslove iz oblasti vojnih evidencija koji, prema Zakonu o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, nisu u njegovoj nadležnosti, a Uredba o privremenom preuzimanju dijela funkcija prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane iz oblasti vojnih evidencija, kojom su ovi poslovi dati Ministarstvu u nadležnost, proglašena je neustavnom u 2014. godini. Izmjene i dopune navedenog Zakona u dijelu dopune nadležnosti Ministarstva nikad nisu izvršene; Neusklađenost člana 7. stav (3) Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite sa Zakonom o upravnom postupku, kojim u prethodnom periodu korisniku prava nije omogućeno učestvovanje u postupku, imala je za posljedicu da su presudama sudova korisnici vraćeni u pravo i retroaktivno im je izvršen obračun i isplata naknada. U 2023. godini po ovom osnovu na poziciji invalidnina isplaćen je i evidentiran iznos od 2.128.116 KM; Obračun poreza i doprinosa na naknade članovima komisija isplaćene u iznosu od 58.135 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH.
Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Evidentiranje rashoda u iznosu od 1.800.000 KM, na osnovu ugovora zaključenog u 2023. godini prema kojem će se raspodjela sredstava tekućeg transfera Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima – regres kamata izvršiti u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a rashodi su priznati u tekućoj godini iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p>
Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu imovine koju koristi i koja je u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 503.746 KM sadašnje vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Nisu jednoobrazno donošene odluke o radnom vremenu i vođene evidencije o radu s obzirom na to da je provedenim revizijama budžetskih korisnika konstatovana različita primjena odredbi Zakona o radu. Također, Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe, koju je donijela Vlada FBiH 2006. godine, nije decidno navedeno vrijeme početka i završetka rada i korištenja dnevnog odmora; Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija, koje su isplaćene u neto iznosu od najmanje 65.416 KM, nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Naknade članovima upravnih i nadzornih odbora federalnih ustanova socijalne zaštite i RTV pretplate za lica sa paraplegijom i lica oboljela od dječije paralize Ministarstvo planira i izvršava sa pozicije izdataka za materijal i usluge. Iako su ove naknade u navedenim izdacima odvojene posebnim projektom, ne predstavljaju troškove Ministarstva jer se plaćaju za druga fizička lica; Nije izvršena raspodjela prihoda ostvarenih po osnovu naknada za priređivanje igara na sreću za 2022. godinu jer Ministarstvo nije provelo propisane procedure u skladu sa Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda ostvarenih po osnovu naknada za priređivanje igara na sreću, zbog čega odobrena sredstva u iznosu od 728.459 KM nisu raspodijeljena u 2023. godini.
Federalno ministarstvo kulture i sporta	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Kapitalni transferi precijenjeni su za 3.600.000 KM s obzirom na to da su u Glavnoj knjizi evidentirani na 31. 12. 2023. godine na osnovu zahtjeva i ugovora iz 2024. godine. To nije u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH

	<p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu imovine koju koristi i koja je u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 1.087.968 KM sadašnje vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Sredstva tekućih transfera koja su planirana i iskazana na poziciji drugim nivoima vlasti za kulturu od značaja za FBiH i za sport od značaja za FBiH nisu u cijelosti korištena samo za namjene koje su određene budžetom Ministarstva, jer je dio njih odobren u kapitalne svrhe i neprofitnim organizacijama. To nije u skladu s članovima 6. i 34. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu. Navedeno je imalo za posljedicu da tekući i kapitalni transferi nisu knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, shodno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Realizacija tekućih transfera u iznosu od 7.072.601 KM i sredstava od igara na sreću iz 2022. godine u iznosu od 1.456.918 KM izvršena je najvećim dijelom bez primjene jasnih i mjerljivih kriterija i za koje nije definisana dokumentacija kojom se dokazuje njihova ispunjenost. Ne možemo potvrditi niti ispunjenost utvrđenih kriterija (hitnost, nepredviđenost i specifičnost programa) kod realizacije interventnih sredstava u iznosu od 370.000 KM, kao ni dodjelu sredstava bez primjene kriterija Sveučilištu u Mostaru za podršku programskim aktivnostima u iznosu od 50.000 KM. Navedeno ukazuje na to da nije osigurano transparentno i efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu; Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti – Izgradnja bazena u Mostaru, obnova dvorca Lothara von Berksa u sastavu nacionalnog spomenika Stari Grad Ostrožac i Izgradnja pozorišne sale i rekonstrukcije Kulturnog centra Bihać nisu planirani u skladu s članom 13. Zakona o budžetima u FBiH, na osnovu relevantne dokumentacije, za projekte koji su spremni za realizaciju. Sredstva su odobrena u ukupnom iznosu od 12.500.000 KM, a realizovano je samo 3.950.000 KM, što predstavlja 32%; Nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza na 31. 12. 2023. godine, jer popisom nisu popisana sva stalna sredstva i obaveze, kao ni pasivna vremenska razgraničenja. Shodno navedenom, godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u iznosu od 12.710 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH.
Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da kod određenog broja zaposlenika nije tačno iskazan početak i kraj radnog vremena, kao ni vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija, isplaćene u neto iznosu od 22.576 KM, nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Projekti rekonstrukcije stambenog fonda, zatvaranja kolektivnih centara i alternativnih smještaja pružanjem javnih stambenih rješenja realizovani su 59% u odnosu na planirana sredstva jer općine nisu blagovremeno obezbijedile neophodnu infrastrukturu za realizaciju zaključenih sporazuma sa Ministarstvom. U dostavljenim obrascima „Informacija o projektu“ (IP obrasci) Federalnom ministarstvu finansija za projekte koji se finansiraju iz kreditnih sredstva, donacija i budžeta FBiH utvrđena su značajna odstupanja u ukupnim vrijednostima programa u odnosu na Program javnih investicija Federacije BiH 2023–2025. godine; Ministarstvo i dalje ima otvorene namjenske račune za realizaciju razvojno-investicijskih projekata izvan Jedinstvenog računa Trezora. Za ove račune nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija i ne sačinjavaju se finansijski izvještaji, već se u skladu sa mišljenjem Federalnog ministarstva finansija, transakcije evidentiraju vanbilansno.

	Federalno ministarstvo finansija je tek 14. 12. 2023. godine dalo instrukciju da se ovi računi zatvore.
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Raspodjela sredstava od igara na sreću u iznosu od 516.443 KM izvršena je najvećim dijelom bez primjene jasnih i mjerljivih kriterija i za koje nije definisana dokumentacija kojom se dokazuje njihova ispunjenost. Navedeno ukazuje na to da nije osigurano transparentno i efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2023. godinu.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija iskazane u neto iznosu od 14.600 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH.
Federalno ministarstvo okoliša i turizma	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Sredstva tekućih transfera koja su planirana i iskazana na poziciji tekućeg transfera drugim nivoima vlasti i fondovima – Akcioni plan Strategije okoliša, nisu u cijelosti korištena samo za namjene koje su određene budžetom Ministarstva, jer je dio njih odobren u kapitalne svrhe u iznosu od najmanje 164.595 KM. To nije u skladu s članovima 6. i 37. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu. Navedeno je imalo za posljedicu da tekući i kapitalni transferi nisu knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, shodno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>2. Ministarstvo nije uspostavilo evidencije o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, zbog čega ne možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu;</p> <p>3. U komisije za popis imenovana su lica koja su materijalno ili finansijski zadužena za sredstva koja se popisuju i njihovi neposredni rukovodioci, što nije u skladu s članom 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija, isplaćene u neto iznosu od 44.905 KM, nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Komisija za kontrolu namjenskog utroška sredstava po Javnom pozivu za podnošenje prijava za dodjelu finansijske pomoći poslovnim subjektima iz turističko-ugostiteljskog sektora u okolnostima pandemije COVID-19 nije okončala kontrolu namjenskog utroška kod preduzeća koja su smanjila broj radnika na 31. 12. 2020. u odnosu na 30. 9. 2020. godine.
Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Isticanje pitanja
	<ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje izdataka za nabavku opreme u iznosu od 1.472.519 KM, na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini za koje je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu sa članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci su priznati u tekućoj godini, iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini; • Federalni zavod ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za 36 poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama, sadašnje vrijednosti u iznosu od 5.272.178 KM.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prijem 15 zaposlenika u radni odnos izvršen je bez procedure javnog oglašavanja, primjenjujući izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru</p>

	<p>u FBiH. Međutim, Federalni zavod je angažovanje devet osoba na određeno vrijeme vršio tokom cijele godine, čime nisu ispunjeni uslovi iz Uredbe, s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koja je trebalo provesti procedure javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost prilikom zapošljavanja u skladu sa Zakonom o radu;</p> <p>2. U 2023. godini podneseno je 20.466 zahtjeva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, međutim utvrđena su kašnjenja u rješavanju o pravima osiguranika kod 25% od ukupno uzorkovanih predmeta. Također, nisu ispoštovani rokovi kod rješavanja predmeta u drugom stepenu i kod predmeta koji su na osnovu presuda nadležnih sudova vraćeni na ponovni postupak Federalnom zavodu. To nije u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o upravnim sporovima.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U Glavnoj knjizi Trezora nije osigurano evidentiranje i praćenje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, naročito prihoda iz Budžeta FBiH kojim se finansiraju penzije ostvarene po povoljnim uslovima, zbog čega Glavna knjiga ne sadrži informacije o izvorima i utrošku sredstava u skladu s važećim zakonskim propisima. Navedeno je posljedica neusklađivanja Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, kojim je regulisano poslovanje Federalnog zavoda, sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH prilikom prelaska Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje; • Pravilnikom o radu Federalnog zavoda propisano je puno radno vrijeme u trajanju od 37,5 sati sedmično. Navedeno ističemo zato što je utvrđeno radno vrijeme kraće od 40 sati sedmično i može biti uzrok neizvršavanja poslova iz nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima koji su konstatovani obavljenom revizijom; • U pisanim evidencijama radnog vremena pojedinih kantonalnih administrativnih službi iskazan je identičan početak i kraj radnog vremena, te nije uspostavljeno jednoobrazno evidentiranje pauze na nivou Federalnog zavoda. Također, evidencije ne sadrže podatke o službenim i privatnim izlazima u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Federalni zavod, iako je bio u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima i preporuci Ureda za reviziju, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 11.622.508 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.
<p>Federalni zavod za poljoprivredu</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje rashoda u iznosu od 51.228 KM, na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini za koje je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a rashodi i izdaci su priznati u tekućoj godini, iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Javne nabavke ugovorene vrijednosti od 71.674 KM koje su provedene putem otvorenih postupaka i direktnih sporazuma nisu pokrenute u skladu s Planom javnih nabavki, s obzirom na to da su planirane u I i II kvartalu, a postupci pokrenuti tek u IV kvartalu 2023. godine. Navedeno je uticalo i na to da nabavke nisu realizovane u godini za koju su sredstva odobrena, već u narednoj godini. Također, u otvorenim postupcima ugovorene vrijednosti od 70.088 KM Zavod nije ostavio propisani rok za žalbu na tendersku dokumentaciju. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidencije o radnom vremenu vode se na način da je kod većine zaposlenika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, pojedine evidencije ne pružaju potpune informacije o vremenu korištenja pauze, a neprisustvo po zahtjevu radnika (privatni izlaz) nije evidentirano, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Zavod, iako je bio u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo

	<p>tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 1.592.183 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.</p>
<p>Federalni zavod za statistiku</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stalna sredstva i izvori stalnih sredstava na datum bilansa precijenjeni su za 110.337 KM, s obzirom na to da je izvršeno evidentiranje kompjuterske opreme na poziciji stalnih sredstava u pripremi, a da oprema nije isporučena i faktura ispostavljena. To nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 110.337 KM, na osnovu Ugovora zaključenog u 2023. godini za koji je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci su priznati u tekućoj godini iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izdaci po osnovu ugovora o djelu u iznosu od najmanje 93.980 KM isplaćeni su za poslove koji su utvrđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i predviđeni kao redovni poslovi iz nadležnosti. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH; 2. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, s obzirom na to da je evidentirana oprema koja nije isporučena, nije izvršen stvarni popis potraživanja, obaveza prema dobavljačima i fizičkim licima, već su podaci preuzeti iz analitičkih kartica, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 3. Zavod nije uskladio uslove za dokazivanje lične sposobnosti, te nije ostavio propisani rok za žalbu na tendersku dokumentaciju u postupcima nabavki računarske opreme, kancelarijskog materijala i usluga angažovanja osoblja za provođenje anketnih istraživanja, ugovorene vrijednosti 464.815 KM. Pored toga, postupci javnih nabavki mobilnih uređaja i materijala za popravku i održavanje opreme putem direktnih sporazuma, ugovorene vrijednosti 7.873 KM, vršeni su bez traženja prijedloga cijene ili ponuda od jednog ili više privrednih subjekata koji obavljaju djelatnost koja je predmet javne nabavke. Također, za usluge servisiranja i popravke službenih vozila, putem direktnog sporazuma, nije utvrđena ukupna vrijednost ugovora. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U sjedištu Zavoda vodi se elektronska evidencija prisustva na radu, ali nije uspostavljena kontrola nad njenim korištenjem. U pojedinim kantonalnim službama kod svih zaposlenika u evidencijama o radnom vremenu iskazano je identično vrijeme početka i kraja, kao i vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u iznosu od 15.290 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH.
<p>Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije osigurano sveobuhvatno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena, jer se poslovanje Privredne jedinice „Miljacka“ obavlja izvan sistema Glavne knjige Trezora FBiH. To je za posljedicu imalo da u finansijskim izvještajima nije iskazana sva imovina i izvori sredstava. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 1.024.511 KM, na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini za koje su isporuka robe i izvođenje radova, kao i fakturisanje, izvršeni u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu s članom 4. i

	<p>76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci za nabavku stalnih sredstava su priznati u tekućoj godini, iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u neto iznosu od 53.130 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu KPZ Sarajevo, iako je bio u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 662.815 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.
<p>Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije osigurano sveobuhvatno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena, jer se poslovanje Privredne jedinice „Radobolja“ obavlja izvan sistema Glavne knjige Trezora FBiH. To je za posljedicu imalo da u finansijskim izvještajima nije iskazana sva imovina i izvori sredstava. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH; 2. Bilans stanja na 31. 12. 2023. godine nije sačinjen preuzimanjem salda sa konta stanja stalnih sredstava iz Glavne knjige u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Navedeno je za posljedicu imalo da u finansijskim izvještajima nisu iskazani tačni podaci o imovini u iznosu od 2.684.523 KM, jer su stalna sredstva potcijenjena za navedeni iznos. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 4.591.833 KM, na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini za koje je izvođenje radova i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci za nabavku stalnih sredstava su priznati u tekućoj godini, iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne može se potvrditi da je izvršen stvarni popis i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, s obzirom na to da su stanja u popisnim listama preuzeta iz knjigovodstva, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 2. Postupak nabavke radova „Nastavak izgradnje Kazneno-popravnog zavoda zatvorenog i poluotvorenog tipa u Mostaru – objekti Lamela A, Lamela B i Lamela C“, ukupne vrijednosti 4.999.995 KM sa PDV-om, po ugovoru zaključenom 14. 2. 2022. godine nije okončan u ugovorenom roku. Nije provedeno adekvatno planiranje ove nabavke jer nisu u potpunosti obezbijeđena dovoljna sredstva i uslovi za njenu realizaciju, što je imalo za posljedicu da su ugovoreni rokovi prolongirani za najmanje 18 mjeseci, a radovi još uvijek nisu završeni. Navedeno nije u skladu sa principom efikasnosti, koji je utvrđen Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u neto iznosu od 31.725 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu KPZ Mostar, iako je bio u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 395.831 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini. <p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p>

Kazнено-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Bilans stanja na 31. 12. 2023. godine popunjen je bez preuzimanja salda nabavne vrijednosti stalnih sredstava, njihove ispravke, kao i zaliha sitnog inventara sa konta stanja iz Glavne knjige, što nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Navedeno je za posledicu imalo da u finansijskim izvještajima nisu iskazani tačni podaci o imovini, odnosno zalihama u iznosu od 210.369 KM i nabavnoj vrijednosti stalnih sredstava i ispravci vrijednosti u iznosu od 57.418 KM.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Evidentiranje izdataka u iznosu od 69.193 KM izvršeno je na osnovu instrukcije Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u navedenom iznosu na osnovu provedenih postupaka javnih nabavki i zaključenih ugovora o nabavci u 2023. godini, iako je fakturisanje navedenih roba i usluga izvršeno u 2024. godini, kada su sredstva isporučena i usluge izvršene. Ova instrukcija nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci za nabavku stalnih sredstava su priznati u tekućoj godini, iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini; KPZ Tuzla ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu imovine čija je sadašnja vrijednost u Bilansu stanja na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 2.928.532 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH jer nije u potpunosti izvršeno usklađivanje podataka iz pomoćnih knjiga sa podacima iz Glavne knjige, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. Također, nije sačinjen izvještaj o popisu stalnih sredstava, zaliha materijala i robe i novčanih sredstava, a stalna sredstva predložena za rashod isknjižena su iz evidencije stalnih sredstava i Glavne knjige, bez prethodno provedene propisane procedure.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Nije na jednoobrazan način regulisano knjigovodstveno evidentiranje proizvoda proizvedenih u okviru Sektora za radno-okupacione aktivnosti, koji je osnovan umjesto Privredne jedinice; Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima komisija isplaćene u neto iznosu od 32.231 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu KPZ Tuzla, iako je bio u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 591.367 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.
Kazнено-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije osigurano sveobuhvatno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena, niti je u finansijskim izvještajima iskazana sva imovina, obaveze, prihodi i rashodi, jer se knjigovodstveno evidentiranje poslovanja Privredne jedinice „Novi život“ Zenica obavlja izvan sistema Glavne knjige Trezora Budžeta FBiH. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>2. Izdaci i razgraničeni rashodi precijenjeni su za 99.960 KM jer je KPZ Zenica izvršio rezervisanje sredstava za nabavku roba i usluga za koje nisu okončani postupci javnih nabavki, niti su zaključeni ugovori, što nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> KPZ Zenica ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu imovine čija je sadašnja vrijednost u Bilansu stanja na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 12.739.870 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ne možemo potvrditi osnovanost isplate izdataka za rad komisija, iskazanih u neto iznosu od 78.130 KM, s obzirom na to da u izvještajima o radu pojedinih komisija nije iskazan podatak o broju prekovremenih sati ili sati rada u dane vikenda ili praznika. Navedeno nije u skladu s Uredbom o načinu formiranja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela</p>

	<p>osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe.</p> <p>2. Nije proveden postupak javne nabavke, niti zaključen ugovor za nabavku usluga medija u vrijednosti od najmanje 31.026 KM, kao ni za nabavku usluga bolničke zdravstvene zaštite sekundarnog nivoa u vrijednosti od najmanje 32.099 KM, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima komisija isplaćene u neto iznosu od 78.130 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu KPZ Zenica, iako je bilo u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 2.313.610 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.
<p>Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 561.261 KM i rashoda u iznosu od 10.530 KM, na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini za koje je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu sa članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci i rashodi su priznati u tekućoj godini, iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nisu uspostavljene porezne evidencije o zaduženju za 2023. godinu po osnovu javnih prihoda za direktne poreze, doprinose, takse i naknade, članarine, novčane kazne i ostale javne prihode iz nadležnosti Porezne uprave FBiH u skladu sa članom 7. Zakona o poreznoj upravi FBiH; 2. U vanbilansnoj evidenciji iskazana je zaplijenjena imovina u iznosu od 157.447.303 KM, od čega je 99,7% skladišteno kod poreznih obveznika, što je Zakonom o Poreznoj upravi FBiH i Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza predviđeno samo u izuzetnim slučajevima. Zbog dugotrajnog procesa prodaje koja se većinom realizuje putem direktne prodaje, u tekućoj godini ostvarena je prodajna vrijednost (11.081.583 KM) koja je za 45% niža od procijenjene vrijednosti (24.409.306 KM). Shodno navedenom, ne možemo potvrditi da se efikasno upravljalo zaplijenjenom imovinom i da se u transparentom procesu prodaje ostvarila najpovoljnija prodajna vrijednost. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na 31. 12. 2023. godine ukupni saldo duga poreznih obveznika iznosio je 3.125.231.022 KM, od čega je u prinudnoj naplati 3.119.209.282 KM, dok su neizmirene obaveze za 2023. godinu iznosile 221.679.154 KM. U tekućoj godini po evidenciji Porezne uprave FBiH uplaćeno je javnih prihoda u iznosu od 7.345.760.516 KM, od čega 173.312.534 KM u postupku prinudne naplate; • Mjere odlaganja prinudne naplate koje je provodila Vlada FBiH kroz zakonske propise o konsolidaciji društava prolongirale su naplatu dugovanja obveznika u većinskom državnom vlasništvu i nisu postigle željene efekte jer dug kontinuirano raste. Dug poreznih obveznika koji su u postupku konsolidacije na početku postupka iznosio je 521.374.373 KM, a na kraju revidirane godine 965.193.334 KM. Ukupna dugovanja poreznih obveznika u većinskom državnom vlasništvu na 31. 12. 2023. godine iznosila su 1.292.543.241 KM; • Na 31. 12. 2023. godine kod Federalnog ministarstva finansija evidentirano je 6.787 izjavljenih žalbi na upravne akte Porezne uprave FBiH u vrijednosti od 635.597.740 KM. S obzirom na to da se žalbe vode kao neriješeni postupci u drugostepenom odlučivanju kod Federalnog ministarstva finansija, one odlažu izvršenje rješenja u predmetima dodatno utvrđenih poreznih obaveza; • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, bez navedenih službenih i privatnih izlaza u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Porezna uprava FBiH za 2022. godinu, iako je bila u obavezi, nije izvršila revalorizaciju shodno tada važećim propisima, jer Federalno ministarstvo finansija nije

	<p>obezbijeđilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 2.735.290 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.</p>
<p>Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Služba ne raspolaže dokumentacijom o vlasništvu niti je u posjedu nekretnina koje se odnose na dva stana u ulici Grbavička u Sarajevu, čija je sadašnja vrijednost u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 122.132 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije osigurano efikasno i racionalno upravljanje imovinom prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Zavoda za platni promet FBiH, koja je Službi data na upravljanje Uredbom o Službi za zajedničke poslove organa i tijela FBiH. Nije izvršena potpuna kontrola korištenja prostora bivšeg Zavoda za platni promet FBiH i racionalna raspodjela budžetskim korisnicima, u skladu sa stvarnim potrebama, a poduzete aktivnosti nisu osigurale da se poslovni prostori prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane efikasno koriste i štite od daljnjeg propadanja i bespravnog korištenja; Nije postupljeno u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama u dijelu prihvatanja pojašnjenja neprirodno niske cijene u postupku nabavke prirodne izvorske vode, ugovorene vrijednosti 198.900 KM sa PDV-om. U postupku nabavke kafe – lot 1, ugovorene vrijednosti 117.000 KM sa PDV-om prihvaćena je ponuda koja nije u skladu s uslovima tenderske dokumentacije. Također, prihvaćena je ponuda koja ima računsku grešku u postupku nabavke konzervisanog, zamrznutog i sušenog voća i povrća – I klasa, ugovorene vrijednosti 87.750 KM sa PDV-om. Navedeno je imalo za posljedicu dijeljenje predmeta nabavke i neprimjenjivanje odgovarajućeg postupka nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Tužbeni zahtjevi u sudskim procesima koje je Služba pokrenula za naplatu potraživanja od zakupa 68 poslovnih prostora iznose 3.710.752 KM. S obzirom na to da je za većinu zakupljenih prostora i dalje neriješen status vlasništva i da je značajan broj korisnika poslovnih prostora nelikvidan, naplata većeg dijela ovih potraživanja je neizvjesna; Finansijsko-informatičkoj agenciji dodijeljena je većina poslovnih prostora bivšeg Zavoda za platni promet, koje izdaje pod zakup i ne koristi za svoje poslovanje, a 17 prostora je neaktivno, dok se značajna sredstva izdvajaju za iznajmljivanje prostora za budžetske korisnike; Obračun poreza i doprinosa na naknade zaposlenicima članovima komisija isplaćene u neto iznosu od 52.384 KM nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Služba, iako je bila u obavezi, nije izvršila revalorizaciju shodno tada važećim propisima i preporuci Ureda za reviziju, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijeđilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 6.492.858 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini.

3.5 Kantoni i kantonalni budžetski korisnici

U izvještajnom periodu obavljene su finansijske revizije pet kantona i pet kantonalnih budžetskih korisnika. Revidirani su kantoni koji nisu bili predmet revizije u prethodnoj godini, i to: Kanton Sarajevo, Hercegovačko-neretvanski kanton, Srednjobosanski kanton, Unsko-sanski kanton i Županija Zapadnohercegovačka.

Budžeti ovih kantona planirani su u ukupnom iznosu od 2.629.286.583 KM. Njihovi ukupni prihodi i primici u 2023. godini iskazani su u konsolidovanim finansijskim izvještajima u iznosu od 2.231.342.434 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 2.306.973.919 KM.

U nastavku je pregled iskazanih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka i finansijskog rezultata za 2023. godinu, te akumuliranog suficita/deficita na 31. 12. 2023. godine, po subjektima revizije:

Tabela 12. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih kantona

(u KM)

Red. br.	Kantoni	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Ukupan finansijski rezultat	Akumulirani suficit/deficit ¹⁷
1	2	3	4	5	6
1.	Kanton Sarajevo	1.151.252.649	1.231.471.358	-80.218.709	-44.186.236
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton	339.483.500	327.898.568	11.584.932	-15.039.106
3.	Srednjobosanski kanton	297.036.891	297.941.326	-904.435	40.500.640
4.	Unsko-sanski kanton	296.897.396	310.329.784	-13.432.388	-59.941.089
5.	Županija Zapadnohercegovačka	146.671.998	139.332.883	7.339.115	-725.439
	UKUPNO	2.231.342.434	2.306.973.919	-75.631.485	-79.391.230

Negativan finansijski rezultat iskazala su tri od pet revidiranih kantona, dok je kod četiri u bilansima stanja na 31. 12. 2023. godinu iskazan neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (akumulirani deficit). Kanton Sarajevo je za 2023. godinu iskazao ukupan negativan finansijski rezultat u iznosu od 80.218.709 KM, koji je dijelom pokriven akumuliranim suficitom prethodnih godina (Budžetom planirana raspodjela viška prihoda nad rashodima), te je akumulirani deficit ovog Kantona na 31. 12. 2023. godine 44.186.236 KM. Unsko-sanski kanton je također iskazao negativan finansijski rezultat, te je kod ovog Kantona na 31. 12. 2023. godine iskazan najveći iznos akumuliranog deficita (59.941.089 KM). Međutim, ističemo da obaveze ovog Kantona po osnovu izvršnih sudskih rješenja koje nisu knjigovodstveno evidentirane iznose 76.258.578 KM.

U skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH, kantoni su dužni akumulirane deficite iz prethodnih godina pokriti planiranjem sredstava u budžetu za pokriće ostvarenog deficita u narednih pet fiskalnih godina.

U nastavku je pregled revidiranih kantona, s datim mišljenjima i brojem preporuka za 2023. godinu:

Tabela 13. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih kantona

Redni broj	Subjekti revizije	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Kanton Sarajevo	S rezervom	S rezervom	30
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton	S rezervom	S rezervom	30
3.	Srednjobosanski kanton	S rezervom	S rezervom	25
4.	Unsko-sanski kanton	S rezervom	S rezervom	24
5.	Županija Zapadnohercegovačka	S rezervom	S rezervom	23

¹⁷ Akumulirani suficit: Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima; Akumulirani deficit: Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima

Uz mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti istaknuta su određena značajna pitanja. Kantonima su date ukupno 132 preporuke.

U nastavku je pregled revidiranih kantonalnih budžetskih korisnika, rashoda i izdataka iskazanih u finansijskim izvještajima za 2023. godinu, datih mišljenja i broja preporuka:

Tabela 14. Pregled rashoda i izdataka kantonalnih budžetskih korisnika, s datim mišljenjima

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	30.476.838	s rezervom	s rezervom	8
2.	Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona	11.838.732	pozitivno	s rezervom	6
3.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona	24.492.901	s rezervom	s rezervom	11
4.	Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona 10/Hercegbosanske Županije	24.262.061	s rezervom	s rezervom	8
5.	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske	3.959.917	s rezervom	s rezervom	8
	UKUPNO	95.030.449			41

Četiri kantonalna budžetska korisnika su prvi put revidirana u 2023. godini, a Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona 10/Hercegbosanske Županije bilo je predmet revizije 2001. godine. Revidiranim kantonalnim budžetskim korisnicima data je ukupno 41 preporuka.

Uz mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti sa zakonskim propisima kod pojedinih budžetskih korisnika istaknuta su određena značajna pitanja.

3.5.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom kantona i kantonalnih budžetskih korisnika utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Sistem finansijskog upravljanja i kontrole nije uspostavljen na način propisan Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH. Nisu imenovani koordinatori za finansijsko upravljanje i kontrolu, usvojene procedure kojima se uređuju određeni procesi iz nadležnosti, ne vrše se identifikacija i procjena rizika, a u određenim slučajevima nisu sačinjeni godišnji izvještaji o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Uspostaviti sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

- Određena kantonalna ministarstva finansija ni u 2023. godini nisu uspostavila zajedničke jedinice interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. U određenim slučajevima, u jedinicama za internu reviziju popunjeno je samo jedno radno mjesto. Navedeno ima za posljedicu da se ne vrši interna revizija budžetskih korisnika budžeta kantona, ali ni gradova, općina i ostalih pravnih lica u kojima kantoni imaju većinski udjel, a koji ne ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice za internu reviziju.

Potrebno je da kantonalna ministarstva finansija uspostave zajedničku jedinicu za internu reviziju, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

- Kantonalni budžetski korisnici nisu sačinili i usvojili vlastite planove integriteta, u skladu sa akcionim planovima i kantonalnim strategijama za borbu protiv korupcije.

Sačiniti plan integriteta s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti u radu.

- Rukovodioci kantonalnih budžetskih korisnika u određenim slučajevima nisu sačinjavali izjave o fiskalnoj odgovornosti, a pojedina kantonalna ministarstva finansija nisu vršila njihovu provjeru, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Potrebno je da rukovodioci budžetskih korisnika sačinjavaju izjave o fiskalnoj odgovornosti i dostavljaju ih ministarstvu finansija koje vrši njihovu suštinsku i formalnu provjeru, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

- Prilikom pripreme i izrade kantonalnih budžeta nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH.

Prilikom pripreme i izrade budžeta dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH.

- Rashodi i izdaci budžetom nisu planirani na odgovarajućim pozicijama kontnog plana za budžetske korisnike koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, a u određenim slučajevima pri knjigovodstvenom evidentiranju poslovnih promjena nisu dosljedno primijenjene ni važeće računovodstvene politike.

Dosljedno primjenjivati kontni plan za budžetske korisnike koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvene politike koje su u primjeni.

- Finansijski izvještaji nisu sačinjeni na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijske izvještaje sačinjavati na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- Na poziciji stalnih sredstava u pripremi iskazani su kapitalni transferi doznačeni drugim korisnicima, kao i sredstva koja su u upotrebi. Nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu, u skladu sa tada važećim propisima.

Izvršiti analizu stanja stalnih sredstava u pripremi, te provesti odgovarajuća knjiženja za sredstva koja su u upotrebi, u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Kratkoročna potraživanja u određenim slučajevima nisu knjigovodstveno evidentirana, za značajna nije izvršena ocjena naplativosti i odnose se na ranije periode, a nisu preknjižena na sumnjiva i sporna. Ne poduzimaju se blagovremeno aktivnosti na njihovoj naplati, shodno odredbama Zakona o budžetima u FBiH.

Knjigovodstveno evidentirati kratkoročna potraživanja, dospjela potraživanja preknjižiti na sumnjiva i sporna, te poduzimati mjere njihove naplate, shodno odredbama Zakona o budžetima u FBiH i računovodstvenim politikama koje se primjenjuju.

- Neraspoređeni višak prihoda i rashoda u bilansu stanja nije tačno iskazan jer određeni rashodi i izdaci nisu knjigovodstveno evidentirani ili se kao prihodi perioda priznaju neutrošena namjenska sredstva koja je trebalo razgraničiti.

Izvršiti analizu iskazanog neraspoređenog viška prihoda i rashoda, te shodno zaključcima, provesti odgovarajuća knjiženja.

- Kantonalni budžetski korisnici nisu proveli sveobuhvatne godišnje popise imovine, obaveza i potraživanja i izvršili usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine, obaveza i potraživanja, te izvršiti usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Raspodjela transfera vršena je bez kriterija ili bez jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija, sa korisnicima transfera nisu se zaključivali ugovori, te nije uspostavljen adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom odobrenih sredstava.

Raspodjelu transfera vršiti na osnovu jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija, sa korisnicima transfera zaključivati ugovore kojima će se urediti međusobna prava i obaveze, te vršiti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

- Evidencije o radnom vremenu nisu uspostavljene ili se ne vode u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

Evidenciju radnog vremena voditi u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

- Nabavke roba, radova i usluga nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima (tenderska dokumentacija nije sačinjena na propisani način, nije odabrana odgovarajuća vrsta postupka ili su nabavke vršene bez provedene procedure i zaključenih ugovora). Nisu poštivane odredbe zaključenih ugovora s dobavljačima.

Nabavke roba, radova i usluga vršiti uz dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama, te osigurati poštovanje odredbi zaključenih ugovora s dobavljačima.

- Ugovori o djelu zaključivali su se za poslove koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Angažovanje izvršilaca za obavljanje poslova sistematizovanih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH, kantonalnim zakonima o državnoj službi i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Tabela 15. Informacije o postupanju po preporukama kantonalnih budžetskih korisnika

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Kanton Sarajevo	5	7	15	1	28
	<i>postotak</i>	18%	25%	54%	3%	100%
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton	3	11	13	-	27
	<i>postotak</i>	11%	41%	48%	-	100%
3.	Srednjobosanski kanton	3	3	17	1	24
	<i>postotak</i>	13%	13%	70%	4%	100%
4.	Unsko-sanski kanton	5	7	12	4	28
	<i>postotak</i>	18%	25%	43%	14%	100%
5.	Županija Zapadnohercegovačka	7	-	17	1	25
	<i>postotak</i>	28%	-	68%	4%	100%
6.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	Revizija vršena prvi put				
7.	Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona	Revizija vršena prvi put				
8.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona	Revizija vršena prvi put				
9.	Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona 10/Hercegbosanske Županije	Nije vršena ocjena postupanja				
10.	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske	Revizija vršena prvi put				
UKUPNO		23	28	74	7	132
<i>postotak</i>		18%	21%	56%	5%	100%

Od 132 preporuke date kantonima i kantonalnim budžetskim korisnicima u prethodnim izvještajima, ocjenom postupanja utvrđeno je da je 17% njih realizovano, 21% djelimično, a 56% nije realizovano. Ocjena postupanja po preporukama nije izvršena za sedam preporuka (5%), u najvećoj mjeri zbog toga što su se odnosile na transfere koji u revidiranoj godini nisu planirani i realizovani ili zbog izmjene propisa koji uređuju oblast na koju se odnosi preporuka.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima za 2023. godinu, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Kanton Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom 1. Kratkoročna potraživanja kod Ministarstva privrede u iznosu od najmanje 38.569.751 KM ne možemo potvrditi jer nije izvršeno usaglašavanje potraživanja sa koncesionarima izvodom otvorenih stavki, a dio je nenaplativ jer su dužnici brisani iz sudskog registra. Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo nije preknjižio na sumnjiva i sporna potraživanja starija od šest mjeseci iznos od najmanje 11.399.718 KM, niti se vrši ocjena njihove naplativosti. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.1.2 Izvještaja);

	<p>2. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 119.452.453 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Nije uspostavljena pomoćna knjiga kapitalne imovine kod Direkcije za ceste Kantona Sarajevo. Za iskazani iznos izvršenih ulaganja u putnu infrastrukturu od 111.009.099 KM nisu prezentovani podaci o pojedinačnim dionicama i njihovim vrijednostima. Vrijednost dionica puteva i tramvajske pruge koje su u upotrebi i dalje je iskazana na poziciji sredstava u pripremi. U vrijednost rekonstrukcije tramvajske pruge nije uključen iznos od 1.547.649 KM koji se odnosi na usluge nadzora, zbog čega su za ovaj iznos stalna sredstva kod Ministarstva saobraćaja na datum Bilansa manje iskazana. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.2.1 Izvještaja);</p> <p>3. U Izvještaju o novčanim tokovima primici od dugoročnog zaduživanja nisu prevedeni na stvarne novčane primitke, zbog čega on nije sačinjen u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH (tačka 6.3 Izvještaja).</p>
Mišljenje o usklađenost: S rezervom	
Osnova za mišljenje	
	<p>1. Budžetom se ne planiraju rashodi i izdaci u skladu sa stvarnim potrebama budžetskih korisnika. Budžet ne sadrži sve planirane prihode i primitke i s njima povezane rashode i izdatke jer se razgraničeni prihodi i primici budžetskim korisnicima naknadno stavljaju na raspolaganje Odlukom Vlade. Nisu poduzimane ni mjere uravnoteženja Budžeta, iako su ostvareni značajno manji prihodi i primici, te je za 2023. godinu ostvaren negativni finansijski rezultat u iznosu od 80.218.709 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH (tačka 5.1 Izvještaja);</p> <p>2. Ugovori o djelu kod određenih budžetskih korisnika zaključeni su za poslove koji predstavljaju redovne poslove iz njihove nadležnosti ili sistematizovane pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji koji se obavljaju u kontinuitetu tokom godine, što nije u skladu sa Zakonom o državnoj službi u Kantonu Sarajevo, Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH i Zakonom o radu (tačka 6.1.2.2 Izvještaja);</p> <p>3. Kanton je nastavio izdvajati značajna sredstva za zakup stanova za lica u stanju socijalne potrebe po ugovoru iz 2002. godine, iako je Skupština Kantona u martu 2020. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti za zaključivanje ugovora o kupoprodaji nekretnine u naselju Otes, za kupoprodajnu cijenu u iznosu od 12.235.206 KM, uz obezbjeđenje bankovne garancije. Kanton nije poduzeo sve aktivnosti na realizaciji ove Odluke, a iz Budžeta, od donošenja Odluke, isplaćena je skoro trećina iznosa utvrđene kupoprodajne vrijednosti nekretnine. Shodno navedenom nisu poduzete sve aktivnosti utvrđene Odlukom u cilju efikasnog upravljanja budžetskim sredstvima, u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH (tačka 6.1.2.3 Izvještaja);</p> <p>4. U ugovoru o nabavci višenamjenskog helikoptera sa pratećom opremom između Ministarstva unutrašnjih poslova i dobavljača, koji je zaključen u iznosu od 35.497.800 KM, izmijenjene su odredbe koje se odnose na rok isporuke i visinu kaznene odredbe u slučaju kašnjenja u isporuci u odnosu na uslove utvrđene okvirnim elementima ugovora koji je bio dio tenderske dokumentacije. Tenderskom dokumentacijom kod Ministarstva saobraćaja za postupak nabavke autobusa i minibusa procijenjene vrijednosti 16.029.000 KM nisu jasno definisane neophodne informacije i pojašnjenja na osnovu kojih ponuđači mogu pripremiti svoje ponude. Nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da su okončani radovi na rehabilitaciji dijela ulice Ložionička, ugovorene vrijednosti 1.160.626 KM, iako je istekao ugovoreni rok, niti da je Direkcija za puteve utvrđivala odgovornost izvođača za kašnjenje i shodno tome aktivirala ugovorom predviđene kaznene odredbe. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).</p>
Isticanje pitanja	
	<ul style="list-style-type: none"> • Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona ostavljena je mogućnost zapošljavanja na određeno vrijeme bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama pod drugim nazivom, pravnim licima sa javnim ovlaštenjima na teritoriji FBiH, kao i u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač kanton, grad ili općina, iako je odredbama Zakona o radu utvrđeno da se prijem u radni odnos vrši nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja (tačka 4. Izvještaja); • Potrebno je planirati pokriće neraspoređenog viška rashoda nad prihodima (akumuliranog deficita) shodno članu 43. stav 2. Zakona o budžetima u FBiH (tačka 5. 1 Izvještaja);

	<ul style="list-style-type: none"> Pojedini zaposlenici nisu uredno evidentirali vrijeme dolaska, odlaska, izlaska ili povratka tokom radnog vremena, a u određenim slučajevima svi zaposlenici imaju identično vrijeme početka, završetka i prekida rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost (tačka 6.1.2.1 Izvještaja).
Hercegovačko-neretvanski kanton	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Kapitalni transferi za ulaganje u izgradnju i rekonstrukciju cestovne infrastrukture, sportske infrastrukture i objekata ustanova obrazovanja u iznosu od 4.250.000 KM nisu planirani i knjigovodstveno evidentirani na odgovarajućoj poziciji kontnog plana za budžetske korisnike, nego na poziciji tekućih transfera, zbog čega finansijski izvještaji ne daju tačan prikaz transfera po vrstama i korisnicima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 29.759.470 KM budući da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Stalna sredstva i izdaci za nabavku stalnih sredstava više su iskazani za 912.383 KM jer je na ovim pozicijama evidentiran isplaćeni avans dobavljaču za radove koji nisu završeni do datuma bilansa. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu u budžetu u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
Srednjobosanski kanton	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Evidencije o radnom vremenu kod značajnog broja budžetskih korisnika u toku 2023. godine nisu bile uspostavljene na propisani način ili ne sadrže sve potrebne podatke, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu; Raspodjela tekućih transfera u iznosu od najmanje 3.370.000 KM izvršena je na osnovu zahtjeva korisnika, bez javnog poziva i utvrđenih kriterija, zbog čega nije osiguran princip transparentnosti. Nisu dosljedno primijenjeni utvrđeni kriteriji za subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima kod Ministarstva privrede u iznosu od 1.297.500 KM, zbog čega ovaj transfer nije realizovan u skladu sa Programom utroška sredstava. U pojedinim slučajevima sa korisnicima transfera nisu zaključeni ugovori kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze i utvrdila namjena korištenja sredstava na osnovu čega bi se osigurao adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2023. godinu; Raspodjela kapitalnih transfera za ustanove kulture u iznosu od 500.000 KM izvršena je odlukama Vlade na osnovu zahtjeva korisnika, bez javnog poziva i kriterija raspodjele sredstava, čime nije osigurana transparentnost. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH; Nabavka peleta i usluga fizičke i tehničke zaštite na nivou Kantona u iznosu od 665.820 KM vršena je bez važećih ugovora, a za nabavku građevinskih radova u ukupnom iznosu od 117.760 KM nije proveden postupak javne nabavke. Tenderska dokumentacija za nabavku kancelarijskog materijala i računarske opreme u iznosu od 1.416.297 KM nije pripremljena na način da se osigura aktivna konkurencija. Kod Uprave za civilnu zaštitu prilikom zaključivanja ugovora o nabavci specijalnog vozila u iznosu od 292.148 KM izvršene su izmjene uslova načina plaćanja u odnosu na uslove utvrđene tenderskom dokumentacijom. U pojedinim slučajevima odluka o rezultatima javne nabavke nije donesena blagovremeno, niti je traženo produženje opcije ponude u zakonskom roku. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Nije donesen kantonalni zakon o šumama, niti drugi akt kojim bi se regulisala oblast upravljanja šumama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona. Također, nije donesen zakon o plaćama i naknadama Kantona koji treba biti usklađen sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, nije izvršeno usklađivanje kantonalnog Zakona o javnim cestama sa Zakonom o cestama FBiH niti su poduzete aktivnosti na formiranju kantonalne javne ustanove za ceste u skladu s ovim Zakonom; U 2023. godini radno vrijeme u organima javne uprave u Kantonu nije bilo uređeno aktom. Vlada je u maju 2024. godine donijela Odluku o radnom vremenu u Vladi i tijelima državne službe Kantona, kojom je utvrđeno da je sedmično radno vrijeme 40 sati, u koje je uključeno i vrijeme korištenja dnevnog odmora, iako je važećim propisima propisano da se dnevni odmor ne uračunava u redovno radno vrijeme.
Srednjobosanski kanton	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Rashodi i izdaci nisu evidentirani u periodu nastanka poslovnog događaja što je imalo za posljedicu da su više iskazani za 1.338.779 KM. To nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;

	<p>2. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima više je iskazan jer izvršna sudska rješenja nisu knjigovodstveno evidentirana na pozicijama rashoda i obaveza, nego u okviru vanbilansne evidencije Glavne knjige Trezora u iznosu od 17.273.839 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;</p> <p>3. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu u iznosu od najmanje 19.945.874 KM, s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravidnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Glavna knjiga Trezora nije zaključena do roka za dostavljanje finansijskih izvještaja zbog čega većina budžetskih korisnika nije sačinila godišnje finansijske izvještaje u roku i dostavila ih nadležnim institucijama. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravidnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH; 2. Evidencije o radnom vremenu kantonalnih organa državne službe u toku 2023. godine nisu bile uspostavljene ili ne sadrže sve potrebne podatke, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Pravidnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu; 3. Tekući i kapitalni transferi u iznosu od najmanje 9.295.120 KM dodijeljeni su korisnicima bez primjene utvrđenih kriterija, dok za transfere u iznosu od 7.968.599 KM kriteriji nisu ni utvrđeni, što nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2023. godinu; 4. Tehničke specifikacije u postupcima javne nabavke motornih vozila kod određenih budžetskih korisnika ukupne ugovorene vrijednosti 745.095 KM, te uslovi za kvalifikaciju iz tenderske dokumentacije u poništenim postupcima javne nabavke usluga prevoza učenika, nisu postavljeni na način da svima omogućavaju jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju i osiguraju pravičnu i aktivnu konkurenciju s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakonom o finansiranju političkih stranaka utvrđeno je da se političke stranke mogu finansirati iz budžeta kantona. Zakonom o izvršavanju Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2023. godinu nije utvrđen procenat sredstava koja će se odobravati za ove namjene, a vodeći se članom 7. Zakona o finansiranju političkih stranaka, sredstva za finansiranje političkih stranaka ne mogu prelaziti iznos od 0,2% Budžeta. Za finansiranje političkih stranaka koje participiraju u radu Skupštine odobrena su sredstva u iznosu od 880.000 KM, što predstavlja preko 0,2% Budžeta. Uvažavajući činjenicu da su u Budžetu sadržana i neutrošena namjenska sredstva, kao i namjenski primljeni transferi, iznos predviđen za finansiranje političkih stranaka prelazi 0,3% planiranih općih prihoda.
Unsko-sanski kanton	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dio planiranih i iskazanih tekućih transfera neprofitnim organizacijama u iznosu od 947.500 KM korišten je u kapitalne svrhe. Ova sredstva nisu korištena za namjene utvrđene Budžetom, zbog čega finansijski izvještaji ne daju tačan prikaz transfera prema namjeni, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravidnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu u iznosu od najmanje 26.553.935 KM, s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravidnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 3. Dugoročne obaveze više su iskazane za 5.915.064 KM jer su interne transakcije u iznosu od 8.290.000 KM knjigovodstveno evidentirane na ovoj poziciji, a dio dugoročnih obaveza je knjigovodstveno evidentiran na kratkoročnim obavezama (2.374.936 KM). Zbog navedenog bilans stanja ne daje tačne podatke o izvorima sredstava, dugoročnim obavezama i plasmanima, što nije u skladu s Pravidnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima manje je iskazan jer izvršna sudska rješenja nisu knjigovodstveno evidentirana na pozicijama rashoda i obaveza, nego u okviru vanbilansne evidencije Glavne knjige Trezora u iznosu od 76.258.578 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> U okviru stalnih sredstava na 31. 12. 2023. godine iskazana je pozicija stanova u iznosu od 1.799.626 KM. Ministarstvo ne raspolaže dokumentacijom o pravu vlasništva ili raspolaganja nad ovim stanovima, a pokrenulo je aktivnosti prema Kantonalnom tužilaštvu po ovom osnovu. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Raspodjela tekućih transfera u iznosu od 3.273.882 KM izvršena je na osnovu zahtjeva korisnika, bez prethodno utvrđene procedure i kriterija raspodjele. Nije objavljen ni javni poziv, shodno čemu nije osigurana transparentnost prilikom raspodjele. Ugovori sa korisnicima tekućih transfera neprofitnim organizacijama nisu zaključeni, kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze, nisu u svim slučajevima dostavljeni izvještaji o namjenskom utrošku, zbog čega nije izvršen nadzor nad utroškom sredstava. To nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Unsko-sanskog kantona; Godišnji popis nije proveden u potpunosti jer nije utvrđeno stvarno stanje imovine i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Prilikom planiranja i pokretanja postupka nabavke udžbenika nije se vodilo računa o početku školske godine. Ugovori za deset lotova ukupne vrijednosti 1.198.740 KM zaključeni su u drugoj polovini septembra 2023. godine, što je za posljedicu imalo kašnjenje nabavke i distribucije udžbenika u odnosu na početak nastave. U otvorenom postupku nabavke peleta u vrijednosti od 109.635 KM promijenjeni su uslovi utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji, a prilikom nabavke motornih vozila i muzičke opreme u iznosu od 234.054 KM tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura aktivnu konkurenciju. Također, ugovor o isporuci goriva zaključen je u iznosu većem za 217.985 KM u odnosu na procijenjenu vrijednost nabavke. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Unsko-sanskog kantona propisano je da nosioci izvršnih funkcija imaju pravo na položajni dodatak, zbog čega nije usklađen sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH; Namjenska novčana sredstva u iznosu od 8.290.000 KM, od toga naknada za šume, sredstva za pretvorbu poljoprivrednog zemljišta i sredstva ESCROW računa na datum bilansa, nisu vraćena na namjenske podračune, niti su raspoloživa za propisane namjene.
Županija Zapadnohercegovačka	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima manje je iskazan za 8.406.503 KM s obzirom na to da su obaveze za doprinose za zdravstveno osiguranje i obaveze za osiguranje od nezaposlenosti u iznosu od 8.114.608 KM iskazane na vanbilansnim, a ne bilansnim pozicijama, obaveze za subvencije pripravničkog staža u iznosu od 291.895 KM na poziciji razgraničenih rashoda, a ne na pozicijama rashoda i obaveza, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; Ne možemo potvrditi iskazana potraživanja u iznosu od 2.296.820 KM s obzirom na to da za potraživanja iz ranijeg perioda Vlade u iznosu od 238.866 KM i Ministarstva unutarnjih poslova u iznosu od 162.283 KM nije izvršena procjena naplativosti, niti su poduzete aktivnosti na njihovoj naplati. Također, Ministarstvo unutarnjih poslova fakturirane usluge knjigovodstveno ne evidentira, dok za pružene usluge osiguranja skupova ne ispostavlja ni fakture, što nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 15.156.837 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu shodno tada važećoj Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza shodno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Također, nije uspostavljen budžetski nadzor prema odredbama Zakona o budžetima u FBiH; Evidencije o radnom vremenu kod značajnog broja budžetskih korisnika tokom 2023.

	<p>godine nisu uspostavljene na propisani način ili ne sadrže sve potrebne podatke, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu;</p> <p>3. Tekući transferi nisu realizirani uz primjenu javnog poziva i kriterija kod: Vlade u iznosu od 3.824.295 KM, Ministarstva gospodarstva u iznosu od 948.625 KM, Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u iznosu od 128.800 KM, Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta u iznosu od 160.000 KM i Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša u iznosu od 24.000 KM. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je zadovoljeno načelo transparentnosti definirano Zakonom o budžetima u FBiH. Budžetski korisnici koji su odobrali transfere nisu pravovremeno poduzimali aktivnosti na zaštiti javnih sredstava, iako značajan broj korisnika tekućih transfera iz 2023. godine nije dostavio izvještaj o namjenskom utrošku doznačenih sredstava, a pojedini dostavljeni izvještaji ne potvrđuju da su doznačena sredstva utrošena za namjene za koje su i odobrena.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Propisi kojima se reguliraju plaće i naknade korisnika budžeta doneseni na razini Županije nisu usuglašeni s federalnim propisima u dijelu koeficijenata i osnovice za obračun plaća i naknada. Odluka o radnom vremenu u županijskim tijelima uprave nije usklađena sa Zakonom o radu Županije.
<p>Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Stalna sredstva više su iskazana za 8.471.106 KM, jer su na poziciji stalnih sredstava u pripremi knjigovodstveno evidentirana doznačena sredstva drugim korisnicima za nabavku kapitalne imovine, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona Sarajevo.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ministarstvo nije izvršilo nadzor nad namjenskim utroškom sredstava odobrenih za nabavku udžbenika u iznosu od 1.592.732 KM, a nisu izvršeni ni praćenje i evaluacija projekata sufinansiranja predškolskog odgoja, škole u prirodi i kurikuluma u širem smislu. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbom o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz budžeta Kantona Sarajevo.</p> <p>2. Tenderska dokumentacija za nabavku opreme za Javnu ustanovu Osnovna škola „Šip“, za lot 1 i lot 2, ugovorene vrijednosti 418.532 KM, nije sačinjena na način da omogući pravičnu i aktivnu konkurenciju u vezi s predmetom nabavke i jednak pristup nadmetanju svim ponuđačima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p>
<p>Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ministarstvo nije sačinilo i Vladi Kantona dostavilo prijedlog odluke o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investiciono ulaganje i investiciono i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti za 2023. godinu, što nije u skladu sa odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Ovo je imalo za posljedicu da su kapitalni transferi za investiciona ulaganja i nabavku medicinske opreme u iznosu od 8.334.000 KM odobreni javnim zdravstvenim ustanovama bez prethodno utvrđenih mjerila;</p> <p>2. Evidencije o radnom vremenu u toku 2023. godine nisu bile uspostavljene, iako je obaveza vođenja utvrđena Zakonom o radu i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Javnoj zdravstvenoj ustanovi Univerziteti klinički centar Tuzla su iz budžeta za 2022. i 2023. godinu odobrena sredstva za nabavku medicinske opreme i investiciona ulaganja u ukupnom iznosu od 18.684.000 KM, za koja postupci javne nabavke još uvijek nisu okončani i koja još uvijek nisu utrošena.
<p>Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Dio planiranih i iskazanih tekućih transfera neprofitnim organizacijama u iznosu od 947.500 KM korišten je u kapitalne svrhe. Ova sredstva nisu korištena za namjene utvrđene Budžetom, zbog čega finansijski izvještaji ne daju tačan prikaz transfera prema namjeni, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> U okviru stalnih sredstava na 31. 12. 2023. godine iskazana je pozicija stanovi, u iznosu od 1.799.626 KM. Ministarstvo ne raspolaže dokumentacijom o pravu vlasništva ili raspolaganja nad ovim stanovima, a pokrenulo je aktivnosti prema Kantonalnom tužilaštvu po ovom osnovu. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Raspodjela tekućih transfera u iznosu od 3.273.882 KM izvršena je na osnovu zahtjeva korisnika, bez prethodno utvrđene procedure i kriterija raspodjele. Nije objavljen ni javni poziv, shodno čemu nije osigurana transparentnost prilikom raspodjele. Ministarstvo nije zaključilo ugovore sa korisnicima tekućih transfera kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze, nisu u svim slučajevima dostavljeni izvještaji o namjenskom utrošku, zbog čega nije izvršen nadzor nad utroškom sredstava. To nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Unsko-sanskog kantona; Prilikom planiranja i pokretanja postupka nabavke udžbenika nije se vodilo računa o početku školske godine. Ugovori za deset lotova ukupne vrijednosti 1.198.740 KM zaključeni su u drugoj polovini septembra 2023. godine, što je za posljedicu imalo kašnjenje nabavke i distribucije udžbenika u odnosu na početak nastave. Izmjene i dopune plana nisu vršene, iako je bilo izvjesno da se određeni postupci neće provesti do kraja godine. U postupku javne nabavke putničkih motornih vozila i muzičke opreme, ugovorene vrijednosti 132.290 KM, tenderskom dokumentacijom utvrđene su tehničke specifikacije koje upućuju na određenog proizvođača, čime je ograničena konkurencija u ovim postupcima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Evidencije o radnom vremenu vode se na način da je kod svih zaposlenika iskazan identičan početak i završetak rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona 10/Hercegbosanske Županije</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Kratkoročne obveze manje su iskazane za 5.182.938 KM jer su obveze doprinosa mirovinskog osiguranja za beneficirani radni staž policijskim službenicima iz ranijeg razdoblja iskazane u izvanbilančnoj evidenciji, a ne na odgovarajućim pozicijama obveza i rashoda bilančne evidencije u razdobljima na koje se odnose. Stoga su podcijenjeni i rashodi obračunskih razdoblja u kojima su ove obveze nastale. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ministarstvo je izvršilo nabavu roba u iznosu od najmanje 128.585 KM bez provedenih postupaka javnih nabava i zaključenih ugovora s dobavljačima, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama i Zakonu o izvršavanju budžeta.
<p>Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Dio tekućih transfera u iznosu od najmanje 252.913 KM nije u cijelosti korišten za namjene koje su određene budžetom, jer su odobreni u kapitalne svrhe. Navedeno je imalo za posljedicu da tekući i kapitalni transferi nisu knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, shodno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Dio tekućih transfera u iznosu od 739.413 KM odobren je odlukama Vlade i ministricе na osnovu zahtjeva korisnika, bez provođenja javnog poziva kojim bi se definisala dokumentacija koja se treba dostaviti s ciljem dokazivanja ispunjenosti kriterija utvrđenih programom utroška sredstava i rokovi za dostavu zahtjeva, zbog čega raspodjela sredstava nije izvršena na osnovu utvrđenih kriterija. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta Županije Posavske za 2023. godinu. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakonom o plaćama i naknadama u tijelima vlasti Županije Posavske utvrđeni su platni razredi i koeficijenti za državne službenike i namještenike, koji nisu usklađeni sa platnim razredima i koeficijentima propisanim Zakonima o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

3.6 Gradovi i općine

U izvještajnom periodu obavljene su finansijske revizije 17 jedinica lokalne samouprave, od čega šest gradova i 11 općina.

Planirani budžeti revidiranih gradova i općina iznosili su 330.790.362 KM. Revidirane jedinice lokalne samouprave su u finansijskim izvještajima za 2023. godinu iskazale ukupne prihode i primitke u iznosu od 264.903.534KM, a rashode i izdatke u iznosu od 275.563.775KM.

U nastavku je pregled iskazanih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka i finansijskog rezultata za 2023. godinu, te akumuliranog suficita/deficita na 31. 12. 2023. godine, po subjektima revizije:

Tabela 16. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih gradova i općina

Red. broj	Subjekti revizije	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Ukupan finansijski rezultat	Akumulirani suficit/deficit ¹⁸
1	2	3	4	5	6
1.	Grad Čapljina	23.174.170	21.986.269	1.187.901	2.066.323
2.	Grad Goražde	12.776.103	12.785.162	-9.059	-633.688
3.	Grad Livno	14.779.562	15.228.750	-449.188	4.564.509
4.	Grad Široki Brijeg	20.482.570	22.945.689	-2.463.119	-3.551.810
5.	Grad Zavidovići	16.678.629	16.907.481	-228.852	170.467
6.	Grad Zenica	72.156.457	71.263.271	893.186	9.939.876
7.	Općina Čelić	4.730.200	5.195.722	-465.522	-1.735.366
8.	Općina Doboj Istok	5.172.020	5.141.737	30.283	450.366
9.	Općina Doboj Jug	3.200.735	3.723.497	-522.7632	14.367
10.	Općina Kreševo	5.581.464	5.030.415	551.049	990.871
11.	Općina Novi Grad Sarajevo	39.352.936	45.816.442	-6.463.506	4.163.368
12.	Općina Pale	1.512.563	1.446.741	65.822	1.987
13.	Općina Posušje	12.827.732	13.173.290	-345.558	-2.991.396
14.	Općina Sapna	5.544.004	6.664.213	-1.120.209	-646.163
15.	Općina Usora	4.635.444	4.249.915	385.529	672.378
16.	Općina Vareš	5.813.121	6.831.175	-1.018.054	-2.412.568
17.	Općina Velika Kladuša	16.485.824	17.174.006	-688.182	3.163.225
	UKUPNO	264.903.534	275.563.775	-15.365.111	14.226.746

U nastavku je pregled datih mišljenja revidiranim jedinicama lokalne samouprave:

Tabela 17. Pregled datih mišljenja i broja preporuka revidiranim jedinicama lokalne samouprave

Red. broj	Subjekti revizije	Data mišljenja		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Grad Čapljina	S rezervom	S rezervom	29
2.	Grad Goražde	S rezervom	S rezervom	23
3.	Grad Livno	S rezervom	Negativno	28
4.	Grad Široki Brijeg	S rezervom	Negativno	28
5.	Grad Zavidovići	S rezervom	S rezervom	13
6.	Grad Zenica	S rezervom	S rezervom	26
7.	Općina Čelić	S rezervom	S rezervom	25
8.	Općina Doboj Istok	S rezervom	S rezervom	22
9.	Općina Doboj Jug	S rezervom	S rezervom	22
10.	Općina Kreševo	S rezervom	S rezervom	20
11.	Općina Novi Grad Sarajevo	S rezervom	S rezervom	20
12.	Općina Pale	S rezervom	S rezervom	12
13.	Općina Posušje	S rezervom	S rezervom	21
14.	Općina Sapna	S rezervom	S rezervom	17
15.	Općina Usora	S rezervom	S rezervom	22
16.	Općina Vareš	S rezervom	S rezervom	23
17.	Općina Velika Kladuša	S rezervom	S rezervom	25

¹⁸ Akumulirani suficit: Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima; Akumulirani deficit: Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima

U 17 izvještaja o finansijskoj reviziji jedinica lokalne samouprave za 2023. godinu dato je ukupno 376 preporuka.

Napominjemo da su uz data mišljenja istaknuta određena pitanja koja nisu imala uticaja na mišljenja, i to uz 10 mišljenja o finansijskim izvještajima i 14 mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima.

3.6.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom gradova i općina utvrđeni su propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Nisu poduzete dovoljne aktivnosti kako bi se uspostavio i implementirao sistem finansijskog upravljanja i kontrole zasnovan na COSO modelu, što je obaveza utvrđena Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH. Nisu imenovani koordinatori za finansijsko upravljanje i kontrolu, ne vrši se identifikacija i procjena rizika, a za određene procese iz nadležnosti nisu donesene pisane procedure koje ih uređuju. U pojedinim slučajevima dizajnirani sistem nije implementiran.

Uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

- Nisu uspostavljeni registri budžetskih korisnika ili nisu uspostavljeni na način propisan Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH.

Uspostaviti registar budžetskih korisnika shodno Zakonu o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH.

- Računovodstvene politike nisu dosljedno primijenjene. U pojedinim slučajevima prilikom planiranja rashoda i izdataka i njihovog knjigovodstvenog evidentiranja nije dosljedno primijenjen kontni plan propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. To je za posljedicu imalo pogrešna iskazivanja u godišnjim finansijskim izvještajima.

Dosljedno primjenjivati računovodstvene politike, kao i kontni plan za budžetske korisnike propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Jedinice za internu reviziju nisu uspostavljene u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u FBiH.

Uspostaviti jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

- Nisu doneseni i implementirani planovi integriteta i planovi borbe protiv korupcije s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti.

Donijeti i implementirati plan integriteta i plan borbe protiv korupcije, s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti.

- Evidencije o radnom vremenu nisu uspostavljene ili se ne vode na način propisan Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

Uspostaviti evidenciju o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

- Prilikom pripreme i izrade budžeta nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH. Rashodi i izdaci ne planiraju se na odgovarajućoj poziciji kontnog plana za budžetske korisnike, ne planira se pokriće akumuliranog deficita iz ranijeg perioda, a ne poduzimaju se mjere uravnoteženja budžeta usljed povećanja rashoda i izdataka, odnosno smanjenih prihoda i primitaka.

Dosljedno postupati u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH prilikom pripreme i izrade budžeta.

- U određenim slučajevima preuzete su obaveze preko visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i odluka o izvršenju budžeta kojima je utvrđeno da se obaveze na teret budžeta tekuće godine mogu preuzeti samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, ako su za to ispunjeni svi zakonom i drugim propisima utvrđeni uslovi.

Obaveze na teret budžeta tekuće godine preuzimati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i odluke o izvršavanju budžeta.

- Raspodjela transfera ne vrši se na osnovu javnog poziva i uz primjenu odgovarajućih kriterija, s ciljem osiguranja transparentnosti u raspodjeli. S korisnicima transfera ne zaključuju se ugovori kojima se regulišu međusobna prava i obaveze, ne utvrđuje se obaveza dostavljanja izvještaja o namjenskom utrošku doznačenih sredstava i nije uspostavljen nadzor nad namjenskim utroškom odobrenih sredstava.

Raspodjelu transfera vršiti na osnovu utvrđenih kriterija i javnog poziva, sa korisnicima transfera zaključivati ugovore kojima će se regulisati međusobna prava i obaveze, te vršiti nadzor nad namjenskim utroškom odobrenih sredstava.

- Namjenski prihodi priznati su kao prihod tekućeg perioda i nisu preknjiženi na kratkoročna razgraničenja prije izrade godišnjeg obračuna iako nisu utrošeni, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor. To ima za posljedicu pogrešno iskazivanje prihoda i finansijskih rezultata, kao i vremenskih razgraničenja i neraspoređenih viškova prihoda i rashoda u finansijskim izvještajima.

Neutrošene namjenske prihode prije izrade godišnjeg obračuna preknjižavati na kratkoročna razgraničenja i prenositi u budžet naredne godine, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

- Neraspoređeni viškovi prihoda i rashoda nisu realno iskazani s obzirom na to da prilikom knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih promjena i zaključnih knjiženja na kraju godine nisu dosljedno primijenjene odredbe Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvene politike.

Izvršiti analizu ranijih knjiženja na poziciji neraspoređenog viška prihoda i rashoda, provesti korektivna knjiženja, a zaključna knjiženja provoditi na način propisan odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Nisu uspostavljene potpune evidencije o stalnim sredstvima (knjigovodstvene i druge), a u određenim slučajevima nisu uspostavljene ni pomoćne knjige kapitalne imovine. Određena stalna sredstva nisu knjigovodstveno evidentirana, a značajan dio se vodi kao sredstva u pripremi, iako su u upotrebi. Nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvenim politikama koje se primjenjuju.

Uspostaviti potpune evidencije o stalnim sredstvima, kao i pomoćnu knjigu kapitalne imovine, izvršiti analizu sredstava u pripremi kako bi se utvrdio njihov status i vrijednost, te provesti odgovarajuća knjiženja.

- Kratkoročna potraživanja nisu realno iskazana, u okviru redovnih potraživanja iskazana su i sumnjiva i sporna potraživanja, ne vrši se ocjena njihove naplativosti a nisu poduzimane sve zakonom propisane radnje na njihovoj naplati, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.

Izvršiti sveobuhvatnu analizu iskazanih potraživanja i ocjenu njihove naplativosti, te pravovremeno poduzimati aktivnosti na njihovoj naplati.

- Godišnjim popisom nisu obuhvaćene sve pozicije imovine, obaveza i izvora sredstava, a u pojedinim slučajevima nije izvršeno ni usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim, što nije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Popis imovine i obaveza vršiti sveobuhvatno, te vršiti usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima i nisu se poštovale odredbe zaključenih ugovora sa dobavljačima.

Nabavke u potpunosti vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima s dobavljačima.

Ocjena postupanja po preporukama koje su date u prethodnim godinama izvršena je kod svih revidiranih gradova i općina. Naime, s obzirom na to da se znatno skratio protok vremena između obavljanja revizija ove grupe subjekata, nije bilo onih kod kojih ocjena nije izvršena.

Tabela 18. Informacije o postupanju po preporukama jedinica lokalne samouprave

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Grad Čapljina	5	4	10	1	20
	<i>postotak</i>	25%	20%	50%	5%	100%
2.	Grad Goražde	12	5	6	0	23
	<i>postotak</i>	52%	22%	26%	-	100%
3.	Grad Livno	7	11	16	0	34
	<i>postotak</i>	21%	32%	47%	0%	100%
4.	Grad Široki Brijeg	7	2	18	1	28
	<i>postotak</i>	25%	7%	64%	4%	100%
5.	Grad Zavidovići	19	10	2	2	33
	<i>postotak</i>	58%	30%	6%	6%	100%
6.	Grad Zenica	6	1	9	3	19
	<i>postotak</i>	32%	5%	47%	16%	100%
7.	Općina Čelić	9	5	12	3	29
	<i>postotak</i>	31%	17%	41%	10%	100%
8.	Općina Doboj Istok	8	4	12	2	26
	<i>postotak</i>	31%	15%	46%	8%	100%
9.	Općina Doboj Jug	5	4	5	1	15
	<i>postotak</i>	33%	27%	33%	7%	100%
10.	Općina Kreševo	18	6	3	2	29
	<i>postotak</i>	62%	21%	10%	7%	100%
11.	Općina Novi Grad Sarajevo	14	10	2	3	29
	<i>postotak</i>	48%	35%	7%	10%	100%
12.	Općina Pale	12	0	1	1	14
	<i>postotak</i>	86%	0%	7%	7%	100%
13.	Općina Posušje	8	0	5	2	15

	<i>postotak</i>	54%	0%	33%	13%	100%
14.	Općina Sapna	11	3	9	2	25
	<i>postotak</i>	44%	12%	36%	8%	100%
15.	Općina Usora	6	2	5	0	13
	<i>postotak</i>	46%	15%	39%	0	100%
16.	Općina Vareš	21	8	10	3	42
	<i>postotak</i>	50%	19%	24%	7%	100%
17.	Općina Velika Kladuša	12	10	5	2	29
	<i>postotak</i>	41%	35%	17%	7%	100%
UKUPNO		180	85	130	28	423
	<i>postotak</i>	43%	20%	31%	6%	100%

Od ukupno 423 preporuke koje su date u prethodnim izvještajima 43% je realizovano, 20% djelimično, a 31% nije realizovano. Ocjena postupanja po 6% datih preporuka nije izvršena u najvećoj mjeri jer su se preporuke odnosile na aktivnosti kojih nije bilo u revidiranoj godini ili su se promijenili propisi koji uređuju ove aktivnosti.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima za 2023. godinu, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Grad Čapljina	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Finansijski rezultat manje je iskazan za 2.853.751 KM, jer su primici od zaduživanja u iznosu od 2.600.007 KM priznati u prethodnoj, a utrošeni u tekućoj godini, prihodi od komunalne naknade u iznosu od 346.924 KM nisu iskazani, a sredstva posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u iznosu od 93.180 KM su priznata, iako nisu utrošena. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 4.742.526 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Stalna sredstva nisu realno iskazana jer nisu knjigovodstveno evidentirane sve ceste, a za ulaganja u cestovnu i ostalu infrastrukturu koja je u nadležnosti Grada u iznosu od najmanje 1.425.863 KM nije izvršeno povećanje vrijednosti stalnih sredstava. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo utvrditi. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U januaru 2024. godine Porezna uprava FBiH je donijela Rješenje o dodatno utvrđenim obavezama za poreze i doprinose u iznosu od 1.209.931 KM i zatezne kamate u iznosu od 380.988 KM na naknade fizičkim licima isplaćenim po osnovu ugovora o djelu i drugim osnovama. Glavni dug i dio zateznih kamata izmireni su u januaru i martu 2024. godine, a dio zateznih kamata u iznosu od 124.396 KM otpisan je Rješenjem Porezne uprave FBiH iz aprila 2024. godine; • Grad ne raspolaže potpunom dokumentacijom o vlasništvu ili pravu raspolaganja za objekte čija je nabavna vrijednost iskazana u zbirnom iznosu od 239.453 KM, a nisu poduzimane ni aktivnosti u vezi sa utvrđivanjem stvarnog stanja. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rashodi i izdaci u Budžetu nisu iskazani po izvorima finansiranja. Primici od prodaje stalnih sredstava nisu planirani, niti svi rashodi i izdaci čije je finansiranje predviđeno iz namjenskog kredita. Odlukom o izvršenju Budžeta nije uređena detaljna struktura tekućih i kapitalnih transfera i njihovo izvršavanje. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 2. Osnovica i bod za obračun plaće nisu utvrđeni Odlukom o izvršenju Budžeta, a obračun plaće nije vršen u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH; 3. Ugovori o djelu u iznosu najmanje od 260.485 KM zaključeni su za redovne poslove koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine i za koje su sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH;

	<p>4. Raspodjela tekućih transfera drugim nivoima vlasti i transfera neprofitnim organizacijama u iznosu od 2.174.162 KM izvršena je bez kriterija, a pri raspodjeli transfera u iznosu od 327.900 KM nisu primijenjeni utvrđeni kriteriji. Sa korisnicima tekućih i kapitalnih transfera nisu zaključeni ugovori o namjenskom korištenju sredstava, niti je vršen nadzor nad njihovim utroškom. Navedeno nije u skladu sa Odlukom o izvršenju Budžeta i Zakonom o budžetima u FBiH;</p> <p>5. Godišnji popis nije proveden u cijelosti jer nije izvršen popis sredstava u pripremi i dugoročnih plasmana. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p> <p>6. Tenderska dokumentacija u postupcima nabavki radova izgradnje i održavanja cesta i javne rasvjete za koje su u 2023. godini zaključeni ugovori u vrijednosti od najmanje 2.439.746 KM ne daje potpune informacije o uslovima ugovora, jer nisu utvrđene količine predmeta nabavke, niti podaci o lokacijama izvođenja radova i dionicama puteva. Za nabavke za koje su zaključeni ugovori u iznosu od 797.092 KM nije dokumentovano da je izvršena provjera tržišta prije pokretanja postupka. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Javno preduzeće „Park prirode Hutovo blato“ d.o.o. Čapljina tražilo je privremenu pozajmicu od Grada u iznosu od 600.000 KM, koja bi bila vraćena po uplati sredstava od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske. Sredstva su preduzeću osigurana od Vlade Kantona. Međutim, Odlukom Vlade i Zaključkom gradonačelnika nije utvrđena obaveza povrata odobrenih sredstava.
Grad Goražde	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 4.560.298 KM budući da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Knjigovodstveno nisu evidentirani osnivački ulogi u javna preduzeća kojima je Grad osnivač, a za ulaganje u cestovnu infrastrukturu u iznosu od 428.070 KM nije izvršeno povećanje vrijednosti stalnih sredstava. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu u budžetu u FBiH. Kratkoročna potraživanja nisu tačno iskazana jer se potraživanja po osnovu komunalne naknade ne evidentiraju u Glavnu knjigu, a potraživanja u iznosu od 717.375 KM odnose se na sredstva koja su odobrena od viših nivoa vlasti, te ne ispunjavaju uslove za priznavanje potraživanja. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije proveden cjelovit popis jer njime nisu obuhvaćena stalna sredstva u pripremi i dio potraživanja, a samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Za nabavku radova na sanaciji klizišta ugovorene vrijednosti od 151.010 KM nije proveden odgovarajući postupak javne nabavke. Tenderska dokumentacija u postupku nabavke usluge radova za rušenje objekata na području grada nije sadržavala količinske specifikacije predmeta nabavke, zbog čega ne sadrži sve neophodne informacije. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Evidencije o radnom vremenu kod većine zaposlenika sadrže jednoobrazne podatke o početku, završetku rada i pauzi, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Grad Livno	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Izdaci za tekuće održavanje manje su iskazani za 514.995 KM jer su izdaci za komunalne usluge Budžetom planirani i iskazani na poziciji subvencija javnim preduzećima, a sredstva za finansiranje budžetskih korisnika nisu iskazana prema vrsti rashoda i izdataka, nego na poziciji drugih tekućih rashoda u iznosu od 1.318.870 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Prihodi su više iskazani za najmanje 498.984 KM jer su namjenska sredstva priznata kao prihodi, iako nisu utrošena u predviđene namjene, što je za posljedicu imalo više iskazan finansijski rezultat. Također, namjenski prihodi i u ranijim godinama su priznati kao prihodi perioda, iako nisu bili utrošeni, zbog čega je i neraspoređeni višak prihoda nad rashodima više iskazan. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH; Potraživanja za korištenje hidroakumulacionih objekata u iznosu od najmanje 2.467.373 KM nisu knjigovodstveno evidentirana, a u okviru sumnjivih i spornih potraživanja iskazano je najmanje 463.904 KM potraživanja iz ranijeg perioda za koja nije izvršena procjena naplativosti, zbog čega potraživanja u Bilansu stanja nisu tačno iskazana. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;

	<p>4. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 7.469.038 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Stalna sredstava nisu realno iskazana jer u okviru njih nisu iskazana ukupna ulaganja u ceste i nisu evidentirana osnivačka ulaganja, a nije uspostavljena ni knjiga kapitalne imovine. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo izmjeriti. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Potraživanja po osnovu komunalne naknade u iznosu od 4.986.697 KM nisu knjigovodstveno evidentirana jer je Odlukom o komunalnoj naknadi utvrđeno da Služba za finansije i trezor zaduženje vrši na osnovu pravosnažnog rješenja, a ona su predmet sudskih sporova; Grad ne raspolaže potpunom dokumentacijom o vlasništvu ili posjedu za dio objekata čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 481.352 KM. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije uspostavljen trezorski način poslovanja. Budžetski korisnici i dalje imaju otvorene transakcijske račune, jedinstveni račun trezora nije uspostavljen, a javni i vlastiti prihodi budžetskih korisnika ne uplaćuju se na depozitni račun. Također, nije uspostavljena glavna knjiga Trezora posredstvom koje će se evidentirati sve finansijske transakcije. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH; Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH; Budžetom nisu planirani svi rashodi i izdaci, te prihodi i primici budžetskih korisnika, niti su rashodi i izdaci planirani prema klasifikaciji utvrđenoj Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i iskazani po izvorima finansiranja. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; Nije izvršen sveobuhvatan popis imovine i obaveza u zakonski predviđenom roku, jer nije popisano zemljište, građevine, stalna sredstva u obliku prava, sredstva u pripremi i dio novčanih sredstava i obaveza, zbog čega nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; Tenderska dokumentacija u postupcima nabavke izvođenja radova i održavanja cesta nije sadržavala informacije o opremi koju ponuđači trebaju imati u vlasništvu ili na raspolaganju, niti su određene tačne ili okvirne količine predmeta nabavke i rokovi izvođenja radova. Za radove ugovorene vrijednosti 2.887.260 KM nisu obrazloženi razlozi prekoračenja rokova izvođenja i nisu aktivirane zaštitne odredbe ugovora. E-aukcija u postupku nabavke radova izgradnje sekundarne vodovodne mreže održana je 50 dana nakon otvaranja ponude, a izvođač radova nije uveden u posao ugovorene vrijednosti 1.330.207 KM do kraja 2023. godine zbog dužine trajanja postupaka javne nabavke što je za posljedicu imalo povrat primljenih sredstava za ove namjene. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Gradsko vijeće još nije donijelo statut Grada, iako je rok za njegovo donošenje, utvrđen Privremenom statutarnom odlukom Grada Livna, bio 9. 9. 2018. godine; U određenim slučajevima elektronske evidencije o radnom vremenu nisu usklađene s onima koje vode neposredni rukovodioci, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Grad Široki Brijeg	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Neraspoređeni višak rashoda nad приходima manje je iskazan za 464.838 KM s obzirom na to da su dio namjenskih transfera iz 2023. godine, namjenski prihodi, donacije i sredstva za provedbu projekata iz ranijeg razdoblja u navedenom iznosu priznati kao prihod, iako nisu utrošeni, što nije sukladno Zakonu o budžetima u FBiH; Kratkoročna potraživanja manje su iskazana jer nisu knjigovodstveno evidentirana u Glavnu knjigu, s obzirom na to da se komunalna naknada ne uplaćuje na depozitni račun Grada. Navedeno nije u skladu Zakonu o riznici u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi stanja i strukturu stalnih sredstava i izvora sredstava iskazanih u knjigovodstvenim evidencijama jer Grad nije uspostavio knjigu kapitalne imovine, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije uspostavljena jedinica za unutarnju reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Dokument okvirnog budžeta nije sačinjen, niti se sačinjavaju operativni planovi i planovi novčanih tijekova. Rashodi i izdaci nisu planirani prema izvorima finansiranja. Stvoreni su rashodi i izdaci preko iznosa odobrenih posebnim dijelom Budžeta za te namjene u iznosu od 3.016.617 KM i nisu poštovani prioriteti izvršavanja budžeta. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršenju budžeta za 2023. godinu FBiH; 3. Raspodjela transfera za sport u iznosu od 92.811 KM i kulturu u iznosu od 168.783 KM nije izvršena na temelju javnog poziva i kriterija definiranih odlukama o raspodjeli koje je donijelo Vijeće. Transferi mjesnim zajednicama u iznosu od 435.673 KM i udrugama u iznosu od 128.082 KM realizirani su bez kriterija i netransparentno, a subvencije za potporu novoosnovanim subjektima malog i srednjeg gospodarstva u iznosu od 149.022 KM nisu utrošene za namjene za koje su planirane. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršenju budžeta za 2023. godinu; 4. Nisu vršeni nadzor i provjera ispunjenosti ugovorenih uvjeta za korištenje dodijeljenog zemljišta bez naknade, kao ni za isplatu naknade za izgrađene objekte koja za 2023. godinu iznosi 128.333 KM. Navedeno nije sukladno zaključenim ugovorima i Zakonu o principima lokalne samouprave, kojim je utvrđeno da se imovinom treba raspolagati u interesu lokalnog stanovništva i s pažnjom dobrog domaćina; 5. Nije proveden cjelovit popis, s obzirom na to da njime nije obuhvaćena cjelokupna imovina i obveze, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH; 6. Nabave roba, usluga i izvođenja radova u iznosu od najmanje 1.426.186 KM izvršene su bez primjene postupaka javnih nabava, što nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavama i Odluke o izvršenju budžeta za 2023. godinu. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidencije o radnom vremenu ne sadrže podatke o ukupnom dnevnom radnom vremenu, vremenu odsustva s posla, i kod svih djelatnika je iskazano identično radno vrijeme, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Grad Zavidovići	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 1.145.411 KM jer se značajan dio njih odnosi na raniji period, za koje Grad nije utvrdio stvarno stanje i nije izvršio procjenu njihove naplativosti. Zbog toga potraživanja nisu realno iskazana, što nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. 2. Kratkoročne obaveze nisu realno iskazane jer su u okviru njih iskazane obaveze u iznosu od 596.220 KM iz ranijeg perioda, za koje ne postoji adekvatna dokumentacija o osnovanosti nastanka. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. 3. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 4.879.282 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Pored toga, ne možemo potvrditi strukturu i vrijednost stalnih sredstava jer su u okviru njih iskazane šume (1.999.722 KM) u zbirnom iznosu, a dio sredstava se vodi u pripremi, iako se koriste u iznosu najmanje od 123.916 KM. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grad ne raspolaže potpunom dokumentacijom o vlasništvu ili pravu raspolaganja za stanove čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 14.218.998 KM. Poduzete su aktivnosti u vezi sa utvrđivanjem stvarnog stanja, koje nisu okončane. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije izvršen sveobuhvatan popis imovine i obaveza jer nije popisano zemljište i šume, stanovi, sredstva u pripremi i potraživanja, zbog čega nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 2. Prilikom planiranja i pokretanja dijela postupaka javnih nabavki izvođenja radova na cestovnoj i ostaloj infrastrukturi nije se vodilo računa o građevinskoj sezoni, što je zbog vremenskih uslova imalo za posljedicu da radovi nisu okončani u ugovorenim rokovima. Nabavka betona, asfaltiranja cesta i sanacije ulica, ukupne ugovorene vrijednosti 300.396 KM, nije vršena u skladu sa uslovima iz tenderske dokumentacije. Također, nisu se poštovale odredbe zaključenih ugovora koje se odnose na poštovanje rokova, dostavljanje garancija i korištenje zaštitnih klauzula zbog kašnjenja u izvođenju radova. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima.

	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Statut Grada nije usvojen, iako je, u skladu sa Privremenom statutarnom odlukom koja je donesena na osnovu Zakona o Gradu Zavidovići, rok za usklađivanje sa Zakonom bio april 2023. godine.
Grad Zenica	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima u Bilansu stanja više je iskazan za 1.195.778 KM jer dio rashoda i izdatka nije evidentiran u periodu u kojem je nastao shodno načelu modificiranog nastanka događaja. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH; Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 28.412.013 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Za sredstva u pripremi u iznosu od 2.831.986 KM za koja su radovi okončani nisu poduzete aktivnosti na preknjižavanju u upotrebu, a nisu knjigovodstveno evidentirane fakture za izgradnju javne rasvjete koja je u toku u iznosu od 1.944.513 KM. Stalna sredstva nisu usaglašena sa izvorima sredstava, niti pomoćne knjige kapitalne imovine budžetskih korisnika sa Glavnom knjigom. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Dugoročne plasmane u iznosu od 1.189.591 KM ne možemo potvrditi s obzirom na to da nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje njihovu vjerodostojnost. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; Dugoročne obaveze su potcijenjene jer su obaveze po osnovu kredita za Projekt glavne gradske magistrale manje iskazane za 5.499.476 KM, a obaveze po osnovu Podugovora o zajmu i projektu za Program vodosnabdijevanja i otpadnih voda u BiH i druge dugoročne obaveze nisu knjigovodstveno evidentirane, a čije efekte na finansijske izvještaje ne možemo kvantifikovati. Navedeno nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Na datum Bilansa na poziciji stalnih sredstava u Glavnoj knjizi iskazana je Autobuska stanica nabavne vrijednosti 2.000.840 KM, koja nije u vlasništvu niti posjedu Grada i predmet je sudskog spora.
	Mišljenje o usklađenost: S rezervom
Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> U Jedinici za internu reviziju radna mjesta internih revizora nisu sistematizovana u skladu s odredbama Pravilnika o uslovima za obavljanje poslova interne revizije u javnom sektoru FBiH, a poslove rukovodioca u 2023. godini obavljao je zaposlenik koji obavlja i internu reviziju. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH; Izmjenama i dopunama Budžeta nisu planirani izdaci za javnu rasvjetu, iako su radovi u toku shodno ugovoru sa dobavljačem iz 2022. godine, što je imalo za posljedicu da nisu knjigovodstveno evidentirani izdaci za nabavku stalnih sredstava u periodu na koji se odnose. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH; Godišnjim popisom Grada nisu obuhvaćena sva stalna sredstva i dugoročne obaveze, a kod JU Centar za socijalni rad dio stalnih sredstava i kratkoročna potraživanja, te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Shodno navedenom, popis imovine i obaveza nije proveden u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; Za usluge zimskog održavanja puteva zaključeni su, shodno zaključku Gradskog Vijeća, ugovori u vrijednosti od 1.020.568 KM bez provedenog postupka javne nabavke. Tenderska dokumentacija u pojedinim slučajevima iz uzorka ne sadrži neophodne informacije i pojašnjenja jer sadrži nepredviđene radove, u pojedinim nisu utvrđeni mjesto isporuke i izvođenja radova, dužina puteva i rokovi izvođenja radova, a kod nabavke terenskog vozila tehničke specifikacije nisu sačinjene na način da je osigurana pravična i aktivna konkurencija. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Grad Zenica od 1999. godine obavljanje određenih poslova komunalne djelatnosti povjerava preduzeću „ALBA Zenica“ d.o.o. Zenica, te skrećemo pažnju na to da je u međuvremenu došlo do izmjene postojećih i donošenja novih zakonskih propisa, kao i na to da Odluka o komunalnim djelatnostima koju je donijelo Vijeće nije u potpunosti usklađena sa Zakonom o komunalnim djelatnostima u dijelu povjeravanja poslova komunalne djelatnosti. Zbog navedenog je potrebno preispitati i jasno utvrditi zakonski osnov zaključenog ugovora. 	
Općina Čelić	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Prihodi i finansijski rezultat precijenjeni su za 534.300 KM, a za isti iznos podcijenjen je neraspoređeni višak rashoda nad приходima, s obzirom na to da su primljeni transferi za posebne namjene priznati, iako nisu utrošeni, što nije sukladno Zakonu o budžetima u FBiH;

	<p>2. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 3.150.776 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu; Knjiga kapitalne imovine nije uspostavljena, a na dio stalnih sredstava ne vrši se obračun amortizacije. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>3. Potraživanja su manje iskazana za 232.143 KM, koliko iznose potražna salda kupaca nastala kao posljedica pogrešnih knjiženja iz ranijeg razdoblja, a u okviru redovnih iskazano je 134.369 KM potraživanja iz ranijeg razdoblja za koja nije izvršena procjena naplativosti, niti su preknjižena na sumnjiva i sporna. Nije izvršeno ni njihovo usuglašavanje na 31. 12. 2023. godine putem konfirmacija – izvoda otvorenih stavki. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Općina ne raspolaže potpunom dokumentacijom o vlasništvu ili posjedu za dio objekata čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 441.395 KM, a nisu poduzimane ni aktivnosti u vezi sa utvrđivanjem stvarnog stanja. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Registar budžetskih korisnika nije uspostavljen, što nije sukladno Zakonu o budžetima u FBiH. Nije uspostavljen ni riznični način poslovanja, a u Jedinstveni račun riznice nisu uključeni transakcijski računi preko kojih se vrši isplata naknada za braniteljsko-invalidsku i socijalnu zaštitu, što nije sukladno Zakonu o riznici u FBiH; 2. Dokument okvirnog budžeta za razdoblje 2023. - 2025. nije sačinjen i objavljen. Rashodi i izdaci budžetom nisu planirani po izvorima finansiranja, određeni rashodi nisu planirani na odgovarajućoj poziciji, a nisu planirana ni sredstva za pokriće deficita prethodnih godina. Nisu sačinjavani operativni planovi i planovi novčanih tijekova. Pri izvršavanju budžeta stvoreni su rashodi i izdaci preko iznosa odobrenih budžetom za te namjene u iznosu od 651.145 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršavanju Budžeta za 2023. godinu; 3. Nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je izvršen godišnji popis imovine i obveza sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina, a što je obveza sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, te nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem; 4. Nabava izvođenja hitnih radova na sanaciji posljedica prirodne nesreće – poplava u vrijednosti od 541.454 KM izvršena je bez provođenja postupaka javnih nabava, iako ugovoreni rokovi i rokovi izvođenja radova ne potvrđuju njihovu hitnost. Za radove na asfaltiranju lokalnih puteva i sanaciji klizišta na području općine ugovorene vrijednosti 373.574 KM, nisu ispoštovani ugovoreni rokovi izvođenja radova. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidencije o radnom vremenu vode se na način da se evidentira identično vrijeme početka i završetka rada za sve zaposlenike, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Općina Doboj Istok</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doznačena sredstva od ostalih nivoa vlasti za kapitalna ulaganja u iznosu od 937.319 KM iskazana su na poziciji primljenih tekućih transfera umjesto na poziciji primljenih kapitalnih transfera, što nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačke 5.1 i 6.1.1.3 Izvještaja); 2. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 1.461.711 KM, s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Vrijednost stalnih sredstava nije realno iskazana jer nije knjigovodstveno evidentirana sva cestovna i komunalna infrastruktura koja je u nadležnosti Općine. Nije uspostavljena knjiga kapitalne imovine, niti su stalna sredstva usaglašena sa izvorima sredstava. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prema prezentiranoj dokumentaciji pravo vlasništva ili raspolaganja nad objektima iskazane nabavne vrijednosti u iznosu od 842.094 KM imaju druga pravna lica, kao što su škole i mjesne zajednice. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Registar budžetskih korisnika nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a nije uspostavljen ni trezorski način poslovanja, što je obaveza utvrđena Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Rashodi i izdaci nisu Budžetom planirani po izvorima finansiranja, nisu sačinjavani operativni planovi, a stvoreni su rashodi i izdaci iznad visine utvrđene Budžetom za te namjene u iznosu od 154.553 KM, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 3. Nije izvršen nadzor nad namjenskim utroškom sredstava odobrenih neprofitnim organizacijama u iznosu od 225.420 KM. Navedeno nije u skladu sa Odlukom o izvršenju Budžeta za 2023. godinu i Zakonom o budžetima u FBiH; 4. Godišnji popis nije proveden u cijelosti jer nije izvršen popis sredstava u pripremi, nije utvrđeno stvarno stanje novčanih sredstava, popisne liste stalnih sredstava ne sadrže sve podatke, te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 5. Ugovorima ukupne vrijednosti od 1.442.180 KM, koji su zaključeni nakon provedenih postupaka javnih nabavki, izmijenjeni su uslovi predviđeni tenderskom dokumentacijom (način plaćanja ili rok izvođenja radova). Nabavke u vrijednosti od 40.971 KM pokrenute su iako nisu bile predviđene Planom javnih nabavki, niti je donesena posebna odluka o pokretanju postupka nabavke. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidencije o radnom vremenu vode se na način da se evidentiraju podaci o početku i završetku rada, ali bez podataka o vremenu prekida rada i korištenju pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Vijeće je povjerilo poslove proširenja i održavanja javne rasvjete mjesnim zajednicama koje prilikom nabavke ovih radova ne primjenjuju odredbe Zakona o javnim nabavkama.
Općina Doboj Jug	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu u iznosu od najmanje 734.581 KM, s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. Knjigovodstveno nisu evidentirani osnivački udjeli u javna preduzeća i ustanove kojima je Općina osnivač. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dokument okvirnog budžeta za period 2023- 2025. godine nije sačinjen, a prilikom izrade Budžeta nisu poštovani propisani rokovi, niti su rashodi i izdaci planirani po izvorima finansiranja. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH. 2. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u zakonski propisanom roku, niti je izvršen sveobuhvatan popis jer nije popisano zemljište, građevine, sredstva u pripremi, kratkoročna razgraničenja i dio kratkoročnih obaveza, zbog čega nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 3. Nakon postupka javne nabavke izvođenja radova na sanaciji puteva i deformacija u kolovozu, krajem 2022. godine zaključen je ugovor o izvođenju radova u vrijednosti od 310.050 KM, van građevinske sezone, što je imalo za posljedicu prolongiranje rokova. Također, kod nabavki radova na izgradnji trotoara u poslovnoj zoni i rekonstrukciji spomen kuće ugovorene vrijednosti od 185.174 KM nisu se poštovale odredbe zaključenih ugovora koji se odnosi na ugovoreni rok, davanje pisane saglasnost za produženje ugovorenog roka i korištenje zaštitnih klauzula zbog kašnjenja u izvođenju radova. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima.
Općina Kreševo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu u iznosu od najmanje 1.411.624 KM, s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika za budžetske korisnike Općine Kreševo. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prilikom izrade Budžeta rashodi i izdaci nisu planirani po izvorima finansiranja, a Odlukom o izvršavanju Budžeta nisu jasno utvrđene obaveze korisnika budžetskih sredstava, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;

	<p>2. Prilikom planiranja i pokretanja postupaka nabavki prethodne godine nije se vodilo računa o građevinskoj sezoni izvođenja radova, što je imalo za posljedicu kašnjenje u izvođenju radova u odnosu na ugovorene rokove. Za nabavku rekonstrukcije lokalnog puta u mjestu Vrancu u vrijednosti od 835.848 KM dobavljač je kasnio u izvođenju radova, a Općina nije koristila zaštitne klauzule iz ugovora, što nije u skladu s odredbama ugovora i Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Općinsko javno pravobranilaštvo za područja općina Kreševo, Kiseljak i Fojnica osnovano je 2000. godine. Međutim, mjesto pravobranioaca je upražnjeno od 2005. godine, a pravobranilaštvo je ukinuto 2023. godine. Ovo ima za posljedicu da nije osigurano obavljanje poslova zaštite imovine i imovinskih interesa Općine. Evidencije o radnom vremenu nisu sadržavale podatke o početku i završetku rada, prekidima u radu i ukupnom dnevnom radnom vremenu zaposlenika, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Općina Novi Grad Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima u Bilansu stanja više je iskazan za najmanje 1.843.260 KM jer su neutrošeni namjenski prihodi priznati kao prihodi perioda, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. U okviru kratkoročnih potraživanja iskazana su sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od najmanje od 389.838 KM, za koja su rješenjima nadležnih sudova iz ranijeg perioda izvršni postupci obustavljeni usljed nemogućnosti naplate, zbog čega ona nisu realno iskazana. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost stalnih sredstava jer knjigovodstveno nisu evidentirane ceste, a za ulaganja u cestovnu i ostalu infrastrukturu koja je u nadležnosti Općine u iznosu od najmanje 1.405.574 KM nije izvršeno povećanje vrijednosti stalnih sredstava. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo izmjeriti. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U decembru 2023. godine okončan je postupak prigovora Općine na sudsko rješenje o izvršenju iz ranijeg perioda po osnovu naknade za gubitak prava korištenja zemljišta. Po ovom osnovu knjigovodstveno je evidentiran dio rashoda i obaveza, u iznosu raspoloživih sredstava Budžetom za ove namjene. U maju 2024. godine zaključen je Ugovor o vansudskoj nagodbi kojim je umanjena obaveza za 50% troškova zatezne kamate i ukupan dug Općine po ovom osnovu iznosi 696.183 KM, a ugovoreno je plaćanje u četiri rate u periodu 2024. i 2025. godine. Dio poslovnih prostora i stanova od kojih Općina ostvaruje prihode po osnovu davanja u zakup nije knjigovodstveno evidentiran i nisu okončane aktivnosti na utvrđivanju prava vlasništva ili raspolaganja. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Prilikom izrade Budžeta rashodi i izdaci nisu planirani na odgovarajućim pozicijama analitičkog kontnog plana, a Odlukom o izvršavanju Budžeta nije precizno definisan način izvršavanja transfera po vrstama, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH. U Jedinstveni račun trezora nisu uključeni transakcijski računi preko kojih se vrši isplata naknada za boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu, što nije u skladu s odredbama Zakona o trezoru u FBiH. Nije proveden sveobuhvatan popis stalnih sredstava i potraživanja, kao ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Prilikom planiranja i provođenja postupaka javne nabavke, za izvođenje radova na rekonstrukciji i izgradnji cesta, vodovodnih, kanalizacionih i ostalih objekata koji su ugovoreni u iznosu od 5.187.612 KM, a realizirani u iznosu od 2.768.921 KM, nisu osigurani svi uslovi za realizaciju projekata i nije se vodilo računa o građevinskoj sezoni izvođenja radova. Navedeno je za posljedicu imalo produženje i kršenje ugovorenih rokova, a prilikom izvršavanja Budžeta nije postupljeno u skladu sa principom efikasnosti, kako je definisano Zakonom o budžetima u FBiH.
Općina Pale	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost cestovne infrastrukture iskazane u okviru stalnih sredstava u iznosu od 5.396.171 KM, s obzirom na to da nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje na koji način je utvrđena njihova vrijednost i izvršeno knjigovodstveno evidentiranje u 2023. godini. Nije izvršeno povećanje vrijednosti stalnih sredstava i izvora

	<p>stalnih sredstava za 116.628 KM, koliko iznose ulaganja u stalna sredstva koja su planirana i iskazana na poziciji kapitalnih transfera. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prilikom izrade Budžeta nisu dosljedno poštovani određeni rokovi, te određeni rashodi i izdaci nisu planirani na odgovarajućim pozicijama predviđenim analitičkim kontnim planom za budžetske korisnike. Nije imenovan odbor za likvidnost budžeta, nisu se sačinjavali planovi novčanih tokova, kao ni mjesečni operativni planovi. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH; 2. Prilikom obavljanja godišnjeg popisa nisu sačinjene potpune popisne liste, nisu utvrđena odstupanja i nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem stalnih sredstava, zbog čega godišnji popis imovine nije obavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U evidencijama o radnom vremenu je kod svih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i završetka rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Općina Posušje	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima manje je iskazan za 755.746 KM jer su sredstva zašтите i spašavanja i sredstva za šume iz ranijeg razdoblja u iznosu od 173.728 KM priznata kao prihod ranijeg razdoblja, iako nisu utrošena, a dospjele obveze po dugoročnim kreditima u iznosu od 582.018 KM nisu iskazane na poziciji izdataka za otplate dugova. Navedeno nije u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika za budžetske korisnike Općine; 2. Kratkoročna potraživanja nisu tačno iskazana jer se potraživanja po temelju komunalne naknade ne evidentiraju u Glavnu knjigu, a iskazana potraživanja u iznosu od 21.500 KM nisu utemeljena jer su evidentirana bez validne računovodstvene isprave. Navedeno nije u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika za budžetske korisnike Općine; 3. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 2.895.337 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu sukladno tada važećim propisima. Knjiga kapitalne imovine ne sadrži sve propisane elemente, a određena stalna sredstva su iskazana u jednom iznosu, zbog čega nismo u mogućnosti potvrditi njihovu strukturu. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunalno poduzeće „Komrad“ i njegov pravni sljednik JP „Vodovod“ nisu izmirivali obvezu po supsidijarnom kreditu od Međunarodne asocijacije za razvoj u iznosu od 13.800.000 SDR, iako je najveći dio kredita došao na naplatu. Općina nije ove obveze iskazala u izvanbilančnoj evidenciji kao uvjetne obveze, iako kao osnivač spomenutih poduzeća može biti u obvezi vraćanja ovoga kredita. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljena jedinica za unutarnju reviziju, što je obveza sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavu jedinice za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH; 2. Dokument okvirnog budžeta nije sačinjen, niti se sačinjavaju operativni planovi i planovi novčanih tijekova. Rashodi i izdaci Budžetom nisu planirani prema izvorima finansiranja. Stvoreni su rashodi i izdaci preko iznosa odobrenog posebnim dijelom Budžeta za te namjene u iznosu od 908.845 KM i nisu poštovani prioriteti izvršavanja budžeta. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršavanju budžeta FBiH; 3. Nije proveden cjelovit popis, s obzirom na to da njime nije obuhvaćena cjelokupna imovina i obveze, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH; 4. Nisu provedeni postupci javnih nabava za izdatke održavanja nerazvrstanih cesta u iznosu od 154.214 KM. Za nabavu i ugradnju umjetne trave na stadionu u vrijednosti od 244.530 KM dobavljač je kasnio u izvođenju radova, a Općina nije koristila zaštitne klauzule iz ugovora. Navedeno nije sukladno Zakonu o javnim nabavama i zaključenom ugovoru. <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljene su evidencije o prisustvu zaposlenika na poslu, shodno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu, ali dio zaposlenika ne prijavljuje dolaske i odlaske s posla, kao i odlaske i dolaske s pauze u elektronskom sustavu, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Općina Sapna	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 3.684.515 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija za 2022. godinu sukladno tada važećim propisima. Nije uspostavljena pomoćna knjiga stalnih sredstava, a za knjigovodstveno evidentirano zemljište u Glavnoj knjizi u iznosu od 6.189.803 KM nije prezentirana struktura. Navedeno nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenost: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije izvršen cjelovit popis imovine i obveza jer popisom nisu obuhvaćeni zemljište, dugoročni plasmani, ostale obveze i uvjetne obveze. Također, popis imovine i obveza nije izvršen u zakonski propisanom roku. Sukladno navedenom, godišnji popis imovine i obveza nije izvršen u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH; 2. Za postupak javne nabave rekonstrukcije, sanacije i asfaltiranja putne infrastrukture prihvaćena je primljena ponuda, iako su cijene bile veće od osiguranih sredstava za 27.635 KM. Nabava izvođenja hitnih radova na sanaciji posljedica prirodne nesreće – poplava, ukupne vrijednosti 55.679 KM, izvršena je bez provođenja postupaka javnih nabava, iako ugovoreni rokovi i rokovi izvođenja radova ne potvrđuju njihovu hitnost. Za radove na putnoj infrastrukturi ugovorne vrijednosti 476.991 KM nisu ispoštovani ugovoreni rokovi izvođenja radova. Navedeno nije sukladno Zakonu o javnim nabavama. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se tako da se evidentiraju podaci o početku i završetku rada, ali bez podataka o vremenu prekida rada. Osim toga, u evidencijama je iskazano identično vrijeme početka i završetka rada za sve zaposlenike, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Općina Usora	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Prihodi i finansijski rezultat više su iskazani za 136.046 KM jer su transferi u iznosu od 102.996 KM priznati iako nisu bili uplaćeni na Jedinstveni račun trezora, a namjenski prihodi u iznosu od 33.050 KM priznati su iako nisu utrošeni. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor; 2. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu u iznosu od najmanje 1.231.749 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. U okviru stalnih sredstava u pripremi duži niz godina su iskazana ulaganja u iznosu od 1.458.419 KM, za koja nije izvršena analiza kako bi se utvrdio njihov status i vrijednost, kao i plan daljih ulaganja. Dio cesta i mostova koji su u nadležnosti Općine, kao i osnivačka ulaganja, nisu knjigovodstveno evidentirani. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Općina ne raspolaže potpunom dokumentacijom o vlasništvu ili posjedu za nekretnine čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 809.628 KM.
	Mišljenje o usklađenost: S rezervom

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budžetom za 2023. godinu pojedini rashodi i izdaci nisu planirani na odgovarajućim pozicijama analitičkog kontnog plana za budžetske korisnike, niti po izvorima finansiranja. Stvoreni su izdaci u iznosu od najmanje 107.328 KM za koje sredstva nisu bila planirana Budžetom jer je dio planiran za nabavku stalnih sredstava, kapitalnih i tekućih transfera utrošen na tekuće održavanje. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o Budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u zakonski predviđenom roku niti u potpunosti jer nije izvršen popis dijela vodovodnih i kanalizacijskih objekata, motornih vozila, te razgraničenih potraživanja i obaveza, zbog čega nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem na datum bilansa. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 3. Tenderskom dokumentacijom za postupke javne nabavke izvođenja radova asfaltiranja cesta i izgradnje poslovne zone Ularice – faza I, ugovorene vrijednosti 540.260 KM, nisu jasno definisane kaznene odredbe za kašnjenje u izvođenju radova. Za nabavku usluga ljetnog održavanja ugovorene vrijednosti 115.035 KM nije utvrđen dio cesta i odvodnih kanala koji su predmet održavanja. Kod dijela zaključenih ugovora sa izabranim ponuđačima izmijenjeni su uslovi u odnosu na one utvrđene tenderskom dokumentacijom. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Općina Vareš	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 2.021.423 KM, budući da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu. Knjigovodstveno nisu evidentirani stanovi, a za ulaganja u cestovnu infrastrukturu koja je u nadležnosti Općine u iznosu od 424.265 KM nije izvršeno povećanje vrijednosti stalnih sredstava. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
	<p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen trezorski način poslovanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Za tri od šest imenovanih savjetnika pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji nisu utvrđeni uslovi u pogledu vrste školske spreme, radnog iskustva i broja izvršilaca, a za tri savjetnika radna mjesta uopće nisu sistematizovana pravilnikom, što nije u skladu sa Zakonom o organizaciji organa uprave u FBiH; 3. Sredstva za pokriće deficita prethodnih godina Budžetom nisu planirana, rashodi i izdaci nisu planirani prema izvorima finansiranja, a preuzete su obaveze iznad utvrđenih Budžetom u iznosu od 336.523 KM. Izvještaj o izvršenju Budžeta za 2023. godinu nije sačinjen, a nisu se sačinjavali ni planovi novčanih tokova. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršavanju Budžeta; 4. Za transfere udruženjima u iznosu od 30.689 KM nisu dostavljeni izvještaji o utrošku i nije osiguran nadzor nad njihovim namjenskim utroškom, a transferi udruženjima u iznosu od 29.727 KM nisu raspoređeni putem javnog poziva. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršenju Budžeta; 5. Nije izvršen sveobuhvatan popis imovine i obaveza, jer nisu popisana stalna sredstva u pripremi i sredstva van upotrebe, i nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 6. Tenderska dokumentacija za provođenje otvorenih postupaka ne sadrži neophodne informacije jer nisu jasno utvrđeni rokovi izvođenja radova. Za nabavke u iznosu od 790.393 KM osigurana su budžetska sredstva i zaključeni ugovori nakon provedenih postupaka javnih nabavki. Međutim, u 2023. godini nije bilo realizacije, zbog čega nije osigurano efikasno korištenje javnih sredstava, u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod većine zaposlenika iskazan identičan početak i završetak rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Općina Velika Kladuša	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu za najmanje 1.933.696 KM, budući da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu, u skladu sa tada važećim propisima. U okviru stalnih sredstava u pripremi duži niz godina su iskazana ulaganja u izgradnju JU Centar za kulturu u iznosu od 1.464.977 KM, za koja nije izvršena analiza kako bi se utvrdio njihov status i vrijednost, kao i plan daljih ulaganja. Knjiga kapitalne imovine nije potpuna, jer ne sadrži podatke o pojedinačnim vrijednostima stanova i poslovnih prostora iskazane nabavne vrijednosti 701.972 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama

	<p>za federalne budžetske korisnike i trezor.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Općina ne raspolaže dokumentacijom o vlasništvu ili posjedu za poslovne prostore i stanove nabavne vrijednosti 701.972 KM.
	<p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji za radna mjesta savjetnika nisu utvrđeni opisi poslova i druga pitanja koja predstavljaju uslov za vršenje poslova savjetnika, što nije u skladu sa Uredbom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa državne službe u Unsko-sanskom kantonu; 2. Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH; 3. Određeni rashodi i izdaci nisu planirani na odgovarajućem kontu, a preuzete su obaveze iznad utvrđenih Budžetom za te namjene u iznosu od 300.510 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Subvencije javnim i zavisnim preduzećima u ukupnom iznosu od 1.020.000 KM nisu odobrene posebnim programom, već zaključcima načelnika za razvojne projekte. Nije poznato za koje namjene su sredstva utrošena, jer korisnici nisu dostavili izvještaje o njihovom utrošku, zbog čega nije postupljeno u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odlukom o izvršavanju Budžeta; 5. Općina u svojstvu zajmodavca nije koristila instrumente osiguranja povrata datih pozajmica od JKUP-a „Komunalije“ d.o.o. u iznosu od 500.000 KM, niti su one preknjižene na sumnjiva i sporna potraživanja. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 6. Na datum bilansa nije izvršen prirodni popis stalnih sredstava, a samim tim ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem stalnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presudom Ustavnog suda FBiH utvrđeno je da su Budžet Općine za 2023. godinu i Odluka o izvršavanju Budžeta za 2023. godinu koje je proglasio načelnik, kao i Budžet Općine za 2023. godinu i Odluka o izvršavanju Budžeta za 2023. godinu koje je donijelo Vijeće, doneseni suprotno Ustavu FBiH. Presudom je utvrđeno prelazno rješenje tako da se Budžet koji je proglasio načelnik primjenjuje do kraja tekuće fiskalne godine. Navedeno je da je vidljivo da se međusobni odnosi Vijeća i načelnika ne zasnivaju na načelima međusobnog uvažavanja i saradnje, kako se to kao obaveza definiše odredbama Zakona o načelima lokalne samouprave, i da je nužno da organi Općine postupaju u skladu sa Ustavom FBiH i svim relevantnim propisima koji regulišu način rada i djelovanje organa lokalne samouprave.

3.7 Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove

U izvještajnom periodu obavljeno je 26 finansijskih revizija, i to: 12 vanbudžetskih fondova na federalnom i kantonalnom nivou (šest službi za zapošljavanje, četiri zavoda za zdravstveno osiguranje, Federalni zavod za zapošljavanje i Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine) i 14 javnih ustanova na federalnom, kantonalnom i općinskom nivou (sedam domova zdravlja, šest bolnica, jedna ustanova iz oblasti profesionalne rehabilitacije, osposobljavanja i zapošljavanja osoba sa invaliditetom). Planirane revizije obavilo je sedam timova, a kod devet subjekata revizija je obavljena prvi put.

Finansijski planovi revidiranih zavoda, fondova i javnih ustanova iznosili su 1.530.741.423 KM.¹⁹ U nastavku je pregled iskazanih ukupnih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, finansijskog rezultata, te obaveza u finansijskim izvještajima revidiranih subjekata za 2023. godinu:

Tabela 19. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih zavoda, fondova i javnih ustanova

Red. br.	Revidirani subjekti	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Finansijski rezultat	Obaveze ²⁰ na 31. 12. 2023. godine
1	2	3	4	5	6
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	75.364.593	66.993.826	8.370.767	67.552.681
2.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“	57.067.783	40.237.464	16.830.319	19.758.799
3.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona	31.862.555	27.638.057	4.224.498	5.546.774
4.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona	11.362.760	11.519.003	-156.243	31.411.379
5.	Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/ Kantona Središnja Bosna Travnik	14.227.221	12.621.434	1.605.787	1.405.753
6.	Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona	24.881.085	24.635.020	246.064	3.420.824
7.	Županijski zavod za upošljavanje Livno	3.772.866	3.721.953	50.913	171.732
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	266.445.606	266.353.702	91.905	63.866.475
9.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	582.009.340	516.872.566	65.136.774	42.510.419
10.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	41.904.571	39.204.473	2.700.098	5.433.095
11.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	25.289.776	23.580.186	1.709.590	1.199.803
12.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	70.924.195	69.254.590	1.669.605	17.833.318
13.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	39.655.215	36.244.794	3.410.421	6.653.403

¹⁹ Dom zdravlja Čapljina - nije donesen finansijski plan za 2023. godinu; iskazani ostvareni prihodi za 2023. godinu.

²⁰ Za revidirane subjekte koji primjenjuju kontni okvir za budžetske korisnike iskazane obaveze uključuju i razgraničenja.

14.	Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“	59.845.929	59.285.024	537.759	18.099.768
15.	Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar	34.213.154	29.338.153	5.153.614	46.334.491
16.	Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno	19.998.159	17.836.499	2.161.660	20.427.273
17.	Županijska bolnica Orašje	8.813.218	8.603.901	209.317	6.743.862
18.	Javna ustanova Opća bolnica Bugojno	2.822.905	2.756.668	66.237	1.754.668
19.	Javna ustanova Opća bolnica Jajce	5.187.992	4.470.067	717.925	3.012.961
20.	Dom zdravlja Čapljina	4.762.044	4.759.927	2.117	1.216.661
21.	Dom zdravlja Široki Brijeg	6.425.361	6.129.939	295.422	2.565.742
22.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.	9.867.742	9.790.569	76.695	1.873.230
23.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica	11.333.718	10.452.337	881.381	392.138
24.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac	12.471.446	12.451.693	19.738	3.995.957
25.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović - IZO“ Tešanj	8.753.637	8.743.000	10.637	2.178.048
26.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać	11.690.420	11.645.689	37.730	8.714.194
	UKUPNO	1.440.953.291	1.325.140.534	116.060.730	384.073.448

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima i brojem preporuka za 2023. godinu:

Tabela 20. Pregled datih mišljenja i broja preporuka zavodima, fondovima i javnim ustanovama

Red. br.	Revidirani subjekti	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	Pozitivno	S rezervom	21
2.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“	S rezervom	S rezervom	15
3.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona	Pozitivno	S rezervom	9
4.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona	S rezervom	S rezervom	26
5.	Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/ Kantona Središnja Bosna Travnik	Pozitivno	Pozitivno	7
6.	Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona	Pozitivno	Pozitivno	13
7.	Županijski zavod za upošljavanje Livno	Pozitivno	S rezervom	11
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	Pozitivno	S rezervom	11
9.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	Pozitivno	S rezervom	11
10.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	S rezervom	S rezervom	19
11.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	S rezervom	S rezervom	30
12.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	S rezervom	S rezervom	21
13.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	Pozitivno	S rezervom	15
14.	Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“	Pozitivno	S rezervom	14

15.	Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar	Pozitivno	S rezervom	11
16.	Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno	S rezervom	Negativno	34
17.	Županijska bolnica Orašje	S rezervom	S rezervom	22
18.	Javna ustanova Opća bolnica Bugojno	S rezervom	S rezervom	25
19.	Javna ustanova Opća bolnica Jajce	S rezervom	S rezervom	34
20.	Dom zdravlja Čapljina	S rezervom	Negativno	34
21.	Dom zdravlja Široki Brijeg	S rezervom	S rezervom	23
22.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.	S rezervom	S rezervom	24
23.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica	Pozitivno	S rezervom	18
24.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac	S rezervom	S rezervom	29
25.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović - IZO“ Tešanj	S rezervom	S rezervom	22
26.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać	S rezervom	S rezervom	31

U 26 izvještaja o finansijskoj reviziji zavoda, fondova i javnih ustanova za 2023. godinu dato je ukupno 530 preporuka s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola. U odnosu na prethodnu godinu (kada je dato 525 preporuka u 28 izvještaja), broj datih preporuka kreće se na istom nivou, što je očekivano s obzirom na to da je broj revidiranih subjekata, kao i subjekata koji se revidiraju prvi put, otprilike na istom nivou kao i za 2022. godinu.

U 19 izvještaja, uz data mišljenja o finansijskim izvještajima, istaknuta su određena pitanja, i to u šest izvještaja u kojima je dato pozitivno mišljenje i 13 izvještaja u kojima je dato mišljenje s rezervom.

Također, istaknuta su određena pitanja i uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima za 24 subjekta, od kojih je dva uz pozitivno mišljenje, 20 uz mišljenje s rezervom i dva uz negativno mišljenje.

3.7.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom zavoda, fondova i javnih ustanova utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Sistem finansijskog upravljanja i kontrole nije uspostavljen kako je propisano Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim propisima koji reguliraju ovu oblast. Propusti se najvećim dijelom odnose na sljedeće komponente COSO modela: kontrolno okruženje, upravljanje rizicima, kontrolne aktivnosti, i praćenje i procjena sistema.

Uspostaviti sistem finansijskog upravljanja i kontrole u dijelu kontrolnog okruženja, upravljanja rizicima, kontrolnih aktivnosti i praćenja i procjene sustava, sukladno Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

- Jedan broj revidiranih subjekata nije uspostavio unutarnju reviziju sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Uspostaviti funkciju unutarnje revizije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.

- Najveći dio zdravstvenih ustanova nije uspostavio unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

Uspostaviti i provoditi unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

- Poslovi iz nadležnosti ne obavljaju se u potpunosti u skladu sa zakonskim propisima kojima su utvrđeni. Zbog značaja, odnosno iznosa sredstava kojima upravljaju, izdvajamo nalaze utvrđene u dijelu obavljanja poslova iz nadležnosti kod Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine i Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Federalni zavod za zapošljavanje

- Ugovori za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja u iznosu od 52.329.267 KM nisu realizovani u 2023. godini, iako su za te namjene u Finansijskom planu za 2023. godinu bila osigurana sredstva, što je za posljedicu imalo smanjenje efekata zapošljavanja. Nerealizovani ugovori preneseni su u 2024. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Intenzivirati aktivnosti na realizaciji programa/mjera aktivne politike zapošljavanja u skladu s finansijskim planom i ugovorenih obaveza po zaključenim ugovorima između Federalnog zavoda, kantonalnih službi za zapošljavanje i korisnika sredstava, kako bi se što više osiguranih sredstava ekonomično i efikasno realizovalo u godini za koju su osigurana, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

- Objedinjavanje i vođenje zbirnih evidencija u oblasti rada i zapošljavanja nije u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja. Također, nisu poduzimane aktivnosti prema kantonalnim službama koje nisu integrisane s Jedinstvenim informacionim sistemom u dijelu dostavljanja propisanih evidencija.

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Federalnog zavoda poduzmu sve mjere i aktivnosti u cilju potpune integracije JIS-a sa svih 10 kantonalnih službi za zapošljavanje.

Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine

- Komisije za izdavanje saglasnosti za liječenje osiguranih osoba na teret Fonda solidarnosti FBiH nisu vodile liste čekanja na propisanim obrascima i sa svim potrebnim podacima, zbog čega nismo mogli potvrditi da su sastavljene u skladu s kriterijima koji su definisani Uputstvom o uspostavi Liste čekanja za lijekove s liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH. To nije u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i „Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, kao i korištenju lijekova s Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH“.

Liste čekanja pacijenata voditi na obrascima i sa svim potrebnim podacima, kako je utvrđeno Uputstvom o uspostavi Liste čekanja za lijekove s Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, koje je donio Upravni odbor.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

- Planom vršenja nadzora nad utroškom sredstava za 2023. godinu nisu definisani kriteriji po kojima će se vršiti izbor korisnika sredstava. Nadzor je izvršen kod 74 korisnika, što predstavlja samo 38% od planiranog broja korisnika (196). Na osnovu obavljenih nadzora nismo mogli potvrditi da je osigurana efikasna provedba i ostvarivanje prava utvrđenih Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom, kao i obaveza utvrđenih zaključenim ugovorima s korisnicima sredstava. To nije u skladu s navedenim Zakonom i Uputstvom za obavljanje nadzora kod korisnika sredstava.

Utvrđiti kriterije za izbor korisnika, Godišnjim planom nadzora predvidjeti korisnike koji će biti predmet nadzora, te nadzor vršiti u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom i Godišnjim planom nadzora.

Ugovorima zaključenim s korisnicima sredstava (poslodavcima) definisati obavezu poslodavaca da za zaposlenike za koje je predviđen rad izvan prostorija poslodavca zaključe ugovor o radu u skladu s članom 26. Zakona o radu.

- Registar stalnih sredstava nije vođen na način da bi osigurao nadzor i kontrolu nad stalnim sredstvima čija nabavka je sufinansirana sredstvima Fonda s obzirom na to da je utvrđeno neslaganje podataka iz Registra u odnosu na dokumentaciju o dodjeli sredstava pojedinačnim korisnicima. To nije u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom i internim aktom kojim je regulisana raspodjela sredstava Fonda.

Uputstvom o načinu vođenja i sadržaju Registra stalnih sredstava dodijeljenih sredstvima Fonda precizirati način popunjavanja i ažuriranja podataka, ispis i ovjeru, s ciljem blagovremenog osiguranja potpunih podataka i uspostave nadzora i kontrole nad stalnim sredstvima čija nabavka je finansirana ili sufinansirana sredstvima Fonda, u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom i Pravilnikom za programe.

- Nisu dosljedno primijenjene odredbe kolektivnih ugovora i unutarnjih akata prilikom obračuna plaća i naknada, što je za posljedicu imalo da se obračun plaća i naknada nije vršio u skladu s kolektivnim ugovorima i unutarnjim aktima.

Obračun plaća i naknada vršiti u skladu s kolektivnim ugovorima i unutarnjim aktima.

- Uspostavljene evidencije o radnom vremenu nisu vođene u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu.

Evidencije o radnom vremenu zaposlenika voditi u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu.

- Zaključivani su ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima za sistematizirana radna mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Za radna mjesta sistematizirana Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta angažiranje vršiti u skladu s odredbama Zakona o radu.

- Dio kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja vršio je ugovaranje usluga zdravstvene zaštite na osnovu kantonalnih propisa i akata, koji nisu usklađeni sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti kojim je, između ostalog, regulisano da će se dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provoditi prema propisima o javnim nabavkama.

U saradnji s kantonalnim skupštinama/vladama osigurati da se ugovaranje usluga zdravstvene zaštite provodi putem postupaka javne nabavke, a ugovori o pružanju usluga zdravstvene zaštite zaključuju s najpovoljnijim ponuđačima, kako je propisano odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

- Kod kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja potraživanja, obaveze, razgraničeni prihodi, prihodi i rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu evidentirani u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Na propisanim bilansnim pozicijama evidentirati potraživanja, obaveze, razgraničene prihode, prihode i rashode proizašle iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Nisu dosljedno i tačno primijenjene odredbe Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, posebno u dijelu: priznavanja prihoda po temelju doniranih sredstava; priznavanja značajnih iznosa prihoda i rashoda koji se odnose na prethodna razdoblja; testiranja umanjenja vrijednosti stalnih sredstava; iskazivanja i mjerenja zaliha i utroška zaliha; vršenja procjene očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja. To je za posljedicu imalo nerealno iskazana sredstva, obaveze, prihode, rashode, finansijski rezultat tekuće i prethodnih godina, a samim tim i kapital.

Dosljedno primjenjivati odredbe Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, s ciljem istinitog i fer izvještavanja.

- Dio revidiranih subjekata nije uspostavio pomoćnu knjigu stalnih sredstava, u kojoj se vodi evidencija o stalnim sredstvima, koja se iskazuje u količinama i novčanim iznosima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Uspostaviti pomoćnu knjigu stalnih sredstava u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Za zemljišta i građevinske objekte iskazane u knjigovodstvenoj evidenciji nije prezentirana dokumentacija na temelju koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje u ranijem razdoblju, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Osigurati relevantnu dokumentaciju o vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata na temelju koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, s ciljem realnog iskazivanja imovine u finansijskim izvještajima.

- Značajan broj revidiranih subjekata ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama subjekata.

Osigurati vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama.

- Dio zdravstvenih ustanova nije uspostavio materijalno knjigovodstvo za evidentiranje i iskazivanje zaliha sirovina i materijala u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Uspostaviti materijalno knjigovodstvo za evidentiranje i iskazivanje zaliha sirovina i materijala u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Vrijednost osnovnog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru kod dijela revidiranih subjekata, niti je prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno evidentiranje kapitala.

Utvrđiti činjenično stanje i stvarnu vrijednost osnovnog kapitala s ciljem realnog iskazivanja kapitala u finansijskim izvještajima i izvršiti usklađivanje osnovnog kapitala u sudskom registru.

- Obaveze prema dobavljačima nisu izvršavane u propisanom roku, niti su provođene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.

Obaveze prema dobavljačima izmirivati u propisanim rokovima, te provoditi redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.

- Godišnji popis imovine i obaveza kod najvećeg broja revidiranih subjekata nije izvršen cjelovito, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza i uskladiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem, kako je propisano odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama i provedbenim aktima i nisu se poštovale odredbe zaključenih ugovora s dobavljačima. Nepravilnosti u primjeni Zakona o javnim nabavkama konstatirane su u sve tri faze ciklusa javnih nabavki (planiranje, provođenje postupaka javnih nabavki i realizacija ugovora).

Nabavke u potpunosti vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama.

Uspostaviti sistem praćenja realizacije ugovora i poduzeti aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora u slučaju neispunjenja preuzeti obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima.

- Pasivan odnos osnivača prema zdravstvenim ustanovama, koji se ogleda u neispunjavanju obaveza (nepoduzimanje aktivnosti na pokriću iskazanih gubitaka) koje osnivači imaju u skladu sa Zakonom o ustanovama, osnivačkim aktima i Statutima zdravstvenih ustanova.
- Prijem zaposlenika bez javnog oglašavanja vršen je u skladu s Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH i kantonalnim uredbama, kojima je omogućen prijem u radni odnos bez javnog oglašavanja.

Tabela 21. Informacije o postupanju po preporukama zavodima, fondovima i javnim ustanovama

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama danim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizirano	Djelimično realizirano	Nije realizirano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	2	3	13	0	18
	postotak	11%	17%	72%	0%	100%
2.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“	2	3	7	0	12
	postotak	17%	25%	58%	0%	100%
3.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona	6	1	3	1	11
	postotak	55%	9%	27%	9%	100%
4.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona	4	4	8	0	16
	postotak	25%	25%	50%	0%	100%
5.	Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/ Kantona Središnja Bosna Travnik	3	1	0	0	4
	postotak	75%	25%	0%	0%	100%
6.	Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona	6	2	3	0	11
	postotak	55%	18%	27%	0%	100%
7.	Županijski zavod za upošljavanje Livno	4	2	3	0	9
	postotak	44%	23%	33%	0%	100%
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	3	2	7	0	12
	postotak	25%	17%	58%	0%	100%
9.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	12	5	3	1	21
	postotak	57%	24%	14%	5%	100%
10.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	4	3	9	1	17
	postotak	24%	18%	52%	6%	100%
11.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	4	4	15	1	24
	postotak	17%	17%	62%	4%	100%
12.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	3	3	11	2	19
	postotak	16%	16%	57%	11%	100%
13.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	9	3	4	0	16
	postotak	56%	19%	25%	0%	100%
14.	Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“	8	2	1	0	11
	postotak	73%	18%	9%	0%	100%
15.	Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar	17	4	5	1	27
	postotak	62%	15%	19%	4%	100%
16.	Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno	18	8	11	0	37
	postotak	49%	21%	30%	0%	100%
17.	Županijska bolnica Orašje	12	2	7	0	21
	postotak	57%	10%	33%	0%	100%
18.	Javna ustanova Opća bolnica Bugojno	Revizija vršena prvi put				
19.	Javna ustanova Opća bolnica Jajce	Revizija vršena prvi put				

20.	Dom zdravlja Čapljina	Revizija vršena prvi put				
21.	Dom zdravlja Široki Brijeg	Revizija vršena prvi put				
22.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.	Revizija vršena prvi put				
23.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica	Revizija vršena prvi put				
24.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac	Revizija vršena prvi put				
25.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović - IZO“ Tešanj	Revizija vršena prvi put				
26.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać	Revizija vršena prvi put				
U K U P N O		117	52	110	7	286
postotak		42%	18%	38%	2%	100%

Ocjena postupanja po preporukama koje su dane u prethodnim godinama izvršena je kod 17 revidiranih subjekata. Ocjena nije izvršena samo kod onih subjekata koji su revidirani prvi put (njih devet).

Od ukupno 286 danih preporuka 42% je realizirano, 18% djelimično, a 38% nije realizirano. Za sedam preporuka (2%) nije izvršena ocjena postupanja najvećim dijelom zbog toga što su se odnosile na poslovne događaje kojih u revidiranoj godini nije bilo ili je u međuvremenu došlo do izmjene propisa i akata zbog kojih su neprovođive.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s danim mišljenjima za 2023. godinu, temeljima za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Dana mišljenja/temelj za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Federalni zavod za zapošljavanje	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Isticanje pitanja
	<ul style="list-style-type: none"> Na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja na datum bilansa iskazan je iznos od 14.608.138 KM, koji se odnosi na dospjela potraživanja iz perioda 2001-2013. godine. Iako su poduzimane aktivnosti na povratu plasiranih sredstava, zbog neobezbjeđenja adekvatnih instrumenata osiguranja povrata kredita i neblagovremenog pokretanja zakonom propisanih radnji na naplati, neizvjestan je povrat plasiranih sredstava. Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu za građevinski objekat – zgradu, čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 3.287.179 KM. Dugoročna potraživanja po osnovu dospelje, a nenaplaćene glavnice za date komisije kredite iz prethodnog perioda, na datum bilansa iskazana su u iznosu od 19.682.226 KM. Iako su banke i Federalni zavod u prethodnom periodu i tokom 2023. godine poduzimali aktivnosti na povratu plasiranih sredstava i knjigovodstvenom otpisu nenaplativih potraživanja, neizvjesna je naplata ovih potraživanja, s obzirom na to da je veći dio ocijenjen kao trajno nenaplativ.
Mišljenje o usklađenosti: S rezervom	
	Osnova za mišljenje
	<ol style="list-style-type: none"> Ugovori za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja u iznosu od 52.329.267 KM nisu realizovani u 2023. godini, iako su za te namjene u Finansijskom planu za 2023. godinu bila osigurana sredstva, što je za posljedicu imalo smanjenje efekata zapošljavanja. Nerealizovani ugovori preneseni su u 2024. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Proveden je pregovarački postupak bez objave obavještenja za nabavku usluga održavanja sistema trezorskog poslovanja u iznosu od 50.403 KM, a da prethodno nisu ispunjeni uslovi za nabavku putem ove vrste postupka. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. Objedinjavanje i vođenje zbirnih evidencija u oblasti rada i zapošljavanja nije u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja. Također, nisu poduzimane aktivnosti

	<p>prema kantonalnim službama koje nisu integrisane s Jedinstvenim informacionim sistemom u dijelu dostavljanja propisanih evidencija.</p>
Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Za građevinske objekte iskazane sadašnje vrijednosti 4.318.550 KM nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje u ranijem periodu, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 2. Dospjele kamate na plasirana sredstva iz ranijeg perioda nisu evidentirane u Glavnoj knjizi u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, zbog čega su potcijenjeni dugoročni plasmani. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo kvantifikovati. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Služba ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu za pet poslovnih prostora, čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 7.182.407 KM.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sredstva za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja realizovana su u iznosu od 12.100.233 KM, što je samo 32% od ukupno planiranih 37.418.627 KM, te za posljedicu ima manje efekte podsticajnih mjera na stopu nezaposlenosti. Navedeno nije u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. 2. Nije obavljen monitoring, evaluacija i izvještavanje o realizaciji okončanih programa mjera za podsticaj zapošljavanja i održavanja više stope zaposlenosti i poboljšanje strukture zaposlenih u Kantonu Sarajevo, kako je utvrđeno Pravilnikom o realizaciji podsticajnih mjera zapošljavanja u Kantonu Sarajevo. 3. Nije izvršen popis obaveza prema fizičkim licima, obaveza po osnovu mjera aktivne politike zapošljavanja, aktivnih i pasivnih vremenskih razgraničenja po korisnicima mjera zapošljavanja i potraživanja po osnovu pretplate novčanih naknada, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Od 51.232 nezaposlene osobe na području Kantona Sarajevo na 31. 12. 2023. godine, njih 11.200 nije ostvarilo pravo na zdravstveno osiguranje i nije imalo mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije, iako je Ustavom FBiH utvrđeno pravo na zdravstvenu zaštitu svih osoba. Navedeno je posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 3.b tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava. • Na 31. 12. 2023. godine raspoloživa sredstva Službe iznosila su 53.964.845 KM, iako je Odlukom o osnivanju Javne ustanove „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“ definisano da je Služba osnovana s ciljem obavljanja poslova posredovanja u zapošljavanju i obavljanja drugih poslova iz oblasti socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Ističemo da je, prema podacima Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo u decembru 2023. godine bila 27,16%.
	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Služba ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu za četiri poslovna prostora koja su iskazana u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 2.416.563 KM nabavne vrijednosti.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije izvršen popis kratkoročnih tekućih obaveza, potraživanja, razgraničenih i ostalih prihoda, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je sedam zaposlenika, bez javnog oglašavanja po osnovu Uredbe Vlade Tuzlanskog kantona o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu. • Od 64.493 nezaposlene osobe na području Tuzlanskog kantona na 31. 12. 2023. godine, njih 23.694 nisu ostvarile pravo na zdravstveno osiguranje i nisu imale mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije, iako je Ustavom FBiH utvrđeno pravo na zdravstvenu zaštitu svih osoba. Navedeno je posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana

	<p>3.b tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava.</p>
Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi iskazano stanje potraživanja u iznosu od najmanje 215.795 KM jer Služba nije poduzimala aktivnosti radi naplate, odnosno otpisa potraživanja. Također, ne možemo potvrditi iskazani iznos ostalih potraživanja (454.604 KM) i dugoročnih plasmana po osnovu pozajmljivanja Unsko-sanskom Kantonu (495.864 KM) s obzirom na to da nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje u ranijem periodu. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. 2. Ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava za 2023. godinu za najmanje 598.682 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima. <p>U Glavnoj knjizi iskazan je poslovni prostor sadašnje vrijednosti 252.153 KM nad kojim Služba nema pravo vlasništva, zbog čega su stalna sredstva na datum bilansa precijenjena za taj iznos. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Služba ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu, posjedu ili pravu korištenja za poslovnu zgradu i prostore koji su iskazani u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 12.943.489 KM nabavne vrijednosti. • U vanbilansnoj knjigovodstvenoj evidenciji Služba iskazuje obaveze po osnovu zatezne kamate koje se odnose na neplaćene obaveze za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba iz ranijeg perioda, u iznosu od 38.443.638 KM. Imajući u vidu da Služba ne plaća utvrđene obaveze, dug po osnovu zateznih kamata se kontinuirano povećava po osnovu obračuna Porezne uprave FBiH, za šta je neophodno uključivanje svih nadležnih organa, s ciljem konačnog rješavanja ovog duga.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja, kratkoročnih obaveza i razgraničenja, a samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Upravni odbor usvojio je Elaborat o izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu nakon sačinjavanja finansijskih izvještaja. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Služba u 2023, kao i prethodnih godina, nije imala imenovan nadzorni odbor. Do okončanja revizije Vlada Unsko-sanskog kantona nije imenovala nadzorni odbor. Poslovi koji su, u skladu sa Statutom, u nadležnosti nadzornog odbora tokom 2023. godine nisu obavljani. • U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je deset zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Unsko-sanskog kantona o postupku prijema u radni odnos. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod zaposlenika raspoređenih u ispostave van sjedišta Službe (biroi rada) iskazano identično vrijeme početka i završetka radnog vremena i korištenja pauze, a kod zaposlenika raspoređenih u organizacione jedinice u sjedištu Službe evidentira se samo prisustvo na poslu, bez podataka o početku i završetku radnog vremena, kao i podataka o prekidima u toku rada (pauza, privatno, službeno odsustvo i sl.), zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Od 27.885 nezaposlenih osoba na području Unsko-sanskog kantona na 31. 12. 2023. godine, njih 10.167 nije ostvarilo pravo na zdravstveno osiguranje i nije imalo mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije, iako je Ustavom FBiH utvrđeno pravo na zdravstvenu zaštitu svih osoba. Navedeno je posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 3.b tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava.
Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna Travnik	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Služba ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu za poslovne prostore koje koristi u Vitezu, Jajcu i Donjem Vakufu, koji su iskazani u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 1.281.959 KM nabavne vrijednosti.

	<p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod zaposlenika iskazan identičan početak i završetak radnog vremena, bez iskazivanja podataka o vremenu korištenja pauze i drugim prekidima u toku rada (privatno, službeno odsustvo i sl.), zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Od 30.119 nezaposlenih osoba na području Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna na 31. 12. 2023. godine, njih 16.508 nije ostvarilo pravo na zdravstveno osiguranje i nije imalo mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije, iako je Ustavom FBiH utvrđeno pravo na zdravstvenu zaštitu svih osoba. Navedeno je posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 3.b tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava.
<p>Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Služba ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za jedan poslovni prostor koji je iskazan u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 141.348 KM nabavne vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Organ kontrole poslovanja Službe je privremeni Nadzorni odbor, imenovan 9. 10. 2023. godine na period do okončanja postupka po javnom oglasu, a najduže na tri mjeseca. Vlada Zeničko-dobojskog kantona do okončanja revizije nije provela proceduru konačnog imenovanja Nadzornog odbora Službe. Od 48.831 nezaposlene osobe na području Zeničko-dobojskog kantona na 31. 12. 2023. godine, njih 6.645 nije ostvarilo pravo na zdravstveno osiguranje i nije imalo mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije, iako je Ustavom FBiH utvrđeno pravo na zdravstvenu zaštitu svih osoba. Navedeno je posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 3.b tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava.
<p>Županijski zavod za upošljavanje Livno</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu za četiri poslovna prostora, čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 459.329 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem stalnih sredstava utvrđenim popisom, a što je obaveza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, kao i pauza u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Od 5.568 nezaposlenih osoba na području Hercegbosanske županije na 31. 12. 2023. godine, njih 1.424 nisu ostvarile pravo na zdravstveno osiguranje i nisu imale mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije, iako je Ustavom FBiH utvrđeno pravo na zdravstvenu zaštitu svih osoba. Navedeno je najvećim dijelom posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju, člana 3.b tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i člana 5. Zakona o posredovanju pri upošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba Hercegbosanske županije, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava.
	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>

Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Preuzete su obaveze za lijekove i potrošni materijal iznad visine utvrđene u posebnoj dijelu Finansijskog plana za 2023. godinu u iznosu od 5.099.106 KM, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH. Komisije za izdavanje saglasnosti za liječenje osiguranih osoba na teret Fonda solidarnosti FBiH nisu vodile liste čekanja na propisanim obrascima i sa svim potrebnim podacima, zbog čega nismo mogli potvrditi da su sastavljene u skladu sa kriterijima koji su definisani Uputstvom o uspostavi Liste čekanja za lijekove sa liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH. To nije u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i „Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, kao i korištenju lijekova sa Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH“. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljena su četiri zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade FBiH o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Prihodi od doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje ostvareni su u iznosu od 203.802.658 KM, dok su prihodi iz Budžeta FBiH iznosili 51.650.000 KM, što predstavlja samo 25% sredstava koja su se trebala uplatiti iz Budžeta FBiH u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju. Iako je Zavod poduzeo aktivnosti prema nadležnom ministarstvu, Federalnom ministarstvu finansija i Vladi FBiH vezano za osiguranje potrebnog iznosa sredstava iz Budžeta FBiH za finansiranje Fonda solidarnosti, ni u 2023. godini nisu obezbijedena sredstva za njegovo finansiranje u zakonom propisanom iznosu. Zavodom od 2015. godine upravlja privremeni Upravni odbor, imenovan na tri mjeseca, do okončanja postupka konačnog imenovanja. Vlada FBiH do okončanja revizije nije provela proceduru konačnog imenovanja Upravnog odbora Zavoda.
Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Zavod nije donio program zdravstvene zaštite Kantona Sarajevo za 2023. godinu, niti je primijenio propisane Standarde i normative zdravstvene zaštite i Jedinственu metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, što nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. Planom javnih nabavki za 2023. godinu nije predviđena nabavka ampuliranih lijekova, iako su sredstva za njihovu nabavku predviđena Finansijskim planom za 2023. godinu. Nabavka lijekova u ukupnoj vrijednosti od 2.628.287 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavkama i zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstva. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Upravni odbor nije djelovao u punom sazivu u periodu od 7. 12. 2023. do 4. 4. 2024. godine, jer Vlada Kantona Sarajevo nije imenovala četiri člana Upravnog vijeća u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Zavoda. U 2023. godini Zavod je ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 65.136.774 KM, dok akumulirani višak prihoda nad rashodima iz ranijih godina, bez sredstava zakonskih rezervi, iznosi 94.792.551 KM, iako je Odlukom o osnivanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo definisano da se Zavod osniva s ciljem ostvarivanja prava i osiguravanja sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i da provodi politiku razvoja i unapređivanja zdravstvene zaštite koja se osigurava obaveznim zdravstvenim osiguranjem. Zavod finansira kapitalna ulaganja u zdravstvene ustanove po osnovu obaveza koje je preuzeo od Kantona Sarajevo (kredit Saudijskog fonda za razvoj), kao i kapitalne izdatke po osnovu informatizacije zdravstvene djelatnosti, iako je ovo finansiranje isključiva obaveza osnivača.
Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi stalna sredstva iskazana u iznosu od 447.476 KM jer su u ranijem periodu u Glavnoj knjizi evidentirani građevinski objekti za koje nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Kratkoročne obaveze su precijenjene na datum bilansa za 641.151 KM, s obzirom na to da su iskazane obaveze prema zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj iz ranijeg perioda, koje ne možemo potvrditi jer nije izvršeno njihovo usaglašavanje, što nije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

	<p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu za tri poslovna prostora, čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 651.794 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije sačinjen plan i program redovnih kontrola za 2023. godinu, zbog čega nije vršeno praćenje i kontrola izvršenja rashoda zdravstvene zaštite ukupne vrijednosti 28.495.499 KM u skladu s federalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, odnosno Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, te zaključenim ugovorima sa zdravstvenim ustanovama o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite na području Hercegbosanske županije. Proveden je postupak nabavke i ugradnje klima-uređaja u iznosu od 27.495 KM, koji nije bio predviđen Planom nabavki za 2023. godinu, niti je donesena posebna odluka o pokretanju postupka, iako su sredstva za nabavku predviđena Finansijskim planom za 2023. godinu. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljena su četiri zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Hercegbosanske županije o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegbosanskoj županiji. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod radnika koji su raspoređeni u područne urede Tomislavgrad, Drvar, Kupres, Glamoč i Bosansko Grahovo iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, kao i pauza u toku rada, bez informacije o periodu njenog korištenja, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Hercegbosanske županije vršeno je na osnovu Odluke o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora o pružanju zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, koju je donijela Vlada Hercegbosanske županije 27. 3. 2008. godine. Postupak ugovaranja utvrđen Odlukom nije usklađen s članom 52. federalnog Zakona o zdravstvenoj zaštiti kojim je, između ostalog, regulisano da će se dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provoditi prema propisima o javnim nabavkama.
<p>Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u iznosu od 150.000 KM nisu knjigovodstveno evidentirani niti priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja, što je imalo za posljedicu da su rashodi precijenjeni za navedeni iznos. Osim toga, nisu evidentirana potraživanja i obaveze po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, zbog čega su obaveze potcijenjene za 279.638 KM, a potraživanja za 65.687 KM. To nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Dokument okvirnog budžeta za period 2023-2025. godine nije sačinjen, a prilikom izrade, donošenja i izvršenja finansijskog plana nije postupljeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, jer nisu ispoštovani rokovi za njegovo sačinjavanje, ne sadrži sve potrebne elemente, stvorene su obaveze iznad visine utvrđene Finansijskim planom, te nisu poduzimane mjere za njegovo uravnoteženje. Također, nisu planirana sredstva zakonske rezerve u visini definisanoj Zakonom o zdravstvenom osiguranju. Nije sačinjen plan i program kontrole izvršenja zaključenih ugovora o pružanju zdravstvenih usluga iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za 2023. godinu, zbog čega nije vršeno praćenje i kontrola izvršenja rashoda zdravstvene zaštite ukupne vrijednosti 12.544.808 KM. To nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, odnosno sa Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, te zaključenim ugovorima o pružanju usluga zdravstvene zaštite sa zdravstvenim ustanovama. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, jer njime nije obuhvaćeno zemljište u suvlasništvu Zavoda koje nije iskazano u Glavnoj knjizi, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

	<p>4. Izvršena je nabavka usluga magnetne rezonance i laboratorijskih usluga u ukupnom iznosu od 115.008 KM bez provedenog postupka javne nabavke. Direktni postupci su pokretani, a da nisu bili planirani Planom javnih nabavki, niti su donesene posebne odluke o pokretanju postupka za nabavke ugovorene u iznosu od najmanje 10.169 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, bez informacije o periodu korištenja pauze u toku rada i prekidima u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Nisu stečeni uslovi da Zavod sačinjava program zdravstvene zaštite, s obzirom na to da plan i program mjera zdravstvene zaštite na području Bosansko-podrinjskog kantona, koji se utvrđuje na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo, nije donio nadležni ministar zdravstva. • Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite vršeno je na osnovu Odluke Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova na području kantona. Postupak ugovaranja utvrđen Odlukom nije usklađen s članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti kojim je, između ostalog, regulisano da će se dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provoditi prema propisima o javnim nabavkama. • Zavod je finansirao kapitalne izdatke po osnovu informatizacije zdravstvene djelatnosti, iako je finansiranje ovakvih izdataka u zdravstvu isključiva obaveza osnivača u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.
Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu knjigovodstveno evidentirani ni priznati u skladu sa Zakonom o budžetima u Županiji Zapadnohercegovačkoj, kojim je propisano da se rashodi priznaju u onom periodu kada je nastala obaveza za plaćanje. To je za posledicu imalo precijenjene rashode za 326.664 KM. Osim toga, zbog međusobnog prebijanja obaveza i potraživanja po osnovu paušalnih naknada potcijenjene su obaveze, potraživanja i razgraničeni prihodi za 447.744 KM, što nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu za građevinske objekte, čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 3.199.443 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije uspostavljena Jedinica za internu reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.</p> <p>2. Popis građevinskih objekata, potraživanja i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem nije izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>3. Nisu blagovremeno pokrenuti postupci nabavke usluga održavanja informatičkog sistema SANUS, usluga nadogradnje informatičkog sistema, i uredskog i štampanog materijala, što je za posledicu imalo zaključivanje ugovora ukupne vrijednosti od 305.027 KM, po osnovu kojih se realizacija odvija u cijelosti ili najvećim dijelom u narednoj fiskalnoj godini, za koju nije odobren finansijski plan. To znači da nisu osigurana finansijska sredstva za realizaciju ugovora ili dijela ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidencije o radnom vremenu ne sadrže podatke o vremenu početka i kraja radnog dana, ukupnom radnom vremenu, prekidima, niti korištenju pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Skrećemo pažnju na neusklađenost kantonalnog s federalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, što je imalo za posledicu da je ugovaranje usluga zdravstvene zaštite vršeno na osnovu odluka o zaključivanju ugovora, koje je donio Upravni odbor Zavoda uz saglasnost nadležnog ministra, a ne na osnovu provedenih postupaka javnih nabavki, kao i da su sredstva za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova planirana u finansijskom planu Zavoda. <p>Osim toga, skrećemo pažnju da je Zakonom o zdravstvenom osiguranju propisano da osnove, kriterije i mjerila za zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama za pružanje</p>

	<p>usluga zdravstvene zaštite utvrđuje vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva, koje Vlada Županije Zapadnohercegovačke nije utvrdila.</p>
Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Planom vršenja nadzora nad utroškom sredstava za 2023. godinu nisu definisani kriteriji po kojima će se vršiti izbor korisnika sredstava. Nadzor je izvršen kod 74 korisnika, što predstavlja samo 38% od planiranog broja korisnika (196). Na osnovu obavljenih nadzora nismo mogli potvrditi da je osigurana efikasna provedba i ostvarivanje prava utvrđenih Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom, kao i obaveza utvrđenih zaključenim ugovorima s korisnicima sredstava. To nije u skladu s navedenim Zakonom i Uputstvom za obavljanje nadzora kod korisnika sredstava. Prilikom raspodjele sredstava u iznosu od 8.503.802 KM primijenjen je kriterij kojim se boduje kvalitet programa, koji nije mjerljiv i definisan je kao eliminatorni. Također, nisu u potpunosti primijenjene odredbe utvrđene internim aktima, u dijelu ispunjavanja uslova za dodjelu sredstava i dostavljanja definisane dokumentacije. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je raspodjela sredstava izvršena u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom i internim aktima. Registar stalnih sredstava nije vođen na način da bi osigurao nadzor i kontrolu nad stalnim sredstvima čija nabavka je sufinansirana sredstvima Fonda s obzirom na to da je utvrđeno neslaganje podataka iz Registra u odnosu na dokumentaciju o dodjeli sredstava pojedinačnim korisnicima. To nije u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom i internim aktom kojim je regulisana raspodjela sredstava Fonda.
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Vlada FBiH 4. 8. 2022. godine imenovala je privremeni Upravni odbor Fonda na period od tri mjeseca, odnosno do okončanja postupka konačnog imenovanja, koji nakon isteka perioda imenovanja i dalje nije imenovan. Fond ne raspolaže informacijama o ostvarenim rezultatima, odnosno efektima dodijeljenih sredstava, jer Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom i podzakonskim aktima nije predviđeno da provodi postupak praćenja i evaluacije finansiranih/sufinansiranih programa. Nije utvrđena nadležnost za naplatu i poduzimanje aktivnosti u vezi naplate posebnog doprinosa u smislu članova 18. i 19. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom, dok je Pravilnikom o sadržaju i načinu provođenja nadzora nad zakonitošću rada, općih akata i stručnog rada ustanova, privrednih društava, zaštitnih radionica i radnog centra ova nadležnost data Federalnom ministarstvu finansija, koje svojim aktima osporava tu nadležnost. Navedeno ima za posljedicu da znatan broj obveznika ne izvršava svoju obavezu uplate posebnog doprinosa. Naknade po osnovu rada zaposlenima za regres isplaćene su iznad zakonski propisanog neoporezivog iznosa (za 44.258 KM) na koji su obračunati i isplaćeni puni porezi i doprinosi. S obzirom na to da se Fond finansira iz javnih sredstava, smatramo da isplata u navedenim iznosima nije primjerena. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da se evidentiraju podaci o početku i završetku rada, kao i vremenu prekida rada, ali je kod svih radnika iskazan identičan kraj radnog vremena, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. U okviru programa održivosti zaposlenosti i razvoja privrednih društava za zapošljavanje osoba sa invaliditetom i zaštitnih radionica odobravaju se sredstva za namjene koje se ne mogu dovesti u vezu s tim da će njihova nabavka doprinijeti održivosti zaposlenosti osoba sa invaliditetom, razvoju privrednih društava i zaštitnih radionica koje pružaju mogućnost za rad i zapošljavanje osoba sa težim invaliditetom.
Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza, jer njime nisu obuhvaćena zemljišta, sredstva u pripremi, odgođeni prihodi i rezervisanja, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

	<p>2. Za javne nabavke procijenjene vrijednosti u iznosu od 6.950.000 KM nije sačinjavana tenderska dokumentacija na način da daje potpune informacije o uslovima i postupku dodjele ugovora. Vrednovanje ponuda za pojedine lotove kod nabavke lijekova nije vršeno u skladu s odredbama tenderske dokumentacije.</p> <p>Za radove ugovorene vrijednosti u iznosu od 892.776 KM izvođači nisu uvedeni u posao u rokovima utvrđenim zaključenim ugovorima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U radni odnos na određeno vrijeme primljena su 52 zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Kantona Sarajevo o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo.
<p>Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bolnica ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu za građevinske objekte – zgrada Psihijatrije i zgrada Magacina, čija je ukupna nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 1.205.482 KM. • Vrijednost vlasničkog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine iskazana u iznosu od 9.260.287 KM, dok je u sudskom registru upisan kapital u iznosu od 2.000 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. 2. Obaveze prema dobavljačima nisu izvršavane u propisanom roku, niti su provođene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti, što je imalo za posljedicu neizmirene obaveze u iznosu od 5.833.925 KM. To nije u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nije zaključen ugovor između Bolnice i osnivača (Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona) kojim bi trebao biti regulisan način rješavanja gubitaka u skladu sa članom VII Odluke o osnivanju. Osim toga, osnivač nije supsidijarno odgovarao za obaveze ustanove, niti je vršio pokriće viška rashoda nad prihodima u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg izvještaja, iako je ta obaveza propisana Zakonom o ustanovama i Statutom. Na 31. 12. 2023. godine iskazan je akumulirani gubitak u iznosu od 24.435.241 KM koji prelazi visinu iskazanog kapitala za 1.139.618 KM (gubitak iznad visine kapitala). Za 2023. godinu ostvaren je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 5.153.614 KM.
<p>Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Za zemljište i građevinske objekte iskazane sadašnje vrijednosti 5.038.845 KM nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Za navedeni iznos ne možemo potvrditi vrijednost iskazanih stalnih sredstava na datum bilansa. 2. Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha lijekova u iznosu od 76.696 KM, jer se prilikom njihovog izdavanja iz Bolničke apoteke na bolničke odjele za cjelokupan iznos priznaju rashodi na teret zaliha, iako lijekovi nisu stvarno utrošeni. Pored toga, Ustanova ne vrši knjigovodstveno evidentiranje zaliha reagensa, jer je prilikom nabavke reagensa vršeno priznavanje rashoda perioda bez zaduživanja zaliha, iako nije došlo do stvarnog utroška, što nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijednost vlasničkog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine iskazan vlasnički kapital u iznosu od 3.226.060 KM, dok je u sudskom registru upisano 2.000 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prijem osam zaposlenika u radni odnos na određeno vrijeme u trajanju od tri mjeseca izvršen je bez procedure javnog oglašavanja, što nije u skladu sa Zakonom o radu. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja. 2. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, što je obaveza u skladu s kantonalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. 3. Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima,

	<p>kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Pravilnik o radu Ustanove nije usklađen s odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika – doktora medicine i stomatologije, medicinskih sestara i tehničara i pomoćnih radnika u djelatnosti zdravstva na području Hercegbosanske županije u dijelu obračuna naknada (uvećanja plaća) zaposlenicima po osnovu odluka, što je imalo za posljedicu isplate naknada u bruto iznosu najmanje od 140.562 KM, koje nisu u skladu s Kolektivnim ugovorom, a koje nisu ni dokumentovane. 5. Nije osigurana transparentnost prilikom angažmana na sistematizovana radna mjesta kako nalaže Zakon o radu, s obzirom na to da je izvršen angažman na osnovu ugovora o djelu i ugovora o obavljanju dopunskog rada u neto iznosu od 356.645 KM. 6. Obaveze prema dobavljačima nisu izvršavane u propisanom roku, niti su provođene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti, što je imalo za posljedicu neizmirene obaveze prema dobavljačima u iznosu od 7.197.573 KM. To nije u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju. Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2023. godine iznosio je 0,2, što ukazuje na to da Ustanova tekućim sredstvima nije u mogućnosti izmiriti tekuće obaveze. 7. Nije proveden sveobuhvatan popis zaliha, potraživanja, obaveza, odgođenih prihoda, rezervisanja i tuđih stalnih sredstava, niti je izvršeno usklađivanje njihovog knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. 8. Nabavke hrane i kuhinjskih potrepština u vrijednosti od 136.650 KM izvršene su bez primjene Zakona o javnim nabavkama i zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstva. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kantonalni Zakon o zdravstvenoj zaštiti nije usklađen s federalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u dijelu kojim je definisano da direktor zdravstvene ustanove mora imati medicinski, stomatološki, odnosno farmaceutski fakultet, kao i u dijelu u kojem je definisano da direktor podnosi Upravnom odboru pisani izvještaj o cjelokupnom poslovanju zdravstvene ustanove jednom u tri mjeseca. • Naknada za regres isplaćena je zaposlenicima u različitim iznosima u skladu s Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu, što nije primjereno budući da se radi o naknadi troškova koju bi svaki zaposlenik trebao ostvariti u istom iznosu. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se način da sadrže podatak o ukupnim satima po vrstama rada na mjesečnom nivou (redovan rad, dežurstva, pripravnost, godišnji odmor, bolovanje, plaćena odsustva), ali evidencije ne sadrže podatke propisane Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Županijska bolnica Orašje</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prihodi po osnovu pruženih usluge zdravstvene zaštite inoosiguranicima priznavani su u momentu njihove naplate, što nije u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje. To je za posljedicu imalo potcijenjene prihode i finansijski rezultat za 2023. godinu u iznosu od 66.946 KM, te precijenjene odgođene prihode za 264.250 KM i precijenjen gubitak prethodnih godina u iznosu od 186.989 KM. 2. Bolnica ne vrši knjigovodstveno evidentiranje dijela zaliha, jer je prilikom nabavke pojedinih materijala vršeno priznavanje rashoda perioda bez zaduživanja zaliha, iako nije došlo do stvarnog utroška, što nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati. Također, nije uspostavljeno materijalno knjigovodstvo zaliha, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bolnica ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu dva poslovna objekta koja su iskazana u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 5.291.112 KM nabavne vrijednosti. Pored toga, Bolnica u poslovnim knjigama nema iskazan poslovni prostor u Odžaku, koji joj u skladu s Odlukom o prenošenju osnivačkih prava općine Odžak nad dijelom Doma zdravlja Odžak na Županiju Posavsku pripada. Za ovaj poslovni prostor Bolnica nema obezbijeđenu kompletnu dokumentaciju o vlasništvu. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, što je obaveza u skladu s kantonalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. 2. Obaveze prema dobavljačima nisu izvršavane u propisanom roku, niti su provođene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti, što je imalo za posljedicu neizmirene obaveze

	<p>prema dobavljačima u iznosu od 973.402 KM. To nije u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju. Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2023. godine iznosio je 0,7, što ukazuje na to da Bolnica tekućim sredstvima nije u mogućnosti izmiriti tekuće obaveze.</p> <p>3. Nije proveden cjelovit popis zaliha i odgođenih prihoda, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>4. Izvršena je nabavka usluga obrade i analize nalaza i bankarskih usluga u ukupnom iznosu od 42.993 KM bez provedenih postupaka javne nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da se evidentira samo prisustvo na poslu u zbirnom broju sati i vrsta rada, bez podataka o početku i završetku radnog vremena, kao i podataka o prekidima u toku rada (pauza, privatno, službeno odsustvo i sl.), zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Kantonalni Zakon o ustanovama nije usaglašen s federalnim Zakonom o ustanovama u dijelu kojim se reguliše pokriće gubitaka ustanove, s obzirom na to da je kantonalnim Zakonom definisano da osnivač solidarno i neograničeno odgovara za obaveze ustanove, dok je federalnim Zakonom o ustanovama definisano da osnivač supsidijarno odgovara za obaveze ustanove ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno i da je dužan pokriti višak rashoda nad prihodima u roku od 60 dana do dana usvajanja godišnjeg obračuna. Napominjemo da je akumulirani nepokriveni višak rashoda nad prihodima iz prethodnog perioda (akumulirani gubitak do visine kapitala) iskazan u iznosu od 786.907 KM, a osnivač nije poduzimao aktivnosti na pokriću ovog gubitka.
<p>Javna ustanova Opća bolnica Bugojno</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prihodi i finansijski rezultat su precijenjeni za 442.185 KM, s obzirom na to da priznavanje prihoda po osnovu doniranih namjenskih novčanih sredstava povezanih s imovinom, u iznosu od 333.334 KM nije izvršeno u skladu s odredbama MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći, a priznavanje potraživanja i prihoda po osnovu sudskih presuda u iznosu od 108.851 KM nije izvršeno u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje.</p> <p>2. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 982.988 KM, jer na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno odredbama MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Također, nije vršen obračun amortizacije za 2023. godinu na donirana stalna sredstva, što nije u skladu s odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vrijednost osnovnog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine iskazan osnovni kapital u iznosu od 43.963 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacionih jedinica i zdravstvenih radnika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.</p> <p>2. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, jer njime nisu obuhvaćeni nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi, avansi za nekretnine, postrojenja i oprema, gotovina, kratkoročna potraživanja, obaveze i odgođeni prihodi, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom. Upravni odbor usvojio je Izvještaj centralne popisne komisije nakon sačinjavanja finansijskih izvještaja. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>3. Planirana je i pokrenuta nabavka „Ventilacija i klimatizacija, ventilacioni kanali i distribucija – faza A“ ugovorene vrijednosti 254.002 KM, iako nisu osigurani uslovi za efikasnu realizaciju nabavke, što je za posljedicu imalo značajno kašnjenje u realizaciji ugovora. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p>
<p>Javna ustanova Opća bolnica Jajce</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Odgođeni prihodi za donirana stalna sredstva iskazani u iznosu od 779.172 KM ne priznaju se u skladu sa MRS-om 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći, prema kojem se bespovratna davanja povezana s imovinom priznaju u dobit ili gubitak na sistemskom osnovu tokom korisnog vijeka trajanja imovine. To je za</p>

	<p>posljedicu imalo precijenjene prihode od donacija u iznosu 106.800 KM, a efekte pogrešnog evidentiranja u ranijim periodima na akumulirani finansijski rezultat nije moguće procijeniti.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Za zemljište i građevinske objekte sadašnje vrijednosti od 3.075.275 KM nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 3. Ustanova ne vrši knjigovodstveno evidentiranje zaliha, jer je prilikom nabavke sirovina i materijala vršeno priznavanje rashoda perioda bez zaduživanja zaliha, iako nije došlo do stvarnog utroška, što nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati. Također, nije uspostavljeno materijalno knjigovodstvo zaliha, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 4. Na datum bilansa potcijenjene su obaveze za iznos zakonskih zatezних kamata po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa iz prethodnog perioda i obaveze po osnovu troškova pokretanja postupka prinudne naplate za 206.236 KM, s obzirom na to da nisu knjigovodstveno evidentirane. To nije u skladu sa Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, a ima uticaja i na akumulirani finansijski rezultat. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2023. godine iznosio je 0,4, što ukazuje na to da Ustanova nije u mogućnosti izmiriti svoje kratkoročne obaveze (3.012.961 KM) iz kratkoročnih sredstava (1.120.195 KM). • Vrijednost vlasničkog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine iskazan vlasnički kapital u iznosu od 3.141.905 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. 2. Izvještaj o izvršenom popisu nije razmatran i usvojen prije sačinjavanja godišnjeg obračuna za 2023. godinu, a rashodovanje stalnih sredstava izvršeno je samo na osnovu prijedloga Centralne komisije. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 3. Nabavke lijekova i prehrambenih proizvoda u ukupnoj vrijednosti od 59.511 KM izvršene su bez primjene Zakona o javnim nabavkama i zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstava. Nije blagovremeno pokrenut postupak nabavke peleta i medicinskog potrošnog materijala, što je za posljedicu imalo zaključivanje ugovora u ukupnoj vrijednosti od 83.271 KM po osnovu kojih se realizacija najvećim dijelom odvija u narednoj fiskalnoj godini za koju nije odobren finansijski plan. To znači da nisu osigurana finansijska sredstva za realizaciju ugovora. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je sedam zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Srednjobosanskog kantona o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Srednjobosanskom kantonu. • Kanton Središnja Bosna/Srednjobosanski kanton kao osnivač nije poduzimao aktivnosti na pokriću akumuliranog gubitka, što je obaveza u skladu s članom 41. Zakona o ustanovama, a koji je na 31. 12. 2023. godine iskazan u iznosu od 2.324.253 KM.
Dom zdravlja Čapljina	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dom zdravlja ne vrši knjigovodstveno evidentiranje najvećeg dijela zaliha, jer je prilikom nabavke sirovina i materijala vršeno priznavanje rashoda razdoblja bez zaduživanja zaliha, iako nije došlo do stvarnog utroška, što nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati. Također, nije uspostavljeno materijalno knjigovodstvo zaliha, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 2. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od 83.841 KM nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima podcijenjene rashode, što je imalo utjecaja i na finansijski rezultat. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom zdravlja ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu za građevinski objekat – zgradu, čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 1.044.447 KM. • Vrijednost kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer su u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine iskazani ostali oblici vlasničkog kapitala u iznosu od 831.808 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital.

	<p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. 2. Finansijski plan za 2023. godinu nije sačinjen, niti je utvrđen Godišnji program rada za 2023. i Plan rada i razvoja u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Statuta. 3. Nije uspostavljena evidencija o prisustvu na poslu i radnom vremenu zaposlenika, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu. Zaposlenicima je obračunata i isplaćena stimulacija u neto iznosu od 224.337 KM na osnovu mjesečnih neizostanaka s posla, tj. ostvarivanja punog mjesečnog fonda sati, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorima. 4. Obaveze prema dobavljačima nisu izvršavane u propisanom roku, niti su provođene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti, što je imalo za posljedicu neizmirene obaveze prema dobavljačima u iznosu od 472.287 KM. To nije u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju. 5. Nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza, jer nije obuhvaćeno zemljište, građevinski objekti, transportna sredstva i zalihe, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 6. Iako nije usvojen finansijski plan za 2023. godinu, donesen je Plan javnih nabavki koji ne sadrži sve propisane podatke (brojčana oznaka i naziv predmeta nabave iz JRJN, da li se predmet dijeli na lotove, da li će biti zaključen ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum, izvor finansiranja i podatak za koju godinu se plan donosi). Nabavka lijekova, zavojnog, zubnog, laboratorijskog i ostalog sanitetskog materijala, materijala za održavanje čistoće i lož-ulja za grijanje najmanje u iznosu od 206.379 KM vršena je bez provedenih postupaka i zaključenih ugovora. Nije vršeno istraživanje tržišta prije pokretanja postupaka, nisu donesene odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, niti su na portalu javnih nabavki objavljeni osnovni elementi ugovora i izvještaja o provedenim postupcima javnih nabavki. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je sedam zaposlenika, bez javnog oglašavanja, na osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu.
Dom zdravlja Široki Brijeg	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost građevinskih objekata u iznosu od 1.864.484 KM, jer nije prezentirana kompletna dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, kao ni iskazanu vrijednost transportnih sredstava u iznosu od 337.506 KM, jer nije prezentirana pomoćna evidencija i ostala dokumentacija koja je služila kao podloga knjigovodstvenom evidentiranju službenih vozila. Pomoćna evidencija stalnih sredstava ne daje sve potrebne podatke o količinama i vrijednostima, niti omogućava kontrolu unesenih podataka. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. 2. Dom zdravlja ne vrši knjigovodstveno evidentiranje zaliha, jer je prilikom nabavke sirovina i materijala vršeno priznavanje rashoda perioda bez zaduživanja zaliha, iako nije došlo do stvarnog utroška, što nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati. Također, nije uspostavljeno materijalno knjigovodstvo zaliha, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 3. Ne možemo potvrditi revalorizaciju rezerve u iznosu od 486.586 KM, jer nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 4. Nije izvršeno priznavanje potraživanja i prihoda po osnovu presude i zaključene nagodbe zbog nepoštovanja zaključenih ugovora o specijalizaciji u obračunskom periodu kada je donesena presuda, u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i računovodstvenom načelu nastanka događaja. To je imalo za posljedicu da su na datum bilansa precijenjeni odgođeni prihodi, a potcijenjen akumulirani finansijski rezultat za 113.267 KM. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom zdravlja ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu poslovnog objekta Doma zdravlja, te objekata sektorskih ambulanti i garaže, koji su iskazani u poslovnim knjigama na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 3.010.636 KM nabavne vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>

	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, što je obaveza u skladu s kantonalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. 2. Nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza, jer popisom nisu obuhvaćeni odgođeni prihodi, rezervisanja, ostale obaveze uključujući i razgraničenja, neutrošene zalihe sirovina i materijala, te dio obaveza prema dobavljačima i potraživanja od kupaca, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. Prilikom izvršenog popisa transportnih sredstava nisu utvrđene razlike između knjigovodstvenog i stanja utvrđenog popisom, iako broj vozila utvrđen popisom ni u knjigovodstvenim evidencijama nije bio usklađen. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 3. Iako nije bio usvojen finansijski plan za 2023. godinu, donesen je Plan javnih nabavki na osnovu kojeg su pokrenuti postupci u iznosu od najmanje 240.000 KM. Vršene su nabavke bez provođenja postupka javne nabavke i zaključenog ugovora za lijekove, sanitetski materijal, hranu, usluge servisa automobila i dr. u iznosu od najmanje 460.105 KM. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zdravstvenoj zaštiti koji je donijela Skupština Županije Zapadnohercegovačke nije usklađen sa federalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u dijelu kojim je definisano da direktor zdravstvene ustanove mora imati znanje o zdravstvenom menadžmentu koje se dokazuje certifikatom o obavljenoj edukaciji iz zdravstvenog menadžmenta, odnosno završenom specijalizacijom ili postdiplomskim studijem iz zdravstvenog menadžmenta.
Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstva iskazanih u iznosu od 2.177.138 KM, jer nije prezentovana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje građevinskih objekata sadašnje vrijednosti 1.337.223 KM, a u pomoćnoj evidenciji stalnih sredstava nije utvrđena struktura i pojedinačna vrijednost građevinskih objekata. <p>Također, u Glavnoj knjizi nije evidentirano ostalo zemljište. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće procijeniti.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijednost kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine iskazan vlasnički kapital u iznosu od 1.771.843 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Srednjobosanskog kantona. 2. Nije uspostavljena Jedinica za internu reviziju kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što je obaveza u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. 3. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, jer njime nisu obuhvaćeni odgođeni prihodi, ostale obaveze, dio obaveza za plaće, naknade i ostala primanja zaposlenih i sve zalihe, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da se kod svih radnika evidentira prisustvo na poslu, bez podataka o početku i završetku radnog vremena, kao i podataka o prekidima u toku rada (pauza, privatno, službeno odsustvo i sl.), zbog čega izražavam sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza, jer njime nisu obuhvaćeni odgođeni prihodi, finansijska imovina, stalna sredstva u pripremi i sve zalihe, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. Izvještaj o izvršenom popisu Upravni odbor usvojio je nakon sačinjavanja finansijskih izvještaja za 2023. godinu. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je 18 zaposlenika, bez javnog oglašavanja, na osnovu Uredbe Vlade Tuzlanskog kantona o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu. Gradsko vijeće nije pravovremeno imenovalo člana Upravnog odbora iz reda predstavnika Ministarstva Tuzlanskog Kantona, što je za posljedicu imalo da Upravni odbor u razdoblju od 31. 1. 2023. do 27. 4. 2023. godine nije djelovao i obavljao poslove u punom sazivu u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutu. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da se evidentiraju podaci o početku i završetku rada, ali bez podataka o vremenu prekida i korištenju pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 3.647.092 KM, jer nije izvršeno usaglašavanje podataka o zemljištu u Glavnoj knjizi s podacima u važećim zemljišnoknjižnim izvacima, a stan koji ispunjava uslove za priznavanje u skladu s MRS-om 40 – Ulaganja u nekretnine, nije iskazan kao ulaganje u investicijske nekretnine. Na datum bilansa nije izvršena procjena nadoknadive vrijednosti za stalna sredstva, niti je uspostavljena pomoćna knjiga stalnih sredstava, što nije u skladu s odredbama MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2023. godine iznosio je 0,4, što ukazuje na to da Dom zdravlja nije u mogućnosti izmiriti svoje kratkoročne obaveze (3.071.386 KM) iz kratkoročnih sredstava (1.230.969 KM). Za osiguranje solventnosti krajem 2022. godine Dom zdravlja se zadužio kratkoročnim revolving-overdraft kreditom u iznosu od 300.000 KM. Dom zdravlja ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za građevinski objekat (magacin garaže) koji je iskazan u poslovnim knjigama. Istovremeno, u ZK izvacima navedena su zemljišta i građevinski objekti koji se vode u posjedu i kao vlasništvo Doma zdravlja, a koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju, niti je osigurano njeno funkcionisanje kao ključnog elementa unutarnjeg nadzora, što nije u skladu sa zahtjevima Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, jer njime nije obuhvaćeno zemljište, stalna sredstva u pripremi, ostala dugoročna imovina, dugoročno i kratkoročno odgođeni prihodi i sve zalihe, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je 10 zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Tuzlanskog kantona o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, kao i pauza u toku rada, bez informacije o periodu njenog korištenja, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Grad Lukavac kao osnivač nije poduzimao aktivnosti na pokriću akumuliranog gubitka, što je obaveza u skladu sa članom 41. Zakona o ustanovama, a koji je na 31. 12. 2023. godine iskazan u iznosu od 3.587.990 KM. Uz isplatu neto plaća zaposlenicima za period oktobar-decembar 2023. godine nisu uplaćene obaveze za pripadajuće poreze i doprinose u iznosu od 1.038.427 KM. Ove obaveze izmirene su u periodu januar-mart 2024. godine.
Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović – Izo“ Tešanj	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zemljišta, građevinskih objekata i revalorizacijskih rezervi, s obzirom na to da nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, te da je unutarnjim aktom definirana primjena i modela troška i modela revalorizacije za mjerenje stalnih sredstava nakon početnog priznavanja. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i odredbama MRS-a 16 –

	<p>Nekretnine, postrojenja i oprema. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti.</p> <p>2. Nije izvršeno priznavanje potraživanja i prihoda po osnovu presude i zaključene nagodbe zbog nepoštovanja zaključenih ugovora o specijalizaciji u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i računovodstvenom načelu nastanka događaja. To je imalo za posljedicu da su podcijenjena potraživanja na datum bilansa za 78.659 KM, prihodi za 2023. godinu precijenjeni su za 36.866 KM, što je imalo utjecaja i na finansijski rezultat.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije uspostavljen unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.</p> <p>2. Nije izvršen sveobuhvatan popis imovine i obaveza, jer njime nisu obuhvaćena potraživanja od kupaca, obaveze prema dobavljačima, odgođeni prihodi i rezervisanja za otpremnine, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da se evidentiraju podaci o početku i završetku rada, ali bez podataka o vremenu prekida rada i korištenju pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Za zemljište i građevinske objekte iskazane sadašnje vrijednosti 301.783 KM nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>2. Dom zdravlja ne vrši knjigovodstveno evidentiranje dijela zaliha, jer je prilikom nabavke sirovina i materijala vršeno priznavanje rashoda perioda bez zaduživanja zaliha, iako nije došlo do stvarnog utroška, što nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati. Također, nije uspostavljeno materijalno knjigovodstvo zaliha, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vrijednost vlasničkog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine iskazan vlasnički kapital u iznosu od 2.362.877 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ul style="list-style-type: none"> Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. Pored redovne plaće ljekarima specijalistima su isplaćene i naknade za rad u drugim zdravstvenim ustanovama (37.721 KM) koje nisu predviđene Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na teritoriji Unsko-sanskog kantona i Pravilnikom o radu. Ne možemo potvrditi osnovanost rada i isplatu naknade članovima komisije (20.583 KM) za obradu medicinske dokumentacije za ostvarivanje prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja kao ni ostvareni prihod Doma zdravlja po navedenom osnovu (78.500 KM). Uspostavljena procedura podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja nije u skladu sa Zakonom o penzijskom/mirovinskom i invalidskom osiguranju i Pravilnikom o kriterijima i pravilima postupka medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja. Nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza, jer njime nisu obuhvaćena nematerijalna sredstva u pripremi, odloženi prihodi i ostala razgraničenja, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom za unaprijed naplaćene i druge odložene prihode, dobavljače, blagajnu i zalihe. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Planom javnih nabavki nisu obuhvaćene nabavke sadržane u privremenom planu javnih nabavki, niti su blagovremeno pokrenuti postupci. Za pokrenute postupke nije provedeno ispitivanja tržišta, a tenderska dokumentacija u dijelu dokazivanja sposobnosti ponuđača nije sačinjena na način da svim ponuđačima omogućava jednak i nediskriminirajući pristup. Također, rokovi za zaključivanje ugovora i dostavljanje izvještaja o provedenim postupcima nije vršeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je sedam zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Unsko-sanskog kantona o postupku prijema u radni odnos.

	• Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, bez iskazivanja podataka o vremenu korištenja pauze i drugim prekidima u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.

3.8 Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

U izvještajnom periodu obavljena je revizija 25 preduzeća u većinskom državnom vlasništvu,²¹ i to: 14 preduzeća u kojima Federacija BiH ima većinsko učešće u kapitalu, pet komunalnih preduzeća i šest ostalih javnih preduzeća. Planirane revizije obavila su četiri tima, a kod četiri subjekta revizija je obavljena prvi put.

U nastavku je pregled ostvarenih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka i finansijskog rezultata za 2023. godinu kod revidiranih subjekata:

Tabela 22. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih preduzeća

Redni broj	Revidirani subjekti	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Finansijski rezultat
1	2	3	4	5
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	530.504.290	477.774.138	52.730.152
2.	Javno preduzeće Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar	209.137.829	207.660.230	1.477.599
3.	Javno preduzeće „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo	122.366.194	121.705.006	661.188
4.	Hrvatska pošta d.o.o. Mostar	33.062.828	32.845.785	217.043
5.	Javno preduzeće Ceste Federacije BiH d.o.o.	69.296.120	69.296.120	0
6.	Ceste d.d. Mostar	15.858.884	15.839.838	19.046
7.	Javno preduzeće Željeznice Federacije BiH d.o.o. Sarajevo	145.021.704	126.999.193	18.022.511
8.	Lutrija BiH d.o.o. Sarajevo	40.110.675	37.689.820	2.420.855
9.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Bila – Travnik	12.764.804	15.003.545	(2.238.741)
10.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza	35.068.218	51.184.690	(16.116.472)
11.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik	46.528.409	67.800.254	(21.271.845)
12.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. Tuzla	85.636.301	123.696.612	(38.060.311)
13.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	77.788.494	94.000.968	(16.212.474)
14.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica	12.712.693	47.454.733	(34.742.040)
15.	Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla	20.823.681	17.304.456	3.519.225
16.	Rudnici boksita d.o.o. Posušje	6.381.647	6.259.579	122.068
17.	Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg	2.049.325	2.341.233	(291.908)
18.	Javno komunalno poduzeće „Čapljina“ d.o.o. Čapljina	4.698.085	4.901.690	(203.605)
19.	Javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. Tuzla	12.409.901	12.372.759	37.142
20.	Javno komunalno preduzeće „Saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o. Tuzla	3.816.588	3.557.269	259.319
21.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Tržnice-pijace“ d.o.o. Sarajevo	3.413.082	3.397.378	15.704
22.	Javno preduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde	3.559.835	3.557.725	2.110
23.	Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	6.504.959	6.461.979	42.980
24.	Javno preduzeće „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	5.296.536	3.557.539	1.738.997
25.	JP Vodovod i kanalizacija d.o.o. Živinice	2.624.724	2.475.791	148.933
	UKUPNO	1.507.435.806	1.555.138.330	(47.702.524)

²¹ Nadležnost Ureda za reviziju obuhvata i preduzeće u kojem država ima vlasnički udjel od 50% plus jednu dionicu ili više (Zakon o reviziji institucija u FBiH, član 11. stav 3).

U nastavku je pregled datih mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti sa zakonskim propisima revidiranih preduzeća, kao i broj datih preporuka za 2023. godinu:

Tabela 23. Pregled datih mišljenja i broja preporuka preduzećima

Red. br.	Revidirani subjekti	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	Pozitivno	S rezervom	10
2.	Javno preduzeće Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar	Pozitivno	S rezervom	12
3.	Javno preduzeće „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo	Pozitivno	S rezervom	12
4.	Hrvatska pošta d.o.o. Mostar	Pozitivno	S rezervom	12
5.	Javno preduzeće Ceste Federacije BiH d.o.o.	S rezervom	S rezervom	17
6.	Ceste d.d. Mostar	Pozitivno	S rezervom	16
7.	Javno preduzeće Željeznice Federacije BiH d.o.o. Sarajevo	S rezervom	S rezervom	13
8.	Lutrija BiH d.o.o. Sarajevo	Pozitivno	S rezervom	8
9.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Bila-Travnik	Negativno	Negativno	31
10.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza	Negativno	Negativno	23
11.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik	Negativno	Negativno	24
12.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. Tuzla	Negativno	Negativno	31
13.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	Negativno	Negativno	29
14.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica	Negativno	Negativno	26
15.	Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla	S rezervom	S rezervom	19
16.	Rudnici boksita d.o.o. Posušje	S rezervom	Negativno	20
17.	Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg	Negativno	S rezervom	38
18.	Javno komunalno poduzeće „Čapljina“ d.o.o. Čapljina	Negativno	Negativno	25
19.	Javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. Tuzla	Negativno	S rezervom	18
20.	Javno komunalno preduzeće „Saobraćaj i komunikacije - Tuzla“ d.o.o. Tuzla	S rezervom	S rezervom	21
21.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Tržnice-pijace“ d.o.o. Sarajevo	S rezervom	S rezervom	15
22.	Javno preduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde	Negativno	S rezervom	20
23.	Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	Negativno	S rezervom	23
24.	Javno preduzeće „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	S rezervom	Pozitivno	10
25.	JP Vodovod i kanalizacija d.o.o. Živinice	S rezervom	Negativno	30

U 25 izvještaja o finansijskoj reviziji preduzeća u većinskom državnom vlasništvu za 2023. godinu date su ukupno 503 preporuke s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola. U odnosu na prethodnu godinu, kada su date 294 preporuke u 18 izvještaja, došlo je do značajnog povećanja datih preporuka, s obzirom na to da je urađeno sedam revizija više i činjenice da su revidirani rudnici koji u praksi uvijek imaju veliki broj datih preporuka.

U izvještajima su istaknuta određena značajna pitanja koja ne utiču na data mišljenja, ali su važna za bolje razumijevanje izvještaja, kao i preduzimanje odgovarajućih mjera, što često zahtijeva angažman više nadležnih institucija.

U 18 izvještaja, uz data mišljenja o finansijskim izvještajima, istaknuta su određena pitanja, i to u četiri izvještaja u kojim je dato pozitivno mišljenje, šest izvještaja u kojim je dato mišljenje s rezervom i osam izvještaja u koji je dato negativno mišljenje. Također, istaknuta su određena pitanja i uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima kod 21 subjekta i to u jednom izvještaju u kojim je dato pozitivno mišljenje, 11 izvještaja u kojima je dato mišljenje s rezervom i devet izvještaja u kojima je dato negativno mišljenje.

3.8.1 Najvažniji nalazi i preporuke

U nastavku je pregled najvažnijih nalaza koji su utvrđeni prilikom obavljanja revizija preduzeća u većinskom državnom vlasništvu, te datih preporuka:

- Određeni broj preduzeća nije, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola po COSO modelu. Veliki broj internih akata nije usklađen sa zakonskim propisima ili nisu nikako doneseni, te se ne vrši procjena rizika.

Uspostaviti sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru.

- Nije se uspostavilo i osiguralo funkcionisanje odjela interne revizije kao ključnog elementa internog nadzora kojim se osigurava sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja, u skladu sa zahtjevima Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Uspostaviti i osigurati funkcionisanje odjela interne revizije, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

- Trogodišnji plan poslovanja nije donesen shodno odredbama Zakona o javnim preduzećima u FBiH, kako bi predstavljao osnovu za izvršenje poslovnih aktivnosti za period na koji se odnosi.

Izraditi trogodišnji plan poslovanja, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.

- Kod određenih preduzeća prijem zaposlenika u radni odnos nije vršen u skladu sa Zakonom o radu, koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća, shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja. Međutim, ni primjena izuzeća shodno Uredbi nije ispoštovana s obzirom na to da su društva zaključivala nove ugovore sa istim osobama i nakon isteka roka koji je dozvoljen Uredbom.

Prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, a u slučaju potrebe dosljedno primjenjivati Uredbu o postupku prijema u radni odnos.

- Pravilnicima o radu utvrđen je samo broj radnih mjesta, ali ne i potreban broj izvršilaca, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Sistematizacijom radnih mjesta utvrditi tačan broj izvršilaca određenog radnog mjesta, u svrhu efikasne i efektivne realizacije ciljeva preduzeća.

- Ugovori o djelu zaključivani su za sistematizirana radna mjesta.

Ugovore o djelu zaključivati za poslove koji ne predstavljaju redovne poslove i ne predstavljaju sistematizovana radna mjesta.

- Nisu dosljedno primjenjivane odredbe Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, što je imalo za posljedicu da nisu realno iskazana sredstva, obaveze, prihodi, rashodi, finansijski rezultat, a samim tim ni kapital.

Prilikom sastavljanja i prezentacije finansijskih izvještaja obavezna je primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Najčešći propusti u primjeni MRS-a i MSFI-ja:

- Na datum bilansa nije vršena ocjena umanjenja vrijednosti imovine u skladu s odredbama MRS-a 36 – Umanjenje imovine, koje nalažu da se na kraju svakog izvještajnog perioda procijeni postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, što za posljedicu ima da se vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme može značajno razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Standarda. Potrebno je istaći da određena preduzeća ulaganja u investicije u toku vode duži period, a da nije izvršena procjena nadoknadivih ulaganja.

Na datum bilansa vršiti procjenu umanjenja vrijednosti sredstava, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje imovine, te izvršiti ocjenu priznavanja sredstava u bilansu stanja, u skladu sa zahtjevima MSFI-ja.

- Za potraživanja starija od godinu dana nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, što za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a potraživanja i finansijski rezultat precijenjeni.

Za potraživanja izvršiti procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti, radi fer i tačnog iskazivanja imovine (potraživanja) i finansijskog rezultata.

- Kod određenog broja preduzeća nije se mogla potvrditi vrijednost zaliha jer ne prate ročnu strukturu zaliha, niti su vršila vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu s MRS-om 2 – Zalihe, prema kojem se zalihe vrednuju po trošku ili neto nadoknadivoj vrijednosti, zavisno od toga koja je niža.

Vrednovanje i usklađivanje vrijednosti zaliha materijala vršiti u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, radi realnog iskazivanja njihove vrijednosti.

- Određeni broj preduzeća nema uspostavljeno materijalno knjigovodstvo, te nema adekvatnu evidenciju o kretanju zaliha, niti su zalihe vrednovane u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, a samim tim nije realno iskazana imovina ni finansijski rezultat.

Uspostaviti materijalno knjigovodstvo u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Rezervisanja po osnovu izvjesnih sudskih sporova nisu vršena u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, koja se priznaju kada preduzeća imaju sadašnju obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja po osnovu izvjesnih sudskih sporova vršiti u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, kako bi finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazali istinito i objektivno finansijski položaj i rezultat poslovanja.

- Rudnici nisu vršili rezervisanja po osnovu rekultivacije zemljišta u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, iako rudnici u skladu sa Zakonom o rudarstvu imaju obavezu obnove zemljišta korištenog za vađenje rude.

Rezervisanja za procijenjene troškove sanacije zemljišta i rekultivacije okoliša vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, u cilju fer i istinite prezentacije finansijskog položaja i rezultata poslovanja Društva.

- Bilješke uz finansijske izvještaje za dio preduzeća nisu sastavljane u skladu s tačkom 25 MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, niti je menadžment pri sastavljanju finansijskih izvještaja procijenio i objavio sposobnost preduzeća da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu.

Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu s MRS-om 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.

- Kod pojedinih preduzeća uplaćena sredstva Vlade FBiH po osnovu Zakona o finansijskoj konsolidaciji nisu evidentirana kao povećanje učešća državnog kapitala u skladu s Odlukama Vlade FBiH o pokretanju postupka povećanja državnog kapitala.

Skupština Društva treba da razmotri Odluku o povećanju kapitala u korist Federacije BiH u skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji i Zakonom o privrednim društvima.

- Popis imovine i obaveza nije obavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, niti je provedeno usuglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Popis imovine i obaveza provoditi u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i internim aktima.

- Kod pojedinih preduzeća konstatovano je da je koeficijent tekuće likvidnosti nezadovoljavajući, odnosno da preduzeća tekućim sredstvima nisu u mogućnosti blagovremeno izmirivati dospjele obaveze. Navedeno nije ni u skladu sa članovima 4, 6. i 7. Zakona o finansijskom poslovanju kojim je definisano da je uprava dužna u vođenju poslova poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osigurala njegova likvidnost, kao i da je dužna upravljati imovinom i obavezama društva tako da je ono sposobno izvršavati sve svoje dospjele obaveze.

Uprava preduzeća mora poduzimati aktivnosti na upravljanju rizicima, naročito rizikom likvidnosti, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.

- Za isplaćene plaće nisu blagovremeno uplaćene obaveze po osnovu doprinosa za penziona i invalidsko osiguranje, zdravstvo i nezaposlenost, što nije u skladu sa Zakonom o doprinosima, Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa i Zakonom o javnim preduzećima.

Obaveze za poreze i doprinose na isplaćene plaće izmirivati blagovremeno, uz isplatu plaće, u skladu sa Zakonom o doprinosima i Zakonom o javnim preduzećima.

- Značajan dio revidiranih preduzeća ne raspolaže dokazima o statusu vlasništva nad nekretninama u posjedu.

Poduzeti aktivnosti vezane za osiguranje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.

- Popis imovine i obaveza nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim preduzećima, s ciljem utvrđivanja stvarnog stanja, niti je izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.

Popis imovine i obaveza vršiti detaljno i sveobuhvatno, s ciljem da se utvrdi stvarno stanje, te u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Kod revidiranih komunalnih preduzeća konstatovani su značajni gubici vode, ali nisu poduzete odgovarajuće aktivnosti kako bi se to otklonilo.

Poduzeti mjere na smanjenju iskazanih gubitaka na mreži vodosnabdijevanja kako bi se zaštitili interesi Društva, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima (postupci nisu pokretani blagovremeno, tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, izbor postupaka nije adekvatan, produžavanje rokova realizacije u suprotnosti sa potpisanim ugovorom, nabavke su vršene bez primjene odredbi Zakona o javnim nabavkama i odredbi internih Pravilnika o javnim nabavkama, procijenjena vrijednost nabavki je znatno manja od vrijednosti zaključenih ugovora, dijeljenje postupka nabavke, s ciljem izbjegavanja odgovarajućeg postupka).

Nabavke u potpunosti vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima vezanim za javne nabavke.

Tabela 24. Informacije o postupanju po preporukama preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Dioničko društvo "BH Telecom", Sarajevo	2	2	0	0	4
	<i>postotak</i>	50%	50%	0%	0%	100%
2.	Javno preduzeće Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar	2	1	2	0	5
	<i>postotak</i>	40%	20%	40%	0%	100%
3.	Javno preduzeće „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo	1	2	1	0	4
	<i>postotak</i>	25%	50%	25%	0%	100%
4.	Hrvatska pošta d.o.o. Mostar	6	2	3	2	13
	<i>postotak</i>	46,15%	15,38%	23,08%	15,38%	100%
5.	Javno preduzeće Ceste Federacije BiH d.o.o.	1	4	8	0	13
	<i>postotak</i>	7,69%	30,77%	61,54%	0%	100%
6.	Ceste d.d. Mostar	8	2	1	1	12
	<i>postotak</i>	66,67%	16,67%	8,33%	8,33%	100%
7.	Javno preduzeće Željeznice Federacije BiH d.o.o. Sarajevo	2	4	6	0	12
	<i>postotak</i>	16,67%	33,33%	50%	0%	100%
8.	Lutrija BiH d.o.o. Sarajevo	9	1	1	0	11
	<i>postotak</i>	81,82%	9,09%	9,09%	0%	100%
9.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Bila –Travnik	1	8	13	0	22
	<i>postotak</i>	4,55%	36,36%	59,09%	0%	100%
10.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza	2	1	12	0	15
	<i>postotak</i>	13,33%	6,67%	80%	0%	100%
11.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik	0	2	9	1	12
	<i>postotak</i>	0%	16,67%	75%	8,33%	100%
12.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. Tuzla	2	3	16	1	22
	<i>postotak</i>	9,09%	13,64%	72,73%	4,55%	100%
13.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	1	8	13	1	23
	<i>postotak</i>	4,35%	34,78%	56,52%	4,35%	100%
14.	JP Elektroprivreda BiH, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica	2	1	13	0	16
	<i>postotak</i>	12,50%	6,25%	81,25%	0%	100%
15.	Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla	3	0	12	1	16
	<i>postotak</i>	18,75%	0%	75%	6,25%	100%
16.	Rudnici boksita d.o.o. Posušje	2	0	9	2	13
	<i>postotak</i>	15,38%	0%	69,23%	15,38%	100%
17.	Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg	4	0	14	0	18
	<i>postotak</i>	22,22%	0%	77,78%	0%	100%
18.	Javno komunalno poduzeće „Čapljina“ d.o.o. Čapljina	5	1	16	4	26

	<i>postotak</i>	19,23%	3,85%	61,54%	15,38%	100%
19.	Javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. Tuzla	11	0	9	0	20
	<i>postotak</i>	55%	0%	45%	0%	100%
20.	Javno preduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde	6	6	4	0	16
	<i>postotak</i>	50%	50%	33,33%	0%	100%
21.	Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	6	6	3	0	15
	<i>postotak</i>	50%	50%	25%	0%	100%
22.	Javno komunalno preduzeće „Saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o. Tuzla	Revizija vršena prvi put				
23.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Tržnice-pijace“ d.o.o. Sarajevo	Revizija vršena prvi put				
24.	Javno preduzeće „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	Revizija vršena prvi put				
25.	Javno preduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Živinice	Revizija vršena prvi put				
UKUPNO		76	54	165	13	308
postotak		24,67%	17,53%	53,57%	4,22%	100%

Ocjena postupanja po preporukama koje su date u prethodnim godinama izvršena je kod 21 revidiranog subjekta. Ocjena nije izvršena samo kod onih subjekata koji su revidirani prvi put (njih četiri).

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima za 2023. godinu, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Isticanje pitanja
	<ul style="list-style-type: none"> Protiv Društva su u toku sudski sporovi u iznosu od 109.000.234 KM, od kojih su najznačajniji tužbeni zahtjevi iz radnog odnosa, koje su pokrenuli radnici i Sindikat Društva u iznosu od 88.240.692 KM. Za navedene sporove sa Sindikatom u iznosu od 85.334.238 KM nisu izvršena rezervisanja, jer Društvo očekuje da neće izgubiti ove sporove; Godišnji izvještaj o poslovanju Društva za 2022, koji uključuje finansijski izvještaj i izvještaje revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju, Nadzorni odbor je razmatrao tek u septembru 2023. godine, a Skupština Društva u oktobru 2023. godine; Društvo na datum bilansa ima dugoročno oročena sredstva u iznosu od 44.684.484 KM i kratkoročno oročena sredstva u iznosu od 250.454.050 KM.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje
	<ol style="list-style-type: none"> Prijem 37 radnika u radni odnos izvršen je bez procedure javnog oglašavanja primjenjujući izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Međutim, Društvo je angažovanje osoba na određeno vrijeme vršilo tokom cijele godine, čime nisu ispunjeni uslovi iz Uredbe, s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koje je trebalo provesti procedure javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost prilikom zapošljavanja u skladu sa Zakonom o radu; Plan nabavki nije donesen u skladu s Pravilnikom o planiranju, kojim je definisano da se on mora donijeti najkasnije 30 dana po usvajanju godišnjeg operativnog plana, što je imalo za posljedicu da su bez usvojenog plana pokrenuti postupci i zaključeni ugovori u vrijednosti od 77.640.540 KM. Također, za koprodukcijско-promotivne pakete usluga i usluge tehničke podrške pri održavanju telekomunikacijske opreme proizvođača Huawei Društvo je vršilo nabavke usluga

	<p>prije zaključenja ugovora sa dobavljačima u iznosu od 443.396 KM, što nije u skladu s Pravilnikom o nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo je u periodu od 8. 4. do 11. 8. 2023. godine bilo bez Nadzornog odbora s obzirom na to da Vlada FBiH nije blagovremeno provela proceduru njegovog imenovanja. Također, iako je Statutom Društva utvrđeno da on ima sedam članova, od 2016. godine je bilo šest članova.
<p>JP „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo na datum bilansa ima kratkoročno oročena sredstva u iznosu od 45.000.000 KM <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Pravilnikom o radu utvrđen je samo broj radnih mjesta, ali ne i potreban broj izvršilaca, što nije u skladu sa članom 118. Zakona o radu. Društvo je Pravilnikom utvrdilo 474 radna mjesta, a na 31. 12. 2023. godine bila su zaposlena 1.232 izvršioaca. S obzirom na to da nije utvrđen ukupan broj zaposlenika, ne može se utvrditi stvarno potreban broj izvršilaca, niti adekvatno planirati prijem zaposlenika; Društvo nije vršilo analizu i ispitivanje tržišta prije provođenja postupaka nabavki, a postupkom direktnog dogovora zaključeni su ugovori za nabavku roba i usluga u iznosu od 18.667.561 KM, što čini 34% ukupnih nabavki, čime nije ispoštovan princip transparentnosti, s ciljem osiguranja efikasnog korištenja javnih sredstava. Također, Pravilnikom o nabavkama nije uređen žalbeni postupak u skladu s aktom Agencije za javne nabavke. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, a vrijeme korištenja pauze u toku rada nije navedeno, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; Društvo je u 2023. godini za 64 zaposlenika na osnovu sporazumnog prestanka ugovora o radu isplatilo otpremnine u bruto iznosu od 2.594.447 KM, dok je istovremeno u stalni radni odnos primilo 22 zaposlenika, što dovodi u pitanje opravdanost zaključivanja sporazuma. Navedeno je imalo za posljedicu vanredne troškove u poslovanju Društva, bez izvršene analize njihove opravdanosti; pored 71 vlastitog vozila, Društvo za potrebe obavljanja poslovnih aktivnosti koristi i 138 vozila po osnovu ugovora o operativnom najmu koji su zaključeni u 2019. godini, čiji je trošak u 2023. godini iznosio 679.194 KM. Društvo nije vršilo analizu opravdanosti korištenja službenih vozila po osnovu najma, na osnovu koje bi se ocijenilo da li je ovako velik broj vozila koja su uzeta u najam opravdan.
<p>Javno preduzeće „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Uprava Društva još uvijek nije inicirala prijedlog rješenja prema Skupštini kako bi se riješio status dugoročnih ulaganja u iznosu od 40.000.000 KM, koja se odnose na uložena sredstva u izgradnju autoceste Sarajevo – Zenica iz dobiti za 2000. godinu. Navedeno ima značajnost jer Društvo u dosadašnjem periodu poslovanja od iskazanih ulaganja nije ostvarivalo ekonomske koristi, nema razumna očekivanja o nadoknadi predmetnog ulaganja u cijelosti ili djelimično, što znači da su ispunjeni uslovi prestanka priznavanja u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti; Društvo na datum bilansa ima dugoročno oročena sredstva u iznosu od 94.421.016 KM i kratkoročno oročena sredstva u iznosu od 22.871.725 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Prijem 195 zaposlenika u radni odnos izvršen je bez procedure javnog oglašavanja, primjenjujući izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Međutim, Društvo je angažovanje osoba na određeno vrijeme vršilo tokom cijele godine, čime nisu ispunjeni uslovi iz Uredbe s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koja je trebalo provesti procedure javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost prilikom zapošljavanja u skladu sa Zakonom o radu; Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 1.797.260 KM tenderska dokumentacija nije sačinjavana na način da omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju, te nije osigurana realizacija prema potpisanim ugovorima, što nije u

	<p>skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Također, Plan javnih nabavki nije donesen u skladu sa stvarnim potrebama Društva, što je za posljedicu imalo realizaciju od samo 45,92%.</p>
„Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo ne raspolaže dokumentacijom o vlasništvu za veći broj nekretnina koje se vode kao osnovna sredstva u knjigovodstvenim evidencijama na 31. 12. 2023. godine. Prema prezentiranoj Analizi imovinsko-pravnog stanja nekretnina, od ukupno 74 nekretnine samo njih 19 je u 1/1 vlasništvu Društva, 30 je u suvlasništvu s drugim subjektima, sedam je upisano na HPT Mostar i za njih se vode pravne radnje uknjižbe, a 18 se vodi kao vlasništvo drugih subjekata (pravna i fizička lica, lokalne samouprave) i nije izgledno da će u skorijem roku doći do njihovog uknjiženja ili ne postoje dokazi ni pravni osnov za uknjiženje.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Pravilnikom o radu, organizacijskoj strukturi i sistematizaciji radnih mjesta utvrđen je samo broj radnih mjesta, ali ne i potreban broj izvršilaca, što nije u skladu sa članom 118. Zakona o radu. Društvo je Pravilnikom utvrdilo 182 radna mjesta, a na 31. 12. 2023. godine bilo je zaposleno 710 izvršilaca. S obzirom na to da nije utvrđen ukupan broj zaposlenika, ne može se utvrditi stvarno potreban broj izvršilaca, niti adekvatno planirati prijem zaposlenika; Prijem 64 zaposlenika u radni odnos izvršen je bez procedure javnog oglašavanja, primjenjujući izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Međutim, Društvo je angažovanje osoba na određeno vrijeme vršilo tokom cijele godine, čime nisu ispunjeni uslovi iz navedene Uredbe, s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koja je trebalo provesti procedure javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost prilikom zapošljavanja u skladu sa Zakonom o radu; Kod provođenja postupaka javnih nabavki u iznosu od najmanje 322.733 KM nije postupljeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na ocjenjivanje ponuda u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, odabir odgovarajućeg postupka i sačinjavanje tenderske dokumentacije na način da se svim ponuđačima omogući jednak tretman. Osim toga, kod radova na izgradnji glavnog poštanskog logističkog središta (GPLS) Bišće polje i razvoju informacionog sistema „PostIS“ konstatovana su značajna kašnjenja u odnosu na ugovorene rokove, a da izvođačima radova nije fakturisana ugovorna kazna za svaki dan kašnjenja ili aktivirana garancija za dobro izvršenje posla, a cijena iz ugovora na izgradnji GPLS-a je uvećana za 950.617 KM (13,91% od ukupno ugovorene vrijednosti), iako je članom 4. ugovora definisano da su cijene iz prihvaćene ponude fiksne u periodu njegovog izvršenja.
	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Društvo je na 31. 12. 2023. godine iskazalo vrijednost cestovne infrastrukture na poziciji „nematerijalna sredstva – ulaganja u tuđa sredstva“ u iznosu od 2.492.574.624 KM koja ne zadovoljava kriterije za priznavanje i mjerenje shodno MRS-u 38 – Nematerijalna imovina. Zbog navedenog ne možemo potvrditi način evidentiranja efekata procjene fer vrijednosti nematerijalne imovine – cestovne infrastrukture na 31. 12. 2023. godine u iznosu od 30.275.506 KM kao povećanje ostalog osnovnog kapitala. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Dugoročna potraživanja od Vlade FBiH iskazana su u iznosu od 15.000.000 KM i odnose se na prenesena sredstva sa redovnih transakcijskih računa Društva na depozitni račun Budžeta FBiH u 2012. godini. Kako smo i ranijih godina konstatovali, nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se mogao potvrditi status ovih sredstava, odnosno da su sredstva Društva data kao pozajmica Budžetu FBiH. Kreditna sredstva EBRD-a utrošena su za projekat Sarajevske zaobilaznice, koja je evidentirana u vanbilansnoj evidenciji Društva, jer je Društvo samo implementator projekta Vlade FBiH, a ne krajnji korisnik sredstava kredita. Do okončanja predmetne revizije Parlament FBiH nije donio odluku o alociranju sredstava kako bi se refundirala Društvu, te se ona i dalje evidentiraju na potraživanjima.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na poziciji „nematerijalna sredstva u pripremi“ iskazan je iznos od 12.413.470 KM za investiciju „Tunel Crnaja“, koja je okončana u 2022. godini, ali nije knjigovodstveno aktivirana. Također, u okviru iste pozicije iskazan je iznos od 6.576.079 KM za investicije koje su započete u ranijem periodu, čija realizacija značajno kasni ili se radi o projektima koji su završeni a nisu

	<p>knjigovodstveno aktivirani. To nije u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p> <p>2. Društvo nije blagovremeno provodilo postupke javnih nabavki redovnog održavanja magistralnih cesta niti je adekvatno procijenilo vrijednost troškova održavanja, što je dovelo do zaključivanja ugovora o dodatnim radovima bez provođenja postupka javnih nabavki u vrijednosti od 1.975.246 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljena su tri zaposlenika, bez provođenja postupka javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH na određeno vrijeme do šest mjeseci.
<p>Dioničko društvo „Ceste“ Mostar</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Prijem deset zaposlenika u radni odnos izvršen je bez procedure javnog oglašavanja, pozivajući se na izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Međutim, Društvo je angažovanje osoba na određeno vrijeme vršilo tokom cijele godine, čime nisu ispunjeni uslovi iz Uredbe, s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koja je trebalo provesti procedure javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost prilikom zapošljavanja u skladu sa Zakonom o radu; Nisu razmatrani ni usvojeni strateški i godišnji planovi interne revizije za 2023. godinu kao temeljni dokumenti kojima se definiše procjena rizika i prioriteta aktivnosti revizije, niti su glavni i interni revizor izvršavali poslove interne revizije, što nije u skladu sa Statutom, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji Društva; Odlukom Skupštine iz 2022. godine izmijenjen je Statut kojim je Društvo prestalo primjenjivati Zakon o javnim nabavkama. Tokom 2023. godine provedeno je 96 postupaka i zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti od 6.304.370 KM, bez primjene ovog Zakona. Međutim, Društvo je ugovorni organ u skladu s članom 4. zbog čega je u obavezi primjenjivati Zakon o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Nadzorni odbor u periodu od 2. 11. 2022. do 31. 3. 2023. godine nije bio imenovan, a Odbor za reviziju, iako je bio imenovan, u periodu od 1. 1. do 20. 5. 2023. godine nije obavljao dužnosti; Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Javno preduzeće „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 1.369.719.667 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni; Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha sirovina, materijala i rezervnih dijelova van upotrebe u iznosu od 6.523.243 KM zbog toga što Društvo nije vršilo procjenu, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha do njihove neto utržive vrijednosti u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Navedene zalihe su najvećim dijelom neupotrebljive i predložene su za kasaciju, a Društvo nije procjenom obuhvatilo ukupan iznos zaliha sirovina, materijala i rezervnih dijelova van upotrebe. Efekte usklađenja vrijednosti zaliha na finansijski rezultat nismo mogli utvrditi. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Za značajan broj nekretnina evidentiranih u poslovnim knjigama Društvo i dalje ne posjeduje dokaze o pravu vlasništva za koje se moraju provesti odgovarajući postupci kod nadležnih upravnih ili pravosudnih organa, a u proteklom periodu nije ostvaren značajan napredak u smislu obezbjeđivanja novih dokaza o vlasništvu. S obzirom na to da još uvijek nije uspostavljen registar nekretnina, nismo mogli utvrditi tačan broj i vrijednost ovih nekretnina. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju, jer zbog nelikvidnosti ne izmiruje dospjele obaveze po osnovu kredita, u skladu s potpisanim aneksima ugovora, koje na 31. 12. 2023. godine samo po osnovu glavnice iznose 55.525.555 KM; 2. Nisu pokrenute aktivnosti na povećanju učešća državnog kapitala na osnovu odluka o dodjeli transfera od Vlade FBiH u iznosu od 50.300.000 KM, koji je evidentiran u okviru statutarnih rezervi, što nije u skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo i odlukama Vlade FBiH. Navedeno ima za posljedicu da struktura kapitala na 31. 12. 2023. godine nije tačno iskazana; 3. Ispitivanje tržišta u svrhu pripreme nabavke, odabir odgovarajućeg postupka, kao i poništenje postupka u slučaju kada su cijene ponuda značajno veće od obezbijeđenih sredstava za predmetnu nabavku, u iznosu od najmanje 2.452.985 KM, nije izvršeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nije preispitana sistematizacija radnih mjesta s ciljem racionalizacije troškova i efikasnog obavljanja poslova, budući da su Pravilnikom o radu sistematizovana radna mjesta za 4.275 izvršilaca, a na 31. 12. 2023. godine bilo je 2.627 zaposlenika. Navedeno ističemo jer Društvo ima izrazito nepovoljne finansijske pokazatelje koji se prvenstveno odnose na rizik nelikvidnosti i prezaduženosti; • Poduzete su aktivnosti na blagovremenom donošenju petogodišnjeg plana za period 2022–2026. godine. Vlada FBiH je također dala saglasnost na njegovo usvajanje, ali Parlament FBiH nije razmatrao utvrđeni prijedlog, kako nalažu odredbe Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju obavljanja usluge željezničkog, putničkog i kombinovanog saobraćaja; • Za 2023. godinu ukupno su planirani radovi na održavanju željezničke infrastrukture u iznosu od 63.225.381 KM, a izvršeni radovi iznosili su 27.507.349 KM. Vrijeme propisanog ciklusa remonta pruge od 25 godina isteklo je za veći dio željezničke mreže u FBiH, a glavna opravka pruge je izvršena na samo 155 km, odnosno 25,5% ukupne mreže; • Postupci djelimične privatizacije koje je provela Agencija za privatizaciju u FBiH u 2005. godini nisu provedeni u skladu s važećim propisima o privatizaciji. Djelimična privatizacija za posljedicu je imala smanjenje državnog, a povećanje dioničkog kapitala. Navedene neusklađenosti konstatovane su i u našim prethodnim izvještajima, kao i u Izvještaju o reviziji privatizacije iz 2012. godine, ali po tom pitanju nije bilo daljnjih aktivnosti; • Neizmirene obaveze po osnovu doprinosa za PIO, zdravstvo i nezaposlenost za period 2000–2017. godine iznose 135.350.981 KM. Društvo od 2017. godine redovno izmiruje obaveze za doprinose na plaće, a obaveze iz ranijih perioda izmiruje prilikom pojedinačnih penzionisanja zaposlenika. Osim toga, Porezna uprava FBiH je 2017. godine, nakon blokade računa, donijela Rješenje o ograničenju prava raspolaganja novčanim sredstvima na računu poreznog dužnika Željeznice FBiH, kojim je ograničeno plaćanje izdataka neophodnih za redovno poslovanje u smislu odredbe člana 18. stav 2. Zakona o finansijskom poslovanju.
Lutrija Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno/Nemodifikovano</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pravilnikom o radu, organizacijskoj strukturi i sistematizaciji radnih mjesta utvrđen je samo broj radnih mjesta, ali ne i potreban broj izvršilaca, što nije u skladu sa članom 118. Zakona o radu. Društvo je Pravilnikom utvrdilo 96 radnih mjesta, a na 31. 12. 2023. godine bila su zaposlena 572 izvršioca. S obzirom na to da nije utvrđen ukupan broj zaposlenika, ne može se utvrditi stvarno potreban broj izvršilaca, niti adekvatno planirati prijem zaposlenika; 2. Prijem 95 zaposlenika u radni odnos nije izvršen u skladu sa Zakonom o radu, već su primjenjivana izuzeća prema Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH na određeno vrijeme do šest mjeseci bez provođenja javnog oglašavanja. Angažovanje osoba na određeno vrijeme vršeno je tokom cijele godine, čime nisu ispunjeni uslovi hitnosti s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koja je trebalo provesti procedure zapošljavanja putem obaveznog javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja. <p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p>

<p>Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila</p>	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 48.116.689 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni; Ostala imovina i potraživanja, koja se odnose na razgraničenja troškova prinudne naplate i obračunatih kamata po rješenjima Porezne uprave FBiH u iznosu od 8.156.148 KM i razgraničene troškove u vezi sa obavezama prema povezanom licu RMU „Kakanj“ d.o.o. Kakanj u iznosu od 1.294.462 KM, nisu iskazana u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, zbog čega su ostala imovina i potraživanja precijenjeni, a akumulirani gubici potcijenjeni za 9.450.610 KM; Nije izvršena procjena naplativosti potraživanja i u skladu s procjenom formirana ispravka vrijednosti i priznavanje rashoda po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od Zavoda za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog Kantona u iznosu od 1.139.223 KM, što nije u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti; Na datum bilansa nije izvršeno rezervisanje po osnovu rekultivacije zemljišta u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, iako Društvo ima zakonsku obavezu obnove zemljišta korištenog za vađenje rude. Efekte na rezervisanja i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja Uprava Društva nije izvršila procjenu niti objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja, odnosno nije postupila u skladu sa tačkom 25. MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja. Društvo je ostvarilo gubitak u 2023. godini u iznosu od 2.238.741 KM, a akumulirani gubitak na 31. 12. 2023. iznosi 25.597.233 KM i premašuje iznos osnovnog kapitala za 13.531.057 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti je 0,05, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati tekuće obaveze. Također, protiv Društva se vode sudski sporovi ukupne vrijednosti 2.307.143 KM. Navedeno stvara sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo za veći dio nekretnina koje su iskazane u poslovnim knjigama u iznosu od 58.885.274 KM i koje koristi za obavljanje svoje djelatnosti ne raspolaže dokazima o vlasništvu, a nisu ni poduzete aktivnosti kako bi se osigurali dokazi o vlasništvu ili pravu korištenja; Nisu pokrenute aktivnosti za povećanje državnog kapitala u iznosu od 4.700.084 KM na osnovu uplata Vlade FBiH za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Društvo nije izmirilo obaveze za poreze i doprinose za isplaćene plaće za 2023. godinu u iznosu od 4.410.982 KM. Ukupne neizmirene obaveze na 31. 12. 2023. godine iznose 46.101.010 KM, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima; Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima nelikvidnosti i insolventnosti, te da je akumulirani gubitak iznad visine polovine osnovnog kapitala; Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, jer nije izvršen stvarni popis investicija u toku, kod popisa zaliha nije vršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, nije izvršen popis svih stavki novčanih sredstava, salda kupaca i dobavljača su prepisana iz knjigovodstvenih evidencija, nije vršeno usklađivanje obaveza za poreze i doprinose sa evidencijama Porezne uprave FBiH, te stavke vanbilansne evidencije nisu adekvatno popisane; Društvo je provelo javne nabavke u iznosu od 4.213.469 KM, što je za 1.180.449 KM više od planiranog. Također, ispitivanje tržišta u svrhu pripreme nabavke, odabir odgovarajućeg postupka, objavljivanje obavještenja o nabavkama u skladu sa propisanim rokovima i angažovanje službenika za javne nabavke, kod provođenja postupaka javnih nabavki u iznosu od najmanje 2.781.720 KM, nije izvršeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Evidencije o radnom vremenu nisu uspostavljene u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, zbog čega ne možemo potvrditi njihovu vjerodostojnost
---	---

Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno
	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 87.796.193 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni. Također, Društvo ne postupa u skladu sa MRS-om 16 – Nekretnine postrojenja i oprema, kojim je definisano da subjekt treba odabrati ili model troška ili model revalorizacije kao svoju računovodstvenu politiku i treba tu politiku primjenjivati na cjelokupnu grupu nekretnina, postrojenja i opreme; Društvo nije vršilo obračun proizvodnje i evidentiranje zaliha uglja u skladu s MRS-om 2 – Zalihe, te nije moguće utvrditi efekte odstupanja između proizvedene i realizirane količine uglja, te efekte razlike između prodajne cijene i cijene koštanja uglja. Proizvodnja u toku, poluproizvodi i nedovršene usluge u iznosu od 830.920 KM nisu iskazane u skladu sa zahtjevima paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe, budući da Društvo nije vrednovalo, odnosno utvrdilo njihovu neto nadoknadivu vrijednost na datum bilansa. Efekte na zalihe i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Društvo je ostvarilo gubitak u 2023. godini u iznosu od 16.116.472 KM, a akumulirani gubitak na 31. 12. 2023. godine iznosi 178.180.807 KM i premašuje iznos osnovnog kapitala za 126.185.579 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti je 0,025, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati tekuće obaveze. Navedene okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; Na datum bilansa nije izvršeno rezervisanje po osnovu rekultivacije zemljišta u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To može imati za posljedicu da su rashodi i obaveze potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen (tačka 8.1 Izvještaja). <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Za značajan broj nekretnina evidentiranih u poslovnim knjigama Društvo i dalje ne posjeduje dokaze o pravu vlasništva niti su nekretnine uknjižene kod nadležnih sudova. Društvo ne raspolaže podacima o broju nekretnina na koje se odnosi imovinskopravna problematika, odnosno koliko je građevinskih objekata sa zemljištem u vlasništvu Društva i koliko je građevinskih objekata i zemljišta na kojima nisu riješeni imovinskopravni odnosi; Nisu pokrenute aktivnosti za povećanje osnovnog kapitala u iznosu od 19.145.597 KM na osnovu uplata Vlade FBiH za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima nelikvidnosti i insolventnosti, te da je akumulirani gubitak iznad visine osnovnog kapitala i rezervi; Društvo nije isplatilo obaveze za poreze i doprinose za isplaćene plaće za 2023. godinu u iznosu od 11.867.977 KM. Ukupne neizmirene obaveze po ovom osnovu iznose 107.084.790 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o doprinosima, Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak; Prilikom provođenja naturalnog popisa imovine i obaveza geodetskim snimanjem depoa utvrđene su zalihe nedovršene proizvodnje uglja. S obzirom na to da Društvo ne vrši knjigovodstveno evidentiranje (ni finansijsko ni robno-materijalno) zaliha uglja, nije moguće izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH; Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 164.250 KM nije odabran pravilan postupak, a za nabavke u iznosu od najmanje 20.065 KM vršeno je dijeljenje predmeta nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Također, Plan javnih nabavki nije donesen u skladu sa stvarnim potrebama Društva zbog toga što svi planirani postupci nisu provedeni. <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Evidencije o vremenu provedenom na radu nisu uspostavljene u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu jer ne sadrže podatke o početku i završetku radnog vremena te vremenu korištenja pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takvu imovinu shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos imovine manji od njene knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 36.600.447 KM, odnosno da su imovina i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni; Ne možemo potvrditi vrijednost iskazanih zaliha u iznosu od 7.882.942 KM, zbog toga što Društvo ne prati ročnu strukturu zaliha, ne utvrđuje njihovu neto nadoknadivu vrijednost i ne vrši obračun proizvodnje na osnovu odgovarajućih knjigovodstvenih dokumenata, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo kvantificirati; Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja Uprava Društva nije izvršila procjenu niti objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja, odnosno nije postupila u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Društvo je ostvarilo gubitak u 2023. godini u iznosu od 21.271.845 KM, a akumulirani gubitak na 31. 12. 2023. godine iznosi 53.895.726 KM i premašuje iznos osnovnog kapitala za 12.091.798 KM. Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 38.882.403 KM, tekuća imovina u iznosu od 12.808.716 KM, a koeficijent tekuće likvidnosti na datum bilansa je 0,33, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati obaveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima; Na datum bilansa nije izvršeno rezervisanje po osnovu rekultivacije zemljišta u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, iako Društvo u skladu sa Zakonom o rudarstvu ima obavezu obnove zemljišta korištenog za vađenje rude. Efekte na rezervisanja i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; Na datum bilansa potcijenjene su obaveze za troškove prinudne naplate (578.255 KM) i obračunate kamate (1.336.286 KM) po osnovu neplaćenih javnih prihoda iz ranijeg perioda, s obzirom na to da nisu knjigovodstveno evidentirane, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje, a ima uticaja i na akumulirani finansijski rezultat. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlada FBiH nije dala saglasnost za cijenu uglja u iznosu od 11,38 KM/GJ po zaključenom ugovoru za nabavku 400.000 tona uglja asortimana Mrki II sa lokaliteta PK „Višća“ za potrebe TE Tuzla, gdje je za usluge izvođenja rudarskih radova na otkrivci i eksploataciji uglja angažovano društvo „Junuzović Kopex“ d.o.o. Lukavac; Prema Rješenju Uprave za indirektno oporezivanje od 2023. godine, utvrđena je obaveza u iznosu od 3.651.535 KM po osnovu izlaznog PDV-a za izvršeni promet uglja povezanom pravnom licu JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo po cijeni koja je ispod cijene koštanja nastale u proizvodnji. Ističemo da Društvo ne utiče na formiranje cijene uglja, već na prijedlog JP Elektroprivrede BiH d.d. Sarajevo saglasnost na cijenu daje Vlada FBiH. Uložena je Žalba na Rješenje Uprave za indirektno oporezivanje 4. 3. 2024. godine. Do okončanja revizije postupak nije završen; Prema Rješenju Porezne uprave FBiH od 14. 12. 2023. godine, utvrđena je dodatna porezna obaveza poreza na dobit u iznosu od 9.668.224 KM i kamata na utvrđenu obavezu u iznosu od 1.766.239 KM za kontrolisani period od 1. 1. 2019. do 31. 12. 2022. godine. Utvrđena obaveza se odnosi na kontrolu transfernih cijena kupoprodaje – isporuke uglja prema povezanom licu JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, u čijem sastavu je Termoelektrana Tuzla sa statusom podružnice. Skrećemo pažnju na to da je Porezna uprava FBiH konstatovala razliku između tržišnih i stvarnih transakcija sa povezanim licima za kontrolisani period u iznosu od 127.215.237 KM, što je imalo za posljedicu poslovni gubitak, porezni gubitak i negativnu osnovicu poreza na dobit za kontrolisani period; Sredstva u iznosu od 5.943.090 KM, koja je Vlada FBiH uplatila u svrhu konsolidacije, nisu registrovana u sudskom registru kao povećanje kapitala Društva.

	<p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima nelikvidnosti i insolventnosti, te da je akumulirani gubitak iznad visine osnovnog kapitala; 2. Nije proveden sveobuhvatan popis imovine i obaveza, jer njime nije izvršen stvarni popis investicija u toku, potraživanja i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 3. Postupci javnih nabavki nisu provedeni u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu prethodne provjere tržišta prije pokretanja postupaka javnih nabavki i sačinjavanja tenderske dokumentacije, nije osigurano učešće službenika za javne nabavke i realizacija ugovorenih usluga nije u skladu sa zaključenim ugovorima. Navedeno se odnosi na nabavku usluga izvođenja rudarskih radova (78.513.021 KM) i usluga iznajmljivanja mehanizacije (1.376.897 KM), koji predstavljaju poslove iz redovne djelatnosti Društva. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, a vrijeme korištenja pauze u toku rada nije navedeno, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Društvo je za obavljanje poslova iz redovne djelatnosti i nakon provedenih postupaka javnih nabavki angažovalo treća lica i zaključilo ugovore ukupne vrijednosti od 79.891.884 KM, te po tom osnovu ostvarilo značajne troškove u iznosu od 24.742.718 KM.
<p>Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. Tuzla</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takvu imovinu shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos imovine manji od njene knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 282.321.553 KM, odnosno da su imovina i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni; 2. Društvo ne vrši evidentiranje zaliha uglja u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, jer ne vrši obračun proizvodnje uglja, zbog čega nije moguće utvrditi efekte razlike između njegove prodajne cijene i cijene koštanja. Zalihe sirovina, materijala i rezervnih dijelova u iznosu od 15.476.906 KM nisu iskazane u skladu sa zahtjevima paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe, s obzirom na to da Društvo nije vrednovalo, odnosno utvrdilo njihovu neto nadoknadivu vrijednost na datum bilansa. Efekte na zalihe i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; 3. Na datum bilansa nije izvršeno rezervisanje po osnovu rekultivacije zemljišta u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, iako Društvo u skladu sa Zakonom o rudarstvu ima obavezu obnove zemljišta korištenog za vađenje rude. Efekte na rezervisanja i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; 4. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Društvo je ostvarilo gubitak u 2023. godini u iznosu od 38.060.311 KM, a akumulirani gubitak na 31. 12. 2023. iznosi 583.487.654 KM i premašuje iznos osnovnog kapitala za 188.649.404 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti na datum bilansa je 0,144, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati obaveze. Navedene okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Također, protiv Društva se vode sudski sporovi ukupne vrijednosti 35.416.945 KM. Navedeno stvara sumnju u njegovu sposobnost da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Društvo je tokom 2023. godine izvršilo prodaju nekretnina i ostvarilo prihode u iznosu od 4.659.500 KM za nekretnine koje pri zaključenju ugovora nisu bile evidentirane u knjigovodstvenim evidencijama; • Nisu pokrenute aktivnosti za povećanje osnovnog kapitala u iznosu od 80.181.617 KM na osnovu uplata Vlade FBiH za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p>

	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima nelikvidnosti i insolventnosti, te da je akumulirani gubitak iznad visine osnovnog kapitala; Društvo nije izmirilo obaveze za doprinose za isplaćene plaće i porez na dohodak u 2023. godinu u iznosu od 22.853.541 KM u skladu sa Zakonom o doprinosima i Zakonom o porezu na dohodak. Ukupne neizmirene obaveze za period 2012-2023. godine iskazane su u iznosu od 85.953.093 KM; Godišnji popis imovine nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH u dijelu koji se odnosi na popis građevinskih objekata van upotrebe, materijalne imovine u pripremi, zaliha uglja i proizvodnje u toku; Društvo je za usluge otkopavanja otkrivke zaključenim aneksom ugovora (5.244.750 KM) izmijenilo uslove postavljene tenderskom dokumentacijom koji se odnose na rok izvršenja usluga, a za usluge iznajmljivanja buldožera (1.584.000 KM) nije izvršena realna procjena vrijednosti nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Za obavljanje poslova iz redovne djelatnosti otkrivke i usluga izrade pripremnih prostorija, Društvo kontinuirano provodi postupke javnih nabavki za angažovanje trećih lica i iznajmljivanje mehanizacije, te je po tom osnovu u 2023. godini zaključilo ugovore ukupne vrijednosti od 19.710.518 KM.
<p>Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi iskazanu materijalnu imovinu u pripremi u iznosu od 10.700.897 KM, s obzirom na to da se ne prati ročna struktura ulaganja i izvršenje po projektima, te se stvarna vrijednost navedenih ulaganja može značajno razlikovati od iznosa iskazanog u finansijskim izvještajima; Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Društvo je ostvarilo gubitak u 2023. godini u iznosu od 16.212.474 KM, a akumulirani gubitak na 31. 12. 2023. iznosi 183.685.463 KM i premašuje iznos osnovnog kapitala za 91.103.108 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti na datum bilansa je 0,186, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati obaveze. Navedene okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Nisu poduzete aktivnosti za povećanje osnovnog kapitala u iznosu od 15.018.792 KM na osnovu uplata Vlade FBiH za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH. Također, Društvo na dan bilansa nije izvršilo usaglašavanje iznosa osnovnog kapitala iskazanog u knjigovodstvenim evidencijama sa kapitalom koji je registrovan kod nadležnog suda. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima nelikvidnosti i insolventnosti, te da je akumulirani gubitak iznad visine osnovnog kapitala; Društvo nije izmirilo obaveze za doprinose za isplaćene plaće za 2023. godinu u iznosu od 15.219.983 KM. Ukupne neizmirene obaveze za doprinose na datum bilansa iskazane su u iznosu od 85.869.925 KM, što nije u skladu sa Zakonom o doprinosima. Također, nisu izmirene obaveze za posebne naknade (za zaštitu od prirodnih nesreća i opća vodna naknada) za 2023. godinu u iznosu od 214.373 KM, a ukupne neizmirene obaveze za posebne naknade na datum bilansa iskazane su u iznosu od 3.391.828 KM, što nije u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Zakonom o vodama; Godišnji popis imovine nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH u dijelu koji se odnosi na popis materijalne imovine u pripremi i sumnjivih i spornih potraživanja;

	<p>4. Društvo je prilikom nabavke goriva prekoračilo ugovorene iznose za 1.144.803 KM, a usluge prevoza u iznosu od 43.735 KM vršene su bez zaključenog ugovora. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo je za obavljanje poslova iz redovne djelatnosti, nakon provedenih postupaka javnih nabavki, angažovalo treća lica i po tom osnovu ostvarilo značajne troškove otkopavanja i eksploatacije uglja u iznosu od 15.948.406 KM i troškove angažovanja mehanizacije u iznosu od 1.410.927 KM.
<p>Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 87.796.193 KM, odnosno da su sredstva precijenjena, a finansijski rezultat za 2023. godinu - gubitak manje iskazan; Društvo nije vršilo obračun proizvodnje i evidentiranje zaliha uglja u skladu s MRS-om 2 – Zalihe i Računovodstvenim politikama, te nije moguće utvrditi efekte odstupanja između proizvedene i realizirane količine uglja, te efekte razlike između prodajne cijene i cijene koštanja uglja; Dugoročna imovina namijenjena prodaji iskazana je u iznosu od 146.245.897 KM i odnosi se na devastirane građevine i opremu, iako ne ispunjava zahtjeve za tu klasifikaciju prema MSFI 5 - Dugotrajna imovina namijenjena prodaji. Na datum bilansa, kao ni prethodnih godina, Društvo nije izvršilo vrednovanje ove imovine u skladu sa zahtjevima standarda. Na navedenu imovinu se ne obračunava amortizacija, što ima za posljedicu da su troškovi tekućeg, a i prethodnih perioda značajno potcijenjeni, a finansijski rezultat za 2023. godinu - gubitak manje iskazan. Efekte na finansijske izvještaje nismo mogli utvrditi; Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja Uprava nije izvršila procjenu niti objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja u Bilješkama uz finansijske izvještaje, a što je obaveza u skladu sa tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Za 2023. godinu ostvaren je gubitak u iznosu od 34.742.040 KM, a akumulirani gubitak na 31. 12. 2023. godine iznosi 303.362.515 KM i iznad je kapitala za 25.223.655 KM, dok je ukupna imovina iskazana u iznosu od 237.820.844 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti je 0,06, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati tekuće obaveze. S tim u vezi Vlada FBiH je 2. 4. 2024. godine donijela Odluku o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva RMU Zenica, a Skupština Odluku o privremenoj obustavi rudarskih radova 3. 4. 2024. godine. Navedene okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem; Društvo nije izvršilo rezervisanja po osnovu rekultivacije zemljišta u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To može imati za posljedicu da su rashodi i obaveze potcijenjeni, a finansijski rezultat za 2023. godinu - gubitak manje iskazan. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Za značajan broj nekretnina evidentiranih u poslovnim knjigama Društvo i dalje ne posjeduje dokaze o pravu vlasništva niti su nekretnine uknjižene kod nadležnih sudova. Također ne raspolaže podacima o broju građevinskih objekata sa zemljištem u svom vlasništvu i broju građevinskih objekata i zemljišta na kojima nisu riješeni imovinskopravni odnosi; Nisu pokrenute aktivnosti na povećanju osnovnog kapitala u iznosu od 28.643.580 KM na osnovu uplata Vlade FBiH za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima nelikvidnosti i insolventnosti, te da je akumulirani gubitak iznad visine osnovnog kapitala i rezervi; Društvo nije izmirilo obračunate obaveze za poreze i doprinose za isplaćene plaće za 2023. godinu u iznosu od 10.481.947 KM. Na datum bilansa ukupne neizmirene obaveze po ovom osnovu iznose 122.927.625 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o doprinosima, Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak;

	<p>3. Nije proveden sveobuhvatan popis imovine i obaveza, jer njime nije izvršen popis zaliha gotovih proizvoda, potraživanja i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p> <p>4. Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 400.000 KM nije vršena prethodna provjera tržišta prije pokretanja postupka nabavke i nije osigurano učešće službenika za javne nabavke u postupcima čija procijenjena vrijednost prelazi 250.000 KM. Za vrijednost nabavke u iznosu od 27.367 KM tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Također, Plan javnih nabavki nije donesen u skladu sa stvarnim potrebama Društva zbog toga što svi planirani postupci nisu provedeni.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo vodi evidencije o vremenu provedenom na radu za zaposlenike, ali one nisu u potpunosti uspostavljene u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu jer ne sadrže podatke o početku i završetku radnog vremena te vremenu korištenja pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Dioničko društvo Rudnik soli „Tuzla“ Tuzla</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: s rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 96.865.448 KM jer na datum bilansa nije vršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je njihova vrijednost umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Vrijednost zemljišta u prethodnom periodu uvećana je za 37.057.166 KM bez vjerodostojne dokumentacije, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo kvantificirati; Iskazanu vrijednost nematerijalne imovine u iznosu od 25.918.461 KM ne možemo potvrditi. Društvo nije izvršilo procjenu sredstava prilikom početnog priznavanja kapitaliziranih ulaganja u skladu sa zahtjevima MRS-a 38 – Nematerijalna sredstva, niti je na datum bilansa izvršilo procjenu umanjivanja vrijednosti nematerijalnog sredstva u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo kvantificirati; Zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara u iznosu od 2.772.972 KM nisu iskazane u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, s obzirom na to da Društvo nije vrednovalo, odnosno utvrdilo njihovu neto nadoknadivu vrijednost na datum bilansa, te ne vodi ročnu strukturu zaliha. Efekte na finansijske izvještaje nismo mogli kvantificirati; Isplaćene novčane nagrade za zaposlenike povodom praznika u iznosu od najmanje 388.436 KM iskazane su na poziciji bruto plaća zaposlenih, zbog čega je ova pozicija u finansijskim izvještajima precijenjena, dok su ostale naknade zaposlenih potcijenjene za isti iznos. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH i Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U poslovnim knjigama evidentirano je zemljište za koje Društvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu. Osim toga, za određene parcele u katastru je Društvo upisano kao vlasnik, a da one nisu knjigovodstveno evidentirane. <p>Mišljenje o usklađenosti: s rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije proveden sveobuhvatan popis imovine i obaveza, jer njime nije izvršen cjelovit popis zemljišta, potraživanja i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; Ugovor o nabavci usluga bušenja i opremanja usmjerenih istražno-eksploatacionih bušotina B-42 i B-49 i vertikalne istražno – eksploatacione bušotine B-90 na ležištu kamene soli Tetima u vrijednosti od 3.698.876 KM zaključen je sa ponuđačem sa kojim Društvo ima sudski spor po osnovu realizacije ugovora o nabavci što nije u skladu sa Pravilnikom o nabavkama Društva. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je šest zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Tuzlanskog kantona o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu; Tokom 2023. godine privremeni Nadzorni odbor imenovan je četiri puta na mandatni period po tri mjeseca, a vršioći dužnosti članova Uprave imenovani su dva puta na mandatni period po šest mjeseci;

	<ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, a vrijeme korištenja pauze u toku rada nije navedeno, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Rudnici boksita d.o.o. Posušje	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadle vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 10.138.718 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni; Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha gotovih proizvoda u iznosu od 54.000 KM zbog toga što Društvo u navedenom iznosu ima iskazano stanje zalihe iskopane rude lošijeg kvaliteta, na kojoj nije bilo promjena u tekućem, a ni u ranijim periodima, te za koju nije vršeno vrednovanje do njene neto prodajne vrijednosti, odnosno usklađivanje vrijednosti shodno MRS-u 2 – Zalihe. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo nije uspostavilo ažurnu bazu nekretnina čiji je vlasnik, posjednik i korisnik, već je samo uspostavljen registar nekretnina prema knjigovodstvenim evidencijama. Društvo raspolaže izvodima iz posjedovnih listova za poslovnu zgradu, garažu i zemljište različitih tipova, za koje još uvijek nisu okončane aktivnosti za upisivanje prava vlasništva; Nisu pokrenute aktivnosti za povećanje državnog kapitala u ukupnoj strukturi osnovnog kapitala u iznosu od 1.285.115 KM na osnovu uplata Vlade FBiH za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Iskazani troškovi po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 92.042 KM odnose se na troškove isplaćenih naknada fizičkim licima, za poslove koji su sistematizovani i u nadležnosti Društva. Ugovori sa izvršiocima posla zaključeni su početkom godine, sa ugovorenom mjesečnom naknadom koja se isplaćivala do kraja 2023. godine, što ukazuje na to da se radi o kontinuiranim poslovima koji traju duže od 60 dana u toku kalendarske godine, što nije u skladu sa Zakonom o radu; Godišnjim popisom imovine i obaveza, kod popisa nekretnina nije izvršena analiza vlasništva i raspolaganja nad iskazanom imovinom, nisu sačinjene naturalne popisne liste za stalna sredstva, nije usklađeno knjigovodstveno stanje zaliha sa stvarnim stanjem, salda kupaca i dobavljača su prepisana iz knjigovodstvenih evidencija, te nije izvršen popis ostalih stavki potraživanja ostalih obaveza, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; Društvo nije provelo postupke javnih nabavki za nabavku roba i usluga u iznosu od najmanje 1.729.344 KM, a za provedene postupke javnih nabavki usluga izvođenja rudarskih radova i usluge održavanja službenih vozila nije se pridržavalo zaključenih ugovora u dijelu predmeta nabavke, ugovorenih cijena i količina utvrđenih obrascem za cijenu ponude koji čine dio zaključenih ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Skupština Društva nije razmatrala Godišnji obračun i Izvještaj o radu za 2022. godinu, kao ni Plan poslovanja za 2023. godinu, što je bila obaveza u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom. Također, Nadzorni odbor i Uprava nisu sazvali Skupštinu, najmanje jednom godišnje, u skladu s članom 336. Zakona o privrednim društvima; Nisu uspostavljeni Odbor za reviziju i Odjel interne revizije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Rezervisanja za obnovu zemljišta korištenog za vađenje rude nisu izvršena u skladu s Odjeljkom 21 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina i Zakonu o rudarstvu, niti su ugovorene koncesijske naknade evidentirane kao obaveza, što ima za posljedicu da su obaveze i rashodi podcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadle vrijednosti za takva sredstva u skladu s Odjeljkom 27 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji

	<p>u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 1.361.075 KM, odnosno da je imovina precijenjena, a finansijski rezultat za 2023. – gubitak – manje iskazan (tačka 7.2.1.1 Izvještaja);</p> <p>3. Ne možemo potvrditi vrijednost zaliha iskazanih u iznosu od 159.756 KM jer Društvo nema uspostavljeno materijalno knjigovodstvo kako bi se vodila evidencija o stvarnom utrošku zaliha u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Osim toga, za zalihe gotovih proizvoda ne vrši se obračun proizvodnje u skladu s Odjeljkom 13 – Zalihe, te nije moguće utvrditi odstupanja između proizvedene i realizirane količine rude, te razlike između prodajne cijene i cijene koštanja boksita. Efekte na zalihe i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati.</p> <p>4. Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja Društvo nije izvršilo procjenu niti objavilo značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja, odnosno nije postupilo u skladu s Odjeljkom 3 – Presentacija finansijskih izvještaja. Društvo je ostvarilo gubitak u 2023. godini u iznosu od 291.908 KM, a akumulirani gubitak na 31. 12. 2023. godine iznosi 2.291.922 KM i premašuje iznos osnovnog kapitala za 881.279 KM. Ukupne obaveze iznose 2.414.306 KM, od čega se na kratkoročne obaveze odnosi 2.249.059 KM, dok je tekuća imovina iznosila 171.952 KM, a koeficijent tekuće likvidnosti je 0,08. Navedeno ukazuje na to da tekućim sredstvima nije u mogućnosti pravovremeno izmirivati dospjele obveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>5. Društvo ne vrši rezerviranja sredstava za sudske sporove koji su pokrenuti protiv njega, a čija vrijednost na datum bilansa iznosi 621.966 KM, od čega se na obaveze prema dobavljačima odnosi 434.996 KM, a na ostale obaveze 186.970 KM. Navedeno nije u skladu s Odjeljkom 21 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu za građevinski objekat – zgradu, čija je nabavna vrijednost na 31. 12. 2023. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 1.498.728 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ne možemo potvrditi da se obračun plaća i naknada plaća vrši shodno donesenim unutarnjim aktima, zaključenim ugovorima o radu i mjesečnim evidencijama o prisustvu zaposlenika na radnom mjestu.</p> <p>2. Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za osiguranje adekvatnosti kapitala s obzirom na to da posluje u uvjetima nelikvidnosti i insolventnosti. Obaveze prema dobavljačima iskazane su u iznosu od 1.319.038 KM i ne izmiruju se u propisanim rokovima. To nije u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.</p> <p>3. Društvo nije izmirilo obaveze za poreze i doprinose na isplaćene plaće za 2023. godinu u iznosu od 40.138 KM. Ukupne neizmirene obaveze po ovom osnovu iznose 736.452 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.</p> <p>4. Nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je izvršen godišnji popis imovine i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>5. Nabavka goriva, rezervnih dijelova, utovara i prijevoza rude u ukupnom iznosu od najmanje 440.388 KM vršena je bez provedenih postupaka javnih nabavki i zaključenih ugovora. Osim toga, Plan javnih nabavki nije sačinjen u skladu sa članom 17. Zakona o javnim nabavkama, jer ne sadrži sve propisane elemente.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da se evidentiraju samo podaci o prisutnosti na radu, korištenju godišnjeg odmora ili praznika, ali bez podataka o početku i završetku rada, vremenu prekida rada i korištenju pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Javno komunalno preduzeće „Čapljina“ d.o.o. Čapljina</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prihodi su precijenjeni u iznosu od 346.924 KM, jer je Društvo evidentiralo komunalnu naknadu koja predstavlja prihod jedinice lokalne samouprave, što nije u skladu sa Zakonom o komunalnoj djelatnosti Hercegovačko-neretvanskog Kantona i MSFI-jem 15 – Prihodi od ugovora s kupcima;</p> <p>2. Iskazani iznos ostalih poslovnih rashoda i troškova u iznosu od 129.000 KM, kao ni aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od 329.414 KM, ne možemo potvrditi jer njihovo iskazivanje nije evidentirano na osnovu relevantnih knjigovodstvenih isprava, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p>

	<p>3. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 16.111.011 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni;</p> <p>4. Iskazanu vrijednost zaliha sirovina, materijala i rezervnih dijelova u iznosu od 300.102 KM ne možemo potvrditi zbog toga što Društvo nije vršilo njihovo sveobuhvatno vrednovanje, ne vodi ročnu strukturu odnosno usklađivanje vrijednosti u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Efekte usklađivanja vrijednosti zaliha na finansijski rezultat nismo mogli utvrditi;</p> <p>5. Potraživanja od kupaca nisu pravilno iskazana, s obzirom na to da su u finansijskim izvještajima iskazana u iznosu od 2.450.866 KM, a prema pregledu ročne strukture iskazana su u iznosu od 4.937.213 KM, te nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, što može imati za posljedicu da su rashodi potcijenjeni, a imovina i finansijski rezultat precijenjeni;</p> <p>6. Ne možemo potvrditi strukturu i visinu iskazanog kapitala jer je u okviru rezervi iskazan iznos od 3.881.696 KM koji se odnosi na osnovni kapital nastao prilikom osnivanja Društva, a osnovni kapital iskazan je u sudskom registru u iznosu od 2.000 KM i u 100% vlasništvu je Grada Čapljine. Iskazivanje osnovnog kapitala na rezervama nije u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje, a pravo na ovaj kapital nije utvrđeno;</p> <p>7. Obaveze za vodne naknade u iznosu od 1.354.604 KM, od čega se na 2023. godinu odnosi 58.538 KM nisu iskazane u knjigovodstvenim evidencijama, jer Društvo obračunava i uplaćuje ovu naknadu na iznos fakturiranih količina vode umjesto na iznos zahvaćenih količina što nije u skladu sa Zakonom o vodama i odredbama MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo za određene nekretnine koje su iskazane u poslovnim knjigama i koje koristi za obavljanje svoje djelatnosti ne raspolaže dokazima o vlasništvu, ali nisu poduzete aktivnosti kako bi se osigurali dokazi o vlasništvu ili pravu korištenja nad njima.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p>
	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prijem u radni odnos 10 zaposlenika izvršen je bez provođenja procedure javnog oglašavanja, što nije u skladu sa Zakonom o radu niti Pravilnikom o radu. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja;</p> <p>2. Organi upravljanja nisu poduzeli odgovarajuće aktivnosti kako bi Društvo zaštitili od negativnih ekonomskih posljedica gubitaka vode, za koje smo utvrdili da iznose cca 85%. Izgubljena dobit po navedenom osnovu iznosi najmanje 8.821.515 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, prema kojem su organi upravljanja u obavezi da poslove obavljaju savjesno, s pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu Društva;</p> <p>3. Godišnji popis imovine i obaveza, nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, jer nije izvršen popis ostalih stavki potraživanja i kratkoročnih razgraničenja, salda kupaca i dobavljača su prepisana iz knjigovodstvenih evidencija, nije izvršen popis sredstava u pripremi, te nije izvršena analiza neupotrebljivih zaliha (tačka 6.2.5 Izvještaja);</p> <p>4. Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 202.129 KM nije postupljeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na prethodnu provjeru tržišta, primjenu odgovarajućeg postupka, sačinjavanje tenderske dokumentacije na način da svim ponuđačima omogući nediskriminirajući tretman i objavljivanje izvještaja o postupcima javnih nabavki.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Organi upravljanja u Društvu nisu uspostavljeni na način da osiguraju odgovorno korištenje i kontrolu imovine i resursa javnog preduzeća, kao i da prilikom izvršenja svojih obaveza aktivno učestvuju u kontroli provođenja važećih zakona, pravilnika i drugih propisa u Društvu, kako nalažu odredbe Zakona o javnim preduzećima u FBiH i Zakona o privrednim društvima. Također, Upravu Društva čini vršiteljica dužnosti direktorice, imenovana 2019. godine, na period od šest mjeseci, odnosno do okončanja konkursne procedure. Do završetka revizije konkursna procedura za izbor direktora Društva nije ni pokrenuta, a vršiteljici dužnosti direktorice mandat se produžava odlukama Nadzornog odbora svakih šest mjeseci.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p>
	<p>Osnova za mišljenje</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Društvo nije izmirilo obaveze za poreze i doprinose za isplaćene plaće za 2023. godinu u iznosu od 4.410.982 KM. Ukupne neizmirene obaveze na 31. 12. 2023. godine iznose 46.101.010 KM, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima; 2. Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima nelikvidnosti i insolventnosti, te da je akumulirani gubitak iznad visine polovine osnovnog kapitala; 3. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, jer nije izvršen stvarni popis investicija u toku, kod popisa zaliha nije vršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, nije izvršen popis svih stavki novčanih sredstava, salda kupaca i dobavljača su prepisana iz knjigovodstvenih evidencija, nije vršeno usklađivanje obaveza za poreze i doprinose sa evidencijama Porezne uprave FBiH, te stavke vanbilansne evidencije nisu adekvatno popisane; 4. Društvo je provelo javne nabavke u iznosu od 4.213.469 KM, što je za 1.180.449 KM više od planiranog. Također, ispitivanje tržišta u svrhu pripreme nabavke, odabir odgovarajućeg postupka, objavljivanje obavještenja o nabavkama u skladu s propisanim rokovima i angažovanje službenika za javne nabavke, kod provođenja postupaka javnih nabavki u iznosu od najmanje 2.781.720 KM, nije izvršeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidencije o radnom vremenu nisu uspostavljene u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, zbog čega ne možemo potvrditi njihovu vjerodostojnost
JKP „Komunalac“ d.o.o. Tuzla	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U knjigovodstvenim evidencijama nisu iskazane nekretnine kojima Društvo raspolaže i od kojih ostvaruje ekonomske koristi, a to se odnosi na zemljište i objekte na lokaciji Miladije i poslovnu zgradu i zemljište na lokaciji sanitarne deponije „Desetine“, zbog čega su nekretnine i kapital Društva potcijenjeni na datum bilansa, a efekat na finansijske izvještaje nismo mogli utvrditi. Navedeno nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i Konceptualnim okvirom finansijskog izvještavanja; 2. Na datum bilansa nije vršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost postrojenja i opreme umanjena, niti je vršena ocjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva prema zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos imovine manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti za 2.580.710 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat precijenjeni; 3. Zalihe sirovina i materijala u iznosu od 436.075 KM nisu iskazane u skladu sa zahtjevima paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe. Društvo ne prati ročnu strukturu zaliha, niti utvrđuje neto nadoknadivu vrijednost na datum bilansa radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha u skladu sa zahtjevima standarda. Efekte na finansijske izvještaje nismo mogli kvantificirati; 4. Avans iskazan u iznosu od 1.444.335 KM ne ispunjava uslove za priznavanje shodno Konceptualnom okviru za finansijsko izvještavanje jer je izvjesno da Društvo neće imati buduće ekonomske koristi povezane s ovim avansom. Posljedica navedenog je da su sredstva i finansijski rezultat precijenjeni, a rashodi potcijenjeni za navedeni iznos; 5. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu najmanje od 4.323.521 KM nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos; 6. Ne možemo potvrditi visinu i strukturu iskazanog kapitala, jer osnovni kapital u finansijskim izvještajima iznosi 1.863.843 KM, a u sudskom registru 4.762.839 KM. U finansijskim izvještajima iskazane su statutarne (2.789.958 KM) i revalorizacione rezerve (2.287.843 KM), za šta ne postoji relevantna dokumentacija. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: s rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prijem 55 zaposlenika u radni odnos nije izvršen u skladu sa Zakonom o radu, koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća prema Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu na određeno vrijeme do šest mjeseci bez provođenja javnog oglašavanja. Angažovanje osoba na određeno vrijeme vršeno je tokom cijele godine za sistematizovana radna mjesta za koja je trebalo provesti procedure zapošljavanja putem obaveznog javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja;

	<p>2. Nije proveden sveobuhvatan popis imovine i obaveza jer nisu popisani zemljište, građevinski objekti i tuđa sredstva. Popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost (tačka 7.1.2.4 Izvještaja).
<p>JKP „Saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o. Tuzla</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: s rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takvu imovinu shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos imovine manji od njene knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 1.843.632 KM, odnosno da su imovina i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni; Zalihe sirovina i materijala u iznosu od 401.893 KM nisu iskazane u skladu sa zahtjevima paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe. Društvo ne prati ročnu strukturu zaliha, niti utvrđuje neto nadoknadivu vrijednost na datum bilansa radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha u skladu sa zahtjevima standarda. Efekte na finansijske izvještaje nismo mogli kvantificirati. <p>Mišljenje o usklađenosti: s rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Izvršena je prodaja putničkog vozila Opel Insignia (29.300 KM) i specijalizovanog teretnog vozila Mercedes Benz Atego (14.570 KM) bez saglasnosti Nadzornog odbora na zaključene ugovore, što nije u skladu sa Statutom; Tenderska dokumentacija za nabavku službenog motornog vozila procijenjene nabavne vrijednosti 81.900 KM nije sačinjena na način da je osiguran princip jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača u postupku nabavke, budući da su pod tehničkim specifikacijama navedene karakteristike koje nedvosmisleno upućuju na određenog proizvođača, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je šest zaposlenika, bez javnog oglašavanja, po osnovu Uredbe Vlade Tuzlanskog kantona o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu; Grad Tuzla je Odlukom o komunalnim djelatnostima Društvu povjerio obavljanje komunalnih djelatnosti: održavanje javnih parking prostora, održavanje javne rasvjete i dekorisanje, ali nije zaključen ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s upravljanjem i korištenjem komunalne i druge infrastrukture u vlasništvu Grada Tuzla; Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika za koje se vode evidencije iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, a vrijeme korištenja pauze u toku rada nije navedeno, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Kantonalno javno komunalno preduzeće „Tržnice-pijace“ d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 19.431.609 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Društvo se obraćalo Osnivaču za rješavanje pitanja neusklađenosti osnovnog kapitala koji u poslovnim knjigama iznosi 12.113.689 KM, dok je u Statutu i sudskom registru iskazan u iznosu od 10.000 KM, ali Osnivač nije postupio po navedenim upitima, te nije izvršeno usaglašavanje vrijednosti kapitala iskazanog u poslovnim knjigama i iznosa u Statutu i sudskom registru. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>

	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Društvo već duži period raspolaže zemljištem na lokaciji Stup ukupne površine 15.565 m2 koje je u knjigovodstvenim evidencijama iskazano u vrijednosti od 3.891.250 KM. Navedeno zemljište u proteklom periodu se nije koristilo za obavljanje djelatnosti Društva, niti se ostvaruju ekonomske koristi od njegove upotrebe. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su Nadzorni odbor i Uprava osigurali upotrebu imovine Društva u skladu s članom 16. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.</p>
Javno preduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 733.214 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni;</p> <p>2. Ne možemo potvrditi iskazane zalihe proizvodnje u toku i gotovih proizvoda u iznosu od 303.729 KM jer se obračun proizvodnje i evidentiranje zaliha drvnih sortimenata vrši nakon obavljenog popisa prije sačinjavanja finansijskih izvještaja. Tokom godine vrši se samo formalno evidentiranje prometa količina u materijalnom knjigovodstvu na osnovu izdatih otpremnica što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Društvo ne raspolaže adekvatnim računovodstvenim informacijama koje se odnose na iznos odstupanja stvarnih od prodajnih cijena, što bi trebao biti razlog za njihovu korekciju tokom godine. Navedeno nije u skladu sa zahtjevima paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe, prema kojem se one vrednuju po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je niža. Efekte na zalihe i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati.</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. U toku 2023. godine Društvo je zaključivalo ugovore o privremenim i povremenim poslovima (priprema terena za pošumljavanje, pošumljavanje, uređenje lagera, rezanje, cijepanje i slaganje šumskih drvnih sortimenata) sa fizičkim licima za sistematizovana radna mjesta u vrijednosti od 92.479 KM. Ugovori su zaključivani na period duži od 60 dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu;</p> <p>2. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH u dijelu koji se odnosi na popis zaliha proizvodnje u toku i gotovih proizvoda, potraživanja i obaveza. Također, imenovanje zaposlenika koji obavljaju poslove u knjigovodstvu u popisne komisije nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH jer lica koja su materijalno ili finansijski zadužena za sredstva koja se popisuju ne mogu biti određena u komisiju za popis tih sredstava.</p> <p>3. Kod provođenja postupaka javnih nabavki za iznos od najmanje 112.834 KM Društvo nije provelo postupak javne nabavke, a za nabavke roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 20.674 KM nije odabran pravilan postupak nabavke, tj. vršeno je dijeljenje predmeta nabavke. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Evidencije o vremenu provedenom na radu u toku 2023. godine nisu uspostavljene u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu jer ne sadrže podatke o početku i završetku radnog vremena te vremenu korištenja pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ne možemo potvrditi iskazane zalihe proizvodnje u toku i gotovih proizvoda u iznosu od 800.832 KM jer se obračun proizvodnje i evidentiranje zaliha drvnih sortimenata vrši nakon obavljenog popisa, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Društvo ne raspolaže adekvatnim računovodstvenim informacijama koje se odnose na iznos odstupanja stvarnih od prodajnih cijena, što bi trebao biti razlog za njihovu korekciju tokom godine. Navedeno nije u skladu sa zahtjevima paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe. Efekte na zalihe i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati.</p>
Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Društvo nije uspostavilo internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, kako bi se osigurao sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja; 2. Društvo je tokom 2023. godine obavljalo djelatnost bez donesenih i usvojenih šumskoprivrednih osnova i poslovalo na osnovu planova gazdovanja za ŠPP „Konjičko“ i „Konjičko-Krš“ na koje je saglasnost dalo Gradsko vijeće, što nije u skladu s Odlukom o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova; 3. Raspored radnog vremena je utvrđen tako da radnici ne ostvaruju puni fond sati jer je Pravilnikom o radu propisano da se odmor u toku radnog vremena računa u radno vrijeme, što nije u skladu sa Zakonom o radu; 4. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH u dijelu koji se odnosi na popis zaliha proizvodnje u toku i gotovih proizvoda, kao i sumnjivih i spornih potraživanja i njihove ispravke vrijednosti; 5. Društvo nije blagovremeno vršilo izmjene i dopune plana javnih nabavki nakon donošenja posebnih odluka o pokretanju postupaka javnih nabavki u iznosu od 137.521 KM. Također, provedeno je više postupaka srodnih nabavki u iznosu od najmanje 30.859 KM za iznajmljivanje radnih mašina putem direktnih sporazuma, za koje je potrebno provesti drugi odgovarajući postupak u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odbor za reviziju u periodu od 21. 10. 2023. do 14. 5. 2024. godine nije bio imenovan, zbog čega u navedenom periodu nije obavljao poslove iz nadležnosti, s obzirom na to da procedura za njegovo imenovanje nije blagovremeno pokrenuta; • Društvo posluje u uslovima nepostojanja zakona o šumama, kako federalnog tako i kantonalnog, kojim bi se regulisalo ko i pod kojim uslovima može obavljati poslove upravljanja državnim šumama i šumskim zemljištem; • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, a korištenje odmora u toku rada i neprisustva na poslu nije navedeno, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Javno preduzeće „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi iskazanu materijalnu imovinu u pripremi u iznosu od 5.017.882 KM, koja se odnosi na objekat Vidikovac, s obzirom na to da su posljednja ulaganja izvršena u 2020. godini i da se stvarna vrijednost navedenih ulaganja može značajno razlikovati od iznosa iskazanog u finansijskim izvještajima. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U 2023. godini Grad Sarajevo je dobio pravo vlasništva nad objektom Vijećnice, a do kraja godine nisu pokrenute aktivnosti na procjeni vrijednosti i knjigovodstvenom evidentiranju objekta. Zbog toga u finansijskim izvještajima Društva nije iskazan objekat Vijećnice koji je Grad Sarajevo ugovorom o načinu prenosa upravljanja, zaštite i održavanja iz 2016. godine prenio na upravljanje; • U izvještaju o finansijskom položaju na kraju izvještajnog perioda Društvo je iskazalo dobit tekućeg perioda za 2023. godinu u bruto iznosu, što nije u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nije uspostavljen odjel za internu reviziju jer Društvo ne ispunjava kriterije koji su propisani Zakonom o javnim preduzećima u FBiH. Međutim, obaveza uspostavljanja odjela predviđena je Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH za sve subjekte od javnog interesa, odnosno javna preduzeća osnovana u skladu s propisima kojima se uređuje poslovanje i upravljanje javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine.
<p>JP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Živinice</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takvu imovinu shodno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos imovine manji od njihove iskazane knjigovodstvene vrijednosti od 529.052 KM, odnosno da su

	<p>imovina i finansijski rezultat za 2023. godinu precijenjeni;</p> <ol style="list-style-type: none"> Zalihe materijala i rezervnih dijelova iskazane su u iznosu od 224.604 KM i za njih Društvo ne prati ročnu strukturu niti vrši vrednovanje, odnosno usklađivanje neto nadoknadive vrijednosti shodno MRS-u 2 – Zalihe. Efekte usklađivanja zaliha na finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; Nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka za utužena potraživanja u iznosu od 87.838 KM u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To može imati za posljedicu da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos; Ne možemo potvrditi iskazani odgođeni prihod u iznosu od 296.685 KM koji se odnosi na donirana sredstva jer nam nije prezentirana relevantna dokumentacija na osnovu koje je izvršen unos podataka u knjigovodstvene evidencije, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Odbor za reviziju nije obavljao poslove iz svoje nadležnosti i nije uspostavljen odjel interne revizije, zbog čega nije uspostavljen interni nadzor kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Statutom; Organi upravljanja nisu poduzeli odgovarajuće aktivnosti kako bi Društvo zaštitili od negativnih ekonomskih posljedica gubitaka vode, za koje smo utvrdili da iznose 62,40%. Izgubljena dobit po ovom osnovu iznosi najmanje 1.447.446 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, prema kojem su organi upravljanja u obavezi da poslove obavljaju savjesno, s pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu Društva; Popis imovine i obaveza nije proveden u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH u dijelu knjigovodstvenog evidentiranja razlika utvrđenih popisom i zbog činjenice da elaborat o popisu nisu usvojili nadležni organi; Za zaključene ugovore iznad 10.000 KM Direktor nema pismenu saglasnost većine članova Nadzornog odbora, shodno odredbama Statuta Društva (tačka 4. Izvještaj); Nabavka pitke vode za potrebe građana Živinica u ukupnoj vrijednosti od 644.063 KM izvršena je bez provedenog postupka javne nabavke i zaključenog ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Grad Živinice je Odlukom o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti Društvu dodijelio na upravljanje sistem vodosnabdijevanja i kanalizacioni sistem, ali nije zaključen ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s njihovim upravljanjem i korištenjem; Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka, završetka radnog vremena i korištenja pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.

3.9 Praćenje postupanja po preporukama iz ranije provedenih finansijskih revizija

Vrhovne revizijske institucije imaju važnu ulogu u praćenju preduzetih mjera subjekta revizije shodno ISSAI-ju 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora. Praćenje je usmjereno na to je li subjekt revizije adekvatno adresirao postavljena pitanja, te se prilikom praćenja razmatraju i šire implikacije.

U provedenim praćenjima daje se ocjena i zaključak o postupanju po datim preporukama. Praćenje podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo je li subjekt revizije i u kojoj mjeri preduzeo aktivnosti s ciljem otklanjanja utvrđenih neusklađenosti, slabosti i propusta koji su identifikovani u revizorskom izvještaju.

Analizom dostavljene dokumentacije, odgovora na Upitnik i informacija dobivenih na osnovu provedenih intervjua vrši se ocjena postupanja po preporukama, koja je klasifikovana prema sljedećim kategorijama:

- **realizovana preporuka**
- **djelimično realizovana preporuka**
- **nerealizovana preporuka**
- **preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja**

Na ovaj način Ured za reviziju doprinosi većem stepenu implementacije preporuka, te osigurava svoju prisutnost kod subjekata koji se ne revidiraju svake godine, uzimajući u obzir da je u njegovoj nadležnosti oko 2.000 subjekata u Federaciji BiH. Kriteriji koji služe za odabir subjekata uključuju: kada je posljednja revizija izvršena, koje mišljenje je dato, broj datih preporuka, prirodu utvrđenih nepravilnosti, informacije iz okruženja i dr.

Ured za reviziju je u 2024. godini proveo 16 praćenja postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija.

Izvršen je uvid u aktivnosti koje su subjekti preduzeli na implementaciji datih preporuka od objave konačnog izvještaja do 31. 12. 2023. godine, te su doneseni zaključci o postupanju po preporukama. U određenim slučajevima date su dodatne preporuke revidiranim subjektima ili zakonodavnim organima kako bi se razmatrao izvještaj i donio odgovarajući plan postupanja po preporukama.

Ovi izvještaji dostavljeni su revidiranim subjektima i nadležnim institucijama, te objavljeni na internet-stranici Ureda.

Tabela 25. Pregled postupanja po preporukama iz izvještaja finansijske revizije o praćenju postupanja po preporukama

Red. br.	Naziv izvještaja	Godina za koju je vršena finansijska revizija	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama			
				Realizovano	Djelimično	Nerealizovano	Nije vršena ocjena
1.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo	2019.	23	11	10	2	-
			100%	48%	43%	9%	-
2.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Općine Neum	2019.	22	13	3	5	1
			100%	59%	14%	23%	4%
3.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Opštine Bosansko Grahovo	2021.	20	2	3	15	-
			100%	10%	15%	75%	-
4.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Općine Tomislavgrad	2021.	23	6	12	5	-
			100%	26%	52%	22%	-
5.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Općine Kladanj	2021.	20	9	7	3	1
			100%	45%	35%	15%	5%
6.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Javne ustanove Apoteka „Zdravlje“ Zenica	2019.	24	15	3	3	3
			100%	61%	13%	13%	13%
7.		2018.	19	8	3	7	1

Red. br.	Naziv izvještaja	Godina za koju je vršena finansijska revizija	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama			
				Realizovano	Djelimično	Nerealizovano	Nije vršena ocjena
	Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda za transfuzijsku medicinu Federacije Bosne i Hercegovine		100%	42%	16%	37%	5%
8.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo	2018.	36	5	14	17	
			100%	13%	39%	48%	
9.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Javnog preduzeća „Rad“ d.o.o. Lukavac	2018.	18	4	6	8	o
			100%	22%	33%	45%	0
10.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Hidrogradnja d.d. Sarajevo – u stečaju	2019.	11	2	-	9	0
			100%	18%	0%	82%	0%
11.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Javnog servisa „Radio-televizije Federacije BiH“ Sarajevo	2018.	32	6	4	22	0
			100%	19%	12%	69%	0%
12.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Javnog preduzeća „Vodokom“ d.o.o. Kakanj	2019.	20	8	6	6	0
			100%	40%	30%	30%	0%
13.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Javnog preduzeća „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar	2022.	17	2	5	8	2
			100%	12%	29%	47%	12%
14.	Izvještaj o finansijskoj reviziji „Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja“ d.o.o. Sarajevo	2017.	9	5	2	1	1
			100%	56%	22%	11%	11%
15.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Javnog preduzeća „Komunalno Neum“ d.o.o. Neum	2018.	23	7	7	8	1
			100%	30%	30%	35%	5%
16.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Javnog preduzeća „Komunalac“ d.d. Gradačac	2018.	15	9	2	4	0
			100%	60%	13%	27%	0%
UKUPNO			332	112	87	123	10

Na osnovu praćenja postupanja po preporukama utvrđeno je da je, od ukupno 332 date preporuke:

- 112 realizovanih preporuka (34%);
- 87 djelimično realizovanih preporuka (26%);
- 123 nerealizovane preporuke (37%) i
- 10 preporuka (3%) za koje nije izvršena ocjena postupanja.

Od 16 revidiranih subjekata, **dva nisu donijela program mjera i obavijestila o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju, što je obaveza u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH.** Međutim, i kod subjekata koji su dostavili odgovore uočeno je da određeni odgovori nisu sadržavali dovoljno jasne i konkretne aktivnosti koje se planiraju preduzeti, rokove izvršenja i slično.

Provedenim praćenjem konstatovano je da je **veći broj preporuka ostao nerealizovan ili samo djelimično realizovan**, odnosno da nisu preduzete dovoljne aktivnosti na realizaciji datih preporuka. U izvještajima o praćenju date su preporuke za donošenje adekvatnog programa mjera i intenziviranje aktivnosti na realizaciji preostalih djelimično realizovanih i nerealizovanih preporuka, u cilju jačanja sistema internih kontrola i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

4. REVIZIJA UČINKA

Shodno članu 14. Zakona o reviziji, Ured za reviziju ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti s kojima ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvještava javnost.

Revizija učinka predstavlja nezavisno, objektivno i pouzdano ispitivanje kojim se utvrđuje da li državna preduzeća, sistemi, projekti, programi, aktivnosti ili organizacije posluju, rade, odnosno provode se u skladu s principima ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti, te da li ima prostora za poboljšanja.²²

Revizija učinka se provodi u skladu s INTOSAI-jevim Okvirom profesionalnih objava, te međunarodnom praksom iz ove oblasti. Ispituje načine na koje institucije javnog sektora obavljaju svoje zadatke, da li institucije na pravi način koriste javne resurse, te da li građani dobijaju pravu vrijednost za javni novac. Njome se ukazuje na značajne probleme u društvu, ali i na bolje prakse, čime se pruža konstruktivan poticaj za promjene u životima građana.

Principi efikasnost, ekonomičnost i efektivnost, koji su u osnovi ispitivanja revizije učinka, definišu se na sljedeći način:

EFIKASNOST

Najbolje moguće korištenje raspoloživih resursa

EKONOMIČNOST

Svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru

EFEKTIVNOST

Ispunjavanje postavljenih ciljeva i postizanje predviđenih rezultata

Revizija učinka je, kao i druge, u principu „ex post“ revizija. Okrenuta je prema aktuelnim temama značajnim za život građana, obuhvata višegodišnji period, aktivnosti većeg broja institucija, te se ne vezuje za kalendarsku godinu. Trajanje pojedinih revizija učinka direktno zavisi od problema, obima i perioda koji se posmatra.

S obzirom na nadležnost Ureda za reviziju, izuzetno je širok dijapazon tema kojima se bavi revizija učinka, te se njome obuhvataju aktivnosti subjekata javnog sektora na svim nivoima vlasti u FBiH.

U posljednjim godinama posebna pažnja posvećena je ispunjenju Ciljeva održivog razvoja UN-a.

²² ISSAI 300.9 – Principi revizije učinka

U 2024. godini²³ objavljena su tri izvještaja revizije učinka i tri izvještaja o izvršenom praćenju realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja.

Prva tri izvještaja odnose se na provedene revizije učinka u oblastima u kojima ona ranije nije vršena, te su u ovim izvještajima, osim nalaza i zaključaka, date preporuke. Preostala tri izvještaja odnose se na praćenje realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja revizije učinka, u kojima su predstavljeni nalazi i zaključci o implementaciji preporuka.

Na osnovu provedenih revizija i praćenja doneseni su sljedeći zaključci:

- Nadležne institucije nisu osigurale uslove za efektivno upravljanje poljoprivrednim poticajima u FBiH zbog čega se implementacijom poljoprivrednih poticaja ne postižu zadovoljavajući rezultati. Dostupni podaci ukazuju na to da nije ostvareno povećanje ukupne poljoprivredne proizvodnje i brojčanog stanja stočnog fonda uprkos utrošenim budžetskim sredstvima za novčane poticaje u FBiH, koji su u periodu 2020 – 2022. godine iznosili cca 381 milion KM. Također, svi dostupni makroekonomski pokazatelji pokazuju da poljoprivredne proizvodnje uglavnom stagniraju, a u određenim segmentima imaju i trend smanjenja
- Nedovoljna je efikasnost na osiguranju inkluzivnog obrazovanja u Federaciji BiH, kako bi se omogućio adekvatan pristup obrazovanju za djecu s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama. Nisu uspostavljene odgovarajuće regulatorne pretpostavke niti je obezbijeđen dovoljan broj asistenata u nastavi i drugih stručnjaka, tako da većina učenika sa poteškoćama u razvoju nema odgovarajuću podršku u nastavi. Nedostaju odgovarajuća nastavna sredstva i pomagala, a škole nisu prilagođene učenicima koji imaju poteškoće u kretanju.
- Potrebne pretpostavke za implementaciju Ciljeva održivog razvoja u FBiH nisu osigurane iako je prošlo više od osam godina od usvajanja Agende 2030, i tri godine od usvajanja Okvira za realizaciju Ciljeva održivog razvoja u BiH. Nedostaju jasno utvrđene odgovornosti institucija i mehanizmi koordinacije za ostvarivanje Ciljeva održivog razvoja. Nedovoljna je integracija Ciljevi održivog razvoja u donesene strategije, trogodišnje i godišnje planove rada. Poseban problem predstavlja nedostatak sistematičnih podataka o napretku institucija na implementaciji Ciljeva.

²³ Do sačinjavanja ovog Izvještaja

- Realizacija preporuka iz izvještaja „Upravljanje grantovima iz Budžeta Federacije BiH prema rezultatima“, nije bila na zadovoljavajućem nivou, ako se uzme u obzir da je od objave matičnog izvještaja prošlo devet godina. Od osam preporuka niti jedna nije u potpunosti provedena, pet je djelimično provedeno, dok su za realizaciju tri pokrenute početne aktivnosti. Unaprijeđen je regulatorni okvir koji omogućava osiguranje kvalitetnih ulaznih informacija za izradu planskih dokumenata za dodjelu sredstava tekućih transfera usmjerenih prema rezultatima. Međutim, u proteklom periodu nisu preduzete dovoljne aktivnosti u cilju praćenja efekata dodijeljenih sredstava tekućih transfera, iako ova sredstva predstavljaju najznačajniju stavku u ukupnim budžetskim rashodima i izdacima Budžeta FBiH.
- Većina preporuka iz Izvještaja „Efikasnost drugostepenih organa u postupanju po žalbama“ nije u potpunosti realizovana, što je rezultiralo time da i dalje postoje kašnjenja i veliki broj neriješenih žalbi iz prethodnih godina. Federalno ministarstvo finansija je od devet preporuka koje su mu date u potpunosti realizovalo tri. Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata je od sedam preporuka koje su mu date realizovalo dvije, dok Federalno ministarstvo pravde nije u potpunosti realizovalo nijednu od tri preporuke koje su mu date. Preduzete su aktivnosti na stvaranju osnovnih pretpostavki za efikasnije rješavanje po žalbama, međutim, zbog velikog broja predmeta iz ranijih godina još uvijek nije osigurano rješavanje po žalbama u propisanom roku.
- Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja „Efikasnost lokalne uprave u rješavanju zahtjeva građana“ je pokazalo da je došlo do određenih pomaka u predmetnoj oblasti, međutim, nijedna od 26 obuhvaćenih jedinica lokalne samouprave nije realizovala sve date preporuke. Djelimična realizacija je evidentna kod većeg broja preporuka, dok pojedine preporuke nisu realizovane u većem broju JLS-ova. Većina općina/gradova i dalje nije u potpunosti osigurala brzo i jednostavno podnošenje zahtjeva. Kada su u pitanju aktivnosti federalnih institucija na realizaciji preporuke iz njihove nadležnosti, unaprijeđen je pravni okvir za uspostavu elektronskih usluga, ali su izostale značajne aktivnosti na realizaciji Okvira interoperabilnosti.

4.1 Izvještaji o provedenim revizijama učinka

Provedene revizije učinka obuhvatile su 54 subjekta, te je dato 40 preporuka. Kako bi se otklonili ustanovljeni nedostaci, preporuke su, pored revidiranih subjekata, date i nadležnim organima zakonodavne i izvršne vlasti, tako da su upućene na ukupno 67 subjekata.

Tabela 26. Podaci o provedenim revizijama učinka

R. br.	Revizija učinka	Subjekti revizije	Broj subjekata obuhvaćenih revizijom	Broj subjekata kojima su date preporuke	Broj datih preporuka	Vremenski obuhvat revizije
1	2	3	4	5	6	7
1.	Učinkovitost poticaja u poljoprivredi	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva USK, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva PK i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK	5	6	13	2020-2022
2.	Inkluzivno obrazovanje u Federaciji BiH	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, kantonalna ministarstva i pedagoški zavodi i Institut iz pet kantona (TK, BPK, SBK, KS i HNK)	11	11	11	2019-2022.
3.	Aktivnosti institucija na implementaciji Ciljeva održivog razvoja	Federalni zavod za programiranje razvoja, Federalni zavod za statistiku, šesnaest federalnih ministarstava, ²⁴ deset kantonalnih vlada ²⁵ i deset gradova/općina iz uzorka ²⁶	38	50	16	2021-2023, te dostupni podaci za 2024. godinu
UKUPNO			54	67	40	

4.1.1 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Učinkovitost poticaja u poljoprivredi“

- Federalno ministarstvo poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva (FMPVŠ) je izradio Nacrt strategije koju je Vlada FBiH usvojila te je upućena u parlamentarnu proceduru. Međutim, Vlada FBiH je Nacrt strategije naknadno u 2023. godini povukla iz procedure usvajanja radi njene dorade i potrebnih usklađivanja, te ju je dorađenu usvojila u 2024. godini u formi nacrtu i uputila u daljnju proceduru

²⁴ Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalno ministarstvo pravde, Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Federalno ministarstvo zdravstva, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Federalno ministarstvo kulture i sporta, Federalno ministarstvo trgovine, Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta i Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

²⁵ Vlada Unsko-sanskog kantona (Ured premijera), Vlada Županije Posavske (Ured predsjednika), Vlada Tuzlanskog kantona (Ured premijera), Vlada Zeničko-dobojskog kantona (Kabinet premijera), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (Ured premijera), Vlada Srednjobosanskog kantona (Kabinet premijera), Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona (Ured predsjednice), Vlada Zapadnohercegovačkog kantona (Ured premijera), Vlada Kantona Sarajevo (Kabinet premijera) i Vlada Hercegbosanske županije (Ured predsjednika).

²⁶ Grad Bihać, Grad Orašje, Grad Tuzla, Grad Zenica, Grad Goražde, Općina Travnik, Općina Jablanica, Općina Posušje, Općina Novo Sarajevo i Grad Livno

usvajanja prema Parlamentu FBiH. Zbog toga se u posmatranom periodu revizije (2020–2022) primjenjivala Strategija razvoja poljoprivrede za period 2015–2019. godine, kojoj je istekao period važenja. Međutim, Vlada FBiH je njenu primjenu produžavala svake godine. Produženjem Strategije nisu revidirani stari ciljevi niti postavljeni novi mjerljivi ciljevi za revidirani period.

Preporuka za Parlament FBiH: Donijeti strategiju poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH kojom će se utvrditi ciljevi i prioriteti razvoja, te stvoriti pretpostavke za bolje planiranje i praćenje programa poljoprivrednih poticaja, u cilju kreiranja održivog razvoja sektora poljoprivrede.

- Programi poljoprivrednih poticaja nisu imali jasne i mjerljive ciljeve i indikatore učinka, zbog čega je onemogućeno odgovarajuće mjerenje ostvarenih efekata. Analizom osnovnih pokazatelja stanja poljoprivredne proizvodnje ustanovljeno je da uprkos činjenici da su se svake godine povećavala poticajna sredstva za poljoprivredne proizvodnje, nisu ostvarena potrebna povećanja obima proizvodnji. Programi poljoprivrednih poticaja FBiH i kantona se nisu u potpunosti planirali u skladu sa postavljenim strateškim ciljevima. Definisani ciljevi u programima nisu bili specifični, mjerljivi i projektovani za određeni period za koji se programi pripremaju i donose.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede: Uraditi sveobuhvatnu analizu dosadašnjih poljoprivrednih poticaja, te na osnovu toga kreirati programe poljoprivrednih poticaja u skladu sa postavljenim strateškim ciljevima i prioritetima.

- Programi utroška sredstava federalnih i kantonalnih poljoprivrednih poticaja nisu bili blagovremeno doneseni, a nakon donošenja su se često mijenjali. Uzroci kasnog donošenja programa su neblagovremeno donošenje Budžeta FBiH, te kompleksna procedura usvajanja programa, koja propisuje saglasnost nadležnih odbora Parlamenta FBiH i usvajanje Vlade FBiH. Kada su u pitanju kantonalni programi, primijećena je praksa da su kantoni, programe poticaja donosili nakon objavljivanja federalnog programa, zbog čega se kasnilo u donošenju i kantonalnih programa. Razlog za to u pojedinim kantonima bila je i neusklađenost kantonalnih zakona o novčanim podrškama sa federalnim propisima koji uređuju oblast poljoprivrede i izvršavanje budžeta u FBiH.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede: Blagovremeno donositi federalne i kantonalne programe poljoprivrednih poticaja.

- Revizijom je utvrđeno da federalni i kantonalni programi utroška poljoprivrednih poticaja nisu bili međusobno usklađeni (harmonizirani). Naime, kantoni su suprotno zakonskim odredbama, planirali dodjelu poticaja iz kantonalnih budžeta, za pojedine biljne i animalne poljoprivredne proizvodnje, koje su već poticane iz federalnog budžeta. Ovo se ogleda u tome da se kantonalnim programima poticao obim proizvodnje koji je iznad propisanih količina za kantone.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede: Osigurati da federalni i kantonalni programi poljoprivrednih poticaja budu međusobno harmonizirani, kako propisuje federalni Zakon o novčanim podrškama.

- Revizijom je utvrđeno da u periodu 2020–2022. godine planirane poticajne mjere u programima nisu na odgovarajući način usklađene sa operativnim ciljevima iz važećih strategija, niti Zakonom o novčanim podrškama. Naime, u federalnim programima poticaja planirane su mjere za poticaj proizvodnji i dio strukturnih mjera (model podrške proizvodnji, model ruralnog razvoja i model

ostalim vrstama podrški), dok u posmatranom periodu nisu planirana novčana sredstva za mjere poticaja po modelu podrške dohotku i modelu kapitalnih ulaganja, kako je predviđeno Zakonom o novčanim podrškama. Također, za mjere ruralnog razvoja nisu planirana sredstva u omjeru koji je određen Strategijom (50,47% od ukupno planiranih sredstava).

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede: Osigurati da u programima poljoprivrednih poticaja budu adekvatno zastupljene sve prioritetne mjere poljoprivredne politike, kako je to definisano zakonskim i strateškim dokumentima.

- Analizom federalnog i kantonalnih programa utroška za period 2020–2022. godine konstatovano je da ne zadovoljavaju minimalne standarde koje trebaju slijediti institucije (davaoci budžetskih sredstava) prilikom planiranja i dodjele sredstava. Postavljeni ciljevi programa nisu bili specifični, mjerljivi i projektovani za određeni period za koji se programi pripremaju i donose. Ciljevi su bili općenito definisani, te su identični za sve posmatrane godine. Pored navedenog, utvrđeno je da u federalnim i kantonalnim programima novčanih podrški nisu posebno definisani indikatori za praćenje ostvarenih učinaka programa, niti su preuzeti postojeći indikatori Strategije razvoja poljoprivrede FBiH (opći indikatori monitoringa i/ili specifični indikatori za svaku mjeru po svim operativnim ciljevima i prioritetnim oblastima). Zbog navedenog, nije moguće sagledati ostvarene rezultate nakon realizacije programa utroška.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede: U programima poticaja definisati jasne i mjerljive ciljeve i indikatore učinka za praćenje efekata programa.

- Od četiri posmatrana kantona, samo je HNK imao usvojenu Strategiju ruralnog razvoja HNK, za period 2021–2027. godine, u kojoj je, između ostalog, definisan i razvoj poljoprivrede u ovom kantonu. Preostala tri kantona iz uzorka (USK, TK i PK) nisu imala usvojene strategije razvoja poljoprivrede u posmatranom periodu, zbog čega su se ovi kantoni u programima poljoprivrednih poticaja pozivali na Strategije razvoja kantona ili postojeću Strategiju razvoja poljoprivrede FBiH iz 2015. godine. Pored toga, utvrđeno je da je pojedinim strategijama na koje su se pozivali kantoni istekao period važenja.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede: Izraditi kantonalnu strategiju poljoprivrede koja će biti usklađena sa ključnim strateškim dokumentima u FBiH i uputiti je u proceduru donošenja.

- FMPVŠ nije uspostavio sve potrebne registre i evidencije, poljoprivredni informativni centar, poljoprivredno knjigovodstvo, što je bila zakonska obaveza. Od 13 propisanih, još uvijek nije uspostavljeno sedam značajnih registara i evidencija (baza), koji su neophodni za adekvatno planiranje poticaja, nadzor i praćenje efekata. Pored činjenice da značajni registri nikada nisu uspostavljeni, konstatovano je da pojedini uspostavljeni registri nisu funkcionalni. Naime, iako je uspostavljen Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG), FMPVŠ nije poduzimao aktivnosti kako bi osigurao njegovu odgovarajuću funkcionalnost u procesu planiranja i dodjele poticaja. Podaci u Registru su neažurirani, nepotpuni i nepouzdati, što onemogućava adekvatnu provjeru i potvrdu prijavljenog stanje stoke, odnosno parcele u apliciranim i/ili odobrenim zahtjevima za dodjelu poticaja.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Osigurati sistemske preuslove za efektivno upravljanje poljoprivrednim poticajima koji se odnose na uspostavljanje: poljoprivrednog informativnog centra; poljoprivrednog knjigovodstva;

funkcionalnih i nedostajućih poljoprivrednih registara; sistema za identifikaciju zemljišnih parcela.

- Kao poseban problem konstatovano je da Pravilnikom o upisu podataka u RPG poljoprivrednicima nije propisana obaveza da u procesu ažuriranja vrste i brojnog stanja stočnog fonda upisuju brojeve ušnih markica stoke (grla) koja se nalaze na gazdinstvima, niti da unose podatke o poništenim pasošima i ušnim markicama. Posljedica ovakvog načina vođenja RPG-a je nemogućnost utvrđivanja stvarnog stanja stočnog fonda te rizici vezani za dokazivanje brojčanog stanja stoke za koju se dodjeljuju poticaji. Također, Pravilnikom o upisu u RPG nije ograničen broj osoba na koje se može prenijeti pravo nosilaca poljoprivrednog gazdinstva, čime je ostavljen prostor da na jednom poljoprivrednom gazdinstvu koje je cjelina, može biti više prijavljenih nosilaca u cilju ostvarivanja maksimalnih iznosa poticaja.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Izvršiti izmjene i dopune Pravilnika o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava kako bi se precizno utvrdile obaveze unosa neophodnih podataka vezanih za stočni fond i ograničenje prenošenja prava nosilaca gazdinstava, u cilju efikasnije i efektivnije dodjele poljoprivrednih poticaja.

- Uvidom u godišnje zelene izvještaje za posmatrani period utvrđeno je da ovaj izvještaj objedinjuje određene podatke sa područja svih kantona, ali da ovi podaci nisu sveobuhvatni, potpuni i unificirani za sve kantone. Kao poseban problem konstatovano je da su godišnje informacije o realizaciji poticaja i zeleni izvještaji sačinjavani na osnovu nepotpunih i nedovoljno pouzdanih podataka iz Baze novčanih podrški FMPVŠ-a, pomoćnih evidencija o isplaćenim novčanim poticajima kantonalnih ministarstava, te u pojedinim segmentima na osnovu procjene nadležnih općinskih službi. Navedeno je imalo za posljedicu da federalni i kantonalni godišnji izvještaji o realizaciji poljoprivrednih poticaja nisu pružali kvalitetne informacije, na osnovu kojih se može izvršiti sveobuhvatna procjena ostvarenih rezultata u poljoprivrednom sektoru. Analizom uzroka neadekvatnog praćenja efekata i izvještavanja o stanju u poljoprivredi konstatovano je da FMPVŠ nije propisao metodologiju za pripremu i izradu godišnjih zelenih izvještaja za područje FBiH.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Donijeti jedinstvenu metodologiju za izradu godišnjeg zelenog izvještaja za područje FBiH, kao i za praćenje realizacije i efekata programa poticaja.

- FMPVŠ nije formirao Vijeće za istraživanje u poljoprivredi i ruralnom području, a Vlada FBiH nikada nije osnovala Federalno vijeće za poljoprivredu i ruralna područja. Također, federalni ministar poljoprivrede nije formirao odbor za monitoring i praćenje Strategije razvoja poljoprivrede. U skladu sa Strategijom, odbor je trebao prikupljati podatke o njenom ostvarenju i ostvarenju postavljenih ciljeva radi poduzimanja korektivnih aktivnosti.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Formirati vijeće za istraživanje u poljoprivredi i ruralnom području i odbor za monitoring i praćenje strategije poljoprivrede, te izrađivati polugodišnje i godišnje izvještaje o napretku i ostvarenju zacrtanih ciljeva na svim nivoima.

- Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poljoprivredu, u periodu od 2020. do 2022. godine izvršena je prenamjena cca 520 ha poljoprivrednog zemljišta u građevinsko (smanjenje poljoprivrednog zemljišta za 146,25 ha u 2020. godini, 132,20 ha u 2021. godini i 241,55 ha u 2022. godini). Efekti smanjenja i neadekvatnog korištenja poljoprivrednog zemljišta ogledaju se u gubicima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i imaju indirektno posljedice na ostale aktere na tržištu. Jedan od uzroka za navedeno stanje je što na nivou FBiH nisu doneseni

Strategija i Program upravljanja poljoprivrednim zemljištem, što je bila zakonska obaveza. Ova Strategija i Program trebali su biti osnova koja će poslužiti kantonima i općinama da donesu svoje programe upravljanja zemljištem.

Preporuka za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Izraditi strategiju i program upravljanja poljoprivrednim zemljištem FBiH, u cilju stvaranja pretpostavki za bolje iskorištavanje poljoprivrednog zemljišta na području cijele FBiH.

- Ministarstva poljoprivrede, koja su nadležna za realizaciju federalnih i kantonalnih poljoprivrednih poticaja, nisu osigurala odgovarajuće praćenje efekata i izvještavanje o rezultatima utroška sredstava programa poljoprivrednih poticaja. Naime, zeleni izvještaji i izvještaji ministarstava za nadležne institucije ne pružaju sveobuhvatne informacije o postignutim efektima poljoprivrednih poticaja, niti daju realnu ocjenu stanja i položaja poljoprivrede u FBiH.

Preporuka za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede: Vršiti redovno praćenje efekata poljoprivrednih poticaja, te na osnovu njih predlagati korektivne mjere za unapređenje poticajne politike.

4.1.2 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Inkluzivno obrazovanje u Federaciji BiH“

- Kantonalni zakoni o osnovnom obrazovanju ne propisuju jasno obavezu i način provođenja inkluzivne nastave. U tri od pet analiziranih kantonalnih zakona uopće nije navedena definicija inkluzije. Terminologija u kantonalnim zakonima o osnovnom odgoju i obrazovanju neusklađena je i u drugim segmentima, pa se u pojedinima govori o „djeci s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama“, a u drugima o „djeci s poteškoćama u razvoju.“

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje: Izraditi prijedlog izmjena i dopuna zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju i uputiti u proceduru donošenja kako bi se jasno definisala inkluzija i propisala obaveza i način provođenja inkluzivne nastave.

- Doneseni podzakonski akti ne propisuju detaljno sve vidove podrške djeci s poteškoćama. U većini kantona podzakonskim aktima nije propisano formiranje i aktivnosti mobilnih stručnih timova za podršku djeci s poteškoćama (TK, BPK i SBK). Samo u KS-u pravilnikom je predviđeno angažovanje asistenata u nastavi, dok pravilnicima u ostalim kantonima ovo pitanje nije regulisano (TK, BPK, SBK i HNK). Ni u jednom kantonu iz uzorka nije izrađen podzakonski akt koji se bavi načinom obrazovanja nacionalnih manjina, prevashodno Roma kao najbrojnije nacionalne manjine u FBiH, niti su identifikovani i propisani svi potrebni vidovi podrške u obrazovanju pripadnika romske populacije.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje: Izraditi prijedlog izmjena i dopuna podzakonskih akata koji uređuju pitanja vezana za inkluzivno obrazovanje i uputiti ga u proceduru donošenja. Izmjene i dopune prevashodno se trebaju odnositi na:

- propisivanje svih potrebnih vidova podrške u nastavi za djecu s poteškoćama;
  - jasno definisanje obaveza i zaduženja svih kadrova koji rade s djecom s poteškoćama (psiholozi, socijalni radnici, asistenti u nastavi, defektolozi, logopedi i drugi kadrovi);
  - pružanje savjetodavne podrške roditeljima djece s poteškoćama.
- Pedagoškim standardima i normativima u većini kantona iz uzorka nisu propisani detaljni uslovi provođenja inkluzivne nastave. U toku provođenja predmetne revizije u KS-u doneseni su novi

Pedagoški standardi i normativi, čija primjena treba početi od školske 2024/2025. godine. Novim Standardima i normativima smanjen je minimalan broj učenika u kombinovanim odjeljenjima, predviđeno je angažovanje po jednog psihologa i socijalnog radnika u svakoj školi i asistenti u odjeljenju su prepoznati kao stručni saradnici. Novim Standardima razrađeno je i pitanje mobilnih stručnih timova, način formiranja timova, njihov sastav, te način određivanja njihovih zaduženja.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje, pedagoške zavode i Institut: Izraditi prijedlog izmjena i dopuna pedagoških standarda i normativa i uputiti ga u proceduru donošenja u skladu s nadležnostima utvrđenim u propisima svakog kantona. Izmjene i dopune prevashodno se trebaju odnositi na:

- utvrđivanje strukture i broja stručnih kadrova potrebnih za rad s djecom s poteškoćama, kao i precizno normiranje njihovog rada;
  - definisanje nastavnih sredstava i pomagala za rad s djecom s poteškoćama;
  - propisivanje prostora za rad s djecom s poteškoćama za stručne saradnike (defektolozi, logopedi i drugi kadrovi);
  - utvrđivanje broja časova u jednoj smjeni za djecu s poteškoćama u skladu s njihovim potrebama i mogućnostima, kako bi se osiguralo optimalno dnevno opterećenje (broj časova u nastavi i vrijeme za rehabilitacione tretmane);
  - standardizaciju školskog prostora koji će biti prilagođen svim učenicima (uklanjanje arhitektonskih barijera, omogućavanje neometanog kretanja za djecu koja koriste određena pomagala, prilagodba školskih toaleta, školskih dvorišta i svih prostora koje učenici koriste).
- Oblast inkluzivnog obrazovanja u FBiH nije adekvatno strateški uređena. U posmatranom periodu revizije Ministarstvo nije izrađivalo ovakve vrste dokumenata, niti je koordiniralo aktivnostima na unapređenju inkluzivnog obrazovanja u saradnji s kantonalnim ministarstvima. S obzirom na nedostatak strateškog planiranja u ovoj oblasti, nisu napravljene ni procjene potrebnih novčanih ulaganja za adekvatno uvođenje inkluzivnog obrazovanja. Okvirni akcioni plan za obrazovanje Roma (2018-2022) izrađen je na nivou BiH. Kada je riječ o kantonima iz uzorka, samo u dva (HNK i SBK) su izrađeni akcioni planovi koji se bave pitanjima obrazovanja Roma. Međutim, nisu redovno izrađivala izvještaje o realizaciji ovih planova, te mjere navedene u ovim planovima nisu implementirane. U posmatranom periodu revizije na nivou FBiH nije izrađena ova vrsta plana.

Preporuka za Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje: Izvršiti analizu stanja u oblasti inkluzivnog obrazovanja, te shodno rezultatima izraditi odgovarajuće strateške i planske dokumente s jasno utvrđenim i mjerljivim ciljevima, institucijama nadležnim za realizaciju i rokovima za realizaciju pojedinačnih mjera za unapređenje inkluzivnog obrazovanja, s posebnim osvrtom na obrazovanje:

- učenika s poteškoćama koji pohađaju nastavu u redovnim školama;
  - učenika romske populacije, radi njihovog adekvatnog uključivanja u obrazovanje i preveniranja napuštanja škola.
- U FBiH ne postoje objedinjeni podaci o broju djece s poteškoćama i vrsti poteškoća niti koliko djece nije uključeno u proces obrazovanja. Još uvijek nije uspostavljena jedinstvena metodologija prikupljanja podataka o djeci s poteškoćama. Kantonalna ministarstva uglavnom posjeduju podatke o broju individualnih prilagođenih planova i programa, ali ne i sveobuhvatne podatke o djeci s poteškoćama koja pohađaju redovnu nastavu. Podaci o djeci

s poteškoćama, koji se vode na kantonalnom nivou neujednačeni su i neuporedivi. Također, kantonalna ministarstva posjeduju okvirne podatke o broju romske djece u školama, ali oni nisu vjerodostojni. S obzirom na to da ne postoje relevantni podaci o broju romske djece u osnovnim školama, nije omogućena ni adekvatna podrška djeci u pohađanju i završavanju osnovne škole. Shodno navedenom, postojeće evidencije nisu vjerodostojne ni uporedive, zbog čega ne predstavljaju odgovarajuću osnovu za planiranje resursa za podršku djeci s poteškoćama i djeci romske populacije koja pohađaju redovnu nastavu.

Preporuka za Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje: Utvrditi jedinstven sistem evidentiranja učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama i uspostaviti sveobuhvatne evidencije, koje će sadržavati:

- definisane kategorije i broj učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, odnosno učenika koji u nastavi trebaju poseban vid podrške;
- broj učenika s poteškoćama koji pohađaju nastavu u redovnim školama, razvrstano na osnovu vrsta poteškoća;
- broj učenika s poteškoćama koji pohađaju specijalizirane odgojno-obrazovne ustanove, razvrstano na osnovu vrsta poteškoća;
- broj učenika kod kojih su primijećene određene poteškoće, ali roditelji nisu saglasni s izradom individualnog prilagođenog plana i programa;
- broj učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama koji ne pohađaju nastavu;
- broj učenika romske populacije (i drugih nacionalnih manjina) koji pohađaju redovnu nastavu, kao i broj učenika koji nisu uključeni u nastavu;
- broj učenika koji odustanu od školovanja.

U pripremi evidencija koristiti podatke koji se prikupljaju za Jedinstveni registar djece s poteškoćama u razvoju.

- Kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje nisu osigurala odgovarajuće kadrovske kapacitete, iako su, shodno svojim nadležnostima i Preporukama za inkluzivno obrazovanje u BiH, bila obavezna poduzeti niz aktivnosti na osiguranju adekvatnog inkluzivnog obrazovanja. Nisu angažovani psiholozi i socijalni radnici u svim osnovnim školama. Također, nemaju svi učenici s poteškoćama obezbijeđene asistente u nastavi. Samo u jednom kantonu iz uzorka obezbijeđena je podrška mobilnih stručnih timova za efikasnije provođenje inkluzivne nastave.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje: Izvršiti analizu kadrovskih potreba u oblasti inkluzivnog obrazovanja, te u skladu s rezultatima osigurati dovoljan broj odgovarajućih kadrova za uspostavljanje adekvatne podrške djeci s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u redovnim školama, prevashodno: psihologa, socijalnih radnika, asistenata u nastavi, logopeda, defektologa i drugih stručnih kadrova.

- Nastavna sredstva i pomagala za rad s djecom s poteškoćama nisu adekvatno standardizirana, pa stoga nije jasno propisano koja su sredstva i pomagala potrebna za rad s djecom sa specifičnim poteškoćama. Asistivna tehnologija nije dostupna u svim školama, pa se nastavno i drugo osoblje snalazi s dostupnim materijalima i nema osigurane sve potrebne uslove za približavanje nastavnih sadržaja svim učenicima.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje: Izvršiti analizu potreba za posebnim nastavnim sredstvima i pomagala za rad s djecom s poteškoćama i obezbijediti školama odgovarajuća sredstva za rad.

- Ministarstva nemaju egzaktno podatke o osiguranju odgovarajućeg pristupa školama. Prema podacima kojima raspolažu, uglavnom je omogućen pristup školama. Međutim, ne raspolažu podacima o prilagođenosti unutrašnjosti škola kretanju učenika koji koriste određena pomagala.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje: Utvrditi u kojoj mjeri su osnovne škole pristupačne za djecu s poteškoćama i poduzeti aktivnosti na uklanjanju arhitektonskih i drugih barijera.

- Prema analizi važećih zakonskih i podzakonskih propisa, ne postoje obavezna stručna usavršavanja iz oblasti inkluzivnog obrazovanja za nastavne kadrove i asistente. U periodu 2019-2022. godine najveći broj edukacija za nastavne kadrove i asistente organizovano je u TK i KS-u. Međutim, edukacije su se u najvećoj mjeri odnosile na pružanje podrške učenicima s poteškoćama, s obzirom na to da praksa najčešće inkluziju poistovjećuje upravo samo s navedenom kategorijom učenika.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje i pedagoške zavode i Institut: Osigurati redovna stručna usavršavanja za nastavnike, asistente u nastavi i ostale kadrove koji rade s djecom s poteškoćama, u skladu s njihovim prijedlozima i potrebama.

- Nadležni iz pedagoških zavoda naveli su da ne raspolažu odgovarajućim kadrovskim kapacitetima dovoljnim za provođenje stručnog nadzora. Pedagoški zavod Tuzla obavijestio je Vladu o otežanim uslovima rada. Naime, u Zavodu je od ukupno 21 sistematizovanog radnog mjesta stručnog savjetnika za obrazovanje trenutno popunjeno njih deset. U dva kantona iz uzorka (SBK i KS) ne postoje pedagoški zavodi. U KS-u je propisano da stručni nadzor nad radom osnovne škole vrši Ministarstvo putem Instituta. Međutim, u kantonima u kojima su osnovani zavodi i institut (TK, BPK, HNK i KS) ne provodi se redovan stručni nadzor.

Preporuka za pedagoške zavode i Institut: Izvršiti analizu postojećih kadrova u pedagoškim zavodima i Institutu i uputiti prijedlog vladama kantona da se osiguraju dovoljni kadrovi za uspostavu redovnog stručnog nadzora u osnovnim školama.

- Ni u jednom od kantona iz uzorka nije uspostavljen redovan i odgovarajući stručni nadzor u školama, niti je propisano vršenje posebne vrste nadzora nad provođenjem inkluzivne nastave. Predstavnici osnovnih škola navode da pedagoški zavodi i institut ne vrše poseban nadzor nad provođenjem inkluzivne nastave, ali da redovno odgovaraju na njihove upite ukoliko dođe do određenih problema u ovoj oblasti. S obzirom na to da nije uspostavljen poseban nadzor nad provođenjem inkluzivne nastave, stanje u ovoj oblasti se ne prati kontinuirano i nije jasno utvrđeno.

Preporuka za pedagoške zavode i Institut: U okviru provođenja stručnog nadzora posebnu pažnju posvetiti nadzoru nad provođenjem inkluzivne nastave, te nad radom nastavnika i stručnih saradnika koji rade s djecom s poteškoćama.

4.1.3 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Aktivnosti institucija na implementaciji Ciljeva održivog razvoja“

- Konstatovano je da zakonodavna vlast na svim nivoima u FBiH nije na odgovarajući način uključena u proces implementacije COR-a, što za posljedicu može imati nedostatak podrške za donošenje potrebnih zakona, politika i mjera koje podržavaju Ciljeve održivog razvoja. Prema izjavama

nadležnih iz FZZPR-a, u periodu 2021-2023. godine nisu organizovane tematske sjednice o značaju i obavezama koje proizilaze iz Ciljeva održivog razvoja niti su Parlamentu FBiH upućivani zvanični izvještaji o realizaciji Agende 2030. Analizom dostupnih podataka za Parlament FBiH i kantonalne skupštine utvrđeno je da su, između ostalog, formirane komisije/odbori za privredu i ekonomsku politiku. Dvije federalne i deset kantonalnih komisija/odbora u svojoj nadležnosti imaju razmatranje strategija i politika ekonomskog razvoja, **ali nemaju propisanu obavezu niti su se u proteklom periodu bavili tematikom planiranja i realizacijom Ciljeva održivog razvoja.**

Preporuka za Parlament FBiH i kantonalne skupštine: Uspostavljenim komisijama/odborima relevantnim za implementaciju Ciljeva održivog razvoja propisati obavezu aktivnog učešća u procesu implementacije COR-a putem održavanja tematskih sjednica, zahtijevanja redovnog izvještavanja i praćenja provedbe Ciljeva održivog razvoja. Komisije/odbori trebaju osigurati aktivnu podršku u donošenju potrebnih zakona i politika koje doprinose postizanju održivog razvoja. Razmotriti mogućnost formiranja posebne komisije/odbora za održivi razvoj.

- U Federaciji BiH nije jasno definisana koordinacijska struktura za implementaciju Ciljeva održivog razvoja, odnosno nisu imenovani koordinatori s propisanim ulogama i odgovornostima na federalnom, kantonalnom i lokalnom nivou vlasti. Nisu formalno utvrđene konkretne obaveze i nadležnosti Federalnog zavoda za programiranje razvoja u pogledu koordiniranja aktivnosti implementacije COR-a u Federaciji. U periodu 2021-2023. godine ni kantonalne vlade nisu formalno imenovale koordinate procesa implementacije Ciljeva održivog razvoja na područjima svojih kantona. Poslove strateškog planiranja i upravljanja razvojem u kantonalnim institucijama obavljaju stručne službe/odjeljenja za razvoj ili vijeća za razvojno planiranje, međutim, nije im propisana obaveza koordinacije u implementaciji COR-a. Utvrđeno je da JLS iz uzorka nisu odredili koordinatora za provedbu Ciljeva održivog razvoja. U gradskim/općinskim odjeljenjima za razvojno planiranje i upravljanje razvojem službenici prate implementaciju lokalnih strategija razvoja, ali nemaju jasno utvrđene obaveze za implementaciju i praćenje COR-a.

Preporuka za Vladu FBiH, kantonalne vlade i jedinice lokalne samouprave: Zvanično imenovati koordinate procesa implementacije Ciljeva održivog razvoja s precizno utvrđenim obavezama i odgovornostima, kako bi se osigurala efikasna koordinacijska struktura u FBiH. Za realizaciju predmetne preporuke moguće je koristiti uspostavljena tijela za razvojno planiranje i upravljanje razvojem, na način da im se jasnije propišu obaveze koordiniranja i praćenja realizacije Ciljeva održivog razvoja.

- Federalni zavod za programiranje razvoja je imenovan za člana Interresorne radne grupe za praćenje implementacije COR-a u BiH (SDG Vijeće). Shodno Odluci o formiranju SDG Vijeća, svaka institucija koja je član Vijeća u obavljanju svojih funkcija ostvaruje koordinaciju s institucijama svih nivoa vlasti u BiH. Međutim, na nivou FBiH nisu formalno utvrđene konkretne obaveze i nadležnosti FZZPR-a u pogledu koordiniranja aktivnosti implementacije COR-a u Federaciji. Također, nije inicirano da se ispred ostalih nivoa vlasti imenuju koordinatori niti interresorna radna grupa kako bi se određenim aktom utvrdile jasne i konkretne obaveze i odgovornosti u cilju stvaranja potrebnih pretpostavki za efikasnu realizaciju COR-a u FBiH.

Preporuka za Federalni zavod za programiranje razvoja: Uputiti Vladi FBiH prijedlog za uspostavu interresorne radne grupe za planiranje i praćenje implementacije Ciljeva održivog razvoja koju bi činili predstavnici institucija relevantnih za implementaciju COR-a na svim nivoima vlasti u FBiH.

- Vijeće Federacije, koje je trebalo imati savjetodavnu ulogu i davati preporuke o ključnim razvojnim prioritetima u FBiH, nije vršilo ovu obavezu utvrđenu članom 12. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem. Vlada FBiH je nakon kašnjenja od godinu dana donijela Odluku o utvrđivanju

sastava, broja članova i načina rada Vijeća Federacije. Međutim, Vijeće je osnovano samo formalno i nikada nije počelo s radom. Federalni zavod za programiranje razvoja, koji treba da vrši stručne poslove za potrebe Vijeća, uputio je Vladi FBiH inicijativu u kojoj je ukazao na potrebu uspostavljanja njegovog rada. Međutim, Vlada FBiH još uvijek nije uspostavila rad Vijeća Federacije.

Preporuka za Vladu FBiH: Uspostaviti rad Vijeća Federacije u skladu s obavezama propisanim Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem.

- Među uzrocima nedovoljne povezanosti strateških i implementacijskih dokumenata s Ciljevima održivog razvoja konstatovano je da, pored činjenice da institucije nisu na adekvatan način upoznate sa COR-om i postojećim propisima, prevashodno Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem, kao i njegovim podzakonskim aktima, nije jasno utvrđena obaveza integriranja COR-a u strateške i provedbene dokumente. U Uredbi o izradi strateških dokumenata i Uredbi o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH općenito se spominje potreba usklađivanja strateških i provedbenih dokumenata i sa Ciljevima održivog razvoja, ali navedene obaveze nisu dovoljno jasno i decidno propisane

Preporuka za Federalni zavod za programiranje razvoja: Izraditi prijedlog izmjena i dopuna Uredbe o izradi strateških dokumenata u FBiH, Uredbe o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH i Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH i dostaviti Vladi FBiH na donošenje, kako bi se institucijama u FBiH jasno propisala obaveza da prilikom strateškog i trogodišnjeg planiranja integrišu Ciljeve održivog razvoja i prate njihovu implementaciju.

Prilikom izrade prijedloga izmjena i dopuna uredbi razmotriti potrebu za izmjenom pripadajućih obrazaca na način da se uvrste poveznice programa (mjera) sa odgovarajućim Ciljevima održivog razvoja.

- Ciljevi održivog razvoja nisu u potpunosti integrirani u donesene strategije razvoja. U Strategiju razvoja FBiH, od ukupno 17, decidno je ugrađeno 14 Ciljeva održivog razvoja, koji su povezani sa strateškim prioritetima, mjerama i indikatorima. Od deset analiziranih kantonalnih strategija razvoja njih osam (USK, TK, ZDK, HNK, HBŽ, BPK, SBK i ZHK) je ciljeve, mjere i indikatore konkretno povezal sa Ciljevima održivog razvoja. U Strategijama razvoja KS i PK je samo navedeno kako se vodilo računa u usklađenosti s COR-om, bez detaljnijeg povezivanja ciljeva, mjera i indikatora. Kada su u pitanju jedinice lokalne samouprave, od deset analiziranih tri strategije razvoja (gradovi Bihać, Tuzla i Goražde) se uopće ne pozivaju na Ciljeve održivog razvoja, s obzirom na to da su donesene prije Okvira za realizaciju COR-a u BiH. U Strategijama razvoja Grada Zenice i Općine Posušje je deklarativno napisano kako se vodilo računa o usklađenosti ovih dokumenata sa COR-om, ali nisu utvrđene konkretne mjere i indikatori koji su direktno povezani sa COR-om.

Preporuka za federalna ministarstva, Federalni zavod za programiranje razvoja, kantonalne vlade i JLS-ove: Ciljeve, prioritete, mjere i indikatore iz razvojnih i sektorskih strategija povezivati s Ciljevima održivog razvoja, kako bi se efikasno upravljalo razvojem i doprinosilo postizanju Agende 2030.

- Akcioni planovi nisu izrađeni za sve strategije razvoja u FBiH. Naime, za Strategiju razvoja FBiH 2021-2027. nikada nije izrađen AP niti je, prema izjavama nadležnih iz FZZPR-a, predviđeno da se izradi ovaj dokument. Također, dvije kantonalne (BPK i HNK) i jedna strategija razvoja JLS-a (Grad Goražde) nemaju izrađene akcione planove. Pet analiziranih kantonalnih akcionih planova za period 2021-2024. godine (TK, ZDK, SBK, ZHK i HBŽ) povezuju svoje projekte i mjere sa Ciljevima/podciljevima održivog razvoja, dok tri (USK, KS, PK) ne povezuju. U pet lokalnih akcionih planova (gradovi Orašje i Livno, općine Sarajevo, Jablanica i Travnik) projekti i mjere su povezane

s Ciljevima održivog razvoja, a u četiri (Bihać, Tuzla, Zenica i Posušje) nisu. Analizirane sektorske strategije, Strategija zapošljavanja u FBiH i tri kantonalne strategije razvoja turizma (TK, BPK i ZHK) još uvijek nemaju izrađene akcione planove, odnosno ključne alate za operativnu implementaciju i osiguranje odgovornosti i učinkovitosti strateških dokumenata.

Preporuka za federalna ministarstva, Federalni zavod za programiranje razvoja, kantonalne vlade i JLS-ove: Blagovremeno izrađivati akcione planove za donesene strateške dokumente, koji će omogućiti operativnu implementaciju strategija i osigurati odgovornost za njihovu provedbu, shodno Uredbi o izradi strateških dokumenata u FBiH.

- Ustanovljena je nedovoljna vertikalna i horizontalna koordinacija institucija u procesima razvojnog planiranja i upravljanja razvojem. Prema prikupljenim informacijama, analizirane sektorske strategije nisu dovoljno usklađene i međusobno povezane na svim nivoima vlasti, od lokalnog do federalnog. Prilikom izrade strategija razvoja turizma i zapošljavanja nije osigurana adekvatna koordinacija, usklađen pristup i saradnja između relevantnih institucija. Analizom provedbenih dokumenata federalnih ministarstava utvrđeno je da još uvijek nije osigurana usklađenost između strateških i implementacijskih dokumenata, odnosno nije realizovano spuštanje ciljeva, prioriteta i mjera na konkretne projekte i aktivnosti koji svoje mjesto trebaju imati u trogodišnjim i godišnjim planovima rada organa uprave i upravnih organizacija. Na ovaj način je smanjena efikasnost u postizanju zajedničkih ciljeva. Jedino je konzistentnim pristupom i uvezivanjem sa višim, ali i nižim nivoima vlasti moguće osigurati realizaciju Ciljeva održivog razvoja u BiH, te doprinijeti implementaciji Agende 2030.

Preporuka za federalna ministarstva, Federalni zavod za programiranje razvoja, kantonalne vlade i JLS-ove: Prilikom razvojnog planiranja i upravljanja razvojem osigurati odgovarajuću vertikalnu i horizontalnu koordinaciju formiranjem radnih tijela u koja će biti imenovani relevantni predstavnici ostalih nadležnih institucija i nivoa vlasti, s ciljem osiguranja međusobne povezanosti i koherentnosti strateških i provedbenih dokumenata u FBiH.

- Analizom trogodišnjih i godišnjih planova rada federalnih ministarstava konstatovano je da institucije uopće ne povezuju svoje strateške i razvojne ciljeve sa Ciljevima održivog razvoja. U provedbenim dokumentima nije osigurano ni povezivanje mjera i aktivnosti sa Ciljevima i podciljevima održivog razvoja. Navedeno ukazuje na to da u revidiranom periodu nije bila obezbijedena kvalitetna implementacija programskih aktivnosti usmjerenih na COR.

Preporuka za federalna ministarstva, Federalni zavod za programiranje razvoja, kantonalne vlade i JLS-ove: Obezbijediti da se u trogodišnjim i godišnjim planovima rada programi (mjere) i aktivnosti konkretno povežu s Ciljevima održivog razvoja.

- Revizijom se nije moglo potvrditi da je prilikom izrade strateških dokumenata osigurano poštovanje SDG principa „Niko ne smije biti izostavljen“. Naime, konstatovano je da u strateškim dokumentima nije dovoljno pažnje posvećeno ranjivim kategorijama stanovništva poput starijih osoba, osoba s invaliditetom, roditelja djece s invaliditetom, žena, mladih, mladih bez roditeljskog staranja, Roma, etničkih manjina, stanovnika udaljenih ruralnih područja, i dr. Analiza 21 strategije razvoja za period 2021-2023. godine pokazuje da institucije u ograničenom broju poštuju SDG princip „Niko ne smije biti izostavljen“. U implementacijskim dokumentima na federalnom, kantonalnom i lokalnom nivou nije osigurana adekvatna inkluzivnost ranjivih kategorija stanovništva. Analizom provedbenih dokumenata ustanovljeno je da se ne može identifikovati na koji način su institucije u FBiH prepoznale „ranjive kategorije stanovništva“, koji je osnovni razlog za njihovu ranjivost, ko je zapostavljen, te koje se radnje poduzimaju kako bi se utvrdile potrebe ugroženih i izostavljenih.

Preporuka za federalna ministarstva, Federalni zavod za programiranje razvoja, kantonalne vlade i JLS-ove: Prilikom izrade strategija i provedbenih dokumenata osigurati poštovanje SDG principa „Niko ne smije biti izostavljen“, kako bi se planirale konkretne mjere za osnaživanje ranjivih kategorija stanovništva.

- U FBiH još uvijek nisu poduzete konkretne aktivnosti kako bi se propisalo i osiguralo praćenje i izvještavanje o realizaciji COR-a. Također, institucije nisu obavezne da u redovnim, godišnjim izvještajima o radu sačinjavaju informacije o aktivnostima vezanim za COR na način da svoje realizovane programe (mjere), aktivnosti i indikatore povezuju sa Ciljevima održivog razvoja. Ustanovljeno je da u Izvještaju o radu Vlade FBiH za 2022. godinu nisu navedene informacije o aktivnostima koje su se poduzimale s ciljem implementacije COR-a niti su realizovane aktivnosti na jasan način povezane sa nekim od ciljeva i podciljeva održivog razvoja.

Preporuka za Vladu FBiH, federalna ministarstva, Federalni zavod za programiranje razvoja, kantonalne vlade i JLS-ove: Prilikom izrade redovnih godišnjih izvještaja o radu osigurati povezivanje programa, aktivnosti i ostvarenih rezultata s Ciljevima održivog razvoja.

- U revidiranom periodu nisu bili osigurani kapaciteti za prikupljanje podataka s ciljem utvrđivanja indikatora održivog razvoja i mjerenja ostvarenog napretka implementacije COR-a. Osiguranje ovih kapaciteta podrazumijeva institucionalne, pravne, finansijske ljudske resurse, te provođenje obuke u oblasti statistike. Prema izjavama nadležnih iz FZS-a, u Zavodu još uvijek nije uspostavljen Sektor/Odsjek za praćenje provedbe COR-a niti postoji sistematizovano radno mjesto za COR, tako da ove poslove izvršavaju zaposlenici angažovani na drugim poslovima. U FZS-u smatraju da je neophodno da se formiraju Sektor za EU integracije i Sektor za održivi razvoj, jer se radi o kontinuiranom procesima koji se neće moći pratiti niti raditi na dosadašnji način.

Preporuka za Federalni zavod za statistiku: Izvršiti analizu stvarnih potreba koje proizlaze iz obaveza praćenja implementacije Ciljeva održivog razvoja i uputiti prijedlog Vladi FBiH za osiguranje potrebnih kapaciteta.

- U FBiH nije osigurano sistemsko prikupljanje informacija s ciljem osiguranja praćenja aktivnosti i mjerenja ostvarenog napretka implementacije Ciljeva održivog razvoja. Nije uspostavljen mehanizam za horizontalno i vertikalno prikupljanje informacija u FBiH, niti je izrađen plan za sistemsko praćenje i mjerenje napretka o Ciljevima održivog razvoja. U periodu 2021-2023. godine problem je predstavljao nedostatak kvalitetnih indikatora i dostupnih podataka u Federaciji. Prema navodima nadležnih iz FZS-a, za neke indikatore COR-a uopće ne postoje podaci s obzirom na to da je proizvodnja indikatora određena tempom razvoja statističkih oblasti, tako da je za njihov razvoj potrebno i po nekoliko godina. U revidiranom periodu FZS nije pratio i objavljavao podatke o indikatorima održivog razvoja Federacije BiH. Federalni zavod za statistiku je u 2023. godini započeo izradu publikacije o indikatorima. U publikaciji će biti prikazano 68 indikatora COR-a, koji trebaju biti osnova za analizu, kreiranje, te provođenje politika usmjerenih na održivi razvoj. Također, u 2024. godini FZS planira prvi put objaviti indikatore održivog razvoja Federacije BiH na svojoj oficijelnoj internet-stranici, dok Agencija za statistiku BiH već tri godine vodi internet-portal za Ciljeve održivog razvoja.

Preporuka za Federalni zavod za statistiku: Osigurati transparentnost podataka o indikatorima, kako bi se doprinijelo praćenju i izvještavanju o Ciljevima održivog razvoja Federacije BiH.

- Za potrebe izrade državnih izvještaja o napretku BiH u provedbi Ciljeva održivog razvoja, ispred FBiH učestvovao je samo FZZPR, dok ostale institucije u FBiH nisu bile direktno uključene u ove aktivnosti niti su dovoljno upoznate o stanju i dobrim praksama. Federalni zavod za programiranje razvoja je poduzimao određene aktivnosti kako bi informisao institucije na način da je tražio da dostave svoje komentare na nacрте prvog i drugog Dobrovoljnog izvještaja BiH o provođenju Agende 2030 i COR-a. Međutim, prema informacija dobivenim od pojedinih institucija obuhvaćenih revizijom, sve institucije još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri upoznate o stanju, dobrim praksama, ali i slabostima koje onemogućavaju napredak provedbe Ciljeva održivog razvoja.

Preporuka za Federalni zavod za programiranje razvoja: Blagovremeno obavještavati nadležne institucije u FBiH o usvojenim godišnjim i dobrovoljnim izvještajima BiH o provođenju Agende 2030 i Ciljeva održivog razvoja.

- Shodno uputstvima UN-a, praćenje i izvještavanje o provođenju Agende 2030 provodi se na nivou država, te je navedena praksa uspostavljena i u Bosni i Hercegovini. Stoga su na nivou BiH izrađivani izvještaji o provođenju Agende 2030 i COR-a u čijoj izradi je učestvovao Federalni zavod za programiranje razvoja. Konstatovano je da prilikom učešća u izradi godišnjih i dobrovoljnih izvještaja o provođenju Agende i COR-a, FZZPR nije osigurao aktivnije učešće nadležnih institucija u FBiH radi prikupljanja potrebnih podataka za izradu navedenih izvještaja. Zavod je koristio podatke iz godišnjih Izvještaja o radu Vlade FBiH i indikatore koji su javno dostupni. Nakon izrade nacрта izvještaja, FZZPR je federalnim ministarstvima upućivao dopise na mišljenje i davanje komentara na prvi i drugi Dobrovoljni izvještaj BiH o provođenju Agende 2030 i COR-a.

Preporuka za Federalni zavod za programiranje razvoja: U saradnji s članovima SDG Vijeća izraditi obrasce za prikupljanje podatka potrebnih za izradu godišnjeg i dobrovoljnih izvještaja BiH o provođenju Agende i COR-a kako bi se sve relevantne institucije uključile u dostavljanje potrebnih podataka.

- Federalni zavod za programiranje razvoja, osam kantonalnih vlada (USK, PK, TK, ZDK, SBK, ZHK, KS i HBŽ) i sedam JLS-ova iz uzorka (gradovi Bihać, Orašje, Tuzla, Goražde i općine Jablanica, Posušje, Novo Sarajevo) izrađivali su godišnje izvještaje o razvoju u skladu sa zakonskom obavezom. U periodu 2021-2022. dvije kantonalne vlade (BPK i HNK) i dvije JLS-a iz uzorka (Grad Zenica i Općina Travnik) nisu izrađivale izvještaje o razvoju, iako su bile obavezne shodno članu 26. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem. Grad Livno do sada nije mogao izrađivati Izvještaje o razvoju zbog toga što je Strategija razvoja Grada Livna izrađena za period 2023-2027. godine. Samo su dvije kantonalne vlade u periodu 2021-2022. godine (USK i TK) i jedna JLS iz uzorka (Općina Jablanica) u Izvještajima o razvoju povezivali ciljeve, mjere i aktivnosti iz svojih razvojnih strategija s Ciljevima održivog razvoja. Iako u Izvještajima o razvoju Federacije za 2021. i 2022. godinu ciljevi i mjere iz razvojne strategije nisu povezivani s COR-om, nadležni iz FZZPR-a navode kako su planirali da u Izvještaju o razvoju za 2023. godinu prikažu povezanost realizacije mjera iz Strategije razvoja FBiH 2021-2027. sa Okvirom za realizaciju COR-a u BiH.

Preporuka za Federalni zavod za programiranje razvoja, kantonalne vlade i JLS-ove: Osigurati redovnu izradu izvještaja o razvoju u kojima će se ciljevi, mjere i aktivnosti iz strategija razvoja povezivati s Ciljevima održivog razvoja i na taj način omogućiti mjerenje ostvarenog napretka implementacije COR-a za područje Federacije BiH.

4.2 Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka

Praćenje realizacije preporuka revizije učinka predstavlja važan dio revizijskog postupka, predviđen Međunarodnim standardima VRI. Riječ je o završnoj fazi u revizijskom ciklusu koja se provodi s ciljem osiguranja povratnih informacija za Ured za reviziju, zakonodavnu i izvršnu vlast o mjerama preduzetim na osnovu izvještaja revizije učinka. U izvještajima o praćenju dati su nalazi i zaključci.

U okviru praćenja koja su provedena u 2024. godini obuhvaćeno je 40 subjekata revizije i realizacija ukupno 35 preporuka.

Tabela 27. Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka

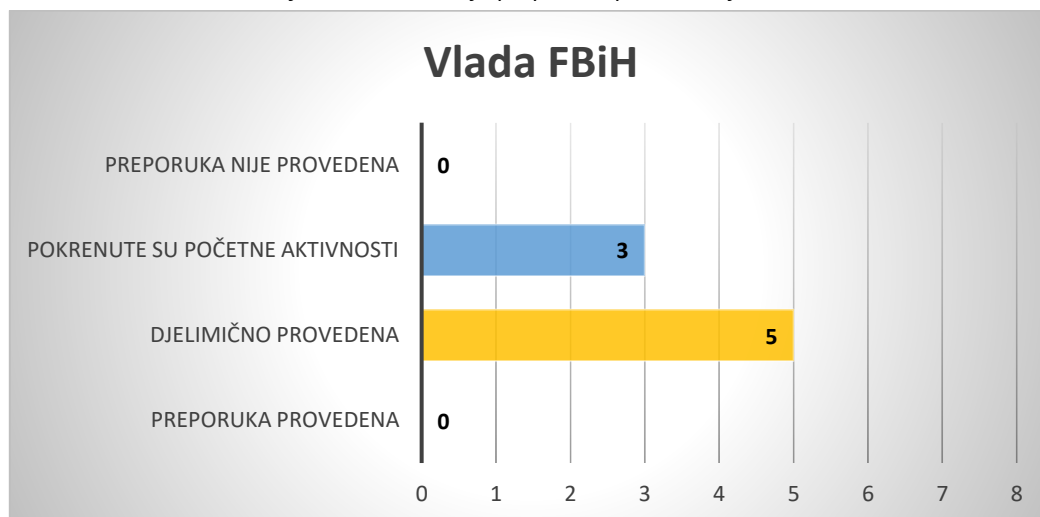
R. br.	Izvještaj o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	Godina kada je provedena revizija	Broj subjekata obuhvaćenih praćenjem	Broj preporuka koje su bile predmet praćenja
1	2	3	4	5
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje grantovima iz Budžeta Federacije BiH prema rezultatima“	2015	8	8
2.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost drugostepenih organa u postupanju po žalbama“	2022	3	12
3.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost lokalne uprave u rješavanju zahtjeva građana“	2022	29	15
UKUPNO			40	35

4.2.1 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje grantovima iz Budžeta Federacije BiH prema rezultatima“

U izvještaju „Upravljanje grantovima iz Budžeta Federacije BiH prema rezultatima“, dato je ukupno osam preporuka, čijim provođenjem je trebalo unaprijediti upravljanje tekućim transferima iz Budžeta FBiH s ciljem postizanja što boljih rezultata za utrošena javna finansijska sredstva.

Preporuke su date Vladi FBiH, da u saradnji s FMF-om osigura da sve institucije koje dodjeljuju sredstva tekućih transfera implementiraju preporuke. Ispitane su aktivnosti Vlade FBiH i FMF-a, kao i šest institucija nadležnih za dodjelu tekućih transfera iz Budžeta FBiH, iz uzorka matične revizije, i to: GS FBiH, FMKS, FMERI, FMPIK, FMROI i FMON. Praćenje je pokazalo da od osam preporuka niti jedna nije u potpunosti provedena, pet je djelimično provedeno, dok su za realizaciju tri pokrenute početne aktivnosti.

Grafikon 9. Realizacija preporuka prema subjektima

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je:

- Vlada FBiH je u saradnji sa FMF-om nakon matičnog Izvještaja značajno unaprijedila regulatorne pretpostavke u oblasti upravljanja tekućim transferima finansiranim iz Budžeta FBiH. Donošenjem posljednjih izmjena i dopuna Zakona o budžetima FBiH propisane su obaveze institucijama za transparentnije i učinkovitije korištenje javnih sredstava. Smjernicama o minimalnim standardima dodjele budžetskih sredstava putem transfera i subvencija u Federaciji BiH određeno je da Ugovor o korištenju sredstava treba da sadrži odrednicu kojom se korisnik sredstava obavezuje da institucijama dostavlja povratne informacije o vidljivosti rezultata ostvarenih realizacijom projekta/programa. Međutim, u nekim slučajevima se obaveze ne provode.
- Planiranje dodjele grantova nije bilo zasnovano na rezultatima sveobuhvatnih analiza dodjele tekućih transfera iz prethodnih godina. Većina subjekata nije na odgovarajući način vršila detaljne analize učinaka dodijeljenih sredstava tekućih transfera iz prethodnih ciklusa kako bi ih koristila prilikom planiranja tekućih transfera. Analize su obuhvatale većinom podatke o utrošenim sredstvima tekućih transfera, dok su djelimično podaci o učincima kod većine institucija sadržani u godišnjim izvještajima o radu. Samo je jedna od šest institucija izrađivala zbirni izvještaj o realizaciji programa i utrošenim sredstvima,³ dok je jedna za pojedine programe izrađivala izvještaje o učinku realizovanih sredstava.
- Većina institucija prilikom planiranja nije utvrđivala specifične i mjerljive ciljeve i očekivane rezultate za svaki ciklus dodjele tekućih transfera. Programima utroška definisana je svrha koja se generalno odnosila na unapređenje u konkretnoj oblasti, a ne specifični i mjerljivi ciljevi kako je propisano Smjernicama. U nedostatku specifičnih i mjerljivih ciljeva programa nije osigurana jasna korelacija između ciljeva, očekivanih rezultata i prioriteta definisanih u strateškim dokumentima.
- Dodjela tekućih transfera i izbor korisnika nisu bili u dovoljnoj mjeri transparentni. Većina institucija je transparentnost dodjele sredstava osiguravala na način da su objavljeni javni pozivi putem kojih su potencijalni korisnici imali bitne informacije za korištenje sredstava za realizaciju svojih programa/projekata. Međutim, nije osigurana dovoljna transparentnost u

slučajevima kada javni pozivi za određene transfere nisu objavljivani zbog hitnosti dodjele interventnih sredstava, odluka Vlade FBiH, pojedinačnih odluka rukovodilaca institucija (ministara) ili se sredstva dodjeljuju na osnovu direktnih zahtjeva aplikantata.

- Programima nije odgovarajuće utvrđen način vrednovanja kriterija za izbor korisnika sredstava tekućih transfera kako bi se osigurao izbor najkvalitetnijih projekata/programa. Kriteriji su se većinom odnosili na uslove koje aplikanti trebaju ispuniti da bi koristili budžetska sredstva. Jedan od razloga je taj što nisu definisani ni mjerljivi ciljevi programa niti indikatori na osnovu kojih bi se procjenjivalo u kojoj mjeri su ciljevi ostvareni.
- Institucije su ugovorima o dodjeli sredstava u većini slučajeva obavezale korisnike da dostavljaju izvještaje o utrošku sredstava tekućih transfera, dok su samo neke u ugovore ugradile odrednice kojima su obavezale korisnike da dostavljaju informacije i dokaze o rezultatima i učincima realizovanih projekata/programa. Većina subjekata nije u potpunosti osigurala kvalitetne povratne informacije o rezultatima ostvarenim realizacijom programa/projekata. Nadzor je većinom bio fokusiran na provjeru namjenskog utroška dodijeljenih sredstava.
- Institucije su vršile analize o utrošku sredstava tekućih transfera, ali nije uspostavljena praksa vršenja sveobuhvatnih analiza ostvarenih rezultata i efekata sa osvrtom na ostvarenje strateških ciljeva i opredjeljenja. Analize dodjele tekućih transfera najčešće se svode na analizu aktivnosti koje se preduzimaju u procesu dodjele transfera, pri čemu je u fokusu bio namjenski utrošak sredstava.
- Preduzimane su određene aktivnosti kako bi se osiguralo izvještavanje Vlade FBiH o rezultatima tekućih transfera. Međutim, izvještavanje se uglavnom odnosi na finansijske pokazatelje i izvještaje o namjenskom utrošku tekućih transfera, bez obrazloženja o postignutim rezultatima i učincima iz dodijeljenih transfera.

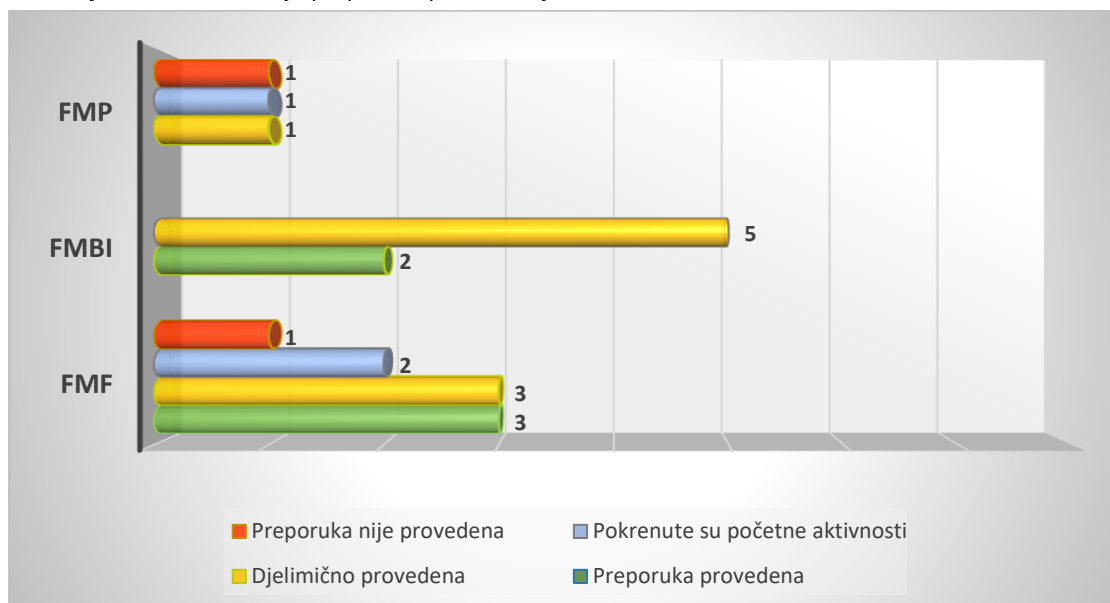
4.2.2 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost drugostepenih organa u postupanju po žalbama“

U izvještaju „Efikasnost drugostepenih organa u postupanju po žalbama“, dato je ukupno 12 preporuka, čijim provođenjem je trebalo unaprijediti efikasnost drugostepenih organa u rješavanju po žalbama. Praćenje je pokazalo da iako su nadležna ministarstva preduzimala određene aktivnosti na unapređenju efikasnosti rješavanja po žalbama i uspostavi adekvatnih evidencija, većina preporuka nije u potpunosti realizovana.

Preporuke su date FMF-u, FMBI-ju i FMP-u. Od devet preporuka datih FMF-u provedene su tri, djelimično tri, za dvije su pokrenute početne aktivnosti, dok jedna nije provedena. Od sedam preporuka datih FMBI-ju provedene su dvije i djelimično pet. FMP je od tri preporuke djelimično proveo jednu, za drugu je preduzeo početne aktivnosti, dok treću nije proveo.

Grafikon 10. Realizacija preporuka prema subjektima

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je:

- FMF je osnovao Komisiju za rješavanje po žalbama u neriješenim drugostepenim porezno-upravnim predmetima, te je evidentno značajno povećanje broja riješenih žalbi. Međutim, i dalje postoji veliki broj neriješenih žalbi iz prethodnih godina, te kašnjenje u rješavanju novih žalbi, što ukazuje na potrebu donošenja konkretnog plana sa jasno utvrđenim mjerama, s ciljem rješavanja žalbi u propisanom roku.
- FMF nije donio uputstvo kojim se detaljnije uređuje saradnja s PU FBiH u cilju otklanjanja problema vezanih za dostavljanje nepotpunih spisa koji također uzrokuju neblagovremenost u rješavanju žalbi.
- FMF i FMBI su preduzeli aktivnosti na izradi i donošenju internih procedura za postupanje po žalbama s ciljem utvrđivanja koraka u provođenju pojedinih faza u postupku. Međutim, nije određeno vrijeme trajanja pojedinih faza u rješavanju žalbi, te normativi rada zaposlenika koji rade na drugostepenom rješavanju, a sve u cilju poštovanja propisanih rokova za rješavanje.
- Ministarstva obuhvaćena praćenjem su identifikovala uzroke kašnjenja u rješavanju žalbi, koji su se većinom odnosili na kadrovske resurse, i preduzimala određene mjere na njihovom otklanjanju. Nije bilo konkretnih aktivnosti na osiguranju stručne edukacije zaposlenika koji rade na rješavanju upravnih stvari.
- Obavještavanje stranaka o razlozima zbog kojih žalba nije riješena u zakonom propisanom roku, kao i o radnjama i vremenu donošenja rješenja o žalbi, još uvijek nije započeto u FMF-u, što nije u skladu s odredbama Zakona o upravnom postupku, dok je FMBI upućivao obavještenja strankama da zbog preopterećenja zaposlenika koji rade na rješavanju žalba nije riješena u propisanom roku. Međutim, nisu davane daljnje upute strankama o njihovim pravima.
- Ministarstva su osigurala adekvatne upisnike koji sadrže elemente propisane Pravilnikom o kancelarijskom poslovanju, što je omogućilo odgovarajuće evidentiranje žalbi, čime su se stvorile pretpostavke za praćenje efikasnosti rješavanja žalbi i izvještavanje.

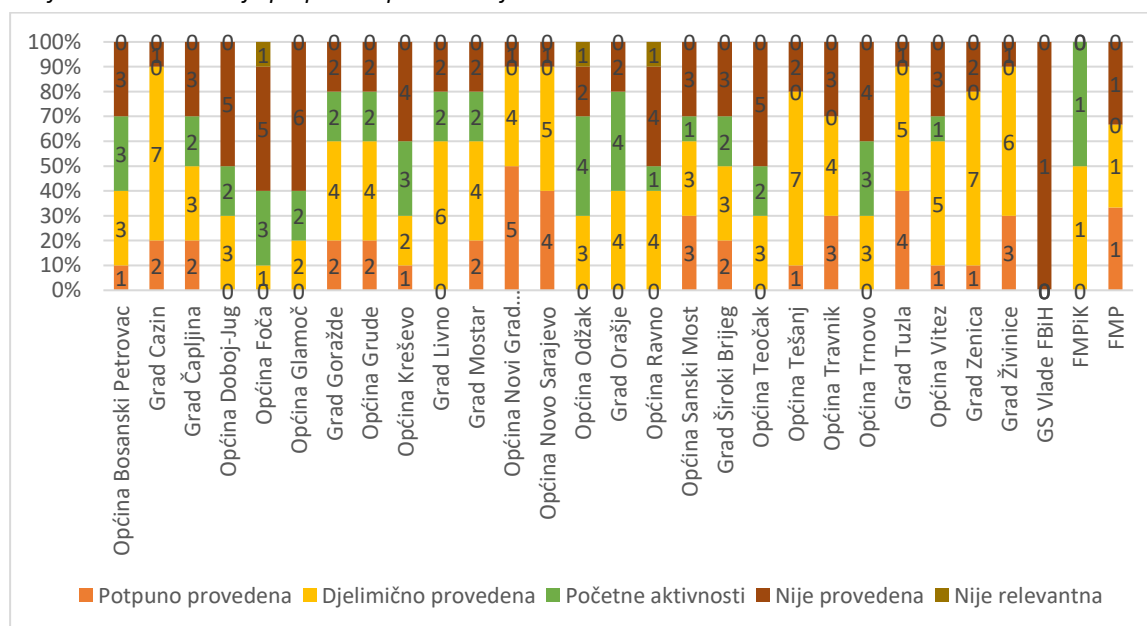
- Još uvijek nije osigurano izvještavanje o rješavanju upravnih stvari u skladu s donesenim propisima. FMBI je osigurao izradu godišnjih izvještaja o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku koji su se redovno dostavljali samo FMP-u, ali ne i Vladi FBiH. FMF je godišnje izvještavanje o žalbama u drugostepenom upravnom postupku vršio samo za svoje unutarnje potrebe, ali nije dostavljao Vladi FBiH i FMP-u, što je bio u obavezi u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Uputstvu.
- Delimično je uspostavljen interni nadzor nad rješavanjem žalbi praćenjem rada službenika koji rade na njihovom rješavanju kroz dnevne i mjesečne izvještaje.
- Upravni inspektorat u okviru FMP-a nije osigurao redovan nadzor nad poštovanjem rokova u rješavanju po žalbama planiran po službenoj dužnosti, već je nadzor većinom vršen po predstavkama stranaka. FMP nije primjenjivao kaznene odredbe za nepoštovanje rokova za rješavanje žalbi, iako je postojala zakonska obaveza. Nije izvršena analiza Zakona o upravnom postupku i izrađen prijedlog njegovih izmjena kako bi se osiguralo efikasnije rješavanje u drugostepenom upravnom postupku.

4.2.3 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost lokalne uprave u rješavanju zahtjeva građana“

Praćenjem je obuhvaćena realizacija ukupno 15 preporuka, datih u cilju unapređenja efikasnosti lokalne uprave u rješavanju zahtjeva građana. Ispitane su aktivnosti gradova/općina, GS-a Vlade FBiH, FMPIK-a i FMP-a koji su bili odgovorni za njihovu realizaciju.

Rezultati praćenja pokazuju da je došlo do određenih pomaka u predmetnoj oblasti. Međutim, nijedna JLS nije realizovala sve date preporuke. Djelimična realizacija je evidentna kod većeg broja preporuka, dok pojedine preporuke nisu realizovane u većem broju JLS-ova, što ukazuje na potrebu za dodatnim naporima u cilju osiguranja njihove realizacije.

Grafikon 11. Realizacija preporuka prema subjektima

Analizom podataka o poduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je da je većina općina i gradova iz uzorka djelimično realizovala sljedeće aktivnosti:

- Osiguranje uputa o načinu ostvarivanja prava stranaka i popis neophodne dokumentacije;
- Izrada internih procedura/hodograma za postupanje po zahtjevima u pojedinačnim administrativnim postupcima;
- Poduzimaju se različite aktivnosti za olakšavanje pristupa ranjivim kategorijama stanovništva uslugama lokalne uprave;
- Izdaju se potvrde o prijemu zahtjeva, ali ne sadrže sve potrebne informacije;
- Osiguranje e-obrazaca na zvaničnim internet-stranicama, ali nisu uspostavljene funkcionalne elektronske usluge;
- Prikupljanje dokumentacije po službenoj dužnosti;
- Donošenje internih akata o vođenju i ažuriranju evidencija.

Općine i gradovi većinom nisu realizovale sljedeće aktivnosti:

- Nije ispitano zadovoljstvo građana radnim vremenom JLS-ova i njegovo prilagođavanje potrebama građana;
- Ne vrši se obavještavanje inspekcijskih organa u slučajevima kada nadležni organi kasne sa izdavanjem saglasnosti ili mišljenja potrebnih za rješavanje zahtjeva;
- Ne obavještavaju se podnosioci zahtjeva o razlozima zbog kojih zahtjev nije riješen u propisanom roku.

Kada su u pitanju aktivnosti federalnih institucija, ostvaren je pomak jer su izrađeni potrebni zakonski i podzakonski akti kojima je unaprijeđen pravni okvir za uspostavu elektronskih usluga. Međutim, izostale su aktivnosti na realizaciji okvira interoperabilnosti.

5. ZAKLJUČAK

U skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH, Ured za reviziju sačinio je Revizorski izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama Ureda za reviziju za 2023/2024. godinu i time ispunio svoju zakonsku obavezu.

U skladu sa Planom revizija za 2023/2024. godinu izvršeno je 107 finansijskih revizija. Pored revizije Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH i konsolidovanih finansijskih izvještaja pet kantona, ukupno izvršenje budžeta/finansijskih planova pojedinačno revidiranih subjekata iznosi cca 9,5 milijardi KM.

Struktura datih mišljenja je sljedeća: za finansijske izvještaje 40 pozitivnih, 56 s rezervom i 11 negativnih; za usklađenost sa zakonima i drugim propisima 11 pozitivnih, 83 s rezervom i 13 negativnih. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola dato je 1.975 preporuka. Prvi put je revidirano 17 subjekata.

U obavljanju revizija posebna pažnja posvećena je ocjeni implementacije ranije datih preporuka. Ocjena je vršena za ukupno 1.540 preporuka, te je ocijenjeno:

- 53% preporuka je potpuno ili djelimično realizovano;
- 41% preporuka nije realizovano;
- 6% preporuka ocijenjeno je kao neprovodivo ili je bez ocjene zbog značajnog proteka vremena.

Provedeno je 16 revizija u okviru kojih se vršilo praćenje postupanja po preporukama datim u ranijim izvještajima. Imajući u vidu da je implementacija preporuka najvažnija aktivnost koju subjekti trebaju poduzeti u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola, ovim revizijama obuhvaćeni su subjekti koji se ne revidiraju svake godine. Zaključeno je da većina revidiranih subjekata nije donijela adekvatan program mjera za implementaciju preporuka i da nisu preduzeli odgovarajući koraci kako bi se date preporuke realizovale, zbog čega je značajan broj ostao nerealizovan ili djelimično realizovan.

U 2024. godini objavljena su tri izvještaja revizije učinka i tri izvještaja o izvršenom praćenju realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja. Prva tri izvještaja odnose se na provedene revizije učinka u oblastima od velike važnosti za kvalitet života građana, i to:

- ✓ Učinkovitost poticaja u poljoprivredi;
- ✓ Inkluzivno obrazovanje u Federaciji BiH;
- ✓ Aktivnosti institucija na implementaciji Ciljeva održivog razvoja.

Preostala tri izvještaja odnose se na praćenje realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja revizije učinka, u kojima su predstavljeni nalazi o implementaciji preporuka, te iz kojih se vidi da implementacija nije na zadovoljavajućem nivou.

Osim navedenih, u Godišnjem izvještaju su prezentirani različiti statistički podaci i analize prema vrstama subjekata, izdvojeni su najznačajniji nalazi i preporuke iz izvršenih finansijskih i revizija učinka, kako bi korisnici ovog izvještaja imali na jednom mjestu pristup svim važnim informacijama. Izvještaj će biti dostavljen u vidu publikacije Parlamentu FBiH, objavljen na internet-stranici Ureda, te distribuiran i drugim interesnim stranama.

Rukovodstvo Ureda

Dževad Nekić – generalni revizor
Dragan Kolobarić – zamjenik generalnog revizora

Rukovoditeljica Sektora za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom

Mia Buljubašić

Rukovoditeljice sektora za finansijsku reviziju

Amela Mulahalilović

Belma Mušinović

Kimeta Bihorac

Marijana Milićević

Rukovoditeljica Sektora za reviziju učinka

Aida Đozić

Lektura

Šejla Hukara

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH

71 000 Sarajevo
Ul. Ložionička br. 3
Bosna i Hercegovina

Tel.

+387 (0) 33 723 550

Fax

+387 (0) 33 716 400

E-mail

vrifbih@vrifbih.ba

Web

www.vrifbih.ba